

ГАРЧИГ
МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

552.	Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	2055
553.	Шүүхийн захиргааны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	2056
554.	Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	2057
555.	Шүүх байгуулах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	2057
556.	Онцгой албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	2058
557.	Гаалийн тариф, гаалийн татварын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	2059
558.	Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	2059
559.	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	2060
560.	Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай	2061
561.	Орон нутгийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай	2133
562.	Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	2134
563.	Иргэний бүртгэлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	2135
564.	Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	2136

565.	Монгол Улсын 2012 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай		2137
566.	Хүний хөгжил сангийн 2012 оны төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай		2206
567.	Нийгмийн даатгалын сангийн 2012 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай		2206
568.	Нийгмийн даатгалын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай		2208
569.	Нийгмийн халамжийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай		2208
570.	Хэлэлцээр соёрхон батлах тухай		2209
МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ			
571.	Шүүгчийн орон тоо тогтоох тухай	Дугаар 25	2209
572.	“Прокурорын байгууллагын бүтэц, зохион байгуулалт, цалингийн санг тогтоох тухай” тогтоолын хавсралтад нэмэлт оруулах тухай	Дугаар 26	2209
573.	“Импортын барааны гаалийн албан татварын хувь, хэмжээ батлах тухай” тогтоолд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	Дугаар 27	2210
574.	Улсын төсвийн алдагдлыг санхүүжүүлэхэд зориулан Засгийн газрын үнэт цаас гаргахыг зөвшөөрөх тухай	Дугаар 28	2211
575.	Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн албан тушаалаас чөлөөлөх тухай	Дугаар 29	2211
576.	Монголбанкны Ерөнхийлөгчийг томилох тухай	Дугаар 30	2212

577.	“Хүний хөгжил сангаас Монгол Улсын иргэнд 2012 онд хүргээх хишиг, хувийн хэмжээг тогтоох тухай” тогтоолд нэмэлт оруулах тухай	Дугаар 31	2212
578.	Хууль хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай	Дугаар 32	2213
579.	Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2012 оны ээлжит сонгуульд техник хэрэгсэл хэрэглэх тухай	Дугаар 33	2214
580.	Сонгуулийн зардлын хэмжээг батлах тухай	Дугаар 34	2214
581.	Олон нийтийн радио, телевизийн Үндэсний зөвлөлийн гишүүнээс чөлөөлөх, гишүүнээр томилох тухай	Дугаар 35	2215
582.	Улсын Их Хурлын 2012 оны намрын ээлжит чуулганаар хэлэлцэх асуудлын тухай	Дугаар 36	2216
583.	Монгол Улсын Засгийн газрын 2012-2016 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр батлах тухай	Дугаар 37	2217

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлд дор дурдсан агуулгатай 18 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“18.Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн дарга, гишүүдийг хуульд заасны дагуу томилж, чөлөөлнө.”

2 дугаар зүйл. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 18 дахь хэсгийн дугаарыг “19” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Шүүхийн захиргааны тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ШҮҮХИЙН ЗАХИРГААНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Шүүхийн захиргааны тухай хуулийн 13 дугаар зүйлд дор дурдсан агуулгатай 13.2 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“13.2.Ерөнхий зөвлөлийн даргыг Ерөнхий зөвлөлийн гишүүд дотроосоо нэр дэвшүүлэн хуралдаанаараа хэлэлцэж, гишүүдийн олонхын санал авсан хүнийг санал болгосноор Монгол Улсын Ерөнхийлөгч томилно.”

2 дугаар зүйл.Шүүхийн захиргааны тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх хэсгийг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“13.1.Ерөнхий зөвлөл нь дарга, дөрвөн гишүүнээс бүрдэх бөгөөд Ерөнхий зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг анхан шатны шүүхийн шүүгчдийн болон давж заалдах, хяналтын шатны шүүхийн шүүгчдийн зөвлөгөөнөөс тус бүр нэг, Хуульчдын холбооноос нэг, хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас нэг хүний нэрийг тус тус санал болгосноор Монгол Улсын Ерөнхийлөгч томилно.”

3 дугаар зүйл.Шүүхийн захиргааны тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.2, 13.3 дахь хэсгийн дугаарыг “13.3, 13.4” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг Шүүхийн захиргааны тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХУУЛЬЧИЙН ЭРХ ЗҮЙН БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.3.5 дахь заалтыг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“47.3.5.энэ хуулийн 61 дүгээр зүйлд заасан Хуульчдын холбооны шүүгчдийн хорооны удирдах зөвлөлөөс өргөн мэдүүлсэн Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн гишүүнд нэр дэвшигчдээс сонгож, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчид санал болгох.”

2 дугаар зүйл.Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.1.12 дахь заалт, 61 дүгээр зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 61.1, 61.3, 61.4 дэх хэсгийн “даргад” гэснийг “гишүүнд” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Шүүхийн захиргааны тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ШҮҮХ БАЙГУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Шүүх байгуулах тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн “Сум дундын шүүх” гэсэн Хоёр дахь хэсэгт дор дурдсан агуулгатай 12¹ дэх заалт нэмсүгэй:

“12¹. Өмнөговь аймаг Ханбогд сум Баян-Овоо, Манлай,
дахь сум дундын
2 дугаар шүүх Ханбогд, Цогтцэций сум”

2 дугаар зүйл.Шүүх байгуулах тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн “Сум дундын шүүх” гэсэн Хоёр дахь хэсгийн 12 дахь заалтыг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“12. Өмнөговь аймаг
дахь сум дундын
1 дүгээр шүүх

Даланзадгад
хот

Баяндалай, Булган,
Гурвантэс, Даланзадгад,
Мандал-Овоо, Номгон,
Ноён, Сэврэй,
Ханхонгор, Хүрмэн,
Цогт-Овоо сум”

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2013 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 11-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

**ОНЦГОЙ АЛБАН ТАТВАРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Онцгой албан татварын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлд дор дурдсан агуулгатай 8.12 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“8.12.Энэ хуулийн 6.7-д заасан татварыг төсөвт төлөхтэй холбогдсон_журмыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.”

2 дугаар зүйл.Онцгой албан татварын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.7 дахь хэсгийн “багтаан” гэсний дараа “салбарын онцлогийг харгалзан” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Онцгой албан татварын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсгийн дараах заалтыг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“ **1/6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсгийн 2 дахь заалт:**

2	Бүх төрлийн архи:	25 хүртэл хатуулагтай	1 литр	Аймгийн Нийслэлийн		5.00
		25-аас 40 хүртэл хатуулагтай	1 литр	2.00	2.00	
		40 ба түүнээс дээш хатуулагтай	1 литр	4.00	4.00	
				9.00	9.00	12.00

2/6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсгийн 6, 7 дахь заалт:

6	Янжуур болон түүнтэй адилтгах бусад тамхи	100 ширхэг	2.40	2.40
7	Дүнсэн болон түүнтэй адилтгах задгай тамхи	1 килограмм	1.80	1.80

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг 2012 оны 9 дүгээр сарын 11-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 11-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

**ГААЛИЙН ТАРИФ, ГААЛИЙН ТАТВАРЫН ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Гаалийн тариф, гаалийн татварын тухай хуулийн 36 дугаар зүйлд дор дурдсан агуулгатай 36.3 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“36.3.Газрын тос, газрын тосны бүтээгдэхүүний гаалийн албан татварыг хураан авч төсөвт төлөхтэй холбогдсон журмыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.”

2 дугаар зүйл. хуулийг 2012 оны 9 дүгээр сарын 11-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 11-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

**НЭМЭГДСЭН ӨРТГИЙН АЛБАН ТАТВАРЫН ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлд дор дурдсан агуулгатай 8.4 дэх хэсэг нэмсүгэй:

“8.4.Энэ хуулийн 11.4-т заасан татварыг төсөвт төлөхтэй холбогдсон журмыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.”

2 дугаар зүйл.Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.4 дэх хэсгийн “багтаан” гэсний дараа “салбарын онцлогийг харгалзан” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2012 оны 9 дүгээр сарын 11-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 11-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуулийн 23 дугаар зүйлд дор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/23 дугаар зүйлийн 23.1.12 дахь заалт:

“23.1.12.сумын иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих зориулалтаар сум хөгжүүлэх санд хөрөнгө хуваарилах.”

2/23 дугаар зүйлийн 23.4 дэх хэсэг:

23.4.Энэ хуулийн 23.1.12-т заасан хөрөнгийн хэмжээг Засгийн газар тогтооно.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2012 оны 9 дүгээр сарын 11-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 14-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

АЙМАГ, СУМ, ДҮҮРГИЙН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН СОНГУУЛИЙН ТУХАЙ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн үндсэн зарчим, хэлбэр, журмыг тодорхойлж, уг сонгуулийг зохион байгуулж явуулахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль тогтоомж

2.1.Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль¹, Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль², энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

3 дугаар зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

3.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1.“сонгуулийн эрх бүхий иргэн” гэж арван найман нас хүрсэн, Иргэний хуулийн³ 15.1-д заасан эрх зүйн бүрэн чадамжтай Монгол Улсын иргэнийг;

3.1.2.“сонгогч” гэж Иргэний бүртгэлийн тухай хуулийн⁴ 25.1-д заасны дагуу засаг захиргааны нэгждээ 180 хоногоос дээш хугацаагаар оршин сууж байгаа бөгөөд ийнхүү оршин суух бүртгэлтэй сонгуулийн эрх бүхий иргэнийг;

¹Монгол Улсын Үндсэн хууль -“Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 1992 оны 1 дугаарт нийтлэгдсэн.

²Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль -“Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2007 оны 2 дугаарт нийтлэгдсэн.

³Иргэний хууль -“Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2002 оны 7 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁴Иргэний бүртгэлийн тухай хууль -“Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 1999 оны 49 дугаарт нийтлэгдсэн.

3.1.3.“нэр дэвшигч” гэж энэ хуульд заасан журмын дагуу аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд нэр дэвшиж бүртгүүлэн нэр дэвшигчийн үнэмлэх авсан иргэнийг;

3.1.4.“төлөөлөгч” гэж аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын төлөөлөгчийг.

4 дүгээр зүйл. Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгууль, төлөөлөгчдийг сонгох зарчим

4.1. Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгууль /цаашид “сонгууль” гэх/ нь тухайн аймаг, сум, дүүрэгт байнга оршин сууж байгаа иргэд нутгийн өөрөө удирдах байгууллагаа өөрсдийн төлөөлөгчдөөр бүрдүүлэх үндсэн арга мөн.

4.2. Сонгууль нь ээлжит, ээлжит бус, нөхөн, дахин сонгууль гэсэн төрөл зүйлтэй байна.

4.3. “Ээлжит сонгууль” гэж Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Тавин есдүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэг, Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 9.3-т зааснаар дөрвөн жил тутам явагдаж байгаа сонгуулийг хэлнэ.

4.4. Ээлжит сонгуулийг энэ хуулийн 4.3-т заасан хугацаанд заавал явуулах бөгөөд энэ хуулийн 8.4-т заасан онцгой нөхцөлөөс бусад тохиолдолд энэ хуулийн 4.3-т заасан хугацааг өөрчлөхийг хориглоно.

4.5. “Ээлжит бус сонгууль” гэж Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 15.1-д заасны дагуу аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал /цаашид “Хурал” гэх/-ын бүрэн эрх хугацаанаасаа өмнө дуусгавар болсон тохиолдолд явагдах сонгуулийг хэлнэ.

4.6. “Нөхөн сонгууль” гэж төлөөлөгчийн орон гарсан суудлыг нөхөх зорилгоор явагдах сонгуулийг хэлнэ.

4.7. “Дахин сонгууль” гэж ээлжит, ээлжит бус сонгуулийг бүхэлд нь хүчингүйд тооцсоны дараа шинээр аймаг, сум, дүүргийн нийт нутаг дэвсгэрт, эсхүл ээлжит, ээлжит бус болон нөхөн сонгуулийг нэг буюу хэд хэдэн сум, баг, хороонд хүчингүйд тооцсоны дараа тухайн сум, баг, хороонд явагдах сонгуулийг хэлнэ.

4.8. Сонгуулиар Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 10.2-10.4-т заасан тооны төлөөлөгчийг сонгоно.

4.9. Сонгуулийг холимог хэлбэрээр буюу хувь тэнцүүлэх болон нэг буюу олон мандаттай олонх (мажоритар)-ын хэлбэрээр явуулна.

4.10. Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 10.2-т заасан тооны аймгийн Хурлын төлөөлөгчийг сонгоход дараах зарчмыг баримтална:

4.10.1. аймгийн төвийн сумын баг тус бүрээс нэг төлөөлөгчийг;

4.10.2. аймгийн төвийн сумаас бусад сум тус бүрээс нэг төлөөлөгчийг;

4.10.3. энэ хуулийн 4.10.1, 4.10.2-т заасан төлөөлөгчдөөс бусад төлөөлөгчийг хувь тэнцүүлэх хэлбэрээр сонгох.

4.11. Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 10.3-т заасан тооны сумын Хурлын төлөөлөгчийг сонгоход дараах зарчмыг баримтална:

4.11.1. хувь тэнцүүлэх хэлбэрээр сонгогдох төлөөлөгчдийн тоог Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 10.3-т заасан сумын Хурлын төлөөлөгчдийн тоог гуравт хувааж тогтоох бөгөөд хэрэв ийнхүү хуваахад бутархай тоо гарвал ердийн ойролцоо бүхэл тоогоор тогтоох;

4.11.2. баг бүрд ногдох олон мандаттай олонх (мажоритар)-ын хэлбэрээр сонгогдох мандатын тоог энэ хуулийн 4.11.1-д зааснаас бусад төлөөлөгчдийн тоог тухайн сумын багийн нийт тоонд хуваан бүхэл хэсгээр нь тогтоох бөгөөд ийнхүү хуваахад үлдэгдэл үлдвэл түүнийг хамгийн олон хүн амтай багаас эхлүүлэн дараалуулан тэдгээрт нэг нэгээр нэмж хуваарилах замаар дуустал тогтоох.

4.12. Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 10.4-т заасан тооны дүүргийн Хурлын төлөөлөгчийг сонгоход дараах зарчмыг баримтална:

4.12.1. хувь тэнцүүлэх хэлбэрээр сонгогдох төлөөлөгчдийн тоог Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 10.4-т заасан дүүргийн Хурлын төлөөлөгчдийн

тоог гуравт хувааж тогтоох бөгөөд хэрэв ийнхүү хуваахад бутархай тоо гарвал ердийн ойролцоо бүхэл тоогоор тогтоох;

4.12.2.хороо бүрд ногдох олон мандаттай олонх (мажоритар)-ын хэлбэрээр сонгогдох мандатын тоог энэ хуулийн 4.12.1-д зааснаас бусад төлөөлөгчдийн тоог тухайн дүүргийн хорооны нийт тоонд хуваан бүхэл хэсгээр нь тогтоох бөгөөд ийнхүү хуваахад үлдэгдэл үлдвэл түүнийг хамгийн олон хүн амтай хорооноос эхлүүлэн дараалуулан тэдгээрт нэг нэгээр нэмж хуваарилах замаар дуустал тогтоох.

4.13.Аймаг, дүүргийн Хурлын Тэргүүлэгчид Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 10.2-10.4-т заасныг үндэслэн өөрийн аймаг, сум, дүүрэг тус бүрийн Хурлын төлөөлөгчдийн тоог гаргах бөгөөд уг мэдээллийг тухайн аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд байгуулагдсан өдөр нь хүргүүлж, нийтэд мэдээлнэ.

4.14.Энэ хуулийн 4.13-т заасны дагуу гаргасан аймаг, сум, дүүргийн Хурлын төлөөлөгчдийн тоог тухайн ээлжит сонгуулийн хугацаанд өөрчлөхийг хориглоно.

5 дугаар зүйл. Сонгуулийн үндсэн зарчим

5.1.Сонгуулийн үндсэн зарчим нь сонгуулийн эрх бүхий иргэд нийтээрээ, чөлөөтэй, тэгш, шууд сонгох эрхийн үндсэн дээр саналаа нууцаар гаргаж сонгох эрхийг хангахад үндэслэнэ.

5.2.Сонгогч шууд сонгох эрхийнхээ үндсэн дээр ямар нэг төлөөлөлгүйгээр оролцож, саналаа өөрөө гаргана.

5.3.Сонгогчоос саналаа чөлөөтэй илэрхийлэхэд хэн боловч албадан нөлөөлж, саад учруулахыг хориглоно.

5.4.Сонгогч саналаа нууцаар гаргах ба хөндлөнгийн нөлөөгүйгээр хүсэл зоригоо илэрхийлж саналаа гаргах боломжоор хангагдсан байна.

5.5.Энэ хуулийн 5.3, 5.4-т заасныг зөрчсөн иргэнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг нэгээс хоёр дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгох, эсхүл 14 хүртэл хоногийн хугацаагаар баривчлах, хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас долоо дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

5.6. Энэ хуулийн 5.3, 5.4-т заасныг зөрчсөн нь тухайн төрийн албан хаагчийг төрийн албанд нэг жилийн хугацаанд эргэж орох эрхгүйгээр халах үндэслэл болно.

6 дугаар зүйл. Иргэний сонгох, сонгогдох эрх

6.1. Тухайн аймаг, сум, дүүрэгт байнга оршин суугч сонгуулийн эрх бүхий иргэн үндэс, угсаа, хэл, арьсны өнгө, хүйс, нийгмийн гарал, байдал, хөрөнгө чинээ, эрхэлсэн ажил, албан тушаал, шашин шүтлэг, үзэл бодол, боловсролоор ялгаварлагдахгүйгээр сонгох эрхтэй.

6.2. Аймгийн Хурлын төлөөлөгчид нэр дэвшигч нь тухайн аймагт, сумын Хурлын төлөөлөгчид нэр дэвшигч нь тухайн суманд, дүүргийн Хурлын төлөөлөгчид нэр дэвшигч нь тухайн дүүрэгт санал авах өдрөөс 180-аас доошгүй хоногийн өмнө шилжин суурьшиж, байнга оршин суугчаар бүртгүүлсэн сонгуулийн эрх бүхий иргэн тухайн шатны Хуралд сонгогдох эрхтэй.

6.3. Монгол Улсын иргэн /цаашид “иргэн” гэх/-ий сонгох, сонгогдох эрхийг хууль бусаар хязгаарлахыг хориглоно.

6.4. Эрх зүйн чадамжгүй нь шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон, эсхүл хорих газар ял эдэлж байгаа иргэн сонгуульд оролцох эрх эдлэхгүй.

6.5. “Эрх зүйн чадамжгүй нь шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон” гэж Иргэний хуулийн 18.2 дахь хэсэг, Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн⁵ 141-143 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу шүүхээс иргэнийг эрх зүйн чадамжгүй гэж тооцсоныг ойлгоно.

6.6. “Хорих газар ял эдэлж байгаа” гэж шүүхийн хүчин төгөлдөр шийтгэх тогтоолоор хорих болон баривчлах ял эдэлж байгаа иргэнийг ойлгох бөгөөд үүнд хорих ял эдлэхээс зайлсхийж яваа, хорих байгууллагаас түр чөлөөгөөр гарсан иргэнийг нэгэн адил хамааруулна.

6.7. Энэ хуулийн 6.3-т заасныг зөрчсөн этгээдэд энэ хуулийн 5.5, 5.6-д заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

7 дугаар зүйл. Төлөөлөгчид нэр дэвшүүлэх эрх

7.1. Тухайн аймаг, сум, дүүрэгт өөрийн салбартай, санал авах өдрөөс 60-аас доошгүй хоногийн өмнө Улсын дээд шүүхэд бүртгэгдсэн нам тухайн аймаг, сум, дүүргийн Хурлын сонгуульд оролцож, энэ хуульд заасан шаардлага хангасан иргэнийг төлөөлөгчид нэр дэвшүүлэх эрхтэй.

⁵Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хууль - “Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2002 оны 8 дугаарт нийтлэгдсэн.

7.2.Энэ хуулийн 6.2-т заасан иргэн төлөөлөгчид нэрээ бие даан дэвшүүлэх эрхтэй.

7.3.Аймаг, сумын Хуралд давхар нэр дэвшүүлэхийг хориглоно.

8 дугаар зүйл.Санал авах өдөр

8.1.Аймаг, сум, дүүргийн Хурлын ээлжит сонгуулийн санал авах өдөр нь сонгуулийн жилийн арван нэгдүгээр сарын дөрөв дэх долоо хоногийн Лхагва гариг байна.

8.2.Энэ хуулийн 8.1-д заасан санал авах өдөр бүх нийтээр амарна.

8.3.Санал авах өдөр согтууруулах ундаа худалдах, түүнчлэн гадаа талбайд үйл ажиллагаа явуулдаг худалдааны төвийн үйл ажиллагааг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга түр зогсоох тухай шийдвэр гаргаж, биелэлтэд нь хяналт тавина.

8.4.Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 2, 3 дахь хэсэгт заасан онцгой нөхцөл бий болсны улмаас ээлжит сонгууль явуулах боломжгүй болсон бол Улсын Их Хурал ээлжит сонгуулийг хойшлуулна.

8.5.Энэ хуулийн 8.4-т заасны дагуу ээлжит сонгуулийг хойшлуулсан бол хойшлуулах болсон онцгой нөхцөл арилсны дараа 30 хоногийн дотор ээлжит сонгуулийг Улсын Их Хурал товлон зарлана.

8.6.Аймаг, сум, дүүргийн Хурал өөрөө тарах шийдвэр гаргасан бол аймгийн Хурлын сонгуулийг Улсын Их Хурал, сум, дүүргийн Хурлын сонгуулийг аймаг, нийслэлийн Хурлын Тэргүүлэгчид тус тус 30 хоногийн дотор товлон зарлана.

8.7.Энэ хуулийн 8.3-т заасныг зөрчсөн албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг арван таваас хорь дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, бусад этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

9 дүгээр зүйл.Сонгуулийн үйл ажиллагаанд баримтлах зарчим

9.1.Сонгууль зохион байгуулах төрийн болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, түүний албан тушаалтан, сонгуульд оролцогч нам,

эвсэл болон бусад байгууллага, албан тушаалтан сонгуулийн үйл явцыг зохион байгуулах, түүнд оролцохдоо дараах зарчмыг баримтална:

9.1.1.хууль дээдлэх;

9.1.2.нээлттэй, ил тод байдлыг хангах;

9.1.3.шударга ёсыг сахих;

9.1.4.маргааныг шуурхай, үндэслэлтэй, шударга шийдвэрлэх;

9.1.5.сонгуулийн хууль тогтоомж зөрчсөн байгууллага, албан тушаалтанд хуулийн хариуцлага зайлшгүй хүлээлгэх.

9.2.Сонгууль зохион байгуулах, түүний бэлтгэл ажилтай холбогдуулан сонгуулийн хороодоос энэ хуулиар олгосон бүрэн эрхийн хүрээнд нийтээр дагаж мөрдүүлэхээр батлан гаргасан шийдвэрийг хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр нийтэд албан ёсоор мэдээлсэн байна.

9.3.Сонгууль зохион байгуулах ажлын ил тод байдлыг хангах зарчим нь сонгогч саналаа нууцаар өгөхөд хамаарахгүй.

9.4.Хэвлэл мэдээллийн байгууллага, түүний албан тушаалтан сонгуулийн үйл ажиллагааны талаар үнэн зөв, бодитой мэдээлэл түгээх үүрэгтэй.

9.5.Төрийн хэргийг удирдахад иргэдийг оролцуулах дүрмийн үүрэг, зорилт бүхий төрийн бус байгууллага нь сонгуулийн хороод болон сонгуульд оролцогч бусад байгууллага, албан тушаалтан сонгуулийн хууль тогтоомжийг хэрхэн биелүүлж байгаад хяналт шинжилгээ /мониторинг/ хийх, сонгогчийн боловсрол, мэдлэгийг дээшлүүлэх, түүнд эрхээ хэрэгжүүлэхэд нь аргачилсан туслалцаа үзүүлэх, сонгуулийн үйл явцыг ажиглах зэргээр сонгуулийг хуулийн дагуу, шударгаар явуулахад туслалцаа үзүүлэх эрхтэй.

9.6.Энэ хуулийн 9.2-т заасныг зөрчсөн сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 9.4-т заасныг зөрчсөн хэвлэл мэдээллийн байгууллагыг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг арван таваас хорь дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, бусад албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

10 дугаар зүйл. Сонгуулийн үйл ажиллагааны эдийн засгийн баталгаа

10.1. Сонгууль зохион байгуулахтай холбогдсон дор дурдсан зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ:

10.1.1. сонгуулийн тухай хууль тогтоомж, түүнийг сурталчилсан материал хэвлэх, тамга, тэмдэг, лац, тусгай тэмдэг тавих хэрэгсэл, сонгуулийн техник хэрэгслийн сэлбэг, техник, тоног төхөөрөмж, тэдгээрийг худалдан авах, саналын хайрцаг хийх болон тэдгээрийг тээвэрлэх, хүргэх зардал;

10.1.2. сонгуулийн тухай хууль тогтоомж, заавар, гарын авлагыг хэвлэх, тэдгээрийг аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо, хэсгийн хороо /цаашид “сонгуулийн хороод” гэж/, сонгогч, шаардлагатай бусад этгээдэд хүргэх, сурталчлах, тайлбарлан таниулах, сонгогчдыг бусад мэдээллээр хангах арга хэмжээний зардал;

10.1.3. сонгуулийн хороодын дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүдийн сонгууль зохион байгуулахтай холбогдсон сургалтын зардал;

10.1.4. онцгой нөхцөл байдал үүссэн үед гарч болзошгүй зардал;

10.1.5. нэр дэвшигчдийн сонгуулийн зардлын санхүүжилт болон түүний зарцуулалтыг хянахад гарах зардал;

10.1.6. дахин санал хураах, ээлжит бус, нөхөн болон дахин сонгууль явуулах зардал;

10.1.7. саналын хуудас, сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг хэвлэх, тээвэрлэх, хүргэх зардал;

10.1.8. сонгогчийн бүртгэл, сонгуулийн санал авах, тоолох үйл ажиллагаанд техник хэрэгсэл, программ хангамж ашиглах, түрээслэх, тэдгээрийг хадгалах, хамгаалах, засвар үйлчилгээ хийх, хэвлэх, үйлдвэрлэх, тээвэрлэх, хүргэх, татан авах зардал;

10.1.9. сонгуулийг зохион байгуулахтай холбогдон гарах бусад зардал.

10.2. Сонгуулийн ерөнхий хороо энэ хуулийн 10.1-д заасан улсын төсвөөс санхүүжүүлэх зардлын тооцоог боловсруулж Улсын Их Хуралд хүргүүлнэ.

10.3.Энэ хуулийн 10.2-т заасан зардлын тооцоог Улсын Их Хурал хүлээн авснаас хойш долоо хоногийн дотор хэлэлцэж, шийдвэрлэнэ.

10.4.Сонгууль зохион байгуулахтай холбогдсон дор дурдсан зардлыг орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлнэ:

10.4.1.нэр дэвшигч, нам, эвслийн сонгуулийн ажил эрхэлсэн ажилтан, нэр дэвшигчийн шадар туслагч, түүнчлэн сонгуулийн хорооны гишүүний болон ажиглагчийн үнэмлэх, бие даан нэр дэвшигчийг дэмжигч-сонгогчдын гарын үсэг зуруулах маягт, сонгуулийн дүн мэдээний маягт, сонгуулийн хорооны албан бичгийн хэвлэмэл хуудас хэвлэх, тээвэрлэх, хүргэх зардал;

10.4.2.сонгуулийн хороодын ажиллах болон санал авах байрыг тохижуулах зардал;

10.4.3.сонгуулийн хороодын бичиг хэрэг, шуудан, холбоо, унаа, албан томилолтын зардал;

10.4.4.сонгууль зохион байгуулахтай холбогдуулж хууль тогтоомжид заасны дагуу тухайн аймаг, сум, дүүргийн эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтнаас гаргасан шийдвэр, дүрэм, журмыг хэвлүүлэх, хүргүүлэх, сурталчлах зардал;

10.4.5.сонгуулийн хороодын дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүний тухайн сонгуулийн хороонд ажилласан хугацааны мөнгөн урамшуулал, хоолны зардал;

10.4.6.сонгуулийг зохион байгуулахтай холбогдон гарах бусад зардал.

10.5.Улсын бүртгэлийн байгууллагын ажилтан, түүний итгэмжлэгдсэн ажилтны болон сургалт зохион байгуулах, тоног төхөөрөмжийг сонгуулийн хороонд хүргэх, сонгуулийн хорооноос татан авах, сонгогчдын нэрийн жагсаалт үйлдэх, түүнтэй холбогдох бусад зардал болон цагдаагийн хамгаалалтын зардлыг тухайн байгууллагын төсөвт тусган санхүүжүүлнэ.

10.6.Аймаг, сум, дүүргийн Хурлын Тэргүүлэгчид энэ хуулийн 10.4-т заасан орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлэх зардлын тооцоог боловсруулж аймаг, сум, дүүргийн Хуралд хүргүүлнэ.

10.7.Энэ хуулийн 10.6-д заасан зардлын тооцоог аймаг, сум, дүүргийн Хурал хүлээн авснаас хойш долоо хоногийн дотор хэлэлцэж, шийдвэрлэнэ.

10.8. Сонгуулийн ерөнхий хороо энэ хуулийн 10.4.1-д заасан сонгуулийн баримт бичгийн загварыг батлах ба хууль тогтоомж, дүрэм, журам, гарын авлага, материал, тамга, тэмдэг, лац, бусад шаардлагатай хэрэгслийг холбогдох сонгуулийн хороонд хүргүүлэх ажлыг зохион байгуулна.

10.9. Сонгуулийн хорооны ажиллах, санал авах байрыг төрийн болон орон нутгийн өмчит буюу тэдгээр өмчийн оролцоотой хуулийн этгээд үнэ төлбөргүй гаргаж өгнө.

10.10. Сонгуулийн хороог ажлын байр, тээвэр, холбооны болон бусад шаардлагатай хэрэгслээр хангах асуудлыг тухайн шатны Засаг дарга хариуцна.

10.11. Энэ хуулийн 10.1-д заасан зардлын гүйцэтгэлд төрийн аудитын төв байгууллага, энэ хуулийн 10.4-т заасан зардлын гүйцэтгэлд орон нутгийн аудитын байгууллага аудит хийж, дүгнэлт гаргана.

10.12. Энэ хуулийн 10.9, 10.10-т заасныг зөрчсөн албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 10.9-д заасныг зөрчсөн хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас долоо дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ СОНГУУЛИЙН НУТАГ ДЭВСГЭРИЙН ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

11 дүгээр зүйл. Сонгуулийн нутаг дэвсгэрийн хуваарь

11.1. Сонгуулийн нутаг дэвсгэр нь тухайн аймаг, сум, дүүрэг, баг, хорооны нутаг дэвсгэр байна.

11.2. Сонгогчдын саналыг авах зорилгоор сонгуулийн нутаг дэвсгэр нь хэсэгт хуваагдана.

12 дугаар зүйл. Хэсэг байгуулах

12.1. Сонгогчдын санал авч тоолох зорилгоор сум, дүүргийн Хурлын Тэргүүлэгчид аймаг, нийслэлийн иргэний бүртгэлийн байгууллагаас ирүүлсэн тухайн засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, оршин суугчдын байнгын оршин суугаа газрын мэдээллийн санг үндэслэн хэсгийг санал авах өдрөөс 65-аас доошгүй хоногийн өмнө байгуулж, хэсгийн нутаг дэвсгэр, төвийг сум, дүүргийн сонгогчдод зарлана.

12.2.Нэг хэсэг нь суманд 2000 хүртэл, аймгийн төвд 2500 хүртэл, дүүрэгт 3000 хүртэл сонгогчтой байна.

12.3.Баг, хороог бусад баг, хороотой нийлүүлж хэсэг байгуулахыг хориглоно.

12.4.Сум, дүүргийн Хурлын Тэргүүлэгчид энэ хуулийн 12.1-д заасны дагуу байгуулсан хэсгийн мэдээллийг аймаг, нийслэлийн иргэний бүртгэлийн байгууллагад гурав хоногийн дотор хүргүүлэх бөгөөд аймаг, нийслэлийн иргэний бүртгэлийн байгууллага нь хүлээн авсан мэдээллийг аймаг, дүүрэг тус бүрийн хэмжээнд нэгтгэн тав хоногийн дотор улсын бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ СОНГУУЛИЙН БАЙГУУЛЛАГА, ТҮҮНИЙ ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ, БҮРЭН ЭРХ

13 дугаар зүйл. Сонгуулийн байгууллага

13.1. Сонгуулийн байгууллагын тогтолцоо нь сонгуулийн төв, орон нутгийн байгууллагаас бүрдэнэ.

13.2. Сонгуулийн төв байгууллага нь Сонгуулийн ерөнхий хороо, орон нутгийн байгууллага нь аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо болон сонгуулийн хэсгийн хороо байна.

13.3. Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо болон сонгуулийн хэсгийн хороо нь аймаг, сум, дүүргийн Хурлын сонгуулийг зохион байгуулна.

13.4. Сонгуулийн ерөнхий хороо нь Сонгуулийн төв байгууллагын тухай хуулийн 7.5-д заасны дагуу сонгуулийн хороодод сонгуулийг зохион байгуулж явуулахад нь мэргэжил, арга зүйн туслалцаа үзүүлнэ.

13.5. Сонгуулийн ерөнхий хорооны дэргэдэх Мэдээлэл, технологийн төв нь сонгуульд сонгуулийн автоматжуулсан системийг ашиглахтай холбогдох зохион байгуулалт үйл ажиллагааг шууд удирдан зохион байгуулна.

13.6. Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо болон сонгуулийн хэсгийн хороодын бүрэлдэхүүнд зөвхөн төрийн захиргааны болон үйлчилгээний албан хаагчийг томилон ажиллуулна.

13.7.Энэ хуулийн 13.6-д заасныг баримтлан сонгуулийн хороодыг дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүдийн бүрэлдэхүүнтэйгээр дор дурдсан журмаар байгуулж, харьяалах нутаг дэвсгэрийн сонгогчдод мэдээлнэ:

13.7.1.аймаг, дүүргийн сонгуулийн хороог дарга, нарийн бичгийн дарга, таван гишүүний бүрэлдэхүүнтэйгээр санал авах өдрөөс 55-аас доошгүй хоногийн өмнө аймаг, дүүргийн Хурлын Тэргүүлэгчид дийлэнх олонхын саналаар;

13.7.2.сумын сонгуулийн хороог дарга, нарийн бичгийн дарга, таван гишүүний бүрэлдэхүүнтэйгээр санал авах өдрөөс 50-аас доошгүй хоногийн өмнө аймгийн сонгуулийн хороо;

13.7.3.хэсгийн хороог дарга, нарийн бичгийн дарга, таван гишүүний бүрэлдэхүүнтэйгээр санал авах өдрөөс 20-оос доошгүй хоногийн өмнө сум, дүүргийн сонгуулийн хороо.

13.8.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо болон хэсгийн хорооны бүрэн эрх, үүрэг байгуулагдсан өдрөөс эхэлж, тэдгээрийг татан буулгах тухай шийдвэр гаргах хүртэл бүрэн эрхээ хэрэгжүүлнэ.

13.9.Сонгуульд оролцогч аль нэг нам, эвслийн төлөөлөл, төрийн улс төрийн албан тушаалтан болон төлөөлөгчид нэр дэвшигч нь сонгуулийн хороодын бүрэлдэхүүнд орохыг хориглоно.

13.10.Сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүн сонгуульд оролцож байгаа аль нэг нам, эвсэл, нэр дэвшигчийн талаар сурталчилгаа явуулах, энэ зорилгоор сонгогчоос сонгуулийн эрхээ хэрэгжүүлэхэд, түүнчлэн санал хураах, тоолох ажилд санаатайгаар саад хийх, бусдыг төлөөлж санал өгөх, зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцаг болон санал тоолох төхөөрөмжийн лац, битүүмжлэлийг гэмтээх, гарын үсэг хуурамчаар үйлдэх, саналын хуудас солих, хүчингүй саналын хуудсаар санал авах зэрэг хууль бус аливаа үйлдэл хийх, зохион байгуулах болон аливаа бусад хэлбэрээр дэмжихийг хориглоно.

13.11.Сонгуулийн хороодын дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүн нь Улсын Их Хурлаас баталсан сонгуулийн хорооны гишүүний ёс зүйн дүрмийг баримтлан ажиллана.

13.12.Сонгуулийн хороодоос сонгууль зохион байгуулах, сонгуулийн тухай хууль тогтоомжийн биелэлтийг хянан шалгахад төрийн албан хаагч, нэр дэвшигч, сонгуульд оролцож байгаа нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллага, түүний ажилтан, нэр дэвшигчийн шадар туслагч болон бусад этгээд хөндлөнгөөс оролцох, саад учруулахыг хориглоно.

13.13. Сонгууль зохион байгуулах хугацаанд сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүнийг гэмт хэрэг үйлдэж байхад нь буюу хэргийн газарт гэмт үйлдлийнх нь нотлох баримттайгаар баривчилснаас бусад тохиолдолд дээд шатны сонгуулийн хорооны зөвшөөрөлгүйгээр эрүүгийн хариуцлагад татах, баривчлах, албадан саатуулах буюу цагдан хорих, өөрийнх нь зөвшөөрөлгүйгээр өөр ажилд шилжүүлэх, захиргааны санаачилгаар ажлаас халахыг хориглоно.

13.14. Төрийн болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, түүнчлэн аж ахуйн нэгж, байгууллага нь сонгууль зохион байгуулахад энэ хууль, Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль болон холбогдох бусад хуульд заасан эрх хэмжээнийхээ хүрээнд оролцож сонгуулийн зохих шатны хорооноос тавьсан хууль ёсны шаардлагыг биелүүлж, тэдгээрийн ажилд туслах үүрэгтэй.

13.15. Энэ хуулийн 13.12-т заасныг зөрчсөн албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нэр дэвшигч болон бусад этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг нэгээс хоёр дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нам, эвслийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас долоо дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 13.14-т заасныг зөрчсөн албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас долоо дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

13.16. Энэ хуулийн 13.10-т заасныг зөрчсөн нь эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүнийг сонгуулийн хорооны бүрэлдэхүүнээс хасах ба уг зөрчил нь тухайн төрийн албан хаагчийг төрийн албанд нэг жилийн хугацаанд эргэж орох эрхгүйгээр халах үндэслэл болно.

13.17. Энэ хуулийн 13.14-т заасныг зөрчсөн төрийн албан хаагчид холбогдох хуульд заасан сахилгын шийтгэл ногдуулна.

14 дүгээр зүйл. Аймгийн сонгуулийн хорооны бүрэн эрх

14.1. Аймгийн сонгуулийн хороо аймгийн нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

14.1.1. сонгууль зохион байгуулах ажлыг төлөвлөх, түүнийг зохион байгуулах арга хэмжээг авах;

14.1.2.сонгуулийн тухай хууль тогтоомжийн биелэлтийг хянан шалгаж, нийтээр сахин биелүүлэх нөхцөлийг хангах;

14.1.3.сонгуультай холбогдсон асуудлаар сумын сонгуулийн хороо, хэсгийн хороодын үйл ажиллагааг зохион байгуулалт, арга зүйн нэгдсэн удирдлагаар хангах;

14.1.4.сонгууль зохион байгуулах асуудлаар тухайн нутаг дэвсгэр дэх төрийн холбогдох байгууллагын үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах;

14.1.5.аймгийн Хурлын сонгуульд оролцохоо илэрхийлсэн нам, эвслийг бүртгэх;

14.1.6.аймгийн Хурлын төлөөлөгчид нэр дэвшигчийг бүртгэж, үнэмлэх олгох;

14.1.7.сонгуулийн ажилд зориулан улсын болон орон нутгийн төсвөөс хуваарилсан хөрөнгийг зориулалтын дагуу захиран зарцуулах, зохих журмын дагуу харьяалах сумын сонгуулийн хороо, хэсгийн хороодод хуваарилах, зарцуулалтад хяналт тавих;

14.1.8.сонгууль зохион байгуулах асуудлаар аймгийн нутаг дэвсгэр дэх зохих шатны төрийн байгууллагын удирдах албан тушаалтны мэдээллийг сонсож, шаардлагатай арга хэмжээ авах;

14.1.9.сумын сонгуулийн хороо, хэсгийн хороодын шийдвэр, үйл ажиллагааны талаар гарсан өргөдөл, гомдлыг бүрэн эрхийнхээ хүрээнд хянан шийдвэрлэж бичгээр хариу өгөх;

14.1.10.Сонгуулийн ерөнхий хорооноос хууль тогтоомжид заасны дагуу ирүүлсэн техник хэрэгсэл, бусад зүйлийг сумын сонгуулийн хороо, хэсгийн хороодод хуваарилах;

14.1.11.холбогдох баримт материалыг хэвлүүлэх, сумын сонгуулийн хороо, хэсгийн хороодод хуваарилах;

14.1.12.аймгийн Хурлын төлөөлөгчид нэр дэвшигчийг нэрийн жагсаалтаас хасах;

14.1.13.аймгийн Хурлын сонгуульд оролцохоо илэрхийлсэн нам, эвслийг энэ хуульд заасан үндэслэлээр нам, эвслийн нэрийн жагсаалтаас хасах;

14.1.14.аймгийн Хурлын сонгуулийн нэгдсэн дүнг гаргаж, нийтэд мэдээлэх, аймгийн Хурлын төлөөлөгчдийг бүртгэж, тэдний бүрэн эрхийг хүлээн зөвшөөрөх шийдвэрийн төсөл боловсруулж, аймгийн Хуралд өргөн мэдүүлэх, аймаг, сумын Хурлын сонгуулийн дүнг Сонгуулийн ерөнхий хороонд хүргэх;

14.1.15.дахин санал хураах, нөхөн болон дахин сонгууль явуулах ажлыг өөрийн бүрэн эрхийн хүрээнд хууль тогтоомжид заасны дагуу зохион байгуулах;

14.1.16.сонгуулийн баримт бичгийг Сонгуулийн ерөнхий хорооноос баталсан журмын дагуу цэгцэлж аймгийн Хурлын архивт хүлээлгэн өгөх;

14.1.17.сонгуультай холбогдуулан Сонгуулийн ерөнхий хорооноос хууль тогтоомжид нийцүүлэн гаргасан шийдвэр, мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө, зааварчилгаа, үүргийг биелүүлэх;

14.1.18.хууль тогтоомжид заасан бусад бүрэн эрх.

14.2.Аймгийн сонгуулийн хороо нь доод шатны сонгуулийн хорооны хууль тогтоомжид нийцээгүй шийдвэрийг хүчингүй болгох эрхтэй.

14.3.Аймгийн сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга нь хамтарч дотоод ажлын асуудлаар захирамж гаргана.

15 дугаар зүйл.Сумын сонгуулийн хорооны бүрэн эрх

15.1.Сумын сонгуулийн хороо нь харьяалах нутаг дэвсгэрийнхээ хэмжээнд энэ хуулийн 14.1.1-14.1.4, 14.1.7-14.1.9, 14.1.15-д зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

15.1.1.сумын Хурлын сонгуульд оролцохоо илэрхийлсэн нам, эвслийг бүртгэх;

15.1.2.сумын Хурлын төлөөлөгчид нэр дэвшигчийг бүртгэж, үнэмлэх олгох;

15.1.3.сумын Хурлын төлөөлөгчид нэр дэвшигчийг энэ хуульд заасан үндэслэлээр нэр дэвшигчдийн нэрийн жагсаалтаас хасах;

15.1.4.сумын Хурлын сонгуульд оролцохоо илэрхийлсэн нам, эвслийг энэ хуульд заасан үндэслэлээр нам, эвслийн нэрийн жагсаалтаас хасах;

15.1.5.аймаг, сумын Хурлын сонгуульд оролцогч нам, эвслийн сонгуулийн ажил эрхэлсэн байгууллагын ажилтан, нэр дэвшигчийн шадар туслагчийг бүртгэх, үнэмлэх олгох;

15.1.6.энэ хуулийн 10.1.1, 14.1.10, 14.1.11-д заасан материал, тамга, тэмдэг, лац, үнэмлэх, маягт, саналын хуудас, албан бичгийн хэвлэмэл хуудас зэргийг хэсгийн хороодод хуваарилах;

15.1.7.санал хураалтын дүнгийн тухай харьяалах хэсгийн хороодын шийдвэрийг үндэслэн сумын Хурлын сонгуулийн дүн гаргах, аймгийн Хурлын сонгуулийн дүнг нэгтгэн аймгийн сонгуулийн хороонд хүргэх;

15.1.8.сонгуулийн баримт бичгийг Сонгуулийн ерөнхий хорооноос баталсан журмын дагуу цэгцэлж аймгийн сонгуулийн хороонд хүлээлгэн өгөх;

15.1.9.сонгуультай холбогдуулан Сонгуулийн ерөнхий хороо, аймгийн сонгуулийн хорооноос хууль тогтоомжид нийцүүлэн гаргасан шийдвэр, мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө, зааварчилгаа, үүргийг биелүүлэх;

15.1.10.хууль тогтоомжид заасан бусад бүрэн эрх.

15.2.Сумын сонгуулийн хороо нь харьяалах хэсгийн хороодын хууль тогтоомжид нийцээгүй шийдвэрийг хүчингүй болгох эрхтэй.

16 дугаар зүйл.Дүүргийн сонгуулийн хорооны бүрэн эрх

16.1.Дүүргийн сонгуулийн хороо нь харьяалах нутаг дэвсгэрийнхээ хэмжээнд энэ хуулийн 14.1.1-14.1.4, 14.1.7-14.1.9, 14.1.15-д зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

16.1.1.дүүргийн Хурлын сонгуульд оролцохоо илэрхийлсэн нам, эвслийг бүртгэх;

16.1.2.дүүргийн Хурлын төлөөлөгчид нэр дэвшигчийг бүртгэж, үнэмлэх олгох;

16.1.3.дүүргийн Хурлын төлөөлөгчид нэр дэвшигчийг энэ хуульд заасан үндэслэлээр нэр дэвшигчдийн нэрийн жагсаалтаас хасах;

16.1.4.дүүргийн Хурлын сонгуульд оролцохоо илэрхийлсэн нам, эвслийг энэ хуульд заасан үндэслэлээр нам, эвслийн нэрийн жагсаалтаас хасах;

16.1.5.дүүргийн Хурлын сонгуульд оролцогч нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллагын ажилтан, нэр дэвшигчийн шадар туслагчийг бүртгэх, үнэмлэх олгох;

16.1.6.энэ хуулийн 10.1.1, 14.1.10, 14.1.11-д заасан материал, тамга, тэмдэг, лац, үнэмлэх, маягт, саналын хуудас, албан бичгийн хэвлэмэл хуудас зэргийг хэсгийн хороодод хуваарилах;

16.1.7.санал хураалтын дүнгийн тухай харьяалах хэсгийн хороодын шийдвэрийг үндэслэн дүүргийн Хурлын сонгуулийн дүн гаргах, дүүргийн Хурлын сонгуулийн дүнг нэгтгэн Сонгуулийн ерөнхий хороонд хүргэх;

16.1.8.сонгуулийн баримт бичгийг Сонгуулийн ерөнхий хорооноос баталсан журмын дагуу цэгцэлж дүүргийн Хурлын архивт хүлээлгэн өгөх;

16.1.9.сонгуультай холбогдуулан Сонгуулийн ерөнхий хорооноос хууль тогтоомжид нийцүүлэн гаргасан шийдвэр, мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө, зааварчилгаа, үүргийг биелүүлэх;

16.1.10.хууль тогтоомжид заасан бусад бүрэн эрх.

16.2.Дүүргийн сонгуулийн хороо нь харьяалах хэсгийн хороодын хууль тогтоомжид нийцээгүй шийдвэрийг хүчингүй болгох эрхтэй.

17 дугаар зүйл.Хэсгийн хорооны эрх, үүрэг

17.1.Хэсгийн хороо дараах эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ:

17.1.1.хэсгийн хорооны хаяг, ажиллах цагийн хуваарь, санал авах өдөр, цагийг сонгогчдод мэдээлэх;

17.1.2.эрх зүйн чадамжгүй нь шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон, түүнчлэн хорих газар ял эдэлж байгаа иргэн сонгогчдын нэрийн жагсаалтад орсон бол улсын бүртгэлийн холбогдох байгууллагад мэдэгдэх;

17.1.3.сонгогчдын нэрийн жагсаалт дахь сонгогчийн мэдээлэл нь тухайн сонгогчийн иргэний үнэмлэхийн мэдээлэлтэй зөрсөн тохиолдолд зөрчлийг арилгуулахаар улсын бүртгэлийн холбогдох байгууллагад мэдэгдэх;

17.1.4.санал авах байр, зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцаг болон санал тоолох төхөөрөмж зэрэг санал авахад шаардлагатай

бусад зүйлийг бэлтгэж, сонгогчдын санал авах, тоолох ажлыг зохион байгуулах;

17.1.5.санал хураалтын дүнг аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд нэн даруй хүргэх;

17.1.6.сонгуулийн баримт бичгийг Сонгуулийн ерөнхий хорооноос баталсан журмын дагуу цэгцэлж, сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд хүлээлгэн өгөх;

17.1.7.сонгууль зохион байгуулах болон санал авах, санал тоолохтой холбогдсон асуудлаар гарсан өргөдөл, гомдлыг эрх хэмжээнийхээ хүрээнд шийдвэрлэх, эрх бүхий байгууллагад уламжлах;

17.1.8.дээд шатны сонгуулийн хорооноос хуульд заасны дагуу өгсөн үүргийг биелүүлэх;

17.1.9.хуульд заасан бусад эрх, үүрэг.

18 дугаар зүйл.Сонгуулийн хороодын ажлын зохион байгуулалт

18.1.Сонгуулийн хороо эрх хэмжээнийхээ асуудлыг хуралдаанаараа хэлэлцэж хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонхын саналаар шийдвэрлэж, тогтоол гаргана.

18.2.Энэ хуулийн 18.1-д заасан хуралдаанд гишүүдийн гуравны хоёроос доошгүй нь оролцсон бол тухайн сонгуулийн хорооны хуралдааныг хүчинтэйд тооцно.

18.3.Сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүн хуралдааныг хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр орхисон тохиолдолд түүнийг хуралдаанд оролцож тухайн асуудлаар татгалзсан санал гаргасанд тооцно.

18.4.Энэ хуулийн 18.1-д заасан тогтоолд тухайн сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга гарын үсэг зурна.

18.5.Сонгуулийн хороод нь ажлын өдрийн 09.00-18.00 цагийн хооронд ажиллах бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд ажлын бус өдөр болон илүү цагаар ажиллана. Энэ тохиолдолд сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга хамтран бичгээр захирамж гаргана.

18.6.Бүрэн эрхийнхээ хүрээн дэх асуудлыг шийдвэрлэх сонгуулийн хорооны хуралдааны хуваарийг долоо хоногээр сонгуулийн

хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга гаргаж, өөрийн ажлын байрны мэдээллийн самбарт нээлттэй тавина.

18.7. Сонгуулийн хороодын дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүд хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр энэ хуулийн 18.5, 18.6-д заасан хугацаанд сонгуулийн хорооны ажил, сонгуулийн хорооны хуралдаанд ирэхгүй байх, таслах, хуралдааныг орхих, хуралдааны тэмдэглэлд гарын үсэг зурахаас татгалзах, сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга тухайн сонгуулийн хорооны тогтоолд гарын үсэг зурахаас татгалзахыг тус тус хориглоно.

18.8. Хэрэв сонгуулийн хорооны гишүүн хүндэтгэн үзэх шалтгаантайгаар сонгуулийн хорооны ажил, хуралдаанд ирэх боломжгүй бол энэ тухай шалтгаанаа хуралдаан болохоос өмнө сонгуулийн хороонд бичгээр болон бусад хэлбэрээр мэдэгдэх үүрэгтэй.

18.9. Энэ хуулийн 18.7-д заасан зөрчил гаргасан сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүн хүндэтгэн үзэх шалтгаангүй, түүнчлэн хүндэтгэн үзэх шалтгаанаа энэ хуулийн 18.8-д хугацаанд мэдэгдээгүй бол түүнийг сонгуулийн хорооны бүрэлдэхүүнээс тухайн шатны сонгуулийн хороо хасна.

18.10. Энэ хуулийн 18.9-д заасны дагуу сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүн сонгуулийн хорооны бүрэлдэхүүнээс хасагдсан бол сонгуулийн хорооны бүрэлдэхүүнд өөр хүнийг тухайн сонгуулийн хороог байгуулсан байгууллага нь нэн даруй нөхөн томилох ба дарга, нарийн бичгийн дарга сонгуулийн хорооны бүрэлдэхүүнээс хасагдсан бол гишүүдээс тухайн шатны сонгуулийн хороо олонхын саналаар өөрөө сонгоно.

18.11. Сонгуулийн хороо байгуулагдсан өдрөөсөө хойш тав хоногийн дотор хуралдааныхаа дэгийг тогтоон батлах бөгөөд түүнд үйл ажиллагааны ил тод, нээлттэй байдал, гишүүдийн ажил үүргийн хуваарь, ажиллах зарчим, журмыг тусгаж, түүнийгээ мөрдөн ажиллана.

18.12. Сонгуулийн хорооны хуралдааны дэг нь энэ хууль болон бусад хууль тогтоомжид нийцсэн байна.

18.13. Сонгуулийн хороодын бүх төрлийн хуралдаан нээлттэй байх ба сонгуулийн хорооны байрны хүрэлцээ ба боломжийг харгалзан эрх бүхий этгээдээс хуралдааныг ажиглах, дуу болон дүрс бичлэг хийх боломжоор хангах асуудлыг сонгуулийн хорооны нарийн бичгийн дарга хариуцна.

18.14.Энэ хуулийн 18.13-т заасны дагуу сонгуулийн хороодын хуралдааныг ажиглаж байгаа ажиглагч нь сонгуулийн хорооны дотоод бүрэн эрхийн асуудалд оролцох, үг хэлэх зэргээр сонгуулийн хороодын хуралдааны хэвийн үйл ажиллагаанд саад учруулахыг хориглоно.

18.15.Сонгуулийн хороодын хуралдааны шийдвэрийг нийтэд ил тод мэдээлнэ.

18.16.Сонгуулийн хороодын хуралдааны тэмдэглэлийг Сонгуулийн ерөнхий хорооноос баталсан журмын дагуу заавал хөтлөх бөгөөд түүнийг тухайн сонгуулийн хорооны нарийн бичгийн дарга хариуцна.

18.17.Сонгуулийн баримт бичиг бүртгэлтэй байх бөгөөд түүнд хамаарах баримт бичиг, түүнийг бүртгэх журмыг Сонгуулийн ерөнхий хороо батална.

18.18.Сонгуулийн хорооны дарга нь сонгуулийн хорооны нарийн бичгийн даргатай хамтран дотоод ажлын асуудлаар захирамж гаргана.

18.19.Хуульд өөрөөр заагаагүй бол доод шатны сонгуулийн хорооны шийдвэр, үйл ажиллагаа /эс, үйлдэхүй/-г дээд шатны сонгуулийн хороо нь хянан шийдвэрлэнэ.

18.20.Сонгуулийн хороод сонгууль зохион байгуулахтай холбогдсон, түүнчлэн хууль зөрчсөн тухай асуудлыг шалгуулах, эсхүл зөрчлийг таслан зогсоох асуудлаар сонгуулийн тухай хууль тогтоомжоор үүрэг хүлээсэн аливаа байгууллага, албан тушаалтанд хууль ёсны шаардлага тавих эрхтэй бөгөөд түүнийг хүлээн авсан байгууллага, албан тушаалтан ажлын хоёр өдрийн дотор шийдвэрлэж, бичгээр хариу мэдэгдэх үүрэгтэй.

18.21.Сонгуулийн хорооноос бүрэн эрхийнхээ хүрээнд гаргасан шийдвэрийг сонгуулийн тухай хууль тогтоомжид заасны дагуу үүрэг хүлээсэн тухайн нутаг дэвсгэрийн бүх байгууллага, албан тушаалтан, иргэн биелүүлэх үүрэгтэй.

18.22.Энэ хуулийн 18.14-т заасныг зөрчсөн ажиглагчийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос дөрөв дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 18.16-д заасныг зөрчсөн сонгуулийн хорооны нарийн бичгийн даргыг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёр дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 18.20-д заасан хугацаанд хариу мэдэгдээгүй албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 18.21-д

заасныг зөрчсөн иргэнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг нэгээс хоёр дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас долоо дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

18.23.Энэ хуулийн 18.7-д заасныг зөрчиж гарын үсэг зурахаас татгалзсан сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн даргыг сонгуулийн хорооны бүрэлдэхүүнээс хасах ба уг зөрчил нь тухайн төрийн албан хаагчийг төрийн албанд нэг жилийн хугацаанд эргэж орох эрхгүйгээр халах үндэслэл болно.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ СОНГОГЧДЫН НЭРИЙН ЖАГСААЛТ

19 дүгээр зүйл. Сонгогчдын нэрийн жагсаалт үйлдэх, танилцуулах, хүргүүлэх

19.1. Сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг иргэний бүртгэл, мэдээллийн улсын сан дахь сонгогчийн бүртгэлд үндэслэн үйлдэх бөгөөд түүнийг нягтлан шалгах, давхардлыг арилгах, сонгогчдын нэрийн жагсаалтад бүртгэгдээгүй сонгуулийн эрх бүхий иргэнийг бүртгэх зэрэг ажлыг улсын бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага улсын хэмжээнд зохион байгуулах ба уг ажилд аймаг, нийслэлийн иргэний бүртгэлийн байгууллагыг татан оролцуулна.

19.2. Сонгогчдын нэрийн жагсаалтад тухайн хэсгийн нутаг дэвсгэрт хаягийн бүртгэл бүхий сонгогчийн эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр, нас, хүйс, регистрийн дугаар, оршин суугаа газрын хаягийг бүртгэх бөгөөд ийнхүү бүртгэхэд биеийн давхцахгүй өгөгдөл /хурууны хээ/-өөр хянагдсан байх ба тухайн хэсэг дэх сонгогчдын хаягийн бүртгэлийн дагуу дараалуулан бичнэ.

19.3. Сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг энэ хуулийн 12.1-д заасны дагуу байгуулагдсан хэсэг тус бүрээр үйлдэх бөгөөд уг жагсаалтыг санал авах өдрөөс 50-аас доошгүй хоногийн өмнө эхлэн санал авах өдөр хүртэл Улсын бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага өөрийн цахим хуудаст байрлуулна.

19.4. Улсын бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага энэ хуулийн 19.3-т заасны дагуу өөрийн цахим хуудаст байрлуулсан сонгогчдын нэрийн жагсаалтад дараах өөрчлөлтийг тусган, уг жагсаалтыг цаасан болон цахим хэлбэрээр сонгуулийн хэсэг тус

бүрээр үйлдэж, санал авах өдрөөс 20-оос доошгүй хоногийн өмнө аймаг, нийслэлийн иргэний бүртгэлийн байгууллагаар дамжуулан аймаг, дүүргийн сонгуулийн хороонд хүргүүлнэ:

19.4.1.сонгогчдын нэрийн жагсаалтад бүртгэгдээгүй буюу буруу бүртгэгдсэн талаар гаргасан гомдлын дагуу оруулсан өөрчлөлт;

19.4.2.сонгогчийн эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр, регистрийн дугаар, оршин суугаа газрын хаягийн өөрчлөлт зэрэг иргэний улсын бүртгэлтэй холбогдсон өөрчлөлт;

19.4.3.нас барсан иргэний бүртгэлтэй холбогдсон өөрчлөлт;

19.4.4.эрх зүйн чадамжгүй нь шүүхээр тогтоогдсон, хорих газар ял эдэлж байгаа, гадаадад 60-аас дээш хоногоор зорчсон иргэдтэй холбогдуулан хийсэн нэмэлт тэмдэглэл.

19.5.Улсын бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь сонгуулийн эрх бүхий иргэнийг энэ хуулийн 19.3-т заасан цахим хуудаст байрлуулсан сонгогчдын нэрийн жагсаалт дахь зөвхөн өөрт нь холбогдох мэдээлэлтэй танилцах боломжоор хангана.

19.6.Дор дурдсан байгууллага дараах иргэний өөрийн нэр, эцэг /эх/-ийн нэр, регистрийн дугаар, төрсөн он, сар, өдөр, хүйс болон бусад шаардлагатай мэдээллийг улсын бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад санал авах өдрөөс 50-аас доошгүй хоногийн өмнө өгнө:

19.6.1.Улсын дээд шүүх эрх зүйн чадамжгүй нь шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон сонгуулийн насны иргэдийн мэдээллийг;

19.6.2.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллага хорих газарт ял эдэлж байгаа сонгуулийн насны иргэдийн мэдээллийг;

19.6.3.хилийн цэргийн удирдах байгууллага 60 хоног ба түүнээс дээш хугацаагаар гадаад улсад зорчсон иргэдийн мэдээллийг.

19.7.Улсын бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага энэ хуулийн 19.6-д заасны дагуу ирүүлсэн мэдээллийг үндэслэн сонгогчдын нэрийн жагсаалтад өөрчлөлт оруулахдаа тухайн иргэний нэрийг сонгогчдын нэрийн жагсаалтаас хасахыг хориглох бөгөөд сонгогчдын нэрийн жагсаалтаас “Түр хасав” гэсэн нэмэлт тэмдэглэлтэйгээр үйлдэнэ.

19.8.Аймаг, дүүргийн сонгуулийн хороо энэ хуулийн 19.4-т заасны дагуу ирүүлсэн сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг санал авах өдрөөс

17-оос доошгүй хоногийн өмнө хэсгийн хороодод хүргүүлэх ажлыг зохион байгуулна.

19.9.Хэсгийн хороо энэ хуулийн 19.8-д заасан сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг хүлээн авсан өдрөөс эхлэн санал авах өдөр хүртэл өөрийн харьяалагдаж байгаа сум, хорооны Засаг даргын байранд болон энэ хуулийн 46.1-д заасан санал авах байранд ил тавьж, сонгогчдод чөлөөтэй танилцах бололцоо олгоно.

19.10.Энэ хуулийн 51.1.3, 51.1.4-т заасан сонгуулийн эрх бүхий иргэний мэдээллийг холбогдох эрх бүхий байгууллага санал авах өдрөөс арваас доошгүй хоногийн өмнө гаргаж, улсын бүртгэлийн холбогдох байгууллагад хүргэнэ.

19.11.Ээлжит, ээлжит бус, нөхөн сонгуулийг зохион байгуулахтай холбогдуулан сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг нягтлан шалгах, түүнд өөрчлөлт оруулах журмыг улсын бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, Сонгуулийн ерөнхий хороо хамтран батална.

19.12.Сонгогч сонгогчдын нэрийн жагсаалтад бүртгэгдсэн эсэхээ санал авах өдрөөс арваас доошгүй хоногийн өмнө шалгасан байвал зохино.

19.13.Сонгогчийг зөвхөн сонгуулийн нэг хэсэгт сонгогчдын нэг нэрийн жагсаалтад бүртгэнэ.

19.14.Хэсгийн хорооны албан ажлын хэрэгцээнд болон сонгуульд оролцож байгаа нам, эвсэл, бие даан нэр дэвшигч, энэ хуулийн 9.5-д заасан байгууллага хүсэлт гаргаснаас бусад тохиолдолд сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг хувилж олшруулах, тараахыг хориглоно.

19.15.Энэ хуулийн 19.14-т заасны дагуу сонгуульд оролцож байгаа нам, эвсэл, бие даан нэр дэвшигч, энэ хуулийн 9.5-д заасан төрийн бус байгууллагад сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг улсын бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага цахим хэлбэрээр олгох бөгөөд хувилж олшруулах зардлыг хүсэлт гаргасан этгээд хариуцна.

19.16.Сонгогчдын нэрийн жагсаалт нь зөвхөн нэг үндсэн нэрийн жагсаалтаас бүрдэх бөгөөд шинээр сонгогчдын нэрийн жагсаалт үйлдэх, энэ хуульд заасныг зөрчин сонгогчдын нэрийн жагсаалтад өөрчлөлт оруулахыг хориглоно.

19.17.Сонгогчдын нэрийн жагсаалтад тусгайлан тэмдэглэл үйлдсэний үндсэн дээр сонгогчийн хүсэлт, эмчийн магадлагаа, эрх бүхий

этгээдийн тодорхойлолтыг үндэслэн зөөврийн битүүмжилсэн хайрцгаар санал өгөх сонгогчдын нэрсийг хэсгийн хороо гаргана.

19.18.Энэ хуулийн 19.17-д заасны дагуу гаргасан сонгогчдын нэрс нь сонгогчдын нэрийн бие даасан жагсаалт болохгүй.

19.19.Энэ хуулийн 19.3-19.7, 19.13, 19.16-д заасныг зөрчсөн албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 19.8, 19.9, 19.16-д заасныг зөрчсөн сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 19.14-т заасныг зөрчсөн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

19.20.Сонгогчдын нэрийн жагсаалт үйлдэхтэй холбогдсон энэ хуулиар тогтоосон журмыг зөрчиж сонгогчдын нэрийн жагсаалтад өөрчлөлт оруулсан нь тухайн төрийн албан хаагчийг төрийн албанд нэг жилийн хугацаанд эргэж орох эрхгүйгээр халах үндэслэл болно.

20 дугаар зүйл. Сонгогчдын нэрийн жагсаалттай холбогдсон гомдлыг шийдвэрлэх журам

20.1.Сонгогч өөрийн болон өөрийн гэр бүлийн аль нэг гишүүний нэр сонгогчдын нэрийн жагсаалтад бүртгэгдээгүй буюу буруу бүртгэгдсэн байвал энэ тухай гомдлоо өөрийн болон өөрийн гэр бүлийн гишүүний нэрийн өмнөөс улсын бүртгэлийн холбогдох байгууллагад санал авах өдрөөс арваас доошгүй хоногийн өмнө бичгээр гаргана.

20.2.Улсын бүртгэлийн холбогдох байгууллага нь энэ хуулийн 20.1-д заасны дагуу гомдол хүлээн авсан бол тухайн гомдол гаргасан иргэний мэдээллийг иргэний бүртгэл, мэдээллийн улсын сангаас хайлт хийн тодорхойлж, лавлагаа гаргах ба тухайн лавлагааг үндэслэн сонгогчийн мэдээллийг хэсгийн хорооны дэргэд ажиллах иргэний бүртгэлийн байгууллагын итгэмжлэгдсэн ажилтан сонгогчдын нэрийн жагсаалтад өөрчлөлт оруулна.

20.3.Хэсгийн хорооны дэргэд ажиллах иргэний бүртгэлийн байгууллагын итгэмжлэгдсэн ажилтан энэ хуулийн 19.6-д заасан үндэслэлээр сонгогчдын нэрийн жагсаалтаас түр хасагдсан иргэний сонгогчдын нэрийн жагсаалтаас хасагдсан шалтгаан нь арилсан тохиолдолд тухайн сонгогчийн өөрийнх нь хүсэлт, холбогдох нотлох баримтыг үндэслэн санал авах өдрөөс нэгээс доошгүй хоногийн өмнө

сонгогчдын нэрийн жагсаалт дахь зохих тэмдэглэгээг хүчингүй болгон тухайн сонгогчийн бүртгэлийг сэргээж энэ тухай тэмдэглэл үйлдэн хэсгийн хороонд мэдэгдэнэ.

20.4.Энэ хуулийн 20.2, 20.3-т зааснаас бусад үндэслэлээр сонгогчдын нэрийн жагсаалтад өөрчлөлт оруулахыг хориглоно.

20.5.Санал авах өдөр болон санал авах өдрийн өмнөх өдөр энэ хуулийн 20.2, 20.3-т заасан ажиллагааг хийхийг хориглоно.

20.6.Энэ хуулийн 20 дугаар зүйлд заасныг зөрчсөн сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, бусад албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, бусад этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

21 дүгээр зүйл. Сонгогч шилжих

21.1.Сонгогч өөрийн байнга оршин суугаа газрынхаа харьяа хэсэгт санал өгөх бөгөөд түүнийг сонгуулийн нэг хэсгээс нөгөө хэсэгт шилжүүлж болохгүй.

21.2.Иргэдийн засаг захиргааны нэг нэгжээс нөгөө нэгжид шилжин суурьших хөдөлгөөнийг санал авах өдрийг дуустал 60 хоногийн хугацаанд улсын хэмжээгээр түр зогсооно.

21.3.Энэ хуулийн 21.1-д заасныг зөрчсөн сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 21.1, 21.2-т заасныг зөрчсөн албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ НАМ, ЭВСЭЛ СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ

22 дугаар зүйл. Нам, эвсэл сонгуульд оролцохоо илэрхийлэх

22.1.Энэ хуулийн 7.1-д заасан шаардлагыг хангасан нам аймаг, сум, дүүргийн Хурлын сонгуульд оролцох эрхтэй.

22.2. Сонгуульд эвсэл байгуулж оролцохоор намуудын төлөөллийн төв байгууллага шийдвэрлэсэн бол тухайн аймаг, сум, дүүрэг дэх намын салбар байгууллагууд эвслийн гэрээ байгуулсны үндсэн дээр сонгуульд оролцох эрхтэй.

22.3. Нам, эвслийг төлөөлж тухайн аймаг, сум, дүүрэг дэх нам, эвслийн салбар байгууллага нь сонгуульд оролцох хүсэлтээ аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд санал авах өдрөөс 50-аас доошгүй хоногийн өмнө ирүүлнэ.

22.4. Нам, эвсэл нь сонгуульд оролцох хүсэлтдээ дараах баримт бичгийг хавсаргана:

22.4.1. тухайн аймаг, сум, дүүрэг дэх нам, эвслийн салбар байгууллагын сонгуульд оролцох тухай шийдвэр;

22.4.2. нам, эвслийн тухайд түүнд нэгдэн орсон бүх намын улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар;

22.4.3. тухайн аймаг, сум, дүүргийн нам, эвслийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр;

22.4.4. тухайн аймаг, сум, дүүрэг дэх нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллагын нэр, түүний бүрэлдэхүүн, байрлах газрын хаяг, харилцах утасны дугаар зэргийг агуулсан мэдээлэл.

22.5. Эвсэл нь энэ хуулийн 22.4-т зааснаас гадна тухайн аймаг, сум, дүүрэг дэх эвслийн гэрээний хуулбарыг ирүүлнэ.

23 дугаар зүйл. Намууд эвсэл байгуулах, эвслийн гэрээ

23.1. Тухайн аймаг, сум, дүүрэг дэх намын салбар байгууллагын саналыг үндэслэн намын төлөөллийн төв байгууллага нь тухайн аймаг, сум, дүүрэгт эвсэл байгуулж аймаг, сум, дүүргийн Хурлын сонгуульд оролцох асуудлыг шийдвэрлэнэ.

23.2. Эвсэлд нэгдэн сонгуульд оролцох гэж байгаа нам тус бүрд энэ хуулийн 23.1 дэх хэсэг хамаарна.

23.3. Энэ хуулийн 23.1, 23.2-т заасан асуудлыг намын төлөөллийн төв байгууллага шийдвэрлэсэн бол тухайн аймаг, сум, дүүрэг дэх намын салбар байгууллагууд хамтарч эвслийг төлөөлөх байгууллагыг байгуулна.

23.4.Тухайн аймаг, сум, дүүрэг дэх эвслийг төлөөлөх байгууллагыг байгуулахдаа тухайн аймаг, сум, дүүрэг дэх намын салбар байгууллагууд нь дараах асуудлыг шийдвэрлэж, баталсан байвал зохино:

23.4.1.эвслийн нэр;

23.4.2.эвслийн гэрээ;

23.4.3.эвсэлд нэгдэн орох нам тус бүрд ногдох нэр дэвшигчдийн тоо, үүнээс нэрийн жагсаалтаар нэр дэвших нэр дэвшигчдийн тоо, нэр дэвших сум, баг, хорооны нэр, дугаар;

23.4.4.нам тус бүр өөрт ногдсон тоонд багтаан нэр дэвшүүлэх хүний нэр;

23.4.5.эвслийг төлөөлөх байгууллагын бүрэлдэхүүний тоо, үүнээс тухайн намд ногдох хүний тоо, нэр.

23.5.Эвсэлд нэгдэн орох аймаг, сум, дүүрэг дэх намын салбар байгууллага бүр энэ хуулийн 23.4-т заасан асуудал тус бүрийг шийдвэрлэж, нэгдсэн тохиролцоонд хүрсэн бол эвслийг албан ёсоор байгуулагдсанд тооцох бөгөөд эвслийн гэрээнд нэгдэн орсон намуудын салбар байгууллагын дарга нар гарын үсэг зурж, тэмдэг даран баталгаажуулна.

23.6.Энэ хуулийн 23.4.5-д заасан бүрэлдэхүүн нь тухайн аймаг, сум, дүүрэг дэх эвслийг төлөөлөх байгууллага болох бөгөөд эвслийг төлөөлөх байгууллагын бүрэлдэхүүний гуравны хоёроос доошгүй нь хүрэлцэн ирснээр эвслийг төлөөлөх байгууллагын хуралдааныг хүчинтэйд тооцох ба хуралдаанд оролцогсдын олонхын саналаар асуудлыг шийдвэрлэнэ.

23.7.Эвсэл албан ёсны нэр, бэлэгдэлтэй байх бөгөөд түүнийг хувь хүн, улс, үндэстэн, ястан, овгийн нэрээр болон өмнөх сонгуульд өөр намуудын эвслийн хэрэглэсэн нэрээр нэрлэхийг тус тус хориглох ба нэгэнт зарлагдсан эвслийн нэрийг сонгуулийн явцад болон шинээр сонгогдсон аймаг, сум, дүүргийн Хурлын бүрэн эрхийн хугацаанд өөрчлөхийг хориглоно.

23.8.Тухайн аймаг, сум, дүүрэг дэх эвслийг төлөөлөх байгууллага нь дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

23.8.1.эвслийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг батлах, түүнд өөрчлөлт оруулах;

23.8.2.эвслийн гэрээнд өөрчлөлт оруулах;

23.8.3.нэр дэвшигчдийн нэгдсэн дарааллыг тогтоох;

23.8.4.аймаг, сум, дүүргийн Хурлын дарга, аймаг, сум, дүүргийн Засаг дарга зэрэг улс төрийн албан тушаалд нэр дэвшүүлэх;

- 23.8.5.нөхөн сонгуульд нэр дэвшүүлэх;
- 23.8.6.эвслийн гэрээг цуцлах;
- 23.8.7.бусад асуудал.

23.9.Эвслийг төлөөлөх байгууллага нь намуудад ногдсон мандатын тоог өөрчлөх эрхгүй.

23.10.Эвслийн гэрээ нь тухайн сонгууль, түүний үр дүнд байгуулагдсан аймаг, сум, дүүргийн Хурлын бүрэн эрхийн хугацаанд хүчин төгөлдөр байна.

23.11.Эвсэлд нэгдэн орсон намууд нь ээлжит болон нөхөн сонгууль, түүнчлэн шинээр сонгогдсон аймаг, сум, дүүргийн Хуралд нэг этгээд болж оролцох бөгөөд эвслийн аль нэг нам дангаараа /эвслээс гадуур/ нэр дэвшүүлэх, сонгуулийн зардлын данс нээлгэх, өөр намуудын эвсэлд нэгдэн орох, бие даан болон өөр эвсэл байгуулан сонгуульд оролцохыг хориглоно.

23.12.Эвсэлд нэгдэн орсон нам эвслээс гарах бол энэ тухай намын төлөөлөх төв байгууллага нь тухайн аймаг, сум, дүүрэг дэх эвслийг төлөөлөх байгууллагад албан ёсоор мэдэгдсэнээр тухайн намыг эвслээс гарсанд тооцож, эвслийг тарсан гэж үзнэ.

23.13.Эвсэл нэгэнт тарсан бол тухайн сонгуулийн явцад болон түүний үр дүнд байгуулагдсан аймаг, сум, дүүргийн Хуралд эвслийн бүрэлдэхүүнд орж байсан намууд дахин нэгдэж эвсэл байгуулахыг хориглоно.

23.14.Анхнаасаа эвсэлд нэгдээгүй намууд нэгдэж эвсэл байгуулахыг хориглоно.

24 дүгээр зүйл.Сонгуульд оролцох нам, эвслийг бүртгэх

24.1.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо сонгуульд оролцохоо илэрхийлсэн нам, эвслийг бүртгэхдээ тэдгээрийн ирүүлсэн баримт бичиг үнэн зөв, гүйцэд эсэхийг нягтлан шалгаж, уг баримт бичгийг хүлээн авснаас хойш гурав хоногт багтаан сонгуульд оролцох нам, эвслийг бүртгэх эсэх тухай шийдвэр гаргана.

24.2.Дараах тохиолдолд нам, эвслийг бүртгэхээс татгалзана:

24.2.1.нам, эвслийн тухайд түүнд нэгдэн орсон намуудын аль нэг нь энэ хуулийн 7.1-д заасан шаардлага хангаагүй;

24.2.2. нам, эвслийн тухайд энэ хуулийн 22.4-т, эвслийн тухайд энэ хуулийн 22.5-д заасан баримт бичиг дутуу, эсхүл хуурамч;

24.2.3. энэ хуулийн 22.4, 22.5-д заасан баримт бичгийг энэ хуулийн 22.2-т заасан хугацаа дууссанаас хойш ирүүлсэн;

24.2.4. эвсэл байгуулах тухай шийдвэр гаргахдаа энэ хуулийн 23 дугаар зүйлд заасан журам, шаардлагыг зөрчсөн;

24.2.5. бүртгэсэн тухай шийдвэр гарахаас өмнө эвсэлд нэгдэн орсон аль нэг нам нь энэ хуульд заасны дагуу эвслээс гарахаа илэрхийлсэн.

24.3. Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо энэ хуулийн 24.2-т заасан зөрчил байхгүй бол тухайн нам, эвслийг бүртгэсэн тухай шийдвэр гаргаж батламж олгоно.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ НЭР ДЭВШҮҮЛЭХ, НЭР ДЭВШИГЧИЙГ БҮРТГЭХ

25 дугаар зүйл. Нэр дэвшүүлэх нийтлэг журам

25.1. Сонгуульд оролцох нам, эвсэл нэр дэвшүүлэх ажиллагааг санал авах өдрөөс 47 хоногийн өмнө эхлүүлж, тав хоногийн хугацаанд дуусгана.

25.2. Сонгуульд бие даан нэрээ дэвшүүлэх ажиллагааг санал авах өдрөөс 47 хоногийн өмнө эхлүүлж тав, хоногийн хугацаанд дуусгана.

25.3. Нэр дэвшигч нь энэ хуулийн 6.2-т зааснаас гадна дараах шаардлагыг хангасан байна:

25.3.1. банк, бусад хуулийн этгээд, иргэнд шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон төлбөл зохих зээл, барьцаа, батлан даалтын өр болон хугацаа хэтэрсэн албан татварын өр төлбөргүй байх;

25.3.2. ял шийтгүүлж байгаагүй, эсхүл ял шийтгүүлж байсан боловч Эрүүгийн хуулийн 78.2, 78.3-т заасны дагуу ялгүй болсон буюу ялгүйд тооцогдсон байх.

25.4. Төрийн жинхэнэ албан хаагч нэр дэвших бол холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу албан тушаалаасаа чөлөөлөгдсөн байна.

25.5. Төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн болон төрийн үйлчилгээний удирдах албан тушаалтан нэр дэвшвэл ажил, албан тушаалаасаа чөлөөлөгдөнө.

25.6. Нэг намын гишүүнийг нөгөө намаас, эвслийн тухайд түүнд нэгдэн орсон намуудаас өөр намын гишүүнийг нэр дэвшүүлэхийг тус тус хориглоно.

25.7. Нэр дэвшигч нь аймгийн Хурлын сонгуульд зөвхөн нэг сум, багт, сумын Хурлын сонгуульд зөвхөн нэг багт, дүүргийн Хурлын сонгуульд зөвхөн нэг хороонд нэр дэвшинэ.

25.8. Нам, эвсэл аливаа нэг намын гишүүн бус иргэнийг түүний бичгээр гаргасан зөвшөөрлийн үндсэн дээр нэрийг нь дэвшүүлж болно.

25.9. Энэ хуулийн 25.4-т зааснаар төрийн албанаас чөлөөлөгдсөн иргэн төрийн албанд эргэж ороход Төрийн албаны тухай хуулийн 17 дугаар зүйлд заасан журмыг баримтална.

26 дугаар зүйл. Нам, эвслээс нэр дэвшүүлэх

26.1. Нам, эвсэл нь сонгуульд Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 10.2-10.4-т заасан тухайн аймаг, сум, дүүргийн Хурлын төлөөлөгчдийн тооноос илүүгүй хүнийг нэгдсэн нэг жагсаалтаар нэр дэвшүүлнэ.

26.2. Нам, эвслээс нэр дэвшигч нь сум, баг, хороонд нэр дэвшиж байгаа бол энэ хуулийн 26.1-д заасан жагсаалтад байгаа тухайн нэр дэвшигчийн нэрийн ард аль сум, баг, хороонд нэр дэвшиж байгаа талаар тусгайлан тэмдэглэж заасан байна.

26.3. Нам, эвслээс нэр дэвшүүлэх асуудлыг тухайн аймаг, сум, дүүрэг дэх намын салбар байгууллага, эвслийн тухайд эвслийг төлөөлөх байгууллага шийдвэрлэнэ.

26.4. Энэ хуулийн 26.1-д заасан жагсаалт дахь дарааллыг энэ хуулийн 26.3-т заасан эрх бүхий байгууллагын хуралдаанаар нэр дэвшигч бүрийн авсан саналын тоогоор эрэмбэлэн гаргана.

26.5. Намаас нэр дэвшүүлэх асуудлыг тухайн аймаг, сум, дүүрэг дэх намын салбар байгууллага хуралдаанаараа хэлэлцэж, нууцаар санал хурааж, олонхын саналаар шийдвэрлэнэ.

26.6. Эвслээс нэр дэвшүүлэх асуудлыг тухайн аймаг, сум, дүүрэг дэх эвслийг төлөөлөх байгууллага шийдвэрлэхдээ тухайн асуудлаар

эвсэлд нэгдэн орсон намуудын урьд нэгэнт шийдвэрлэсэн асуудлыг баталгаажуулан шийдвэрлэх бөгөөд шийдвэрлэгдээгүй бусад асуудлыг энэ хуулийн 23.5-д заасан журмаар шийдвэрлэнэ.

26.7. Нам, эвсэл нэр дэвшүүлэхдээ энэ хуулийн 25 дугаар зүйл, 26.1-26.6-д заасан журмаас гадна дор дурдсан журмыг баримтална:

26.7.1. нэр дэвшүүлэхдээ эд мөнгөөр татах, айлган сүрдүүлэх, хууран мэхлэх үйл ажиллагаа явуулахгүй байх;

26.7.2. нэр дэвшүүлэх асуудлыг шийдвэрлэсэн хуралдааны шийдвэрт намын салбар байгууллага, эвслийн тухайд эвслийг төлөөлөх байгууллагын бүрэлдэхүүний тоо, хуралдаанд оролцогсдын ирц, хувь, нэр дэвшиж байгаа хүн бүрийн авсан саналын тоог тусгах.

27 дугаар зүйл. Бие даан нэрээ дэвшүүлэх

27.1. Бие даан нэрээ дэвшүүлэгч нь тухайн аймаг, сум, дүүргийн Хурлын сонгуулийн сум, баг, хороонд нэрээ дэвшүүлнэ.

27.2. Бие даан нэрээ дэвшүүлэгч нь аймгийн Хурлын сонгуульд нэрээ дэвшүүлж байгаа бол тухайн аймгийн 200 дэмжигч-сонгогчдын, сумын Хурлын сонгуульд нэрээ дэвшүүлж байгаа бол тухайн сумын 75 дэмжигч-сонгогчдын, дүүргийн Хурлын сонгуульд нэрээ дэвшүүлж байгаа бол тухайн дүүргийн 500-аас доошгүй дэмжигч-сонгогчдын гарын үсгийг Сонгуулийн ерөнхий хорооноос баталсан маягтын дагуу зуруулж, аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд бүртгүүлнэ.

27.3. Энэ хуулийн 27.2-т заасан маягтад дэмжигч-сонгогчдын эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр, регистрийн дугаар, оршин суугаа газрын хаяг гэсэн дарааллаар гаргацтай, тодорхой бичсэн байна.

27.4. Нэр дэвшигчийг дэмжсэн дэмжигч-сонгогчдын гарын үсэг үнэн зөв эсэхийг тухайн сонгуулийн хороо сонгогчдын иргэний бичиг баримт, хаягийн бүртгэлтэй тулгах буюу шаардлагатай бол дэмжигч-сонгогчтой уулзаж нягтлан шалгах бөгөөд гарын үсгийг хуурамчаар үйлдсэн нь тогтоогдвол тухайн нэр дэвшигчийг аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хорооны шийдвэрээр нэр дэвшигчдийн жагсаалтаас хасна.

28 дугаар зүйл. Нэр дэвшигчийг бүртгэх

28.1. Нэр дэвшигчийг аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо бүртгэнэ.

28.2.Нэр дэвшүүлсэн нам, эвсэл нь энэ хуулийн 25.1-д заасан нэр дэвшүүлэх ажиллагаа дууссан өдрөөс хойш хоёр хоногийн хугацаанд багтаан нэр дэвшигчтэй холбогдсон дараах баримт бичгийг аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд ирүүлнэ:

28.2.1.нэр дэвшүүлсэн тухай шийдвэр;

28.2.2.нийт нэр дэвшигчийн жагсаалт;

28.2.3.нэр дэвшигч бүрийн бичгээр өгсөн зөвшөөрөл;

28.2.4.нэр дэвшигчийн хөрөнгө, орлогын мэдүүлэг;

28.2.5.энэ хуулийн 25.3.1-д заасан өр төлбөргүй болох тухай нэр дэвшигчийн мэдүүлэг;

28.2.6.энэ хуулийн 25.4, 25.5-д заасан этгээдийн тухайд төрийн албанаас чөлөөлөгдсөн тухай болон ажил, албан тушаалаасаа чөлөөлөгдсөн тухай эрх бүхий байгууллагын шийдвэр;

28.2.7.нэр дэвшигчийн намтар.

28.3.Бие даан нэрээ дэвшүүлэгч нь энэ хуулийн 28.2-т заасан хугацаанд багтаан энэ хуулийн 28.2.3-28.2.7-д заасан баримт бичиг болон дэмжигч-сонгогчдын гарын үсэг цуглуулсан маягт, нэрээ дэвшүүлснээ илэрхийлсэн мэдэгдлийн хамт аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд ирүүлнэ.

28.4.Энэ хуулийн 28.2.3, 28.2.5, 28.3-т заасан баримт бичгийн загварыг Сонгуулийн ерөнхий хороо батална.

28.5.Энэ хуулийн 25.3.1-д заасан тодорхойлолтыг аймаг, нийслэлийн шүүх, энэ хуулийн 25.3.2-т заасан тодорхойлолтыг аймаг, дүүргийн цагдаагийн байгууллага нэр дэвшигч тус бүрээр гаргаж, аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд санал авах өдрөөс 38 хоногийн өмнө албан бичгээр ирүүлнэ.

28.6.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо нэр дэвшигчийг бүртгэхдээ нам, эвсэл болон нэр дэвшигчийн ирүүлсэн баримт бичиг үнэн зөв, гүйцэд эсэх, нэр дэвшүүлэх үйл ажиллагаа хуулийн дагуу явагдсан эсэхийг нягтлан шалгана.

28.7.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо бие даан нэр дэвшигчийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын гаргасан сонгогчдын нэрийн жагсаалт, оршин суугаа газрын хаягийн бүртгэлтэй түүвэрлэн тулгах буюу шаардлагатай бол тухайн иргэнтэй уулзаж нягтлан шалгах бөгөөд уг ажлыг хэсгийн хороогоор гүйцэтгүүлж болно.

28.8.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо энэ хуулийн 28.2, 28.3-т заасан баримт бичгийг хүлээн авснаас хойш хоёр хоногийн дотор нэр дэвшигчээр бүртгэх эсэх тухай асуудлыг шийдвэрлэнэ.

28.9.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо дараах тохиолдолд нэр дэвшигчийг бүртгэхээс татгалзана:

28.9.1.энэ хуулийн 25.1, 25.2-т заасан хугацаанд нэр дэвшүүлэх ажиллагааг явуулаагүй;

28.9.2.энэ хуулийн 25.3-25.8-д заасан нэр дэвшигчид тавих шаардлагыг хангаагүй;

28.9.3.энэ хуулийн 28.2, 28.3-т заасан баримт бичиг дутуу, эсхүл хуурамч бол;

28.9.4.сонгуулийн сурталчилгаа албан ёсоор эхлэхээс өмнө сонгуулийн сурталчилгаа эхлүүлсэн, энэ хуулиар зөвшөөрөөгүй сонгуулийн сурталчилгааны үйлдэл, хэлбэр ашигласан, энэ хуулиар хориглосон сурталчилгааны үйл ажиллагаа явуулсан, зохион байгуулсан нь нотлох баримтаар тогтоогдож байгаа бол.

28.10.Энэ хуулийн 28.9-д заасан үндэслэл байхгүй бол аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо нэр дэвшигчийг энэ хуулийн 28.8-д заасан хугацаанд бүртгэсэн шийдвэр гаргах ба нэр дэвшигчийн үнэмлэхийг санал авах өдрөөс 15 хоногийн өмнө нэгдсэн журмаар олгоно.

28.11.Нэр дэвшигчийг бүртгэсэн шийдвэр гарснаас хойш тухайн нэр дэвшигч өөрөө нэр дэвшигчээс татгалзахыг хориглоно.

28.12.Сумын сонгуулийн хороо нэр дэвшигчийг бүртгэх хугацаа дууссанаас хойш 24 цагийн дотор дараах мэдээллийг аймгийн сонгуулийн хороонд хүргүүлнэ:

28.12.1.багт нэр дэвшсэн нэр дэвшигчдийн нэр, эцэг /эх/-ийн нэр, нам, эвслээс нэр дэвшсэн бол нам, эвслийн нэр /баг тус бүрээр/;

28.12.2.тухайн сумын Хурлын сонгуульд оролцохоор бүртгүүлсэн нам, эвслийн нэр.

28.13.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо нэр дэвшигчийг бүртгэх хугацаа дууссанаас хойш ажлын таван өдрийн дотор нийт нэр дэвшигчийн нэрийн жагсаалтыг нийтэд мэдээлнэ.

28.14.Энэ хуулийн 28.2, 28.3-т заасан баримт бичгийг хуурамчаар үйлдсэн нь эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол, эсхүл энэ хуулийн 28.9-д заасан үндэслэл нэр дэвшигч бүртгэгдсэний дараа тогтоогдсон бол нэр дэвшигч, нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллагын ажилтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг таваас долоо дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нам, эвслийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг таваас долоо дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

28.15.Энэ хуулийн 28.9-д заасныг зөрчиж нэр дэвшигчийг бүртгэсэн нь тухайн нэр дэвшигчийг нэрийн жагсаалтаас хасах үндэслэл болно.

28.16.Энэ хуулийн 28.14-т заасны дагуу захиргааны хариуцлага хүлээсэн буруутай этгээдийг сонгуулийн хорооны бүрэлдэхүүнээс хасах бөгөөд хэрэв зөрчил нь ноцтой бол зохих сонгуулийн хороо нь хуулийн хариуцлага хүлээлгэхээр эрх бүхий байгууллагад шилжүүлнэ.

28.17.Энэ хуулийн 28.9-д заасан зөрчил байгааг мэдсэн боловч нуун дарагдуулсаны улмаас нэр дэвшигчийг бүртгэсэн бол гэм буруутай сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

29 дүгээр зүйл.Нөхөн нэр дэвшүүлэх

29.1.Нам, эвслээс нэр дэвшигч нас барсан, эсхүл шүүхээр ял шийтгүүлсэн тохиолдолд тухайн нам, эвсэл нь өөр хүнийг нөхөн нэр дэвшүүлэх шийдвэрээ аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд санал авах өдрөөс 35-аас доошгүй хоногийн өмнө ирүүлж, энэ хуулийн 28 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу бүртгүүлж болно.

29.2.Нам, эвсэл энэ хуулийн 29.1-д зааснаас бусад тохиолдолд нөхөн нэр дэвшүүлэхийг хориглоно.

30 дугаар зүйл.Нэр дэвшигчийг нэрийн жагсаалтаас хасах

30.1.Нэр дэвшигч энэ хуулийн 28 дугаар зүйлд заасны дагуу бүртгүүлж, зохих журмын дагуу нийтэд зарлагдсаны дараа түүнийг нэр дэвшигчийн нэрийн жагсаалтаас хасах, түүнчлэн нэр дэвшигчээр бүртгэхгүй байх талаар энэ хуульд заасан үндэслэл нотлох баримтаар тогтоогдсон бол тухайн нэр дэвшигчийг анх бүртгэсэн сонгуулийн хороо нэрийн жагсаалтаас хасах тухай шийдвэр гаргаж, нийтэд мэдээлнэ.

30.2.Энэ хуулийн 30.1-д заасан аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хорооны шийдвэрийн талаар маргаан гарвал энэ хуулийн Арван нэгдүгээр бүлэгт заасан харьяалал, журмын дагуу шийдвэрлэнэ.

31 дүгээр зүйл.Нэр дэвшигчид туслах

31.1.Нам, эвсэл, нэр дэвшигчээс сонгогчидтойгоо уулзах, сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө сурталчлах зэрэг сонгуулийн сурталчилгааны болон бусад ажилд нь нам, эвслийн хувьд нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллага, түүний ажилтан, нэр дэвшигчийн хувьд түүний шадар туслагч туслах бөгөөд эдгээр нь эрх бүхий этгээдээс олгосон үнэмлэхээ бусдад харагдахуйц газар буюу биенийхээ цээж хэсэгт зүүн, сонгуулийн сурталчилгааны үйл ажиллагааг явуулна.

31.2.Аймаг, дүүргийн Хурлын сонгуульд сум, хорооноос нэр дэвшсэн нэр дэвшигчийн шадар туслагч 200 сонгогч тутамд нэгээс илүүгүй байна.

31.3.Сумын Хурлын сонгуульд багаас нэр дэвшсэн нэр дэвшигчид хоёроос дээшгүй шадар туслагч ажиллана.

31.4.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллагын ажилтан, нэр дэвшигчийн шадар туслагчийг тус тус бүртгэж, үнэмлэх олгоно.

31.5.Нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллагын ажилтан, нэр дэвшигчийн шадар туслагч нь сонгуулийн аль нэг хорооны гишүүн байхыг хориглоно.

31.6.Энэ хуулийн 31.2, 31.3, 31.5-д заасныг зөрчсөн сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, бусад этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээнээс нэгээс гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

31.7.Энэ хуулийн 31.6-д заасны дагуу захиргааны хариуцлага хүлээсэн гэм буруутай этгээдийг сонгуулийн хорооны бүрэлдэхүүнээс хасах бөгөөд энэ хуулийн 31.2, 31.3-т заасныг зөрчиж илүү олгосон үнэмлэхийг нь хүчингүй болгоно.

32 дугаар зүйл.Нэр дэвшигчийн үйл ажиллагааны баталгаа

32.1.Нам, эвсэл болон нэр дэвшигч нь хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө тайлбарлан таниулах, үзэл

бодлоо чөлөөтэй илэрхийлэх, сонгуулийн сурталчилгаа хийх, холбогдох байгууллагаас энэ хууль, холбогдох бусад хуульд заасан журмын дагуу шаардлагатай мэдээлэл, лавлагаа авах эрхтэй.

32.2.Гэмт хэрэг үйлдэж байхад нь буюу гэмт хэргийн газарт гэмт үйлдлийнх нь нотлох баримттайгаар баривчилснаас бусад тохиолдолд нэр дэвшигчийг анх бүртгэсэн сонгуулийн хорооны зөвшөөрөлгүйгээр эрүүгийн хариуцлагад татах, баривчлах, албадан саатуулах, цагдан хорих, орон байр, албан тасалгаа, тээврийн хэрэгсэл, биед нь үзлэг, нэгжлэг хийх, түүнчлэн захиргааны санаачилгаар ажлаас халахыг хориглоно.

32.3.Нэр дэвшигчийг гүтгэх, доромжлох, нэр төрийг нь гутаах, түүний хувийн болон захидал харилцааны нууцыг задруулахыг хориглоно.

32.4.Энэ хуулийн 32.1-д заасан эрхээ эдлэхэд нь санаатайгаар саад учруулсан иргэнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос дөрөв дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг таваас долоо дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 32.2-т заасныг зөрчсөн төрийн албан хаагчаас бусад албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 32.3-т заасныг зөрчсөн нь эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол иргэнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос дөрөв дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нам, эвсэл, хэвлэл мэдээллийн байгууллага болон бусад хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг арван таваас хорь дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

32.5.Энэ хуулийн 32.2-т заасныг зөрчсөн төрийн албан хаагчид холбогдох хуульд заасан сахилгын шийтгэл ногдуулна.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР, СУРТАЛЧИЛГАА

33 дугаар зүйл. Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр

33.1.Нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигч нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөртэй байна.

33.2. Нам, эвслээс нэр дэвшигч нь тухайн нам, эвслийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөөс өөр бие даасан сонгуулийн мөрийн хөтөлбөртэй байхыг хориглоно.

33.3. Энэ хуулийн 33.1-д заасан сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрт мөнгө, эд хөрөнгө, эд хөрөнгөтэй холбогдсон эрх олгох, уул уурхай, газрын тос, эрдэс баялгийн болон бусад салбарын орлогоос иргэдэд аливаа хишиг, хувь, тэдгээртэй адилтгах бусад зүйл хүртээх, эсхүл зээлийн болон бусад өр төлбөрийг хүчингүйд тооцох, хөрвүүлэх, түүнчлэн үнэ төлбөргүй, эсхүл хямдралтай үнээр үйлчилгээ үзүүлэх, эсхүл ажлын байранд зуучлах, ажилд оруулах зэрэг амлалт авахаар тусгахыг хориглоно.

33.4. Нам, эвслийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрт санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан арга хэмжээ тусгагдсан тохиолдолд түүнийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын дүн нь Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд⁶ заасан төсвийн тусгай шаардлагад нийцсэн байна.

33.5. Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгийг иргэдэд тараан олгох, шууд зарцуулахтай холбогдсон амлалтыг нам, эвслийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрт тусгах, амаар болон өөр хэлбэрээр сонгогчдын дунд түгээн дэлгэрүүлэхийг хориглоно.

33.6. Нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигч нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх санхүүгийн эх үүсвэрийн талаарх тооцоо, судалгааг хөндлөнгийн хяналтын байгууллагаар хянуулсан байна.

33.7. Энэ хуулийн 33.2, 33.3-т заасныг зөрчсөн нь тухайн нэр дэвшигчийг нэрийн жагсаалтаас хасах, нам, эвслийг сонгуульд оролцохоор бүртгэсэн тухай шийдвэрийг хүчингүйд тооцох үндэслэл болох бөгөөд уг шийдвэрийг аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо гаргаж, нийтэд мэдээлнэ.

34 дүгээр зүйл. Сонгуулийн сурталчилгаа

34.1. Нам, эвсэл, бие даан нэр дэвшигч нь энэ хуулийн 28.10-т заасны дагуу нэр дэвшигчийн үнэмлэх авсан өдрөөс эхлэн сонгуулийн сурталчилгаагаа эхлүүлж санал авах өдрийн өмнөх өдөр дуусгана.

34.2. Сонгуулийн сурталчилгаа нь зөвшөөрснөөс бусдыг хориглох зарчимд үндэслэнэ.

34.3. Нам, эвсэл, бие даан нэр дэвшигч нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, үзэл баримтлалаа тайлбарлан таниулах, нэр дэвшигчийг

⁶Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль -“Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2010 оны 30 дугаарт нийтлэгдсэн.

дэмжин сурталчлах зэрэг сонгуулийн сурталчилгааг дараах зөвшөөрсөн арга, хэлбэрээр явуулах эрхтэй:

34.3.1.сонгуулийн сурталчилгааны материал хэвлүүлэх, сонгогчдод хүргэх;

34.3.2.гудамж талбайд сонгуулийн сурталчилгааны зурагт самбар байрлуулах;

34.3.3.нам, эвсэл нь өөрийн бэлэгдэл болсон тугийг гудамж талбайд байрлуулах;

34.3.4.сонгогчидтой уулзалт, хурал, цуглаан хийх;

34.3.5.ухуулах байр ажиллуулах;

34.3.6.телевиз, радиогийн сурталчилгааны нэвтрүүлэг ашиглах;

34.3.7.цахим хуудас, олон нийтэд зориулсан мессеж ашиглах.

34.4.Сонгуулийн сурталчилгааг санал авах өдрөөс 24 цагийн өмнө буюу санал авах өдрийн өмнөх өдрийн 00.00 цагаас өмнө зогсооно.

34.5.Ээлжит сонгуулийн жил эхэлснээс хойш санал хурааж дуустал сонгуульд оролцох нам, эвсэл, нэр дэвшигч сонгуулийн сурталчилгаатай холбогдсон гадаад улсын иргэн, хуулийн этгээдийн зөвлөгөө, тусламж, дэмжлэгийг шууд болон шууд бус хэлбэрээр авахыг хориглоно.

34.6.Ээлжит сонгуулийн жил эхэлснээс хойш санал хурааж дуустал аливаа этгээд сонгогчдын саналыг татах зорилгоор дараах үйлдэл, үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно:

34.6.1.сонгогчид мөнгө, эд зүйл төлбөргүй тараах, хөнгөлөлттэй үнээр худалдах, аливаа үйлчилгээ төлбөргүйгээр болон хөнгөлөлттэйгээр үзүүлэх;

34.6.2.нийтийг хамарсан биеийн тамирын уралдаан, тэмцээн, баяр наадам, урлагийн тоглолт, хүлээн авалт, дайллага, цайллага, төлбөрт таавар, бооцоот, мөрийтэй тоглоом зохион байгуулах, тэдгээрийг ивээн тэтгэх;

34.6.3.сонгогчдыг гадаад, дотоодод аялал зохион байгуулан оролцуулах, амралт, сувилалд амраах, сувилуулах;

34.6.4.хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл болон цахим хуудас ашиглан улс төрийн чансаа тогтоох зорилго бүхий аливаа хэлбэрийн

шалгаруулалт зохион байгуулах, бусдыг гүтгэн доромжлох, хуурамч мэдээлэл тараах;

34.6.5.ирээдүйд өөрийн болон бусдын хөрөнгөөр мөнгө, эд бараа өгөхөөр гэрээ байгуулах, аман хэлцэл хийх, хишиг, хувь, хувьцаа өгөх, ажлын байранд зуучлах, ажилд оруулах зэрэг амлалт авах.

34.7.Аливаа этгээд санал авах өдөр хүртэлх долоо хоногийн хугацаанд нам, эвсэл, нэр дэвшигчдийн талаар санал асуулга явуулах, энэ төрлийн мэдээллийг бүх төрлийн мэдээллийн хэрэгсэл ашиглан нийтлэх, тараахыг хориглоно.

34.8.Нам, эвсэл, нэр дэвшигч болон нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллага, түүний ажилтан, нэр дэвшигчийн шадар туслагчаас сонгуулийн сурталчилгааны явцад дараах үйлдэл, үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно:

34.8.1.энэ хуулийн 34.3-т зааснаас өөр арга, хэлбэрээр ил ба далд аргаар сонгуулийн сурталчилгаа явуулах, хийх;

34.8.2.энэ хуулийн 34.1, 34.4-т зааснаас бусад цаг хугацаанд сонгуулийн сурталчилгаа хийх;

34.8.3.сонгогчдын саналыг татах зорилгоор энэ хуульд зөвшөөрснөөс бусад бүх төрлийн үйлчилгээ зохион байгуулах, ивээн тэтгэх;

34.8.4.сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрт тусгагдаагүй амлалт авах, ийм агуулга бүхий аливаа үйлдлийг сонгуулийн сурталчилгаанд ашиглах;

34.8.5.төрийн болон бусад өмчийн хөрөнгөөр хөрөнгө оруулалтын чанартай ажил, үйлчилгээ явуулах;

34.8.6.оройн 23.00 цагаас дараа өдрийн өглөөний 10.00 цаг хүртэлх хугацаанд чанга яригч ашиглах;

34.8.7.сонгуульд оролцохоос татгалзах, сонгуулийн болон бусад хууль тогтоомж зөрчихийг уриалсан агуулга бүхий сурталчилгаа явуулах;

34.8.8.шашны зан үйл ашиглах, түүнийг зохион байгуулах, оролцох, ивээн тэтгэх, шашны холбогдолтой эд зүйл тараах, сонгуулийн сурталчилгааны нэвтрүүлэг, материалд шашны холбогдолтой аливаа дуу, дүрсийг хэвлэх, нийтлэх, нэвтрүүлэх;

/Тайлбар: Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөртөө тусгасан шүтэх, эс шүтэх эрх чөлөө, төр, сүм хийдийн харилцаа, шашны талаарх бодлого, үзэл баримтлалыг сонгогчдод тайлбарлан таниулах үйл ажиллагааг шашны зан үйл ашиглах гэж үзэхгүй./

34.8.9. сонгогчдын саналыг татах зорилгоор өөрөө болон бусдаар дамжуулан, эсхүл хүмүүнлэгийн, буяны, шашны байгууллага болон төрийн бус байгууллага, сангийн нэрээр халхавчлан сонгогч, түүний гэр бүлийн гишүүн, насанд хүрээгүй иргэн, байгууллага, хамт олонд техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, мөнгө, эм тариа, хүнсний болон бусад эд бараа төлбөргүй тараах, хөнгөлөлттэй үнээр худалдах, түүнчлэн цалин хөлс, тэтгэлэг олгох;

34.8.10. төрийн байгууллага, түүнчлэн төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн тээврийн хэрэгсэл, бусад өмч хөрөнгийг төлбөртэй буюу төлбөргүйгээр сурталчилгааны материал хэвлэх, олшруулах, тээвэрлэх зэрэг аливаа хэлбэрээр сонгуулийн сурталчилгаанд ашиглах;

34.8.11. сонгуулийн сурталчилгаанд улс төрийн албан хаагчаас бусад төрийн албан хаагч аливаа хэлбэрээр оролцох, түүнчлэн улс төрийн албан хаагчаас бусад төрийн албан хаагч болон насанд хүрээгүй иргэнийг татан оролцуулах;

34.8.12. сонгогчдын санал худалдан авахад чиглэсэн бусад аливаа үйлдэл, үйл ажиллагаа явуулах;

34.8.13. сонгуулийн сурталчилгааны явцад бусдыг гүтгэх, доромжлох, гутаах зэргээр мэдээ, мэдээллийг төрөл бүрийн хэлбэрээр тараах;

34.8.14. сонгогчийн санал татах зорилгоор энэ хуулийн 35.2-т зааснаас бусад байдлаар сонгогчид эдийн болон эдийн бус давуу байдал олгох, олгохоор амлах;

34.8.15. төрийн болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээд, хүмүүнлэгийн, буяны болон шашны байгууллага, санал авах байранд сонгуулийн сурталчилгаа явуулах.

34.9. Энэ хуульд заасныг зөрчиж сонгогчид бэлэн мөнгө, эд бараа тараасныг сонгогч баримттайгаар сонгуулийн хороонд мэдэгдсэнийг тухайн сонгуулийн хороо цагдаагийн байгууллагад шилжүүлэх бөгөөд уг асуудлыг цагдаагийн байгууллага шалгаж, зөрчил гаргасан этгээдэд эрх

бүхий байгууллага захиргааны болон эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэсэн тохиолдолд аймаг, дүүргийн сонгуулийн хороо тухайн сонгогчид бэлэн мөнгө болон эд барааны үнийн дүнг хорь дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний мөнгөн урамшууллыг олгож, гэм буруутай этгээдээр нөхөн төлүүлнэ.

34.10.Нам, эвсэл, нэр дэвшигчийг энэ хуульд заасныг зөрчиж бэлэн мөнгө, эд бараа тараасан тухай хуурамч мэдээлэл тараан нам, эвсэл, нэр дэвшигчийг гүтгэсэн этгээдийг эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг нэгээс гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

34.11.Сонгуулийн сурталчилгаанд ашиглах тээврийн хэрэгслийн улсын дугаарыг сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд бүртгүүлэн нэгдсэн таних тэмдэг авч, авто машин, автобусны салхины шилний баруун доод буланд, мотоциклийн шатахуун хадгалах савны баруун талд нааж байрлуулах бөгөөд уг таних тэмдэгийн загварыг Сонгуулийн ерөнхий хороо батална.

34.12.Энэ хуулийн 34.11-т заасны дагуу батлагдсан таних тэмдэггүй авто машин, автобус, мотоциклийг сонгуулийн үйл ажиллагаа, сурталчилгаанд ашиглахыг хориглоно.

34.13.Сонгуулийн сурталчилгааг хуульд заасан хугацаанаас өмнө эхлүүлэх, сурталчилгааны явцад бусдыг гүтгэх, доромжлох, хуурамч мэдээлэл тараахыг хориглоно.

34.14.Энэ хуулийн 34 дүгээр зүйлд заасныг зөрчсөн иргэнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг нэгээс гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нэр дэвшигч, шадар туслагч, нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллагын ажилтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас найм дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нам, эвсэл, бусад хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг наймаас арван тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, бусад этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

34.15.Нэр дэвшигч энэ хуулийн 34 дүгээр зүйлд заасныг зөрчсөн нь нотлох баримтаар тогтоогдсон бол түүнийг нэр дэвшигчийн нэрийн жагсаалтаас хасна.

34.16.Санал хураалт болон сонгуулийн дүн гарсны дараа энэ хуулийн 34.15-д заасны дагуу нэр дэвшигчийн нэрийн жагсаалтаас хассан

бол тухайн нэр дэвшигчийн дараагийн нэр дэвшигчийг сонгогдсонд тооцож, энэ хуульд заасан зохих журмын дагуу тухайн аймаг, сум, дүүргийн Хурлын төлөөлөгчөөр бүртгэнэ.

35 дугаар зүйл. Сонгуулийн сурталчилгааны материал хэвлүүлэх, сонгогчдод хүргэх

35.1. Тухайн аймаг, сум, дүүргийн Хурлын сонгуульд оролцож байгаа нам, эвсэл, бие даан нэр дэвшигч нь мөрийн хөтөлбөрөө танилцуулсан хоёр хэвлэлийн хуудас бүхий хоёр сонин, хэвлэл, нэг хэвлэлийн хуудас бүхий нэг ухуулах болон зурагт хуудас, нэр дэвшигчийн намтар, бусад сурталчилгааны материалыг нэг хэвлэлийн хуудаст тус тус багтаана.

35.2. Нэг хэвлэлийн хуудас гэдгийг А-4 бичгийн цаасны нэг нүүрнээс 8 дахин их гэж ойлгоно.

35.3. Энэ хуулийн 35.1-д заасан хязгаарлалтын дүнг хэвлэмэл байдлаар сонгогчдод тараах тухайн төрлийн хэвлэлийн материалын нийлбэрээр тооцох ба сонгогчдод тараагдсан нийт сурталчилгааны материалаас тус бүр нэг хувийг нам, эвсэл, бие даан нэр дэвшигч нь аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд санал авах өдрөөс хоёр хоногийн өмнө хүргүүлж бүртгүүлнэ.

35.4. Энэ хуулийн 35.1, 35.3-т заасныг зөрчсөн нэр дэвшигч, шадар туслагч, нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллагын ажилтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас найм дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нам, эвсэл, бусад хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг наймаас арван тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

36 дугаар зүйл. Сонгуулийн сурталчилгааны зурагт самбар байрлуулах

36.1. Сонгуулийн сурталчилгааны зурагт самбар нь нам, эвслийн болон нэр дэвшигчийн гэсэн төрөлтэй байна.

36.2. Нам, эвсэл, нэр дэвшигч нь өөрийн сонгуулийн сурталчилгааны зурагт самбарыг тухайн аймаг, сум, дүүрэгт байгуулагдсан хэсэг тус бүрд хоёроос илүүгүй байхаар тооцож гудамж талбайд байрлуулна.

36.3. Энэ хуулийн 36.2-т заасныг зөрчсөн нэр дэвшигч, шадар туслагч, нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллагын ажилтныг нэг сарын

хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас найм дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нам, эвсэл, бусад хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг наймаас арван тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

37 дугаар зүйл. Нам, эвслийн тугийг сонгуулийн сурталчилгаанд ашиглах

37.1. Сонгуулийн сурталчилгаанд нам, эвслийн тугийг ашиглаж болно.

37.2. Нам, эвслийн тугийг төлбөртэйгөөр байрлуулах, өөр бусад зорилгоор ашиглахыг хориглоно.

37.3. Сонгогчидтой хийх уулзалт, хурал, цуглааны үед нам, эвслийн тугийг ашиглаж болно.

37.4. Энэ хуулийн 37.2-т заасныг зөрчсөн иргэнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нэр дэвшигч, шадар туслагч, нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллагын ажилтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас найм дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нам, эвсэл, бусад хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг наймаас арван тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

38 дугаар зүйл. Сонгогчидтой уулзалт, хурал, цуглаан хийх

38.1. Нам, эвсэл, нэр дэвшигч нь сонгогчидтой хийх уулзалт, хурал, цуглааныг сонгуулийн сурталчилгааны хугацаанд багтаан хийнэ.

38.2. Тухайн шатны засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн Засаг дарга нь нам, эвсэл, нэр дэвшигчид уулзалт, хурал, цуглаан зохион байгуулахад нь дэмжлэг үзүүлж, тэгш хандах үүрэгтэй.

38.3. Төрийн болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 38.1-д заасан арга хэмжээнд зориулж соёлын төв, биеийн тамирын болон хурлын танхимыг төлбөргүйгээр ашиглуулна.

38.4. Энэ хуулийн 34.8.15 дахь заалт энэ хуулийн 38.3-т хамаарахгүй.

38.5. Энэ хуулийн 38.1-д заасныг зөрчсөн нэр дэвшигч, шадар туслагч, нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллагын ажилтныг нэг сарын

хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас найм дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нам, эвсэл, бусад хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг наймаас арван тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 38.2, 38.3-т заасныг зөрчсөн албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг наймаас арван тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

39 дүгээр зүйл.Ухуулах байр ажиллуулах

39.1.Нам, эвсэл, бие даан нэр дэвшигч нь сонгуулийн хэсэг бүрд нэгээс илүүгүй ухуулах байр ажиллуулна.

39.2.Ухуулах байрыг дараах зорилгоор ажиллуулна:

39.2.1.сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг тайлбарлан танилцуулах;

39.2.2.сонгуулийн сурталчилгааны материалыг сонгогчдод тараах, хүртээх;

39.2.3.уулзалт, хурал, цуглаан зохион байгуулах.

39.3.Ухуулах байрны дэргэд байрлуулсан сонгуулийн сурталчилгааны самбар нь энэ хуулийн 36.2-т заасан тоонд хамаарахгүй.

39.4.Энэ хуулийн 39.1-д заасныг зөрчсөн бие даан нэр дэвшигчийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас найм дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нам, эвслийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг наймаас арван тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

40 дүгээр зүйл.Сонгуулийн сурталчилгаанд телевиз, радиогийн нэвтрүүлэг ашиглах

40.1.Олон нийтийн радио, телевизээр сонгуулийн аливаа сурталчилгааны нэвтрүүлгийг нэвтрүүлэхийг хориглоно.

40.2.Сонгуулийн сурталчилгааг агаарын долгион ашигладаг радио, телевизээр нэвтрүүлнэ.

40.3.Нам, эвслээс нэр дэвшигч, бие даан нэр дэвшигч, түүнчлэн нам, эвслийн тухайн орон нутаг дахь салбар болон төлөөлөх байгууллага нь

сонгуулийн сурталчилгаагаа тухайн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж байгаа радио, телевизтэй гэрээ байгуулсны үндсэн дээр нэвтрүүлнэ.

40.4. Нам нь сурталчилгаагаа нэгдсэн байдлаар радио, телевизээр нэвтрүүлэх тохиолдолд тухайн намын төв байгууллага радио, телевизтэй гэрээ байгуулсны үндсэн дээр нэвтрүүлнэ.

40.5. Аймаг, нийслэлийн Хурлын Тэргүүлэгчид нь тухайн нутаг дэвсгэртээ үйл ажиллагаа явуулж байгаа радио, телевизээр нэвтрүүлэх сонгуулийн сурталчилгааны нэвтрүүлгийн хуваарь, цагийг батлах бөгөөд ийнхүү батлахдаа нам, эвсэл, нэр дэвшигч бүрд тэнцүү хугацаа ногдохоор тооцсон байвал зохино.

40.6. Энэ хуулийн 40.5-д заасан сонгуулийн сурталчилгааны нэвтрүүлгийн хуваарь, цагийг бусад нам, эвсэл, нэр дэвшигчид шилжүүлэхийг хориглоно.

40.7. Радио, телевизээр сонгуулийн сурталчилгааны нэвтрүүлгийг төлбөртэй болон төлбөргүй нэвтрүүлж болох бөгөөд сонгуулийн сурталчилгааны нийт хугацаа нь хоногт хоёр цагаас илүүгүй байна.

40.8. Радио, телевиз нь энэ хуулийн 40.5-д заасны дагуу гаргасан хуваарийг мөрдөж ажиллах бөгөөд нэг нам, эвсэл, нэр дэвшигчийн талаар дагнан сонгуулийн сурталчилгаа нэвтрүүлэхийг хориглоно.

40.9. Аймаг, дүүргийн сонгуулийн хороо сонгуулийн сурталчилгааны нэвтрүүлгийн тэнцвэрт байдалд олон нийтийн оролцоотойгоор хяналт тавина.

40.10. Радио, телевизээр нэвтрүүлэх сонгуулийн сурталчилгааны нэвтрүүлгийн төлбөр нь тухайн радио, телевизээс тогтоосон оргил цагийн сурталчилгааны төлбөрийн дээд хэмжээнээс хэтрэхийг хориглоно.

40.11. Радио, телевиз нь нам, эвсэл нэр дэвшигчдэд сонгуулийн сурталчилгаа явуулах тэгш боломж, гэрээний ижил нөхцөл олгоно.

40.12. Телевиз, радиогоор улс төрийн чансаа тогтоох зорилго бүхий аливаа хэлбэрийн шалгаруулалт зохион байгуулахыг хориглоно.

40.13. Энэ хуулийн 40 дүгээр зүйлийг зөрчсөн нэр дэвшигчийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нам, эвсэл, хэвлэл мэдээллийн байгууллага, бусад хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг арван таваас хорь дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх

хэмжээний төгрөгөөр, бусад этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

41 дүгээр зүйл. Сонгуулийн сурталчилгаанд цахим хуудас, олон нийтэд зориулсан мессеж ашиглах

41.1. Сонгуулийн сурталчилгаа явуулах зорилгоор нам, эвсэл, бие даан нэр дэвшигч нь бие даасан цахим хуудас ажиллуулж болно.

41.2. Цахим хуудас, олон нийтэд зориулсан мессеж ашиглан нам, эвсэл, бие даан нэр дэвшигч нь сонгуулийн сурталчилгааг явуулж болно.

41.3. Сонгуулийн сурталчилгааны материалыг цахим шуудангаар сонгогчдод илгээж болно.

41.4. Цахим хуудас болон олон нийтэд зориулсан мессеж ашиглан улс төрийн чансаа тогтоох зорилго бүхий аливаа хэлбэрийн шалгаруулалт зохион байгуулахыг хориглоно.

41.5. Энэ хуулийн 41.4-т заасныг зөрчсөн нэр дэвшигчийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нам, эвсэл, хэвлэл мэдээллийн байгууллага болон бусад хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг арван таваас хорь дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, бусад этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ СОНГУУЛИЙН ЗАРДАЛ

42 дугаар зүйл. Сонгуулийн зардал

42.1. Сонгуулийн ерөнхий хорооноос аймаг, сум, дүүргээр тогтоосон ерөнхий хязгаарт багтаан аймаг, сум, дүүргийн Хурлын сонгуулийн сум, баг, хороонд нэг нэр дэвшигчээс сонгуульд зарцуулах зардлын дээд хэмжээг санал авах өдрөөс 50-аас доошгүй хоногийн өмнө аймаг, дүүргийн Хурлын Тэргүүлэгчид батална.

42.2. Энэ хуулийн 42.1-д заасан сонгуульд зарцуулах зардлын дээд хэмжээнд багтаан нам, эвслээс нэр дэвшигчийн сонгуулийн зардлыг тухайн нам, эвсэл болон нэр дэвшигч өөрөө хариуцах бөгөөд бие даан нэр дэвшигч нь сонгуулийн зардлаа өөрөө хариуцна.

42.3.Энэ хуулийн 42.1-д заасан сонгуульд зарцуулах зардлын дээд хэмжээг хэтрүүлсэн нам, эвслийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг арван таваас хорь дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нэр дэвшигчийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг арваас арван тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгож, хэтрүүлсэн зардлыг улсын орлого болгон нөхөн төлүүлнэ.

43 дугаар зүйл. Сонгуулийн зардлын данс

43.1.Нам, эвсэл нэр дэвшигчдээ аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд бүртгүүлснээс хойш гурав хоногийн дотор нам, эвслийн сонгуулийн зардлын нэг дансыг банкинд нээлгэн, аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо болон орон нутгийн төрийн аудитын байгууллагад бичгээр мэдэгдэж, нийтэд зарлана.

43.2.Нам, эвсэл нь сум, баг, хороонд шууд нэр дэвшигч тус бүр дээр, түүнчлэн бие даан нэр дэвшигч нь өөрийн сонгуулийн зардлын дансыг холбогдох сонгуулийн хороонд бүртгүүлснээс хойш гурав хоногийн дотор банкинд нээлгэн, аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо болон орон нутгийн төрийн аудитын байгууллагад бичгээр мэдэгдэж, нийтэд зарлана.

43.3.Нам, эвсэл болон нэр дэвшигч энэ хуулийн 43.1, 43.2-т зааснаас өөр сонгуулийн зардлын данс нээлгэхийг хориглоно.

43.4.Энэ хуулийн 43.1, 43.2-т заасан дансанд нам, эвсэл, нэр дэвшигчийн өөрийн хөрөнгө, дэмжигч байгууллага, иргэдээс оруулсан хандивыг төвлөрүүлж, мөн дансаар дамжуулан зориулалтаар нь зарцуулна.

43.5.Сонгуулийн зардлын дансанд төвлөрсөн хөрөнгийг нам, эвслийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг тайлбарлан таниулах, нэр дэвшигчийг сурталчлах, сонгуулийн уулзалт, хурал, цуглаан зохион байгуулах, нэр дэвшигч, нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллага, түүний ажилтан, нэр дэвшигчийн шадар туслагчийн бичиг хэрэг, шуудан, холбоо, унааны болон албан томилолт, хөлс, урамшуулал зэрэг зардлыг санхүүжүүлэхэд зарцуулна.

43.6.Энэ хуулийн 43 дугаар зүйлд заасныг зөрчсөн нэр дэвшигчийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нам, эвслийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг таваас долоо дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгох ба энэ хуулийн 43.1, 43.2-т заасан данснаас гадуур өгсөн, энэ хуулийн 43.3-т заасныг зөрчиж нээлгэсэн дансанд төвлөрүүлсэн хөрөнгийг хурааж, улсын орлого болгоно.

43.7.Энэ хуулийн 43.3, 43.4-т заасныг зөрчсөн нэр дэвшигчийг нэрийн жагсаалтаас хасна.

44 дүгээр зүйл. Сонгуулийн хандив

44.1. Нам, эвсэл, нэр дэвшигчид өгөх хандивын дээд хэмжээ хувь хүнээс нэг сая төгрөг хүртэл, хуулийн этгээдээс гурван сая төгрөг хүртэл байж болно.

44.2. Энэ хуулийн 44.1-д заасан хандивын хэмжээг энэ хуулийн 43.1, 43.2-т заасан дансанд төвлөрүүлсэн хөрөнгийн нийлбэрээр тооцно.

44.3. Хуулийн этгээдээс хандив өгөх тухай шийдвэрийг түүний эрх бүхий албан тушаалтан гаргана.

44.4. Мөнгөн хандивыг зөвхөн энэ хуулийн 43.1, 43.2-т заасан дансаар дамжуулж өгнө.

44.5. Хандивыг мөнгөн бус хэлбэрээр өгвөл түүнийг мөнгөн хэлбэрт шилжүүлэн үнэлж, энэ хуулийн 44.1-д заасан хандивын дүнд оруулан тооцно.

44.6. Нам, эвсэл, бие даан нэр дэвшигч нь сонгуулийн хандивын хэмжээ, хэлбэрийг сонгуулийн зардлын тайланд тусгана.

44.7. Дараах этгээдээс хандив авахыг хориглоно:

44.7.1. гадаад улс буюу гадаадын байгууллага /хамтарсан байгууллагын гадаадын оролцогч/;

44.7.2. олон улсын байгууллага;

44.7.3. төрийн болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага;

44.7.4. гадаад улсын иргэн;

44.7.5. харьяалалгүй хүн;

44.7.6. энэ хуулийн 43 дугаар зүйлд заасан сонгуулийн зардлын дансыг нээсэн өдөр арван найман нас хүрээгүй иргэн;

44.7.7. төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээд;

44.7.8. шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон албан татварын ер төлбөртэй, дампуурсан, банкны хугацаа хэтэрсэн зээлийн өртэй хуулийн этгээд;

44.7.9.үйлдвэрчний эвлэл, шашны болон бусад төрийн бус байгууллага.

44.8.Сонгууль зохион байгуулах хугацаанд гадаад, дотоодын тусламжийн эд хөрөнгийг иргэдэд тараах, худалдан борлуулж сонгуульд зарцуулахыг хориглоно.

44.9.Сонгуулийн жил зөвхөн сонгуулийн үйл ажиллагаанд зориулж хандив өгөх бөгөөд энэ тохиолдолд Улс төрийн намын тухай хуулийн 18.3-т заасан хандивыг нам, эвсэлд давхардуулан өгөхийг хориглоно.

44.10.Энэ хуулийн 44.1, 44.3, 44.4, 44.9-д заасныг зөрчсөн иргэнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг таваас долоо дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 44.6-44.8-д заасныг зөрчсөн нам, эвслийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг таваас долоо дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 44.6-д заасныг зөрчсөн бие даан нэр дэвшигчийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 44.7.3, 44.7.7-44.7.9-д заасныг зөрчсөн хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг таваас долоо дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 44.8-д заасныг зөрчсөн нэр дэвшигч, нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллагын ажилтан, нэр дэвшигчийн шадар туслагчийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

44.11.Энэ хуулийн 44.1-д заасан хэмжээнээс илүү гарсан, түүнчлэн энэ хуулийн 44.7-д заасан этгээдээс авсан хандивыг хурааж, улсын орлого болгоно.

44.12.Энэ хуулийн 44.7-д заасан этгээдээс хандив авч зарцуулсан нэр дэвшигчийг нэрийн жагсаалтаас хасна.

45 дугаар зүйл.Сонгуулийн зардлын тайлан гаргах

45.1.Сонгуулийн зардлын дансанд мөнгөн хөрөнгийг төвлөрүүлэх, түүнийг зарцуулсан тухай тайлангийн загвар болон данс нээх, хаах, бүртгэл, тайланг хөтлөх журмыг Монголбанк батална.

45.2.Нам, эвслээс нэр дэвшигч нь санал хурааж дууссан өдрөөс хойш 15 хоногт багтаан өөрийн сонгуулийн зардлын тайлангаа нам, эвсэлдээ гаргаж өгөх бөгөөд нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигч нь сонгуулийн зардлын тайланг санал хураалт дууссан өдрөөс хойш 20 хоногийн дотор гаргаж аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд ирүүлнэ.

45.3.Нам, эвсэл, бие даан нэр дэвшигч энэ хуулийн 45.2-т заасан сонгуулийн зардлын тайлан /цаашид “зардлын тайлан” гэх/-д аудит хийлгэж, дүгнэлт гаргуулсан байна.

45.4.Зардлын тайланг дараах үзүүлэлтээр гаргана:

45.4.1.сонгуулийн зардлын дансанд төвлөрүүлсэн орлого, нийт хандивын хэмжээ;

45.4.2.сонгуулийн зардлын дансанд төвлөрсөн орлогын эх үүсвэр, түүний дотор хандивын төрөл, хэмжээ;

45.4.3.хандивлагч иргэний эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр, оршин суугаа газрын хаяг, хандивын хэмжээ, хэлбэр;

45.4.4.хандивлагч хуулийн этгээдийн нэр, оршин байгаа газрын хаяг, гүйцэтгэх захирлын эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр, хандивын хэмжээ, хэлбэр;

45.4.5.зарлагын ангилал, гүйцэтгэл;

45.4.6.үлдэгдлийн хэмжээ, байршил.

45.5.Нам, эвсэл, бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн зардлын данс байршуулсан банкны захирал нь уг дансны бүх гүйлгээг нэгтгэсэн тайлан гаргаж, энэ хуулийн 45.2-т заасны дагуу холбогдох сонгуулийн хороонд ирүүлнэ.

45.6.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо зардлын тайланг хянаж, санал хураалт дууссан өдрөөс хойш 45 хоногийн дотор дүнг нийтэд мэдээлэх ба хоёр зуун мянга, түүнээс дээш төгрөгийн хандив өгсөн иргэн, таван зуун мянга, түүнээс дээш төгрөгийн хандив өгсөн хуулийн этгээдийг нийтэд зарлана.

45.7.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо шаардлагатай гэж үзвэл нам, эвсэл, нэр дэвшигчийн сонгуулийн зардлын санхүүжилт, түүний гүйцэтгэлийг төрийн аудитын байгууллагаар шалгуулж, дүгнэлт гаргуулна.

45.8.Энэ хуулийн 45 дугаар зүйлд заасныг зөрчсөн нам, эвслийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг таваас долоо дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нэр дэвшигчийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос дөрөв дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, банкны захирлыг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ САНАЛ АВАХ, СОНГУУЛИЙН ДҮН ГАРГАХ, ХУРЛЫН ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙГ БҮРТГЭХ

46 дугаар зүйл.Санал авах газар, хугацаа

46.1.Сонгогчдын саналыг санал авах өдрийн 07.00 цагаас 22.00 цаг хүртэл хугацаанд санал авах байранд авна.

46.2.Хэсгийн хороо сонгогчдын санал авах өдөр, цаг, байрыг уул өдөр хүртэлх 14 хоногийн турш нийтэд зарлан мэдээлнэ.

46.3.Тухайн хэсгийн харьяалагдах сум, дүүргийн Засаг дарга санал авахад шаардлагатай дараах зүйлсийг Сонгуулийн ерөнхий хорооноос тогтоосон зааврын дагуу санал авах өдрөөс арав хоногийн өмнө эхэлж тав хоногийн хугацаанд багтаан хариуцаж бэлэн болгох үүрэг хүлээнэ:

46.3.1.санал авах байр;

46.3.2.300 сонгогч тутамд нэг байхаар тооцсон сонгогчоос саналаа нууцаар өгөх бүхээг;

46.3.3.зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар санал өгч байгаа сонгогчоос саналаа нууцаар өгөхөд шаардагдах бүхээг;

46.3.4.зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцаг;

46.3.5.сонгогчоос саналаа нууцаар өгөхөд шаардагдах санал тоолох төхөөрөмжийн бүхээг;

46.3.6.сонгогчийн бүртгэл дэх зургийг нийтэд болон ажиглагч нарт үзүүлэх дэлгэц;

46.3.7.хууль тогтоомжид заасан бусад зүйл.

46.4.Хэсгийн хорооны байр болон санал авах байрыг бэлтгэх заавар, энэ хуулийн 46.3.2-46.3.5-д заасан саналын хайрцаг, бүхээгний хэмжээ, загварыг Сонгуулийн ерөнхий хороо батална.

46.5.Санал авах байранд нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллага, түүний ажилтан, нэр дэвшигчийн шадар туслагч сонгуулийн сурталчилгаатай холбогдсон үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно.

46.6.Хэсэгт саналын хуудас хүлээн авснаас хойш санал авах байрыг цагдаагийн хамгаалалтад авна.

46.7.Хэсгийн хороо санал авах өдрөөс 14 хоногийн өмнө хэсэг дэх санал авах байрны дугаар, нэр, хаяг, байршил, орчин тойрны дэвсгэр зураг /план/-ийг баталж, энэ хуулийн 46.2-т заасны дагуу нийтэд зарлан мэдээлэх ба ингэхдээ нэг барилга байгууламж, цогцолборт хэд хэдэн санал авах байр байхаар сум, дүүргийн Засаг даргатай хамтран зохион байгуулж болно.

46.8.Санал авах байранд сонгогчдоос саналаа нууцаар, чөлөөтэй илэрхийлэх боломжийг хангасан, хэсэг дэх сонгогчдын тооноос хамааран хоёроос доошгүй тооны санал бэлтгэх бүхээг байх бөгөөд санал авах байр бүрд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан нэгээс доошгүй санал бэлтгэх бүхээгийг тусгайлан тоноглож бэлтгэсэн байна.

46.9.Санал авах байрыг нийтийн эмх замбараагүй байдал, үер ус, гал түймэр зэрэг давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас өөрчилж болох бөгөөд энэ тухай нэн даруй сонгогчид мэдээлнэ.

46.10.Энэ хуулийн 46.3-т заасныг зөрчсөн Засаг даргыг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 46.5-д заасныг зөрчсөн нам, эвсэл, нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллагын ажилтан, нэр дэвшигчийн шадар туслагчийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

47 дугаар зүйл.Саналын хуудас

47.1.Саналын хуудас нь сонгогчоос саналаа илэрхийлэх, сонгуулийн дүнг гаргах үндсэн баримт бичиг мөн бөгөөд дараах шаардлагыг хангасан байна:

47.1.1.агуулга, бичилт, хэлбэрийн хувьд сонгогчдод саналаа илэрхийлэхэд хялбар, ойлгомжтой байх;

47.1.2.сонгогч саналаа хэрхэн тэмдэглэх тухай товч заавар агуулсан байх.

47.2.Саналын хуудас нь тусгай нууцлалтай, нэгдсэн таних нууц тэмдэгтэй байна.

47.3.Аймаг, сумын Хурлын сонгуулийн саналын хуудас нь нэг саналын хуудасны нэг талд дээрээс доош дараалсан байна.

47.4.Энэ хуулийн 47.3-т заасны дагуу нэг саналын хуудасны нэг талд дараалуулан бичигдсэн саналын хуудсыг хоёр тусдаа саналын хуудаст тооцно.

47.5.Дүүргийн Хурлын сонгуулийн саналын хуудас нь нэг саналын хуудас байна.

47.6.Саналын хуудас нь сум, баг, хороонд нэр дэвшсэн нэр дэвшигчдийн нэрийг бичсэн болон нам, эвслийн нэрийг бичсэн хоёр хэсгээс бүрдэнэ.

47.7.Саналын хуудсыг хэвлүүлэх, хэсгийн хороодод санал авах өдрөөс гурваас доошгүй хоногийн өмнө хүргүүлэх ажлыг тухайн аймаг, дүүргийн сонгуулийн хороо хариуцах бөгөөд Сонгуулийн ерөнхий хороо мэргэжил, арга зүйн хувьд туслалцаа үзүүлнэ.

47.8.Саналын хуудсыг хэвлүүлэх ажлыг аймаг, дүүргийн сонгуулийн хорооны гурваас доошгүй гишүүн хариуцан ажиллана.

47.9.Саналын хуудасны сум, баг, хороонд нэр дэвшсэн нэр дэвшигчдийн нэрийг бичсэн хэсэгт тухайн нэр дэвшигчийн өөрийн нэрийг том үсгээр, эцэг /эх/-ийн нэрийг жижиг үсгээр, нэр дэвшүүлсэн нам, эвслийн нэрийг жижиг үсгээр дараалуулан бичнэ.

47.10.Нэр дэвшигчдийн нэрийг саналын хуудсанд бичихдээ тэдгээрийг дэвшүүлсэн намуудынх нь Улсын дээд шүүхэд бүртгүүлсэн он, сар, өдрийг баримталж, хамгийн анх бүртгүүлсэн намын нэр дэвшигчийг эхэнд нь бичих замаар дараалалд оруулан бичнэ.

47.11.Бие даан нэр дэвшигчийн нэрийг нам, эвслээс нэр дэвшигчийн нэрийн дараа, аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд нэр дэвшигчээр бүртгүүлсэн дарааллаар бичнэ.

47.12.Саналын хуудасны нам, эвслийн нэрийг бичсэн хэсэгт нам, эвслийн нэрийг Улсын дээд шүүхэд бүртгүүлсэн он, сар, өдрийг баримталж, хамгийн анх бүртгүүлсэн намыг эхэнд нь бичих замаар дараалалд оруулан бичнэ.

47.13.Эвслийг энэ хуулийн 47.12-т заасан дараалалд оруулахдаа эвслийн бүрэлдэхүүнд орсон намуудаас хамгийн анх Улсын дээд шүүхэд бүртгүүлсэн намын бүртгэлийн он, сар, өдрийг баримтална.

47.14.Саналын хуудасны загвар, түүнийг хэвлүүлэх, хадгалах, хүргүүлэх, хамгаалах журмыг Сонгуулийн ерөнхий хороо, хэвлүүлэх саналын хуудсын тоог аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо батална.

47.15.Сонгуулийн хороод саналын хуудсыг бүрэлдэхүүнээрээ хүлээн авч, энэ тухай тэмдэглэл үйлдэж, хүлээн авахад байлцсан дарга, нарийн бичгийн дарга, бүх гишүүн гарын үсэг зурна.

47.16.Сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, аль нэг гишүүн энэ хуулийн 47.15-д заасан тэмдэглэлд гарын үсэг зурахаас татгалзвал шалтгаан, үндэслэлээ бичгээр үйлдэж, холбогдох сонгуулийн хороонд өгөх үүрэг хүлээнэ.

47.17.Энэ хуулийн 47.15-д заасны дагуу сонгуулийн хорооны бүрэлдэхүүний олонх нь гарын үсэг зурсан тохиолдолд сонгуулийн хороо саналын хуудсыг хүлээн авсанд тооцно.

48 дугаар зүйл.Санал авах ажиллагаа

48.1.Санал авах өдрийн 07.00 цагт хэсгийн хорооны бүрэлдэхүүн сонгогчдын төлөөлөл, ажиглагчдыг байлцуулан дараах ажиллагааг дор дурдсан дарааллын дагуу гүйцэтгэнэ:

48.1.1.тухайн хэсгийн сонгогчдын нэрийн жагсаалтад бичигдсэн сонгогчдын тоо, үүнээс зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар санал өгсөн сонгогчдын тоог зарлах;

48.1.2.саналын хуудасны индекс дугаарыг зарлах;

48.1.3.хүлээн авсан, зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар санал авахад зарцуулсан, алдагдаж үрэгдсэн, устсан, үлдсэн саналын хуудасны тоо, үүнээс зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар санал авахад сонгогч саналаа буруу тэмдэглэсэн үндэслэлээр энэ хуульд заасны дагуу дахин нэг саналын хуудас ашиглаж саналаа гаргасны улмаас хүчингүй болгосон саналын хуудасны тоог зарлах;

48.1.4.санал тоолох төхөөрөмж, санал авах бүх хайрцгийг нээж харуулах, битүүмжлэх, лацдах;

48.1.5.зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар саналаа гаргасан сонгогчдын саналын хуудсыг санал тоолох төхөөрөмж /саналын хайрцаг/-д хийх.

48.2.Энэ хуулийн 48.1-д заасан ажиллагааг гүйцэтгэсэн тухай хэсгийн хороо тэмдэглэл хөтөлж, хэсгийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга болон бүх гишүүн гарын үсэг зурна.

48.3.Хэсгийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүн энэ хуулийн 48.1-д заасан ажиллагааны дараа энэ хуулийн 48.2-т заасны дагуу гарын үсэг зурахаас татгалзахыг хориглоно.

48.4.Сонгуулийн ажиглагч энэ хуулийн 48.2-т заасан тэмдэглэлтэй танилцсан тухайгаа гарын үсэг зуран тэмдэглүүлж болно.

48.5.Хэсгийн хороо энэ хуулийн 48.1-48.4-т заасан ажиллагааг гүйцэтгэсний дараа санал авах ажиллагааг эхлүүлнэ.

48.6.Санал өгөхөөр санал авах байранд ирсэн сонгогч нь санал авах байранд ажиллах иргэний бүртгэлийн итгэмжлэгдсэн ажилтанд иргэний үнэмлэх, хурууны хээ /биеийн давхцахгүй өгөгдөл/-гээ шалгуулах ба тухайн ажилтан нь сонгогчийн иргэний үнэмлэх, хурууны хээг иргэний бүртгэлийн улсын сан дахь сонгогчийн бүртгэлтэй тулган үзэж, зөрчилгүй бол сонгогчийн бүртгэлийн хуудас олгоно.

48.7.Сонгогч энэ хуулийн 48.6-д заасны дагуу сонгогчийн бүртгэлийн хуудас авсан бол уг бүртгэлийн хуудсыг, иргэний үнэмлэхийн хамт хэсгийн хороонд үзүүлэн саналын хуудас авна.

48.8.Саналын хуудас олгохдоо хэсгийн хороо нь тухайн хэсэг дэх сонгогчдын нэрийн жагсаалттай сонгогчийн иргэний үнэмлэх, сонгогчийн бүртгэлийн хуудсыг харьцуулан шалгах ба саналын хуудас авсан сонгогчоор сонгогчдын нэрийн жагсаалтад гарын үсэг зуруулна.

48.9.Санал авах ажиллагаанд ажиглагч болон хэвлэл мэдээллийн байгууллагын төлөөлөгч байлцах эрхтэй.

48.10.Санал авах байранд болон зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар санал авч байгаа газар нэр дэвшигч болон зөвшөөрөлгүй бусад этгээд байхыг хориглох бөгөөд энэ нь тэдгээрээс саналаа өгөхөд хамаарахгүй.

48.11.Зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар санал авч байгаа газар дараах этгээд байхыг зөвшөөрнө:

48.11.1.санал авч байгаа газар нь иргэний орон байр бол тухайн гэр бүлийн гишүүн;

48.11.2. тухайн газар нь эмнэлэг болон түүнтэй адилтгах байгууллага бол хүнд өвчтөн.

48.12. Энэ хуулийн 48.1, 48.2, 48.5-д заасныг зөрчсөн сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн даргыг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, гишүүнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос дөрөв дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 48.6-д заасныг зөрчсөн ажилтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 48.10-т заасныг зөрчсөн нэр дэвшигч, бусад этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос дөрөв дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

49 дүгээр зүйл. Сонгуулийг ажиглах

49.1. Нам, эвсэл, бие даан нэр дэвшигч өөрийн сонгуулийн ажиглагч /цаашид “ажиглагч” гэх/-ийг томилж ажиллуулна.

49.2. Энэ хуулийн 9.5-д заасан байгууллага ажиглагч томилж, сонгуулийг ажиглах эрхтэй.

49.3. Ажиглагч нь 18 нас хүрсэн, эрх зүйн бүрэн чадамжтай иргэн байна.

49.4. Нэр дэвшигч, баг, хороо, сумын Засаг дарга, түүний ажлын албаны ажилтан ажиглагч байхыг хориглоно.

49.5. Нэр дэвшигчийн шадар туслагч, нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллагын ажилтан ажиглагчаар томилогдсон бол сонгуулийн хороодын байр болон санал авах байранд сонгуулийн сурталчилгаа, түүнтэй холбоотой аливаа үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно.

49.6. Гадаадын болон олон улсын байгууллага сонгуулийг ажиглахад гадаад улсын иргэн ажиглагч байж болно.

49.7. Энэ хуулийн 49.6-д заасны дагуу сонгууль ажиглах журмыг энэ хуульд нийцүүлэн Сонгуулийн ерөнхий хороо батална.

49.8. Ажиглагчийг бүртгүүлэхдээ ажиглагчийг томилсон этгээд нь дор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлж, санал авах өдрөөс гурваас доошгүй хоногийн өмнө хэсгийн хороонд хүргүүлнэ:

49.8.1.ажиглагчаар томилсон шийдвэрийн хуулбар;
49.8.2.ажиглагчаар бүртгэх, ажиглагчийн үнэмлэх олгохыг
хүссэн хүсэлт;

49.8.3.Сонгуулийн ерөнхий хорооноос баталсан загварын
дагуу бөглөсөн ажиглагчийн анкет;

49.8.4.ажиглагчаар томилогдсон этгээдийн нэг хувь цээж
зураг.

49.9.Энэ хуулийн 49.8-д заасан хугацаа өнгөрсөн бол ажиглагч
ажиллуулах, бүртгүүлэх тухай хүсэлтийг хүлээн авахгүй.

49.10.Хэсгийн хороо ажиглагчийг бүртгэх, ажиглагчийн үнэмлэх
олгох асуудлыг дор дурдсан журмын дагуу шийдвэрлэнэ:

49.10.1.ажиглагчаар томилогдсон этгээд нь энэ хуулийн
49.3, 49.4-т заасан шаардлагыг хангасан бол ажиглагч бүртгүүлэх,
ажиглагчийн үнэмлэх олгох тухай хүсэлтийг хүлээн авсан өдрөөс хойш 48
цагийн дотор бүртгэж, ажиглагчийн үнэмлэх олгох;

49.10.2.Сонгуулийн ерөнхий хорооноос батлагдсан
загварын дагуу олшруулсан ажиглагчийн үнэмлэхийг бичиж, олгох.

49.11.Ажиглагч зөвхөн хөндлөнгөөс ажиглалт явуулах бөгөөд
дараах эрх эдэлнэ:

49.11.1.сонгогчдын нэрийн жагсаалттай танилцах;
49.11.2.саналын хуудасны битүүмжлэгдсэн байдалтай
танилцах;

49.11.3.санал тоолох ажлыг ажиглах;
49.11.4.бие даан нэр дэвшигчийн дэмжигч-сонгогчдын
гарын үсэг цуглуулсан маягттай танилцах;

49.11.5.зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар
санал авах сонгогчдын нэрийн жагсаалт, тэднээс санал авах чиглэл,
хуваарьтай танилцах;

49.11.6.санал бэлтгэх бүхээг, зөөврийн битүүмжилсэн
саналын хайрцаг, санал тоолох төхөөрөмж болон санал авах байр хууль
тогтоомжийн дагуу бэлтгэгдсэн эсэхтэй танилцах;

49.11.7.санал авах байранд сонгуулийн санал авах үйл
явцыг бүхэлд нь ажиглаж болохуйц суудалтай байх;

49.11.8.санал авах үйл явцад зөрчил гарвал хэсгийн хорооны даргад мэдэгдэж, залруулахыг хүсэх, илэрсэн зөрчлийн талаар тэмдэглэл хөтлөх, баримтжуулах, гэрчээр гарын үсэг зуруулах;

49.11.9.дуу болон дүрс бичлэгийн хэрэгсэл ашиглан сонгуулийн үйл явцыг баталгаажуулах;

49.11.10.хорооны гишүүдээс холбогдох мэдээлэл авах, хорооны хуралдааныг ажиглах;

49.11.11.ажиглалтын тайлангаа нийтэд мэдээлэх, хэвлэн нийтлэх;

49.11.12.саналын хуудасны зурган болон тоон үзүүлэлтийг цахим хэлбэрээр хуулбарлан авах;

49.11.13.хууль тогтоомжид заасан бусад.

49.12.Ажиглагч энэ хуулийн 49.11-д заагаагүй эрх эдлүүлэхийг шаардах, хүч хэрэглэх, айлган сүрдүүлэх, худал, хуурамч мэдээлэл нийтэд тараах зэрэг хууль бус арга хэрэглэж сонгуулийн хорооны ажилд хөндлөнгөөс оролцвол хэсгийн хороо түүний ажиглагчийн эрхийг хүчингүй болгож, үнэмлэхийг нь хураан авч, сонгуулийн хороо, санал авах байрнаас гаргана.

49.13.Ажиглагч энэ хуулийн 49.12-т заасны дагуу эрхээ хасуулсан бол түүнийг томилсон нам, эвсэл, бие даан нэр дэвшигч нь орны хүнийг томилох эрхгүй бөгөөд ийм хүсэлт гаргавал сонгуулийн хороод хүлээн авахаас татгалзана.

49.14.Ажиглагч томилох эрх бүхий этгээд нь нэг хэсэгт дөрөв хүртэл ажиглагчийг томилох эрхтэй бөгөөд ийнхүү томилогдсон бүх ажиглагч нь хуульд заасан бүх эрхийг адил тэнцүү эдэлнэ.

49.15.Хэсгийн хороо санал авах байрны хэмжээнээс шалтгаалж нам, эвсэл, бие даан нэр дэвшигчээс томилогдсон бүх ажиглагч санал авах өдөр санал авах байранд ажиглалт хийх боломжгүй бол хоёроос доошгүй ажиглагчийг санал авах байранд ээлжлэн ажиглалт хийх боломжоор хангах үүрэгтэй.

49.16.Хуульд заасан хугацаанд эрх бүхий этгээдээс томилогдсон ажиглагч хэсгийн хороонд бүртгүүлэх, ажиглагчийн үнэмлэхээ авахад болон эрхээ эдлэхэд нь хэсгийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүн, бусад этгээд аливаа хэлбэрээр саад учруулахыг хориглоно.

49.17.Энэ хуулийн 49 дүгээр зүйлд заасныг зөрчсөн ажиглагчийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос дөрөв дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, бусад этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос дөрөв дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

49.18.Ажиглагч хууль зөрчсөний улмаас ажиглагчийн үнэмлэхээ хураалгасан нь захиргааны хариуцлагаас чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.

50 дугаар зүйл. Сонгогч саналаа өгөх

50.1. Сонгогч санал авах байранд өөрийн биеэр ирж, саналаа бичлэн өгнө.

50.2. Сонгогчид дараах зүйлийг хориглоно:

50.2.1. тухайн санал авах байранд саналаа өгөх эрхгүй гэдгээ мэдсээр байж санал өгөх, эсхүл өөр хүний бичиг баримт, эсхүл хуурамч бичиг баримт ашиглах зэргээр санал өгөх, санал өгөхийг оролдох, хуурч мэхлэх;

50.2.2. тухайн хэсгийн хорооноос олгосноос өөр саналын хуудсыг санал өгөхөд ашиглах, эсхүл санал авах байранд гаднаас саналын хуудас авч орох, санал авах байрнаас саналын хуудас авч гарах;

50.2.3. саналын хуудсанд тэмдэглэсэн саналаа баталгаажуулан зураг авах, дүрс бичлэг хийх зэрэг үйлдэл хийх;

50.2.4. саналын хуудсанд хийсэн тэмдэглэгээг бусдад харуулах;

50.2.5. аль нэг нам, эвсэл, нэр дэвшигчийн төлөө санал өгөх, эсхүл өгөхгүй байхаар амлалт авах, мөнгө, эд зүйл шаардах, авах.

50.3. Сонгогч нь саналын хуудсанд саналын хуудасны зааварт заасан тэмдэглэгээг хийнэ.

50.4. Сонгогч нь сонгуульд нэр дэвшсэн нэр дэвшигчдийн нэрийг бичсэн хэсэг дэх өөрийн дэмжиж байгаа, саналын хуудсын зааварт заасан мандатын тоотой тэнцүү тооны нэр дэвшигчийг тус тус сонгож, тэмдэглэнэ.

50.5. Сонгогч нь сонгуульд оролцож байгаа нам, эвслийн нэрийг бичсэн хэсэг дэх өөрийн дэмжиж байгаа зөвхөн нэг нам, эсхүл эвслийг тус тус сонгож, тэмдэглэнэ.

50.6. Сонгогч нь саналаа санал бэлтгэх бүхээгт нууцаар тэмдэглэнэ.

50.7. Сонгогч саналаа тэмдэглэсний дараа саналын хуудсыг санал тоолох төхөөрөмж /саналын хайрцаг/-д хийнэ.

50.8. Сонгогч саналаа тэмдэглэсэн саналын хуудсаа санал тоолох төхөөрөмж /саналын хайрцаг/-д хийсний дараа санал авах байрнаас гарна.

50.9. Сонгогч санал тэмдэглэхдээ алдаа гаргаж, саналын хуудсанд зааснаас өөр, буруу тэмдэглэл хийсэн бол саналын хуудсаа санал тоолох төхөөрөмж /саналын хайрцаг/-д хийхээс өмнө энэ тухайгаа хэсгийн хороонд мэдэгдэж, алдаатай хуудсыг хураалгаж, дахин нэг удаа саналын хуудас авч саналаа өгч болно.

50.10. Санал тоолох төхөөрөмж саналын хуудсыг таньж уншаагүй бол сонгогч энэ тухай хэсгийн хороонд мэдэгдэж, уг саналын хуудсыг хураалгаж, дахин нэг удаа саналын хуудас авч саналаа гаргаж болно.

50.11. Хэсгийн хороо энэ хуулийн 50.9, 50.10-т заасны дагуу хураалгасан саналын хуудсын баруун дээд өнцгийг хайчлан, тэмдэглэл хөтлөн хадгална.

50.12. Санал бэлтгэх бүхээгт тухайн сонгогчоос өөр хүн байхыг хориглоно.

50.13. Санал тоолох төхөөрөмжийн хэвийн үйл ажиллагаа, аюулгүй байдлыг Сонгуулийн ерөнхий хорооны дэргэдэх Мэдээлэл, технологийн төвийн мэдээллийн технологийн даамал хариуцах бөгөөд уг ажилтан хэвийн ажиллаж байгаа санал тоолох төхөөрөмжөөс дөрвөн метрээс багагүй зайд байрлаж, санал тоолох төхөөрөмж гацсан, ажиллахгүй тохиолдолд санал тоолох төхөөрөмжийн дэргэд ирэн засвар, үйлчилгээг хийнэ.

50.14. Санал тоолох төхөөрөмж /саналын хайрцаг/ нь зориулалтын бүхээгтэй байх бөгөөд бүхээгийн хэлбэр, хэмжээ, загварыг Сонгуулийн ерөнхий хороо батална.

50.15. Бие эрхтний согог, эрүүл мэндийн байдал, боловсролын түвшингээс шалтгаалан саналаа биечлэн өгөх чадваргүй сонгогч өөрийн

итгэмжилсэн сонгуулийн эрх бүхий иргэний туслалцаатайгаар санал өгч болно.

50.16.Нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллагын ажилтан, нэр дэвшигчийн шадар туслагч, сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүн, ажиглагч энэ хуулийн 50.15-д заасан итгэмжлэгдсэн хүн байж болохгүй.

50.17.Хэсгийн хороо нь сонгогчийн саналаа нууцаар өгөх эрхэд халдахгүйгээр санал хураалт хуулийн дагуу явагдаж байгаа эсэхэд хяналт тавьж, зөрчил гарвал таслан зогсоох арга хэмжээ авна.

50.18.Санал авах өдөр ажиллаж байгаа сонгогчид тухайн байгууллагын захиргаа чөлөө олгож, түүнийг санал өгөх боломжоор хангах үүрэгтэй.

50.19.Энэ хуулийн 50.11, 50.15-д заасныг зөрчсөн сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн даргыг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, гишүүнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос дөрөв дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 50.18-д заасныг зөрчсөн албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг таваас долоо дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

50.20.Энэ хуулийн 50.2-т заасныг зөрчсөн иргэнд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол 14 хоногийн хугацаагаар баривчлах захиргааны шийтгэл ногдуулна.

51 дүгээр зүйл. Сонгогч зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцагар санал өгөх

51.1.Санал авах байранд хүрэлцэн ирж чадахгүй дараах сонгогчийн саналыг түүний хүсэлт, эмнэлгийн магадлагаа, эсхүл холбогдох байгууллагын тодорхойлолтыг үндэслэн зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцагар санал авах өдрийн өмнөх өдөр авна:

51.1.1.биеийн эрүүл мэндийн байдлын улмаас санал авах байранд өөрийн биеэр хүрэлцэн ирж чадахгүй;

51.1.2.нийтийн дайчилгаанд хамрагдан ажиллаж байгаа;
51.1.3.захиргааны зөрчлийн улмаас баривчлагдсан, албадан саатуулагдсан, таслан сэргийлэх арга хэмжээ авагдсан;

51.1.4.байцаан шийтгэх албадлагын арга хэмжээний улмаас баривчлагдсан, цагдан хоригдсон.

51.2.Энэ хуулийн 51.1-д заасан хүсэлт, магадлагаа, тодорхойлолтыг санал авах өдрөөс таваас доошгүй хоногийн өмнө гаргах бөгөөд хэсгийн хороо зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар саналыг нь авах сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг тусад нь гаргаж, сонгогчдын нэрийн жагсаалт, санал авах чиглэл, хуваарийг хуралдаанаараа хэлэлцэн батална.

51.3.Зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар санал өгөх сонгогчийн саналыг тухайн хэсгийн хорооны хоёроос доошгүй гишүүн оршин байгаа газарт нь очиж авна.

51.4.Энэ хуулийн 51.2-т заасан сонгогчдын нэрийн жагсаалтад ороогүй сонгогчийн саналыг зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар авахыг хориглоно.

51.5.Зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар санал өгөх сонгогч нь зөөврийн бүхээгт саналаа нууцаар тэмдэглэнэ.

51.6.Зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгийг санал авах өдөр хүртэл задлахыг хориглох бөгөөд санал авах өдрийн 07.00 цагт задалж энэ хуульд заасан журмын дагуу саналын хуудсыг санал авах төхөөрөмж /саналын хайрцаг/-д хийнэ.

51.7.Зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар сонгогч саналаа гаргаж тэмдэглэхэд энэ хуульд өөрөөр заагаагүй бол энэ хуулийн 50 дугаар зүйлд заасан журмыг баримтална.

51.8.Энэ хуулийн 51.3, 51.4, 51.6-д заасныг зөрчсөн сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн даргыг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, гишүүнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос дөрөв дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

52 дугаар зүйл.Санал тоолох

52.1.Хэсэгт санал тоолох ажиллагааг санал авах өдрийн 22.00 цагт эхэлж, ажиглагч, хэвлэл мэдээллийн байгууллагын төлөөлөгчийг байлцуулан ил тод, нээлттэй явуулна.

52.2.Санал тоолохоос өмнө хэсгийн хороо дараах ажиллагааг гүйцэтгэнэ:

52.2.1.санал авах байранд болон зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар саналаа гаргасан сонгогчийн тоо нь санал авахад олгосон саналын хуудасны тоотой тохирч байгаа эсэхийг тулган шалгаж, эцсийн тооцоо гаргах;

52.2.2.санал авахад зарцуулагдалгүй үлдсэн болон буруу тэмдэглэл хийснээс хураагдсан саналын хуудсыг тус тусад нь тоолж, баруун дээд өнцгийг нь хайчлан, энэ тухай тэмдэглэлд тусган боож битүүмжлэх.

52.3.Хэсгийн хороо энэ хуулийн 52.2-т заасан ажиллагааг гүйцэтгэсний дараа санал тоолно.

52.4.Саналыг санал тоолох төхөөрөмжөөр тоолох бөгөөд санал тоолох төхөөрөмжөөс гарсан дүн мэдээ нь тухайн хэсгийн санал хураалтын дүн байна.

52.5.Санал хураалтын дүнг дараах үзүүлэлтээр гаргана:

52.5.1.сонгогчдын нэрийн жагсаалтад бүртгэгдсэн тухайн хэсгийн нийт сонгогчийн тоо;

52.5.2.санал өгсөн нийт сонгогчийн тоо, үүнээс зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар санал өгсөн сонгогчийн тоо;

52.5.3.хүчинтэй болон хүчингүй саналын хуудасны тоо;

52.5.4.нэр дэвшигч болон нам, эвсэл бүрийн авсан саналын тоо;

52.5.5.саналын хуудас хэвлэгдсэний дараа энэ хуульд заасан үндэслэлээр нам, эвслийг сонгуульд оролцохоор бүртгэсэн тухай шийдвэрийг хүчингүйд тооцсон тохиолдолд саналын хуудсанд уг нам, эвслийг дэмжиж тэмдэглэсэн бол зөвхөн тухайн нам, эвсэлд өгсөн саналын тоо;

52.5.6.саналын хуудас хэвлэгдсэний дараа энэ хуульд заасан үндэслэлээр нэр дэвшигчийг нэрийн жагсаалтаас хассан, эсхүл нэр дэвшигчийн нэрийг дэвшүүлсэн нам, эвслийг сонгуульд оролцохоор бүртгэсэн тухай шийдвэрийг хүчингүйд тооцсон тохиолдолд саналын хуудсанд уг нэр дэвшигчийг дэмжиж тэмдэглэсэн бол зөвхөн тухайн нэр дэвшигчид өгсөн саналын тоо.

52.6.Санал авахад зарцуулсан болон зарцуулагдалгүй үлдсэн саналын хуудасны нийлбэр нь тухайн хэсгийн хороо хүлээн авсан нийт

саналын хуудасны тооноос зөрвөл хэсгийн хороо шалтгааныг шалгаж тогтоох бөгөөд шаардлагатай гэж үзвэл саналын хуудсыг нэн даруй дахин тоолно.

52.7.Санал хураалт дуусмагц аймаг, дүүргийн сонгуулийн хороо харьяа бүх хэсгээс санамсаргүй сонголт /сугалах/-ын аргаар хоёр хэсгийг сонгож, эдгээр хэсгийн хорооны санал хураалтын дүнгийн тухай тогтоол гарсны дараа хэсгийн хорооны санал тоолох төхөөрөмжөөс гарсан саналын хуудсыг тухайн хэсгийн хороо гараар тоолж хяналтын тооллого хийнэ.

52.8.Хяналтын тооллого ил тод байх бөгөөд уг тооллогыг Сонгуулийн автоматжуулсан системийн тухай хуулийн⁷ 23.1, 23.2-т заасны дагуу байгуулагдсан Хяналтын хэсэг ажиглагчдыг байлцуулан хийнэ.

52.9.Саналын хуудас тоолох үед энэ хуулийн 52.6-д заасан зөрүү гарвал энэ тухай тэмдэглэл үйлдэж, саналын хуудас тоолох ажилд оролцогчдоор гарын үсэг зуруулна.

52.10.Санал авахад зарцуулсан саналын хуудасны тоог санал тоолох төхөөрөмж /саналын хайрцаг/-өөс гарсан болон хураагдсан саналын хуудасны нийлбэрээр тооцож гаргана.

52.11.Санал тоолох цаг болоогүй байхад санал тоолох төхөөрөмжөөр саналыг тоолуулах, санал тоолох ажиллагааг завсарлахыг хориглоно.

52.12.Хэсгийн хороо энэ хуулийн 52.4-т заасан тухайн хэсгийн санал хураалтын дүнг уншиж сонсгосны дараа уг баримтан дээр хэсгийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга гарын үсэг зуран нэг хувийг сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд, нэг хувийг аймгийн сонгуулийн хороонд нэн даруй ирүүлнэ.

52.13.Хэсгийн хороо санал тоолох төхөөрөмж /саналын хайрцаг/-өөс гарсан саналын хуудас болон энэ хуульд заасны дагуу хураагдсан саналын хуудсыг тус тусад нь багцлан боож битүүмжлэн, сонгуулийн бусад баримт бичгийн хамт сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд, сумын сонгуулийн хороо нь хүлээж авсан баримт бичгийг аймгийн сонгуулийн хороонд нэн даруй ирүүлнэ.

52.14.Битүүмжилсэн саналын хуудсыг аймаг, нийслэлийн архивт нууцын журмаар архивын тухай хууль тогтоомжид заасны дагуу хадгалах бөгөөд битүүмжилсэн саналын хуудасны баглаа боодлыг хууль, журамд зааснаас бусад тохиолдолд задлах, устгахыг хориглоно.

⁷Сонгуулийн автоматжуулсан системийн тухай -“Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2011 оны 46 дугаарт нийтлэгдсэн.

52.15.Энэ хуулийн 52.1-52.11-д заасан санал тоолох журам зөрчсөн сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн даргыг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, гишүүнийг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос дөрөв дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, энэ хуулийн 52.14-т заасныг зөрчсөн архивын албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

52.16.Энэ хуулийн 52.14-т заасны дагуу захиргааны хариуцлага хүлээсэн сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүнийг сонгуулийн хорооны бүрэлдэхүүнээс хасах бөгөөд хэрэв зөрчил нь ноцтой бол зохих сонгуулийн хороо нь хуулийн хариуцлага хүлээлгэхээр эрх бүхий байгууллагад шилжүүлнэ.

53 дугаар зүйл.Санал болон саналын хуудсыг хүчингүйд тооцох

53.1.Дор дурдсан саналыг хүчингүйд тооцно:

53.1.1.саналын хуудас хэвлэгдсэний дараа хуульд заасан үндэслэлээр нэрийн жагсаалтаас хасагдсан нам, эвсэл, нэр дэвшигчийн төлөө өгсөн санал;

53.1.2.тухайн сум, баг, хороонд ногдсон мандатын тооноос илүү, эсхүл дутуу нэр дэвшигчийн төлөө өгсөн санал;

53.1.3.нэгээс илүү нам, эвслийн төлөө өгсөн санал.

53.2.Сонгогч нэр дэвшигч, эсхүл нам, эвслийн төлөө санал өгөөгүй бол хэнийг ч дэмжээгүй санал гэж үзэн тухайн сонгогчийг санал өгсөн сонгогчдын тоонд оруулан тоолно.

53.3.Баталсан загвар, шаардлагыг хангаагүй саналын хуудсаар санал өгсөн бол тухайн саналын хуудсыг хүчингүйд тооцно.

53.4.Сонгогчийн санал хүчингүй болсон нь саналын хуудсыг хүчингүйд тооцох үндэслэл болохгүй.

54 дүгээр зүйл.Сонгуулийн дүн гаргах, мэдээлэх

54.1.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо нь хэсгийн хороодоос ирүүлсэн санал хураалтын дүнг энэ хуулийн 52.5-д заасан үзүүлэлтээр нэгтгэн, тухайн аймаг, сум, дүүргийн санал хураалтын эцсийн дүнг нэгтгэн гаргана.

54.2.Энэ хуулийн 54.1-д заасны дагуу санал хураалтын эцсийн нэгтгэсэн дүнд дараах нам, эвсэл, нэр дэвшигчдийг оруулахгүй:

54.2.1.саналын хуудас хэвлэгдсэний дараа энэ хуульд заасан үндэслэлээр бүртгэл нь хүчингүй болсон болон нэрийн жагсаалтаас хасагдсан нам, эвсэл;

54.2.2.саналын хуудас хэвлэгдсэний дараа энэ хуульд заасан үндэслэлээр бүртгэл нь хүчингүй болсон болон нэрийн жагсаалтаас хасагдсан нэр дэвшигч;

54.2.3.нэр дэвшүүлсэн нам, эвсэл нь энэ хуулийн 54.2.1-д заасан нам, эвсэл бол тухайн нам, эвслийн нийт нэр дэвшигч.

54.3.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо нэр дэвшигчдийг авсан саналын тоогоор нь эрэмбэлэн дараалалд оруулан сум, баг, хороо тус бүрээр жагсаалт /цаашид “А” жагсаалт” гэх/-ыг гаргана.

54.4.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо “А” жагсаалтыг үндэслэн тухайн сум, баг, хороонд хамгийн олон санал авсан, мандатын тоотой тэнцүү тооны нэр дэвшигчийг тухайн аймаг, сум, дүүргийн Хурлын төлөөлөгчөөр сонгогдсонд тооцно.

54.5.Энэ хуулийн 54.3-т заасан “А” жагсаалт дахь хамгийн олон хувийн санал авсан нэр дэвшигчийг тухайн сум, баг, хороонд ногдох мандатын тоогоор таслахад тухайн таслагаа дахь мандатад хуваарилагдах нэр дэвшигчдийн авсан саналын тоо нь тэнцсэн тохиолдолд тэдгээр нэр дэвшигчдийг дахин санал хураалтад оруулж хамгийн олон санал авсан нэр дэвшигчийг тухайн шатны Хурлын төлөөлөгчөөр сонгогдсонд тооцно.

54.6.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо нам, эвсэлд өгсөн сонгогчдын саналын тоог үндэслэн сонгуулийн дүнг аймаг, сум, дүүргийн хэмжээгээр дараах байдлаар нэгтгэн гаргаж, нам, эвсэлд суудлыг хуваарилна:

54.6.1.нам, эвсэл тус бүрийн авсан нийт саналын тоог гаргаж, бүх нам, эвслийн авсан нийт саналын тав ба түүнээс дээш хувийн санал авсан нам, эвслийг авсан саналын хувиар нь дараалалд оруулан жагсаалт /цаашид “Б” жагсаалт” гэх/-ыг гаргах;

54.6.2.энэ хуулийн 54.6.1-д заасан таван хувийн босгыг даваагүй нам, эвслийн авсан нийт саналын хувийг хувь тэнцүүлэн хуваан “Б” жагсаалтад орсон нам, эвсэл тус бүрийн авсан саналын хувь дээр нэмж тооцох;

54.6.3.“Б” жагсаалтад орсон нам, эвслийн энэ хуулийн 54.6.2-т заасан саналын хувиудын нийлбэрийг тухайн шатны Хурлын энэ хуулийн 4.10.3, 4.11.1, 4.12.1-д заасан төлөөлөгчдийн тоонд хувааж нэг суудалд ногдох хувийг тооцох;

54.6.4.“Б” жагсаалтад орсон нам, эвсэл тус бүрийн энэ хуулийн 54.6.2-т заасан саналын хувийг энэ хуулийн 54.6.3-т заасан нэг суудалд ногдох хувьд хувааж, тухайн шатны Хурлын энэ хуулийн 4.10.3, 4.11.1, 4.12.1-д заасан төлөөлөгчдийн суудлыг их үлдэгдлийн зарчмаар хувь тэнцүүлэн хуваарилах;

/Тайлбар: “Их үлдэгдлийн зарчмаар хувь тэнцүүлэн хуваарилах” гэж нам, эвслийн авсан саналын хувьд ногдох суудлын тоог бутархай нарийвчлалтай гаргаж, эхний ээлжид бүхэл хэсэгтэй нь тэнцэх суудлыг хуваарилах, хэрэв хуваарилагдаагүй суудал үлдвэл хамгийн их үлдэгдэл буюу бутархай хэсэгтэй нам, эвслээс нь эхлэн нэг нэгээр суудлыг нэмж хуваарилах замаар бүх суудлыг хуваарилж дуусгахыг ойлгоно./

54.6.5.энэ хуулийн 26.4-т заасан нэр дэвшигчдийн жагсаалтын эхнээс уг нам, эвсэлд энэ хуулийн 54.6.4-т заасны дагуу хуваарилсан суудлын тоотой тэнцүү тооны нэр дэвшигчдийг Хурлын төлөөлөгчөөр сонгогдсонд тооцох. Хэрэв тухайн дараалалд байгаа нэр дэвшигч нь сум, баг, хорооноос сонгогдсон байвал түүний дараагийн хүнийг сонгогдсонд тооцох.

54.7.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо энэ хуулийн 54.4, 54.5, 54.6.5-д заасны дагуу тухайн шатны Хурлын төлөөлөгчөөр сонгогдсонд тооцогдсон нэр дэвшигчид аймаг, сум, дүүргийн Хурлын төлөөлөгчийн түр үнэмлэх олгоно.

54.8.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо сонгуулийн дүнт тав хоногт багтаан хуралдаанаараа хэлэлцэж, Хурлын төлөөлөгчөөр сонгогдсонд тооцогдсон нэр дэвшигчдийн нэрсийн жагсаалт болон тэдгээрийн бүрэн эрхийг нь хүлээн зөвшөөрөх тухай шийдвэрийн төсөл боловсруулж шинээр сонгогдсон аймаг, сум, дүүргийн Хуралд өргөн мэдүүлж, энэ тухай Сонгуулийн ерөнхий хороо болон нийтэд долоо хоногийн дотор мэдээлнэ.

54.9.Хэсгийн санал хураалтын дүн болон нийт нэгтгэсэн санал хураалтын дүнгийн талаар маргаан гарвал аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороо санал авсан өдрөөс хойш долоо хоногийн дотор шийдвэрлэнэ.

АРАВДУГААР БҮЛЭГ
САНАЛ ХУРААЛТ БОЛОН СОНГУУЛИЙГ ХҮЧИНГҮЙД
ТООЦОХ, ДАХИН САНАЛ ХУРААХ, ДАХИН СОНГУУЛЬ
ЯВУУЛАХ, ХУРЛЫН ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙГ НӨХӨН СОНГОХ

55 дугаар зүйл.Хэсэгт явуулсан санал хураалтыг хүчингүйд
тооцох, дахин санал хураах

55.1.Сум, дүүргийн сонгуулийн хороо дор дурдсан тохиолдолд хэсэгт явуулсан санал хураалтыг хүчингүйд тооцно:

55.1.1.байгалийн гамшиг, гэнэтийн бусад аюул тохиолдсон зэрэг хүндэтгэн үзэх шалтгаангүй байхад урьд нь зарласнаас өөр байранд, түүнчлэн зөөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар авснаас бусад тохиолдолд санал хураахаар зарласнаас өөр өдөр санал авсан;

55.1.2.санал авсан саналын хайрцгийг алдсан, үрэгдүүлсэн, эсхүл хуульд заасан цагаас өмнө түүнийг нээсэн;

55.1.3.сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүн буюу сонгогчид хүч хэрэглэн дарамт үзүүлсэн аливаа үйлдэл нь сонгогчийн санал, санал хураалтын дүнг гажуудуулахад хүргэсэн;

55.1.4.сонгуулийн хороодын гишүүн, бусад байгууллагын албан тушаалтан сонгогчдын нэрийн жагсаалт үйлдэх, танилцуулах, сонгогч шилжих, санал авах ажлыг зохион байгуулах, сонгогч санал өгөх, санал тоолох журмыг зөрчсөн нь тухайн сум, баг, хорооны сонгуулийн дүнд ноцтой нөлөөлөхөөр бол;

/Тайлбар:Санал хураалтын явцад гарсан тухайн зөрчлийн дүн нь сонгогдсонд тооцогдсон нэр дэвшигч ба түүний дараах нэр дэвшигчийн авсан саналын зөрүүтэй тэнцүү, эсхүл их байвал уг зөрчлийг ноцтой гэж үзнэ./

55.1.5.сум, баг, хороонд тухайн сум, баг, хорооны сонгогчдын нэрийн жагсаалтад бичигдсэн нийт сонгогчийн 50-аас дээш хувь нь оролцоогүй бол уг сум, баг, хорооны 50-аас дээш хувь нь оролцоогүй хэсэг тус бүрд.

/Тайлбар:Сонгогчдын нэрийн жагсаалтад түр хасагдсан тухай тэмдэглэл хийгдсэн сонгогчийг сонгогчдын нэрийн жагсаалтад бичигдсэн тоонд оруулан тооцохгүй./

55.2.Сум, дүүргийн сонгуулийн хороо хэсэгт явуулсан санал хураалтыг хүчингүйд тооцвол энэ тухай шийдвэр гарснаас хойш долоо хоногийн дотор дахин санал хураалт явуулна.

55.3.Дахин санал хураалт явуулах шийдвэрийг сум, дүүргийн сонгуулийн хороо гаргах бөгөөд уг шийдвэрт санал авах байр, өдрийг заах ба түүнийг ажлын өдөр явуулж болно.

55.4.Санал хураалтыг хэсгийн хэмжээгээр хүчингүйд тооцсон бол тухайн хэсгийн нийт сонгогч, зөврийн битүүмжилсэн саналын хайрцгаар хураасан саналыг хүчингүйд тооцсон бол уг саналын хайрцагт саналаа өгсөн сонгогчдыг дахин санал хураалтад оролцуулна.

55.5.Дахин санал хураах ажиллагааг дуустал сонгуулийн сурталчилгаа хийхийг хориглоно.

55.6.Дахин санал хураалтын ирцийг дахин санал хураалтад оролцсон сонгогчдын ирсэн хувиар хүчинтэйд тооцно.

55.7.Энэ хуулийн 55.2-т заасан дахин санал хураалт явуулах болон саналын хуудасны нөөц хүрэлцэхгүйгээс бусад тохиолдолд дахин санал хураалт явуулахад сонгуулийн автоматжуулсан системийг хэрэглэнэ.

55.8.Энэ хуулийн 55 дугаар зүйлд заасныг зөрчсөн нэр дэвшигчийн шадар туслагч, дэмжигч, нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллагын ажилтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёроос дөрөв дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, албан тушаалтныг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг гурваас тав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нам, эвсэл, бусад байгууллагыг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг таваас долоо дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр тус тус торгоно.

56 дугаар зүйл.Сум, баг, хороонд явуулсан сонгуулийг хүчингүйд тооцох, дахин сонгууль явуулах

56.1.Энэ хуулийн 55 дугаар зүйлд заасны дагуу хэсэгт явуулсан дахин санал хураалт хүчингүй болсон бөгөөд тэр нь сонгуулийн дүнд ноцтой нөлөөлөхөөр байвал аймаг, дүүргийн сонгуулийн хороо сум, баг, хороонд явуулсан сонгуулийг хүчингүйд тооцож дахин сонгууль явуулах шийдвэр гаргана.

56.2.Дахин сонгуулийг тухайн сонгуулийг хүчингүйд тооцсон шийдвэр гарснаас хойш 14 хоногийн дотор явуулна.

56.3.Дахин сонгууль явуулах шийдвэр гарсан бол сонгуулийн хороог шинэчлэн байгуулах, нэр дэвшүүлэх зэрэг уг сонгуулийг бэлтгэн явуулах ажиллагааг холбогдох хууль тогтоомжийг баримтлан зохион байгуулна.

57 дугаар зүйл.Төлөөлөгчийн орон гарсан суудлыг нөхөх болон төлөөлөгчийг нөхөн сонгох

57.1.Сум, баг, хорооноос сонгогдсон Хурлын төлөөлөгч нас барсан, түүнчлэн өөр ажилд шилжсэн, эрүүл мэндийн байдал зэрэг хүндэтгэн үзэх шалтгаанаар хүсэлтээрээ чөлөөлөгдсөн, эсхүл түүнийг Хурлын төлөөлөгчөөс эгүүлэн татсан бол нөхөн сонгууль явуулна.

57.2.Энэ хуулийн 54.6.5-д заасны дагуу сонгогдсон төлөөлөгч нас барсан, түүнчлэн өөр ажилд шилжсэн, эрүүл мэндийн байдал зэрэг хүндэтгэн үзэх шалтгаанаар хүсэлтээрээ чөлөөлөгдсөн, эсхүл түүнийг төлөөлөгчөөс эгүүлэн татсан бол төлөөлөгчийн орон гарсан суудалд нам, эвслийн нэр дэвшигчдийн жагсаалтын тухайн нам, эвслийн дараагийн дэс дугаарт эрэмбэлэгдсэн эхний нэр дэвшигчийг төлөөлөгчөөр нөхөн сонгогдсонд тооцох бөгөөд тухайн жагсаалтад нэр дэвшигч үлдээгүй бол нөхөн сонгууль явуулна.

57.3.Төлөөлөгч нас барсан тохиолдолд тухайн шатны Хурлын Тэргүүлэгчид уул өдрөөс хойш 50 хоногийн дотор нөхөн сонгуулийг товлон зарлана.

57.4.Төлөөлөгч нас барснаас бусад энэ хуулийн 57.1, 57.2-т заасан нөхцөл байдал үүссэний улмаас нөхөн сонгууль явуулах бол тухайн шатны Хурлын Тэргүүлэгчид уг нөхцөл байдал үүссэнээс хойш 14 хоногийн дотор сонгуулийг товлон зарлаж, энэ хуулийн холбогдох заалтыг баримтлан дор дурдсан байдлаар зохион байгуулна:

57.4.1.хэсгийг санал авах өдрөөс 25 хоногийн өмнө, аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хороог 20 хоногийн өмнө, хэсгийн хороог 15 хоногийн өмнө тус тус байгуулах;

57.4.2.нэр дэвшүүлэх ажлыг нөхөн сонгууль товлон зарласан өдрөөс хойш тав хоногийн дараа эхлүүлж, тав хоногийн хугацаанд дуусгах;

57.4.3.энэ хуулийн 57.4.2-т заасан хугацаанаас хойш тав хоногийн хугацаанд нэр дэвшигчийг бүртгэх;

57.4.4.сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг энэ хуульд заасан журмын дагуу үйлдэж, санал авах өдрөөс 12 хоногийн өмнө хэсгийн хороонд өгөх;

57.4.5.хэсгийн хороо энэ хуулийн 57.4.4-т заасны дагуу хүлээн авсан сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг санал авах өдрөөс арваас доошгүй хоногийн өмнө өөрийн байранд ил тавьж, сонгогчдод чөлөөтэй танилцах бололцоо олгох.

57.5.Төлөөлөгчийн бүрэн эрхийн хугацаа дуусахад нэг жил хүрэхгүй хугацаа үлдсэн үед орон гарсан бол нөхөн сонгууль явуулахгүй.

57.6.Нөхөн сонгогдсон төлөөлөгчийн бүрэн эрхийн хугацаа нь орон гарсан гишүүний бүрэн эрхийн үлдсэн хугацаатай адил байна.

АРВАН НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ
СОНГУУЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ ТОГТООМЖ ЗӨРЧИГЧИД
ХҮЛЭЭЛГЭХ ХАРИУЦЛАГА, ГОМДОЛ, МАРГААН
ШИЙДВЭРЛЭХ ХАРЬАЛАЛ, ЖУРАМ

58 дугаар зүйл. Сонгуулийн тухай хууль тогтоомж
зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

58.1.Сонгуулийн тухай хууль тогтоомж зөрчсөн этгээдэд энэ хуульд заасан захиргааны хариуцлага хүлээлгэнэ.

58.2.Сонгуулийн тухай хууль тогтоомж зөрчсөн үйлдэл, эс үйлдэхүй нь гэмт хэргийн бүрэлдэхүүнтэй бол гэм буруутай этгээдэд Эрүүгийн хуульд⁸ заасан эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэнэ.

58.3.Сонгуулийн үйл ажиллагааны явцад сонгуулийн тухай хууль тогтоомж зөрчсөний улмаас бусдад эдийн болон эдийн бус хохирол учирсан бол гэм буруутай этгээдэд Иргэний хууль, бусад хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

58.4.Энэ хуульд заасан зөрчил гаргаж захиргааны хариуцлага хүлээсэн нь уг этгээдийг эрүүгийн хариуцлагаас чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.

59 дүгээр зүйл. Сонгуулийн тухай хууль тогтоомж
зөрчсөн тухай гомдол, маргааныг
шийдвэрлэх харьяалал

59.1.Энэ хуульд сонгуулийн хороод харьяалан шийдвэрлэхээр заасан зөрчил гарсан бол гомдлыг холбогдох сонгуулийн хороонд гаргана.

59.2.Энэ хуульд заасан захиргааны зөрчлийг цагдаагийн байгууллага шалгах ба сум, сум дундын, дүүргийн шүүхийн шүүгч хянан шийдвэрлэнэ.

⁸Эрүүгийн хууль -“Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2002 оны 5 дугаарт нийтлэгдсэн.

59.3.Энэ хуулийн 59.2-т заасны дагуу хянан шийдвэрлэсэн шүүгчийн шийдвэрт Захиргааны хариуцлагын тухай хуульд⁹ заасны дагуу давж заалдах шатны шүүх шийдвэрлэнэ.

59.4.Энэ хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн этгээдэд эрүүгийн болон иргэний хууль тогтоомжид заасан хариуцлага хүлээлгэх үндэслэлтэй байвал уг асуудлыг Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуульд¹⁰ заасны дагуу шалган, Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд заасны дагуу хянан шийдвэрлэнэ.

59.5.Сонгуулийн тухай хууль тогтоомж зөрчиж захиргааны шийтгэл хүлээсэн сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүнийг тухайн сонгуулийн хорооны бүрэлдэхүүнээс хасагдсанд тооцно.

59.6.Сонгуулийн тухай хууль тогтоомжид өөрөөр заагаагүй бол сонгуулийн зохион байгуулалтын асуудлаар гаргасан хэсгийн хорооны шийдвэр, үйл ажиллагааны талаар сум, дүүргийн сонгуулийн хороонд, сумын сонгуулийн хорооны шийдвэр, үйл ажиллагааны талаар аймгийн сонгуулийн хороонд гомдол гаргаж болох бөгөөд гомдол хүлээн авсан сонгуулийн хороо хүлээж авснаас хойш ажлын гурван өдрийн дотор хянан шийдвэрлэж, гомдол гаргагчид бичгээр хариу мэдэгдэх үүрэгтэй.

59.7.Аймаг, сум, дүүргийн сонгуулийн хорооны шийдвэр хууль зөрчсөн эсэх маргааныг эрх, эрх чөлөө, хууль ёсны ашиг сонирхол нь зөрчигдсөн этгээдийн гомдол, нэхэмжлэлийг санал авсан өдрөөс хойш 14 хоногийн дотор тухайн нутаг дэвсгэрийн харьяалах захиргааны хэргийн шүүх хүлээн авч Захиргааны хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуульд¹¹ заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

59.8.Шүүх сонгуулийн хорооны шийдвэрийн биелэлтийг түдгэлзүүлэхийг хориглоно.

59.9.Энэ хуулийн 59.7-д заасан хугацаа хэтэрсэн бол Захиргааны хэргийн шүүх нэхэмжлэлийг хүлээн авахаас татгалзана.

59.10.Сонгуулийн маргаан хянан шийдвэрлэж байгаа эрх бүхий этгээд нь тухайн маргааны онцлог байдлыг харгалзан түргэн, шуурхай шийдвэрлэнэ.

⁹Захиргааны хариуцлагын тухай хууль -“Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 1992 оны 4-5 дугаарт нийтлэгдсэн.

¹⁰Эрүүгийн байцаан шийтгэх хууль -“Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2002 оны 6 дугаарт нийтлэгдсэн.

¹¹Захиргааны хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хууль -“Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2003 оны 3 дугаарт нийтлэгдсэн.

АРВАНХОЁРДУГААР БҮЛЭГ БУСАД АСУУДАЛ

60 дугаар зүйл. Сонгуулийн үйл ажиллагааг автоматжуулах

60.1. Сонгуульд сонгуулийн хороодын ажлыг хөнгөвчилж автоматжуулах, сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг хянан нягтлах, сонгуулийн явцын мэдээллийг үнэн зөв, шуурхай гаргах, санал тоолох ажиллагаанд хүний хүчин зүйлсийн сөрөг нөлөөллийг арилгах, ажиглагчид ил тод болгох зорилгоор хэсгийн хороод сонгуулийн автоматжуулсан системийг зохих хууль тогтоомжийн дагуу хэрэглэнэ.

61 дүгээр зүйл. Хууль хүчин төгөлдөр болох

61.1. Энэ хуулийн 19.4.4-т заасан гадаадад 60-аас дээш хоногоор зорчсон иргэдтэй холбогдсон хэсэг, 19.6.3 дахь заалтыг тус тус 2013 оны 01 сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

61.2. Энэ хуулийг 2012 оны 9 дүгээр сарын 14-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 14-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ОРОН НУТГИЙН ХУРЛЫН СОНГУУЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. 2007 оны 01 дүгээр сарын 18-ны өдөр баталсан Орон нутгийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2012 оны 9 дүгээр сарын 14-ний өдөр баталсан Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 14-ний өдөр

Улаанбаатар
ХОТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСАГ ЗАХИРГАА, НУТАГ ДЭВСГЭРИЙН НЭГЖ, ТҮҮНИЙ УДИРДЛАГЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлд дор дурдсан агуулгатай 4.5 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“4.5.Ээлжит сонгуулийн жил шинээр баг, хороо, сум, дүүрэг байгуулах, өөрчлөх, татан буулгахыг хориглоно.”

2 дугаар зүйл.Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“10 дугаар зүйл.Хурлын төлөөлөгчдийн тоо

10.1.Нийслэлийн Хурлын төлөөлөгчдийн тоо нь 45 байна.

10.2.Аймгийн Хурлын төлөөлөгчдийн тоо N-ийг хүн амын нягтрал байршил, засаг захиргааны нэгжийн бүтцийг харгалзан дараах томъёогоор тодорхойлогдох n гэсэн тоонд үндэслэн $n < 17$ бол $N = 17$, $n > 41$ бол $N = 41$, бусад тохиолдолд $N = n$ гэж тогтооно:

$$n = a + b + \frac{a + b + c}{2} + d, \text{ Үүнд:}$$

a нь аймгийн төвийн сумын багийн тоо;

b нь аймгийн төвийн сумаас бусад сумын тоо;

c нь a+b сондгой бол 1, тэгш бол 0-тэй тэнцүү;

$$d \text{ нь } a + b + \frac{a + b + c}{2} \text{ сондгой бол } 0, \text{ тэгш бол } 1\text{-тэй тэнцүү.}$$

10.3.Сумын Хурлын төлөөлөгчдийн тоог хүн амын нягтрал байршил, засаг захиргааны нэгжийн бүтцийг харгалзан дараах байдлаар тогтооно:

10.3.1.сумын хүн амын тоо нь 2000 хүртэл бол 15;

10.3.2.сумын хүн амын тоо нь 2000-5000 хүртэл бол 21;

10.3.3.сумын хүн амын тоо нь 5000-9000 хүртэл бол 27;

10.3.4.сумын хүн амын тоо нь 9000 ба түүнээс дээш бол 31.

10.4.Дүүргийн Хурлын төлөөлөгчдийн тоог хүн амын нягтрал байршил, засаг захиргааны нэгжийн бүтцийг харгалзан дараах байдлаар тогтооно:

10.4.1.дүүргийн хүн амын тоо нь 20000 хүртэл бол 17;
10.4.2.дүүргийн хүн амын тоо нь 20000-80000 хүртэл бол 25;
10.4.3.дүүргийн хүн амын тоо нь 80000-180000 хүртэл

бол 35;

10.4.4.дүүргийн хүн амын тоо нь 180000 ба түүнээс дээш бол 41.”

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2012 оны 9 дүгээр сарын 14-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 14-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ИРГЭНИЙ БҮРТГЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Иргэний бүртгэлийн тухай хуульд дор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, заалт нэмсүгэй:

1/27¹ дугаар зүйл:

“27¹ дугаар зүйл.Сонгогчийн бүртгэл

27¹.1.Хуульд заасан журмын дагуу иргэний үнэмлэх авсан, 18 нас хүрсэн иргэнийг сонгогчийн бүртгэлд бүртгэнэ.”

2/29 дүгээр зүйлийн 29.1.15 дахь заалт:

“29.1.15.сонгогчийн.”

2 дугаар зүйл.Иргэнийн бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсгийн “иргэний үнэмлэхийн,” гэсний дараа “сонгогчийн,” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Иргэний бүртгэлийн тухай хуулийн Гуравдугаар бүлгийн гарчгийг “Иргэний үнэмлэх, сонгогч, үндэсний гадаад паспорт болон шилжих хөдөлгөөний бүртгэл” гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2012 оны 9 дүгээр сарын 14-ний өдөр баталсан Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 18-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АЙМАГ, СУМ, ДҮҮРГИЙН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН СОНГУУЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.11.1, 4.12.1 дэх заалтын “хувь тэнцүүлэх хэлбэрээр” гэсний өмнө “энэ хуульд өөрөөр заагаагүй бол” гэж, 4.11.2 дахь заалтад “Хэрэв бүхэл хэсэг нь тэгтэй тэнцүү байвал баг бүр нэг мандаттай байх бөгөөд нийт төлөөлөгчдийн тооноос нийт багийн тоог хассантай тэнцүү тооны төлөөлөгчийг хувь тэнцүүлэх хэлбэрээр сонгоно.” гэсэн өгүүлбэр, 4.12.2 дахь заалтад “Хэрэв бүхэл хэсэг нь тэгтэй тэнцүү байвал хороо бүр нэг мандаттай байх бөгөөд нийт төлөөлөгчдийн тооноос нийт хорооны тоог хассантай тэнцүү тооны төлөөлөгчийг хувь тэнцүүлэх хэлбэрээр сонгоно.” гэсэн өгүүлбэр тус тус нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2012 оны 9 дүгээр сарын 18-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 14-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН 2012 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын 2012 оны төсвийн тухай хуулийн дараах зүйлийг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/5 дугаар зүйл:

“5 дугаар зүйл. Монгол Улсын төсөвт 2012 оны төсвийн жилд төсвийн ерөнхийлөн захирагч, түүний харьяа байгууллага, бусад байгууллагын төвлөрүүлэх орлогын дүнг дор дурдсанаар баталсугай:

д/д	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч	Дүн /сая төгрөгөөр/
1	Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын дарга Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	20.0 20.0
2	Монгол Улсын Их Хурлын дарга Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	100.0 100.0
3	Монгол Улсын Ерөнхий сайд Бүх нийтийн үйлчилгээний үүргийн сан Цөмийн энергийн газар Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	16,666.9 3,000.0 2,713.2 10,953.7
4	Монгол Улсын Шадар сайд Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар Стандартчилал, хэмжил зүйн газар Аймаг, нийслэлийн мэргэжлийн хяналтын газар Хилийн мэргэжлийн хяналтын алба Хүүхдийн төлөө газар Оюуны өмчийн газар Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	7,979.9 160.0 1,033.3 555.0 350.0 83.6 648.0 5,150.0
5	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	1,389.2 1,389.2
6	Гадаад харилцааны сайд Дипломат төлөөлөгчийн газрууд Гадаад харилцааны яам Дипломат байгууллагын үйлчилгээ, аж ахуйн газар Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	18,117.6 13,594.6 845.0 2,522.0 1,156.0
7	Сангийн сайд Татварын ерөнхий газар үүнээс: Төсвийн тогтворжуулалтын сан Монголбанкнаас орох орлого Гаалийн ерөнхий газар Сангийн яам	3,628,320.0 1,538,984.7 101,350.0 20,000.0 2,044,766.7 24,568.5

8	Хууль зүйн сайд Гадаадын иргэн, харьяатын асуудал эрхлэх газар Цагдаагийн ерөнхий газар Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар Замын цагдаагийн газар Нийгмийн даатгалын сангаас улсын эмнэлгүүдэд олгох санхүүжилтийн орлого Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	19,340.5 1,325.1 100.0 9,015.0 2,109.4 2,063.0 4,728.0
9	Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайд Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн яам Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	3,032.4 2,894.2 138.2
10	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	747.1 740.5 6.7
11	Батлан хамгаалахын сайд Нийгмийн даатгалын сангаас улсын эмнэлгүүдэд олгох санхүүжилтийн орлого Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	19,795.9 2,133.9 17,661.9
12	Барилга, хот байгуулалтын сайд Газрын харилцаа, геодези, зураг зүйн газар	2,116.9 2,116.9
13	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайд Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	40.0 40.0
14	Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	5,461.9 5,461.9
15	Зам, тээврийн сайд Иргэний нисэхийн ерөнхий газар "Монголын төмөр зам" төрийн өмчит хувьцаат компани "Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо, хяналт, зохицуулалтын төв" улсын төсөвт үйлдвэрийн газар Зам, тээврийн яам Монгол Улсын далайн захиргаа Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	54,909.2 45,246.5 628.0 5,554.7 2,548.1 240.2 691.8
16	Соёл, спорт, аялал жуулчлалын сайд Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	2,459.1 2,459.1
17	Уул уурхайн сайд Ашигт малтмалын газар Газрын тосны газар Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	133,737.6 29,078.8 104,653.7 5.2
18	Хүн амын хөгжил, нийгмийн хамгааллын сайд Нийгмийн халамж, үйлчилгээний ерөнхий газар Нийгмийн даатгалын сангаас улсын эмнэлгүүдэд олгох санхүүжилтийн орлого Хүүхдийн төлөө үндэсний газар Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	7,234.5 5,089.0 119.7 44.1 1,981.7

19	Үйлдвэр, хөдөө аж ахуйн сайд Төрийн өмчийн хороо Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	16,425.5 12,400.0 4,025.5
20	Эрүүл мэндийн сайд Нийгмийн даатгалын сангаас улсын эмнэлгүүдэд олгох санхүүжилтийн орлого Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	106,746.6 97,825.9 8,920.7
21	Хөдөлмөрийн сайд Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	121,626.2 121,626.2
22	Эдийн засгийн хөгжлийн сайд Эдийн засгийн хөгжлийн яам Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	137.1 9.0 128.1
23	Эрчим хүчний сайд Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	728.2 728.2
24	Зам, тээвэр, барилга, хот байгуулалтын сайд Авто тээврийн газар Авто замын газар Газрын харилцаа, барилга, геодези, зураг зүйн газар Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	2,216.5 360.0 250.0 1,606.5 0.0
25	Эрдэс баялаг, эрчим хүчний сайд Эрчим хүчний газар Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	976.7 976.7 0.0
26	Санхүүгийн зохицуулах хорооны дарга Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	600.0 600.0
27	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн дарга Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	10.0 10.0
28	Үндэсний статистикийн хорооны дарга Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	14.4 14.4
29	Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн сайд Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	492.1 440.0 52.1
30	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд Харьяалагдах төсөвт байгууллагуудын өөрийн орлого	3.6 3.6

2/6 дугаар зүйл:

“6 дугаар зүйл. Монгол Улсын төсвөөс 2012 оны төсвийн жилд төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарт дор дурдсан төсөв зарцуулах эрхийг олгосугай:

д/д	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч	Дүн /сая төгрөгөөр/
1	Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын дарга	6,184.4
2	Монгол Улсын Их Хурлын дарга	18,427.3

3	Монгол Улсын Ерөнхий сайд	68,090.5
4	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга	47,638.4
5	Гадаад харилцааны сайд	40,178.9
6	Сангийн сайд	405,251.0
7	Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд	1,353.9
8	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд	1,631.3
9	Батлан хамгаалахын сайд	160,193.2
10	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайд	1,327.5
11	Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн сайд	25,523.2
12	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд	5,093.5
13	Эрүүл мэндийн сайд	455,595.6
14	Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн дарга	551.8
15	Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч	1,799.4
16	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн дарга	20,310.6
17	Улсын ерөнхий прокурор	18,334.7
18	Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга	1,367.1
19	Улсын ерөнхий аудитор	1,303.4
20	Үндэсний статистикийн хорооны дарга	5,787.1
21	Санхүүгийн зохицуулах хорооны дарга	1,764.5
22	Төрийн албаны зөвлөлийн дарга	632.7
23	Цагаатгах ажлыг удирдан зохион байгуулах улсын комиссын дарга	871.9
24	Зам, тээвэр, барилга, хот байгуулалтын сайд	2,285.7
25	Эрдэс баялаг, эрчим хүчний сайд	20,044.4
26	Монгол Улсын Шадар сайд	100,180.1
27	Сонгуулийн ерөнхий хорооны дарга	22,783.6
28	Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын дарга	433.2
29	Монголын үндэсний олон нийтийн радио, телевизийн дарга	6,333.7
30	Авлигатай тэмцэх газрын дарга	8,427.0
31	Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайд	92,021.8
32	Хууль зүйн сайд	303,597.5
33	Барилга, хот байгуулалтын сайд	107,712.1
34	Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд	961,231.9
35	Зам, тээврийн сайд	498,372.6
36	Соёл, спорт, аялал жуулчлалын сайд	122,120.1
37	Уул уурхайн сайд	16,678.0
38	Үйлдвэр, хөдөө аж ахуйн сайд	167,564.1
39	Хөдөлмөрийн сайд	214,124.3
40	Хүн амын хөгжил, нийгмийн хамгааллын сайд	569,442.6
41	Эдийн засгийн хөгжлийн сайд	16,317.3
42	Эрчим хүчний сайд	181,100.4

3/9 дүгээр зүйл:

“9 дүгээр зүйл. Монгол Улсын төсвөөс 2012 оны төсвийн жилд орон нутгийн төсөвт олгох санхүүгийн дэмжлэгийн хэмжээг дор дурдсанаар баталсугай:

д/д	Аймаг	Олгох санхүүгийн дэмжлэгийн хэмжээ /сая төгрөгөөр/
1	Архангай	4,549.0
2	Баян-Өлгий	3,455.9
3	Баянхонгор	4,998.8
4	Говь-Алтай	255.2
5	Дундговь	3,084.9
6	Завхан	5,098.6
7	Өвөрхангай	5,025.8
8	Сүхбаатар	560.9
9	Төв	937.8
10	Увс	4,930.9
11	Ховд	3,058.7
12	Хөвсгөл	5,835.6
13	Улаанбаатар /тусгай/	109,137.0
14	Говь-Сүмбэр	825.7
Нийт дүн		151,754.7

4/10 дугаар зүйл:

“10 дугаар зүйл.Орон нутгийн төсвөөс 2012 оны төсвийн жилд улсын төсөвт татан төвлөрүүлэх орлогын хэмжээг дор дурдсанаар баталсугай:

д/д	Аймаг	Татан төвлөрүүлэх орлогын хэмжээ /сая төгрөгөөр/
1	Булган	3,937.5
2	Дорноговь	3,521.2
3	Дорнод	629.3
4	Өмнөговь	106,161.6
5	Сэлэнгэ	9,289.5
6	Хэнтий	30.2
7	Дархан-Уул	6,368.7
8	Улаанбаатар	70,000.0
9	Орхон	80,841.7
Нийт дүн		280,779.7

2 дугаар зүйл.Монгол Улсын 2012 оны төсвийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн “4,792,210.1” гэснийг “4,262,845.1” гэж, 4 дүгээр зүйлийн “5,027,356.8” гэснийг “4,675,982.3” гэж, 7 дугаар зүйлийн “1,489,567.8” гэснийг “1,208,389.7” гэж, 8 дугаар зүйлийн “322,445.4” гэснийг “101,350.0” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Монгол Улсын 2012 оны төсвийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлд заасан “Монгол Улсын төсвийн хөрөнгөөр 2012 онд санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээ, барилга байгууламжийн жагсаалт”-ыг хавсралтаар өөрчлөн баталсугай.

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг 2012 оны 9 дүгээр сарын 14-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

3.ЭНХБОЛД

Монгол Улсын 2012 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн хавсралт

**МОНГОЛ УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨӨР 2012 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭ, БАРИЛГА,
БАЙГУУЛАМЖИЙН ТОДОТГОСОН ЖАГСААЛТ**

/сая төгрөгөөр/

д/д	Төсөл, арга хэмжээний нэр, хүчин чадал, байршил	Эхлэх, дуусах хугацаа	Төсөвт өртөг	2012 оны тодотгосон дүн
I	МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА		1,192.2	1,192.2
I.1	Их засвар	2012	50.0	50.0
I.2	Тоног төхөөрөмж:		1,142.2	1,142.2
I.2.1	Ерөнхийлөгчийн нэрэмжит номын сангийн тоног төхөөрөмж, сан хөмрөг	2012	1,000.0	1,000.0
I.2.2	Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын тоног төхөөрөмж	2012	142.2	142.2
II	МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА		1,145.0	1,145.0
II.1	Тоног төхөөрөмж: Техник хэрэгсэл, программ хангамж, тавилга	2012	1,145.0	1,145.0
III	МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ АУДИТОР		75.0	75.0
III.1	Тоног төхөөрөмж	2012	75.0	75.0
IV	ҮНДЭСНИЙ СТАТИСТИКИЙН ХОРООНЫ ДАРГА		407.5	407.5
IV.1	Их засвар	2012	250.0	250.0
IV.2	Тоног төхөөрөмж:		157.5	157.5
IV.2.1	Компьютер, техник хэрэгсэл, программ хангамж, тавилга	2012	100.0	100.0
IV.2.2	Тээврийн хэрэгсэл	2012	57.5	57.5
V	МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДЭСНИЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ЗӨВЛӨЛИЙН НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА		64.5	64.5
V.1	Их засвар	2012	35.0	35.0
V.2	Тоног төхөөрөмж	2012	29.5	29.5
VI	ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДАРГА		50.2	50.2
VI.1	Тоног төхөөрөмж: Тээврийн хэрэгсэл, тавилга	2012	50.2	50.2
VII	ТӨРИЙН АЛБАНЫ ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА		40.2	40.2
VII.1	Тоног төхөөрөмж:		40.2	40.2
VII.1.1	Компьютер, тоног төхөөрөмж	2012	32.1	32.1
VII.1.2	Тавилга, эд хогшил	2012	8.1	8.1
VIII	САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНЫ ДАРГА		250.0	250.0
VIII.1	Тоног төхөөрөмж	2012	250.0	250.0
IX	ЦАГААТГАХ АЖЛЫГ УДИРДАН ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ УЛСЫН КОМИССЫН ДАРГА		33.0	33.0
IX.1	Тоног төхөөрөмж: Компьютер, техник хэрэгсэл, тавилга	2012	33.0	33.0

X	МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ САЙД		106,275.3	31,365.3
X.1	Тагнуулын ерөнхий газар		18,755.0	8,055.0
X.1.1	Хөрөнгө оруулалт	2011-2014	16,168.6	5,468.6
X.1.2	Их засвар	2012	325.0	325.0
X.1.3	Тоног төхөөрөмж	2012	2,261.4	2,261.4
X.2	Төрийн тусгай хамгаалалтын газар		1,806.3	1,806.3
X.2.1	Тоног төхөөрөмж:		1,806.3	1,806.3
X.2.1.1	Тоног төхөөрөмж, тавилга хэрэгсэл	2012	169.5	169.5
X.2.1.2	Тусгай зориулалтын автомашин	2012	1,124.5	1,124.5
X.2.1.3	Автомашин	2012	512.3	512.3
X.3	Мэдээллийн технологи, шуудан, харилцаа холбооны газар		85,714.0	21,504.0
X.3.1	Хөрөнгө оруулалт:		85,714.0	21,504.0
X.3.1.1	"Сансрын холбооны үндэсний хиймэл дагуул төсөл"-ийн техник, эдийн засгийн үндэслэлийг боловсруулах	2011-2013	1,200.0	500.0
X.3.1.2	Монгол Улсын телевизийн өргөн нэвтрүүлгийг аналог системээс тоон системд үе шаттай шилжүүлэх	2011-2014	17,000.0	1,800.0
X.3.1.3	Орон нутгийн мэдээлэл холбооны нэг цэгийн үйлчилгээний төв байгуулах /телецентр/	2010-2015	13,050.0	1,800.0
X.3.1.4	Мэдээллийн технологи, шуудан, харилцаа холбооны салбарын хөрөнгө оруулалт /Бүх нийтийн үйлчилгээний үүргийн сан/	2012	3,500.0	3,500.0
X.3.1.5	Сумдад өндөр хурдны, өргөн зурвасын түгээх сүлжээ байгуулах	2012-2014	10,000.0	1,500.0
X.3.1.6	Улаанбаатар хотын холбооны сувагчлалын шинэчлэл, худаг сувагчлалын цагирган сүлжээ байгуулах	2012-2014	6,535.0	1,125.0
X.3.1.7	Орон нутагт тоон радио, телевизийн цамхаг байгуулах	2012-2014	15,000.0	750.0
X.3.1.8	Цахим засаглалын мэдээллийн сан, мэдээллийн системийг хөгжүүлэх	2012-2014	2,200.0	200.0
X.3.1.9	Газар хөдлөлтийн гамшгийг урьдчилан анхааруулах систем байгуулах		11,400.0	4,500.0
X.3.1.10	Шилэн кабель тавих /Хэнтий, Бор-Өндөр/	2012	200.0	200.0
X.3.1.11	Орон нутгийн телевиз байгуулах /Төв, Эрдэнэсант/	2012	7.0	7.0
X.3.1.12	Олон сувгийн телевизийн үйлчилгээ хүргэх төсөл /Улаанбаатар, Налайх, Баянзүрх дүүрэг/	2012	692.0	692.0
X.3.1.13	Радио өргөн нэвтрүүлгийн станцын шинэчлэл /Баян-Өлгий, Өлгий/	2012	550.0	550.0
X.3.1.14	Сум, багуудыг үүрэн утасны сүлжээнд холбох /Булган/	2012	260.0	260.0
X.3.1.15	Малчдыг холбоожуулах, алслагдсан орон нутагт харилцаа холбооны үйлчилгээг хүргэх /Хэнтий, Галшар, Баянмөнх/	2012	150.0	150.0
X.3.1.16	Багуудад хүргэх шуудангийн үйлчилгээг сайжруулах	2012	1,000.0	1,000.0

X.3.1.17	Гэр хорооллыг интернетжүүлэх /Орхон/	2012	350.0	350.0
X.3.1.18	"Хөдөөгийн алслагдсан сум, багийн иргэд, малчдыг үүрэн холбооны "Жи-Мобайл" сүлжээний өргөтгөлөөр бүрэн холбоожуулах, интернетжүүлэх" хөтөлбөр /Хөвсгөл, 24 сум, 125 баг/	2012	1,520.0	1,520.0
X.3.1.19	Олон сувгийн телевизийн үйлчилгээг хүргэх /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	300.0	300.0
X.3.1.20	Хөдөөгийн алслагдсан сум, багийн иргэд, малчдыг үүрэн холбооны "Жи-Мобайл" сүлжээний өргөтгөлөөр бүрэн холбоожуулах, интернетжүүлэх" хөтөлбөр /Архангай, Хотонт, Орхон баг, Тариат, Мөрөн, Цагааннуур, Алтайд багууд, Жаргалант, Хоолт, Асайт багууд, Булган, Тусгал баг, Эрдэнэмандал, Идэр-Улаан баг, Цахир, Хан-Уул баг, Чулуут, Халуун-Ус баг, Цэцэрлэг, Туулант баг, Цэнхэр, Цэцэрлэг баг, Их тамир, Хөхнуур баг, Хангай, Тэрх баг, Өндөр-Улаан, Хануй баг, Батцэнгэл, Улаан-Чулуу баг/	2012	800.0	800.0
XI	МОНГОЛ УЛСЫН ШАДАР САЙД		20,571.7	14,792.5
XI.1	Онцгой байдлын ерөнхий газар		16,251.9	10,472.7
XI.1.1	Хөрөнгө оруулалт:		4,510.0	2,602.0
XI.1.1.1	Аврах гал унтраах ангийн барилга /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг, Гачуурт тосгон/	2010-2012	1,646.0	1,038.0
XI.1.1.2	Аврах гал унтраах 18 дугаар ангийн галын автомашины гаражийн барилга /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2011-2012	1,100.0	600.0
XI.1.1.3	Аврах гал унтраах 65 дугаар ангийн галын автомашины гаражийн барилга /Улаанбаатар, Хан-Уул дүүрэг/	2011-2012	882.0	482.0
XI.1.1.4	Аврах гал унтраах ангийн галын автомашины гаражийн барилга /Ховд, Булган/	2011-2012	882.0	482.0
XI.1.2	Их засвар:		1,179.9	708.7
XI.1.2.1	Объект-03 салбарын бетонон хашаа /Улаанбаатар/	2011-2012	244.6	144.6
XI.1.2.2	Улсын нөөцийн шатахууны салбарын агуулахын засвар /Сэлэнгэ/	2011-2012	472.5	184.1
XI.1.2.3	Улсын нөөцийн шатахууны салбарын засвар /Дархан-Уул/	2011-2012	462.8	380.0
XI.1.3	Тоног төхөөрөмж:		10,462.0	7,162.0
XI.1.3.1	Онцгой байдлын албаны тоног төхөөрөмж	2012	3,500.0	3,500.0
XI.1.3.2	Газар хөдөлтийн гамшгийн үед шаардагдах техник, багаж хэрэгсэл	2011-2012	6,852.0	3,552.0
XI.1.3.3	Ойн болон хээрийн түймрээс хамгаалах техник хэрэгслийг шинэчлэх /Дорнод/	2012	40.0	40.0

XI.1.3.4	Онцгой байдлын газрын дуудлагын түргэн тусламжийн УАЗ furgон автомашин /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	20.0	20.0
XI.1.3.5	Онцгой байдлын хэлтсийн албан хаагчдын зоогийн газрын тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	10.0	10.0
XI.1.3.6	Онцгой байдлын хэлтэст шуурхай ажлын автомашин /Ховд/	2012	40.0	40.0
XI.2	Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар		2,824.0	2,824.0
XI.2.1	Их засвар	2012	324.0	324.0
XI.2.2	Тоног төхөөрөмж	2012	2,500.0	2,500.0
XI.3	Стандартчилал, хэмжил зүйн үндэсний төв		1,120.8	1,120.8
XI.3.1	Хөрөнгө оруулалт:		54.0	54.0
XI.3.1.1	Стандартчилал, хэмжилзүйн хэлтсийн барилгын жишиг зураг, төсөв	2012	45.0	45.0
XI.3.1.2	Стандартчилал хэмжил зүйн хэлтсийн машины гараж барих /Сэлэнгэ/	2012	9.0	9.0
XI.3.2	Тоног төхөөрөмж:		1,066.8	1,066.8
XI.3.2.1	Туулах чадвар сайтай, 500 кг хүртэл ачаа тээвэрлэх, технологийн авто машин	2012	157.5	157.5
XI.3.2.2	Албан ажлын суудлын автомашин	2012	37.5	37.5
XI.3.2.3	Физик, химийн хэмжлийн улсын эталон бий болгох	2012	60.0	60.0
XI.3.2.4	Гүйдлийн трансформатор баталгаажуулах эталон	2012	45.0	45.0
XI.3.2.5	Даралтын ажлын эталоны техникийн чадавхийг сайжруулах	2012	60.0	60.0
XI.3.2.6	Хүнсний шингэн болон нефтийн бүтээгдэхүүний ажлын эталон бий болгох	2012	24.0	24.0
XI.3.2.7	Согтуурлын хэмжээг тодорхойлох багажийг шалгах эталон бий болгох	2012	40.0	40.0
XI.3.2.8	Температурын эталон лабораторийн техникийн чадавхийг сайжруулах	2012	34.3	34.3
XI.3.2.9	Цахилгааны 1 болон 3 фазын зөөврийн эталон төхөөрөмж	2012	96.6	96.6
XI.3.2.10	Эзлэхүүний эталон лабораторийн техникийн чадавхийг сайжруулах	2012	27.8	27.8
XI.3.2.11	Хүчилтөрөгчийн манометр шалгах эталон төхөөрөмж	2012	30.0	30.0
XI.3.2.12	Хүнс, усны лабораторийн техникийн чадавхийг сайжруулах	2012	35.0	35.0
XI.3.2.13	Лазерийн туяагаар сорьцын баталгааны тэмдэг дарах төхөөрөмж	2012	85.8	85.8
XI.3.2.14	Мөнгөний шинжилгээ хийх титратор	2012	12.5	12.5
XI.3.2.15	Атомын шингээлтийн спектрометр	2012	114.2	114.2
XI.3.2.16	Алмаз шигтгээний засалтын стандартын харьцаа тодорхойлогч	2012	4.1	4.1
XI.3.2.17	Шинжилгээний аналитик жин	2012	5.0	5.0
XI.3.2.18	Хяналтын камер, байрлал тодорхойлогч суурилуулах	2012	12.5	12.5

XI.3.2.19	Төв, орон нутгийн салбаруудын компьютер, техник хэрэгсэл	2012	60.0	60.0
XI.3.2.20	Төв, орон нутгийн салбаруудын эд хогшил	2012	75.0	75.0
XI.3.2.21	"Хорио цээрийн лабораторийн багаж, тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл" төсөл /Сэлэнгэ, Стандартчилал, хэмжил зүйн хэлтэс/	2012	50.0	50.0
XI.4	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар		250.0	250.0
XI.4.1	Хөрөнгө оруулалт: Хэрэглэгчийн боловсролын төв байгуулах /Улаанбаатар, 4 дүүрэг/	2012	200.0	200.0
XI.4.2	Тоног төхөөрөмж:		50.0	50.0
XI.4.2.1	Хөдөө ажлын автомашин	2012	35.0	35.0
XI.4.2.2	Техник, тоног төхөөрөмж	2012	15.0	15.0
XI.5	Оюуны өмчийн газар		125.0	125.0
XI.5.1	Тоног төхөөрөмж:		125.0	125.0
XI.5.1.1	Хяналт шалгалтын үйл ажиллагаанд ашиглах мониторингийн техник, тоног төхөөрөмж	2012	100.0	100.0
XI.5.1.2	Устгалын тоног төхөөрөмж	2012	25.0	25.0
XII	ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА		42,673.9	31,480.9
XII.1	Хөрөнгө оруулалт:		38,938.5	29,495.5
XII.1.1	Төр, засгийн үйлчилгээ, аж ахуй эрхлэх газрын харьяа Автобаазын барилга /Улаанбаатар/	2011-2013	5,000.0	400.0
XII.1.2	"Багийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр"-ийн хөрөнгө оруулалт	2010-2014	3,300.0	1,000.0
XII.1.3	Сумын Засаг даргын Тамгын газрын барилга /Ховд, Булган/	2011-2012	702.0	502.0
XII.1.4	Сумын Засаг даргын Тамгын газрын барилга /Увс, Цагаанхайрхан/	2011-2012	510.0	420.0
XII.1.5	Сумын Засаг даргын Тамгын газрын барилга /Увс, Ховд/	2011-2012	460.0	250.0
XII.1.6	Сумын Засаг даргын Тамгын газрын барилга /Увс, Давст/	2011-2012	490.0	280.0
XII.1.7	Сумын Засаг даргын Тамгын газрын барилга /Увс, Наранбулаг/	2011-2012	420.0	310.0
XII.1.8	Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын барилга /Булган/	2011-2013	2,345.0	1,800.0
XII.1.9	Сумын Засаг даргын Тамгын газрын барилга /Завхан, Идэр/	2011-2013	429.0	369.0
XII.1.10	Сумын Засаг даргын Тамгын газрын барилга /Завхан, Отгон/	2011-2013	680.0	480.0
XII.1.11	Сумын Засаг даргын Тамгын газрын хөрөнгө оруулалт	2012	2,713.7	2,713.7
XII.1.12	Аймгийн Аудитын газрын барилга /Говь-Алтай/	2011-2012	546.2	496.2
XII.1.13	Хорооны цогцолбор /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг, 8 дугаар хороо/	2012	480.0	480.0
XII.1.14	Багийн төв /Ховд, Манхан, Ботгон баг, Чандмань, Тахилт баг/	2012	100.0	100.0

XII.1.15	Их жанжны дурсгалын цогцолборын шинэчлэл /Сүхбаатар, Сүхбаатар/	2012	20.0	20.0
XII.1.16	Багийн төвийн барилга /Сүхбаатар, Түвшинширээ, Эрдэнэцагаан, Баяндэлгэр, Онгон/	2012	60.0	60.0
XII.1.17	Гудамжны гэрэлтүүлэг /Сүхбаатар, Баруун-Урт/	2012	30.0	30.0
XII.1.18	Багийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр /Сүхбаатар, 13 сум, тус бүр 2/	2012	200.0	200.0
XII.1.19	"Монгол гэр" хөтөлбөр хэрэгжүүлэх /Улаанбаатар/	2012	276.0	276.0
XII.1.20	Багийн төвийг шинэчлэх /Увс/	2012	600.0	600.0
XII.1.21	Сумдын тохижилт /Увс/	2012	1,000.0	1,000.0
XII.1.22	Багийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр /Баян-Өлгий/	2012	2,000.0	2,000.0
XII.1.23	Багийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр-"Гэр" төсөл /Завхан/	2012	300.0	300.0
XII.1.24	Багийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр-Багийн төв шинээр барих /Завхан/	2012	200.0	200.0
XII.1.25	Багийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр-"Гэр" төсөл /Хөвсгөл, Мөрөн/	2012	160.0	160.0
XII.1.26	Иргэдийн эрүүл мэнд, боловсрол, соёлын түвшинг дээшлүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх, жижиг, дунд үйдвэр, мал аж ахуй, газар тариалангийн салбарын төсөл хөтөлбөрүүдийг санхүүжүүлэх, техник, тоног төхөөрөмжөөр хангах /Говь-Алтай, 17 сум, 2 тосгон/	2012	400.0	400.0
XII.1.27	Аймгийн төрийн захиргааны байгууллагууд болон нийтийн эзэмшлийн орон сууцны гадна тохижилт, засварын ажил /Говь-Алтай/	2012	200.0	200.0
XII.1.28	Төрийн албан хаагчдыг орон сууцжуулах /Баянхонгор/	2012	280.0	280.0
XII.1.29	Төрийн албан хаагчдын орон сууцны барилгын их засвар /Өвөрхангай, Баянгол/	2012	40.0	40.0
XII.1.30	Төрийн далбаат багана /Дархан-Уул/	2012	45.0	45.0
XII.1.31	"Үндсэн хууль" төсөл /Дархан-Уул/	2012	40.0	40.0
XII.1.32	Орон нутгийн хөгжлийг дэмжих /Дархан-Уул/	2012	525.0	525.0
XII.1.33	Багийн төвийн барилга /Дархан-Уул, Хонгор, Салхит/	2012	160.0	160.0
XII.1.34	Сумдын ногоон байгууламжит цэцэрлэг хөтөлбөр /Төв/	2012	300.0	300.0
XII.1.35	Нутгийн захиргааны байгууллагын мэдээллийн технологийн хангамжийг сайжруулах төсөл /Төв/	2012	90.0	90.0
XII.1.36	Сумдын төсвийн байгууллагуудын мэдээллийн технологийн хангамжийг сайжруулах төсөл /Төв/	2012	45.0	45.0
XII.1.37	Иргэдэд нээлттэй танхимын тохижилт /Төв, Угтаалцайдам/	2012	6.0	6.0
XII.1.38	Орон нутгийн хөгжлийг дэмжих төсөл /Төв/	2012	242.8	242.8

XII.1.39	"Налайх-хөгжил" хөтөлбөр /Улаанбаатар, Налайх/	2012	200.0	200.0
XII.1.40	1 дүгээр хорооны 4, 5, 6 дугаар байруудын зүүн талын талбайн тохижилт /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	200.0	200.0
XII.1.41	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн холбоог компьютер, техник хэрэгслээр хангах /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	10.0	10.0
XII.1.42	Нийслэлийн бүтээн байгуулалт /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	2012	2,000.0	1,582.0
XII.1.43	"Хан-Уул хөгжил" хөтөлбөр /Улаанбаатар, Хан-Уул, Багануур, Багахангай дүүрэг/	2012	1,000.0	1,000.0
XII.1.44	1 дүгээр хорооны 18, 19, 36, 37, 38 дугаар байрын дунд талбайд бичил цэцэрлэг байгуулах /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	150.0	150.0
XII.1.45	2 дугаар хорооны 26, 27 дугаар байрын дунд талбайд бичил цэцэрлэг байгуулах /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	80.0	80.0
XII.1.46	3 дугаар хорооны 15,16 дугаар байрын дунд талбайд бичил цэцэрлэг байгуулах /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	65.0	65.0
XII.1.47	4 дүгээр хорооны 17, 20, 21 дугаар байрын дунд талбайд бичил цэцэрлэг байгуулах /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	75.0	75.0
XII.1.48	6 дугаар хорооны 23, 44 дүгээр байрын дунд талбайд бичил цэцэрлэг байгуулах /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	100.0	100.0
XII.1.49	"Сонгинохайрхан хөгжил" хөтөлбөр /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2012	1,100.0	1,100.0
XII.1.50	"Сонгинохайрхан хөгжил" хөтөлбөр-Бүтээн байгуулалт, нийгмийн халамж /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2012	1,000.0	1,000.0
XII.1.51	Дүүргийн тохижилт, үйлчилгээ /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2012	100.0	100.0
XII.1.52	Багуудын чадавхийг сайжруулах /Дорноговь, Говьсүмбэр/	2012	590.0	590.0
XII.1.53	Орон нутаг, багийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр /Өмнөговь/	2012	623.0	623.0
XII.1.54	Баг хөгжүүлэх сан /Архангай/	2012	728.8	728.8
XII.1.55	Багийн төвийн тохижилт /Дорнод, Сэргэлэн/	2012	10.0	10.0
XII.1.56	Багийн төвийн тохижилт /Архангай, Хотонт, Орхон баг/	2012	20.0	20.0
XII.1.57	Сумын нутгийн удирдлагын барилга /Завхан, Тосонцэнгэл/	2011-2012	800.0	350.0
XII.1.58	Төв талбайн тохижилт /Булган, Булган/	2012	500.0	500.0
XII.1.59	"Цагаан суварга"-ын тохижилтын дуусгал /Булган/	2012	100.0	100.0
XII.1.60	Сумын нутгийн удирдлагын ордны барилга /Ховд, Мөнххайрхан/	2012	210.0	210.0
XII.1.61	Сумын нутгийн удирдлагын ордны барилга /Ховд, Цэцэг/	2012	480.0	480.0

XII.1.62	Сумын нутгийн удирдлагын ордны барилга /Ховд, Дуут/	2012	480.0	480.0
XII.1.63	Орон нутгийн хөгжлийг дэмжих /Ховд/	2012	100.0	100.0
XII.1.64	"Чингэлтэй хөгжил сан" хөтөлбөр /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	285.0	285.0
XII.1.65	Захирагчийн албаны барилга /Сэлэнгэ, Ерөө, Бугант тосгон/	2012	350.0	350.0
XII.1.66	Сумын Засаг даргын Тамгын газрын барилга /Сэлэнгэ, Зүүнбүрэн/	2012	500.0	500.0
XII.1.67	Ахмадын өргөөний барилга /Говьсүмбэр, Сүмбэр/	2012	180.0	180.0
XII.1.68	Сумын Засаг даргын Тамгын газрын барилга /Баянхонгор, Баян-Өндөр/	2012	340.0	340.0
XII.1.69	Багийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр /Ховд/	2012	660.0	660.0
XII.1.70	"Сум, багийн хөгжил" хөтөлбөр /Хөвсгөл, Цагааннуур/	2012	10.0	10.0
XII.1.71	"Сум, багийн хөгжил" хөтөлбөр /Хөвсгөл, Эрдэнэбулган/	2012	5.0	5.0
XII.1.72	"Сум, багийн хөгжил" хөтөлбөр /Хөвсгөл, Арбулаг, Урт булаг, 6 дугаар баг/	2012	9.0	9.0
XII.1.73	"Сум, багийн хөгжил" хөтөлбөр /Хөвсгөл, Төмөрбулаг, Тээл, 4 дүгээр баг/	2012	5.0	5.0
XII.1.74	"Сум, багийн хөгжил" хөтөлбөр /Хөвсгөл, Ренчинлхүмбэ, Елт хорон тал, 5 дугаар баг/	2012	9.0	9.0
XII.1.75	"Сум, багийн хөгжил" хөтөлбөр /Хөвсгөл, Тариалан, Баянхошуу, 5 дугаар баг/	2012	9.0	9.0
XII.1.76	"Сум, багийн хөгжил" хөтөлбөр /Хөвсгөл, Цэцэрлэг, Ренчинжугнай, 3 дугаар баг/	2012	9.0	9.0
XII.1.77	6 дугаар хорооны 31 дүгээр байрын өмнөх талбайд бичил цэцэрлэг байгуулах /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	70.0	70.0
XII.1.78	10 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт хүүхдийн тоглоомын талбай байгуулах /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	25.0	25.0
XII.1.79	11 дүгээр хорооны нутаг дэвсгэрт хүүхдийн тоглоомын талбай байгуулах /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	25.0	25.0
XII.1.80	13 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт хүүхдийн тоглоомын талбай байгуулах /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	25.0	25.0
XII.1.81	15 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт хүүхдийн тоглоомын талбай байгуулах /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	25.0	25.0
XII.1.82	16 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт хүүхдийн тоглоомын талбай байгуулах /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	25.0	25.0
XII.1.83	18 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт хүүхдийн тоглоомын талбай байгуулах /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	25.0	25.0

XII.1.84	Казакстан Улсын "Казакстан" телевизийг хүлээн авч, цацах болон Казах хэлээр ярьдаг "Шалхар" радио өргөн нэвтрүүлэг хүлээн авч цацах станц суурилуулах, олон нийтийн Ховд телевизийн техник, тоног төхөөрөмжийг сайжруулах /Ховд, Үенч, Ховд, Булган, Баянсудал баг/	2012	50.0	50.0
XII.1.85	Аймгийн хөгжлийг дэмжих хөрөнгө оруулалт /Хэнтий/	2012	100.0	100.0
XII.1.86	"Хөдөөгийн залуусын хөгжил-мэдээлэл" хөтөлбөр /Ховд/	2012	80.0	80.0
XII.2	Их засвар:		460.0	460.0
XII.2.1	Сумын Засаг даргын Тамгын газрын барилгын засвар /Төв, Баянхангай/	2012	25.0	25.0
XII.2.2	Сумын Засаг даргын Тамгын газрын барилгын засвар /Төв, Лүн/	2012	30.0	30.0
XII.2.3	Сумын Засаг даргын Тамгын газрын барилгын засвар /Дорнод, Цагаан-Овоо/	2012	65.0	65.0
XII.2.4	Сумын Засаг даргын Тамгын газрын барилгын засвар /Завхан, Эрдэнэхайрхан/	2012	80.0	80.0
XII.2.5	Сумын Засаг даргын Тамгын газрын барилгын засвар /Завхан, Яруу/	2012	60.0	60.0
XII.2.6	Багийн төвүүдийн их засвар /Баянхонгор/	2012	200.0	200.0
XII.3	Тоног төхөөрөмж:		3,275.4	1,525.4
XII.3.1	Аймаг, сумдын Засаг даргын Тамгын газар, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын тоног төхөөрөмж	2012	150.0	150.0
XII.3.2	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар, ажлын албадын тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл	2012	38.9	38.9
XII.3.3	Төр, засгийн үйлчилгээ, аж ахуй эрхлэх газрын тоног төхөөрөмж	2012	400.0	400.0
XII.3.4	Төр, засгийн үйлчилгээ, аж ахуй эрхлэх газрын харьяа хэвлэх үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж	2012	60.0	60.0
XII.3.5	Төрийн ордны хивсэн дэвсгэрийн шинэчлэл	2012	45.5	45.5
XII.3.6	Төр, засгийн үйлчилгээ, аж ахуйг эрхлэх газрын харьяа автобаазын парк шинэчлэл	2012-2013	2,000.0	250.0
XII.3.7	Сумдын багийн дарга нарыг зөөврийн компьютерээр хангах /Сүхбаатар/	2012	30.0	30.0
XII.3.8	Бүх сумдын багийн төвийг техник хэрэгсэлээр хангах /Сүхбаатар/	2012	40.0	40.0
XII.3.9	Багийн ажлын албаны компьютер /Дорнод, Хэрлэн/	2012	10.0	10.0
XII.3.10	Багийн Засаг дарга нарыг унаажуулах /Хөвсгөл, Мөрөн/	2012	20.0	20.0
XII.3.11	Сумдын багийн Засаг дарга, эмч нарыг унаажуулах /Баянхонгор/	2012	200.0	200.0
XII.3.12	Аймгийн төвийн төсвийн байгууллагуудыг техник, тоног төхөөрөмжөөр хангах /Баянхонгор/	2012	100.0	100.0
XII.3.13	Сумдын багийн Засаг дарга нарын компьютер /Төв/	2012	90.0	90.0

XII.3.14	Сумдын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын Тамгын газар, эмнэлэг, сургууль, цэцэрлэгүүдэд компьютер худалдан авах /Дундговь/	2012	45.0	45.0
XII.3.15	Сумдын төрийн байгууллагуудад хэвлэгч машин худалдан авах /Дундговь/	2012	31.0	31.0
XII.3.16	Багийн ажлын албанд иж бүрэн компьютер /Дорнод, Хэрлэн, 10 баг/	2012	15.0	15.0
XIII	ГАДААД ХАРИЛЦААНЫ САЙД		11,426.4	7,116.0
XIII.1	Гадаад харилцааны яам		6,092.0	5,781.0
XIII.1.1	Хөрөнгө оруулалт:		1,742.0	1,431.0
XIII.1.1.1	Берлин дэх Элчин сайдын яаманд байр авах урьдчилгаа	2012-2013	1,242.0	931.0
XIII.1.1.2	Гадаад харилцааг эдийн засагжуулах хөтөлбөр	2012	500.0	500.0
XIII.1.2	Их засвар:		2,150.0	2,150.0
XIII.1.2.1	Гадаад улс дахь дипломат төлөөлөгчийн газруудын их засвар	2012	1,500.0	1,500.0
XIII.1.2.2	Монгол Улс дахь дипломат төлөөлөгчийн газруудын их засвар	2012	650.0	650.0
XIII.1.3	Тоног төхөөрөмж: Гадаад улс дахь дипломат төлөөлөгчийн газруудын болон Гадаад харилцааны яамны тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл	2012	2,200.0	2,200.0
XIII.2	Дипломат байгууллагын үйлчилгээ, аж ахуйн газрын хөрөнгө оруулалт	2012-2013	5,334.4	1,335.0
XIV	САНГИЙН САЙД		42,117.0	30,782.9
XIV.1	Сангийн яам		7,014.0	8,354.0
XIV.1.1	Хөрөнгө оруулалт:		6,584.0	8,084.0
XIV.1.1.1	Зураг, төсөв, техник, эдийн засгийн үндэслэл боловсруулах	2012	2,250.0	3,750.0
XIV.1.1.2	Төсөл, арга хэмжээний бэлтгэл хангах	2012	1,012.0	1,012.0
XIV.1.1.3	"Тогтвортой амьжиргаа-2" төслийн Монголын талын хөрөнгө	2012	322.0	322.0
XIV.1.1.4	Орон нутгийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр	2012	3,000.0	3,000.0
XIV.1.2	Их засвар	2012	100.0	23.5
XIV.1.3	Тоног төхөөрөмж	2012	330.0	246.5
XIV.2	Татварын ерөнхий газар		6,043.0	4,700.0
XIV.2.1	Хөрөнгө оруулалт:		1,843.0	500.0
XIV.2.1.1	Татварын хэлтсийн барилга /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2012-2013	1,843.0	500.0
XIV.2.2	Их засвар	2012	200.0	200.0
XIV.2.3	Тоног төхөөрөмж	2012	4,000.0	4,000.0
XIV.3	Гаалийн ерөнхий газар		29,060.0	17,728.9
XIV.3.1	Хөрөнгө оруулалт:		16,000.0	4,728.9
XIV.3.1.1	Шалган нэвтрүүлэх цогцолбор /Увс, Боршоо/	2011-2014	7,850.0	140.9
XIV.3.1.2	Замын-Үүдийн Шалган нэвтрүүлэх цогцолборын өргөтгөлийн зам талбайн ажил	2010-2013	3,736.0	500.0
XIV.3.1.3	Замын-Үүдийн Шалган нэвтрүүлэх цогцолбор 2.3 км хатуу хучилттай авто зам	2010-2012	1,900.0	1,574.0

XIY.3.1.4	Гаальчдын нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх	2012	1,600.0	1,600.0
XIY.3.1.5	Уурын зуух, боомт доторх зам талбай /Дорноговь, Ханги боомт/	2012	225.0	225.0
XIY.3.1.6	Гаалийн хорооны хяналтын бүсийн замын өргөтгөл, гэрэлтүүлэг /Завхан, Арцсуурь боомт/	2012	225.0	225.0
XIY.3.1.7	Боомтуудын цахилгаан, дулаан болон усан хангамж	2012	172.0	172.0
XIY.3.1.8	Боомтын холбоожуулалт /Гаалийн цахим нэг цонхны үйлчилгээ/	2012	172.0	172.0
XIY.3.1.9	Гаалийн албаны мэдээллийн автоматжуулсан системийг бэхжүүлэх	2012	120.0	120.0
XIY.3.2	Их засвар	2012	900.0	840.0
XIY.3.3	Тоног төхөөрөмж:	2012	12,160.0	12,160.0
XIY.3.3.1	Гаалийн байгууллагын тоног төхөөрөмж	2012	12,150.0	12,150.0
XIY.3.3.2	Гаалийн газрын чийрэгжүүлэлтийн тоног төхөөрөмж /Дорнод/	2012	10.0	10.0
XУ	ХУУЛЬ ЗҮЙН САЙД		78,987.7	44,362.5
XУ.1	Цагдаагийн ерөнхий газар		20,906.6	11,326.6
XУ.1.1	Хөрөнгө оруулалт:		18,984.0	9,404.0
XУ.1.1.1	Цагдаа, дотоодын цэргийн сургалтын нэгдсэн төв, полигон /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2007-2012	1,700.0	440.0
XУ.1.1.2	Орон нутгийн сумдын төлөөлөгчийн байр	2011-2012	7,715.0	5,000.0
XУ.1.1.3	Дүүргийн цагдаагийн хэлтсийн барилгын өргөтгөл /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2011-2012	1,184.0	379.0
XУ.1.1.4	Цагдаа, дотоодын цэргийн 805 дугаар ангийн галт зэвсгийн агуулахын барилга /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2011-2012	625.0	325.0
XУ.1.1.5	Гадаад улсаас Монгол Улсад суугаа Элчин сайдын яамдын хамгаалалтын пост	2012	60.0	60.0
XУ.1.1.6	Нийслэлийн цагдаагийн хэлтсийн нэгдсэн барилга /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012-2013	7,500.0	3,000.0
XУ.1.1.7	Цагдаа-иргэдийн хамтын ажиллагааг бэхжүүлэхэд хөдөлгөөнт машинт эргүүлийг зохион байгуулах /Баянхонгор/	2012	140.0	140.0
XУ.1.1.8	Иргэдэд хууль зүйн зөвлөгөө өгөх төв байгуулах /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	60.0	60.0
XУ.1.2	Их засвар:		220.0	220.0
XУ.1.2.1	Төвийн байгууллагуудын барилга, дээвэр, гадна, дотор сантехник, цахилгааны их засвар	2012	100.0	100.0
XУ.1.2.2	Цагдаагийн газрын их засвар /Дархан-Уул/	2012	120.0	120.0
XУ.1.3	Тоног төхөөрөмж:		1,702.6	1,702.6
XУ.1.3.1	Цагдаагийн байгууллагын тоног төхөөрөмж	2012	740.0	740.0
XУ.1.3.2	Мотоцикл	2012	152.6	152.6
XУ.1.3.3	Шуурхай удирдлагын системийн хяналтын камер /Дорнод/	2012	100.0	100.0
XУ.1.3.4	Усан хангамжийн эх үүсвэр хамгаалах техник, тоног төхөөрөмж /Улаанбаатар/	2012	360.0	360.0

ХҮ.1.3.5	Сумдын хэсгийн төлөөлөгчдийн мотоцикл /Дорнод/	2012	20.0	20.0
ХҮ.1.3.6	Цагдаагийн газрын парк шинэчлэл /Дархан-Уул, Дархан/	2012	200.0	200.0
ХҮ.1.3.7	Цагдаагийн хэлтэст тоног төхөөрөмж, авто машин худалдан авах /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	2012	50.0	50.0
ХҮ.1.3.8	Цагдаагийн газрын холбооны техник хэрэгсэл /Дархан-Уул/	2012	80.0	80.0
ХҮ.2	Хил хамгаалах ерөнхий газар		16,211.0	12,461.3
ХҮ.2.1	Хөрөнгө оруулалт:		8,680.0	5,387.0
ХҮ.2.1.1	Халуун ус, угаалгын барилга /Дорнод, Халхгол/	2012-2013	250.0	187.0
ХҮ.2.1.2	Хилийн ангийг шилжүүлэн байршуулах /Дорноговь, Хатанбулаг/	2012-2014	3,980.0	750.0
ХҮ.2.1.3	Хилийн цэргийн хөрөнгө оруулалт:	2012		-
ХҮ.2.1.3.1	Булгийн эхний заставын гэрээт цэргийн байр /Увс, Бөхмөрөн/	2012	390.0	390.0
ХҮ.2.1.3.2	Булан дэрсний хилийн застав, Усан зогсоолын байгууламж /Дорнод, Буйр нуур/	2012	1,370.0	1,370.0
ХҮ.2.1.3.3	Зоргон-Уулын гэрээт цэргийн байр /Дорнод, Чойбалсан/	2012	180.0	180.0
ХҮ.2.1.3.4	Бударын заставын барилга /Сүхбаатар, Онгон/	2012	350.0	350.0
ХҮ.2.1.3.5	Их бурхантын заставын барилга /Дорнод, Халхгол/	2012	920.0	920.0
ХҮ.2.1.3.6	Үүрэг нуурын заставын гэрээт цэргийн байр /Увс, Бөхмөрөн/	2012	370.0	370.0
ХҮ.2.1.3.7	Сагирын заставын гэрээт цэргийн байр /Увс, Бөхмөрөн сум/	2012	350.0	350.0
ХҮ.2.1.3.8	Хилийн 0303-р салбарын уурын зуух, гадна дулааны шугам /Улаанбаатар хот/	2012	198.0	198.0
ХҮ.2.1.3.9	Хилийн 0303-р салбарын тусгай бэлтгэлийн сургалтын талбай, саадын байгууламж /Улаанбаатар хот, Налайх/	2012	108.0	108.0
ХҮ.2.1.3.10	Хилийн албаны нохойн сургуулийн барилга, нохойн байр, хашаа /Улаанбаатар хот/	2012	214.0	214.0
ХҮ.2.2	Их засвар:		1,101.0	1,101.0
ХҮ.2.2.1	Хилийн ангийн гадна дулаан, уурын зуухны засвар /Говь-Алтай, Алтай/	2012	240.0	240.0
ХҮ.2.2.2	Хилийн ангийн цэргийн байр, штаб, хүн эмнэлгийн барилгуудын их засвар /Увс, Баруунтуруун/	2012	155.0	155.0
ХҮ.2.2.3	Гадна дулааны шугам, дулаан түгээх төвийн их засвар /Улаанбаатар, Баянүрх дүүрэг/	2012	246.0	246.0
ХҮ.2.2.4	Цэргийн байрыг гэрээт цэргийн байр болгон өөрчлөх /Дорнод, Баянтүмэн, Хавиргын застав/	2012	215.0	215.0
ХҮ.2.2.5	Цэргийн байрыг гэрээт цэргийн байр болгон өөрчлөх /Дорнод, Чулуунхороот, Тарган-Ухаагийн застав/	2012	245.0	245.0

ХҮ.2.3	Тоног төхөөрөмж:		6,430.0	5,973.3
ХҮ.2.3.1	Хил хамгаалах байгууллагын тоног төхөөрөмж	2012		-
ХҮ.2.3.1.1	30 тонны даацтай өөрөө буулгагч ачааны автомашин	2012	180.0	180.0
ХҮ.2.3.1.2	Урт ачааны чирэгч, тээвэрлэгч /Урал-44202-31 автотрейллер дүйцэхүйц/	2012	165.0	165.0
ХҮ.2.3.1.3	15м урт ачааны хүнд даацын автомашин	2012	110.0	110.0
ХҮ.2.3.1.4	Оператив /шуурхай/ бүлгийн туулах чадварыг сайжруулсан тусгай зориулалтын жип төрлийн автомашин	2012	290.5	290.5
ХҮ.2.3.1.5	Цэргийн гал тогооны тоног төхөөрөмж	2012	380.5	380.5
ХҮ.2.3.1.6	Эмнэлгийн зориулалттай тоног төхөөрөмж	2012	124.0	124.0
ХҮ.2.3.1.7	Эмээл /цэргийн зориулалтын хийцлэлтэй/	2012	120.0	120.0
ХҮ.2.3.1.8	Хилийн манааны уналгын хоёр дугуйт мотоцикл	2012	90.0	90.0
ХҮ.2.3.2	"Гэр" төсөл хэрэгжүүлэх /Дорнод, хилийн заставууд/	2012	75.0	75.0
ХҮ.2.3.3	Хилийн цэргийн отрядад хүнд даацын тээврийн авто машин худалдан авах /Дорнод, Халх гол, Мэнэн, аймгийн төвийн отряд/	2012	195.0	195.0
ХҮ.2.3.4	Хилийн цэргийн тоног төхөөрөмж:	2012		-
ХҮ.2.3.4.1	Оператив бүлгийн тусгай зориулалтын ачаа суудлын автомашин	2012	420.0	420.0
ХҮ.2.3.4.2	Цасны чарга	2012	79.1	79.1
ХҮ.2.3.4.3	Тусгай томилгоот бүлгийн тусгайлан тоноглогдсон автомашин	2012	130.0	130.0
ХҮ.2.3.4.4	Байлдааны тусгай зориулалтын автомашин	2012	1,600.0	1,600.0
ХҮ.2.3.4.5	Салбар нэгжийн агсамж, хамгаалалтын нэг бүрийн хэрэгслэл, зэвсэг	2012	1,864.4	1,407.6
ХҮ.2.3.4.6	Холбооны тоног төхөөрөмж	2012	606.5	606.5
ХҮ.3	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар		11,127.9	3,999.4
ХҮ.3.1	Хөрөнгө оруулалт:		10,577.9	3,449.4
ХҮ.3.1.1	Хоригдлын байр, спорт заал, харуулын цамхаг /Орхон, Дорноговь, 429, 407 дугаар анги/	2011-2013	4,600.0	1,294.4
ХҮ.3.1.2	Хорих 433 дугаар ангийн хоригдлын байр /Сэлэнгэ, Мандал, Дарьт/	2011-2012	290.0	50.0
ХҮ.3.1.3	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх албаны цагдан хорих байр /Сэлэнгэ, Сүхбаатар/	2011-2012	427.5	277.5
ХҮ.3.1.4	Гадна хамгаалалтын хашаа, харуулын цамхаг /Орхон, Хөвсгөл/	2011-2013	670.0	70.0
ХҮ.3.1.5	Хөрс хуулалт	2011-2013	1,106.0	200.0
ХҮ.3.1.6	Ажлын байр бий болгох	2011-2012	1,016.0	59.0
ХҮ.3.1.7	Хорих 423 дугаар ангийн хоригдлын байр, 300 хүн /Өвөрхангай, Хархорин/	2012-2013	769.9	225.0

ХҮ.3.1.8	Хорих 405 дугаар ангийн албан контор, шалган нэвтрүүлэх байр, гадна хамгаалалтын хашаа /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг, Тахирсоёлт/	2012-2013	532.0	399.0
ХҮ.3.1.9	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх албаны цагдан хорих байр /Увс/	2012-2013	501.5	376.5
ХҮ.3.1.10	Шалган нэвтрүүлэх байр /415, 429, 439 дүгээр анги/	2012-2013	430.0	322.0
ХҮ.3.1.11	Төлбөр төлөгчдөөс хураагдсан барааны агуулах, дэлгүүр, гараж /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	2012-2013	235.0	176.0
ХҮ.3.2	Их засвар:		100.0	100.0
ХҮ.3.2.1	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх алба, хорих ангийн хоригдлуудын байрны их засвар	2012	50.0	50.0
ХҮ.3.2.2	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх алба, хорих ангийн конторын их засвар	2012	50.0	50.0
ХҮ.3.3	Тоног төхөөрөмж	2012	450.0	450.0
ХҮ.4	Гадаадын иргэн, харьяатын асуудал эрхлэх газар		335.0	335.0
ХҮ.4.1	Тоног төхөөрөмж	2012	335.0	335.0
ХҮ.5	Шүүхийн шинжилгээний үндэсний хүрээлэн		875.0	875.0
ХҮ.5.1	Их засвар	2012	550.0	550.0
ХҮ.5.2	Тоног төхөөрөмж	2012	325.0	325.0
ХҮ.6	Хууль зүйн үндэсний хүрээлэн		45.0	45.0
ХҮ.6.1	Тоног төхөөрөмж: Эрх зүйн мэдээллийн нэгдсэн сүлжээ, телестуди, сургалтын танхимын тоног төхөөрөмж, компьютер, техник хэрэгсэл	2012	45.0	45.0
ХҮ.7	Хууль зүйн яам		125.0	125.0
ХҮ.7.1	Их засвар	2012	50.0	50.0
ХҮ.7.2	Тоног төхөөрөмж		75.0	75.0
ХҮ.8	Архивын ерөнхий газар		7,972.0	3,472.0
ХҮ.8.1	Хөрөнгө оруулалт: Үндэсний архивын ерөнхий газрын барилга /Улаанбаатар, Хан-Уул дүүрэг/	2010-2012	7,722.0	3,222.0
ХҮ.8.2	Тоног төхөөрөмж	2012	250.0	250.0
ХҮ.9	Төрийн тусгай албан хаагчдын нэгдсэн эмнэлэг		12,480.0	7,180.0
ХҮ.9.1	Хөрөнгө оруулалт: Төрийн тусгай албан хаагчдын нэгдсэн эмнэлгийн барилга, 240 ор /Улаанбаатар/	2010-2013	10,600.0	5,300.0
ХҮ.9.2	Тоног төхөөрөмж	2012	1,880.0	1,880.0
ХҮ.10	Дотоод хэргийн сургууль		6,209.6	2,800.0
ХҮ.10.1	Хөрөнгө оруулалт: Дотоод хэргийн сургуулийн сонсогчдын хичээлийн болон дотуур байр /Улаанбаатар/	2012-2013	6,209.6	2,800.0
ХҮ.11	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар		2,700.6	1,743.2
ХҮ.11.1	Хөрөнгө оруулалт:		2,071.3	1,113.9
ХҮ.11.1.1	Улсын бүртгэлийн хэлтсийн нэгдсэн үйлчилгээний төв /Хөвсгөл /	2011-2012	667.7	189.1
ХҮ.11.1.2	Улсын бүртгэлийн хэлтсийн нэгдсэн үйлчилгээний төв /Увс/	2011-2012	774.0	295.2

ХҮ.11.1.3	Улсын бүртгэлийн хэлтсийн нэгдсэн үйлчилгээний төв /Баянхонгор/	2012	629.6	629.6
ХҮ.11.2	Тоног төхөөрөмж:		629.3	629.3
ХҮ.11.2.1	Компьютер, техник хэрэгсэл	2012	207.6	207.6
ХҮ.11.2.2	Тавилга, эд хогшил	2012	421.7	421.7
ХҮ1	ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ САЙД		399,350.4	134,925.0
ХҮ1.1	Цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцууд		110,887.6	48,031.4
ХҮ1.1.1	Мөрөн-Могойн голын 110 кВ-ын 220 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Хөвсгөл/	2010-2012	8,040.4	4,040.4
ХҮ1.1.2	Улаанбаатар хотын 110/35/10 кВ-ын Туул дэд станцын хүчин чадлыг 2х40 МВА болгож нэмэгдүүлж өргөтгөх /Улаанбаатар/	2011-2012	6,088.7	1,888.7
ХҮ1.1.3	Хотын "Бурхант" 110/6 кВ-ын дэд станцын өргөтгөл /Дархан-Уул, Дархан/	2011-2012	3,669.3	669.3
ХҮ1.1.4	Улаанбаатар хотын цахилгааны кабель шугамын өргөтгөл, шинэчлэл /Улаанбаатар/	2011-2012	8,500.0	6,500.0
ХҮ1.1.5	Чойбалсан 110/35/6 кВ-ын дэд станцыг 16 МВА*2 трансформатораар өргөтгөх /Дорнод/	2011-2012	1,930.0	641.0
ХҮ1.1.6	Тавантолгой-Даланзадгад сумын 110 кВ-ын 98 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Өмнөговь/	2011-2012	4,992.0	1,492.0
ХҮ1.1.7	Ооутолгой-Баян-Овоо сум, Тавантолгой-Манлай сумын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Өмнөговь/	2011-2012	6,800.0	3,198.0
ХҮ1.1.8	Хөшигийн хөндийд нисэх онгоцны буудал барихтай холбогдуулан 110 кВ-ын цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станц барих техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах, шугамын ажлыг эхлүүлэх /Төв/	2011-2013	9,800.0	4,000.0
ХҮ1.1.9	Балданбэрээвин хийд рүү эрчим хүчний шугам татах /Хэнтий, Өмнөдэлгэр/	2011-2012	790.0	590.0
ХҮ1.1.10	Зэрэг-Дарви чиглэлийн 35 кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам - Цэцэг сумын 56 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Ховд/	2011-2012	1,860.0	1,210.0
ХҮ1.1.11	Мардай-Чулуунхороот сумын 35 кВ-ын 160 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Дорнод/	2012-2013	4,520.8	1,050.0
ХҮ1.1.12	Тосонцэнгэл-Тариалан сумын 35 кВ-ын 93 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Хөвсгөл/	2012-2013	4,868.7	925.0
ХҮ1.1.13	Баянлиг-Шинэжинст сумын 35 кВ-ын 135 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах, шугамын ажлыг эхлүүлэх /Баянхонгор/	2012-2013	4,373.0	1,649.0

ХҮЙ.1.14	Малчин-Тэс сумын 35 кВ-ын 115 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцын техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах, шугамын ажлыг эхлүүлэх /Увс/	2012-2013	3,500.0	89.0
ХҮЙ.1.15	10 дугаар хорооллын 35/10 кВ-ын дэд станц, 2*16 МВА чадалтай, 35 кВ-ын цахилгаан дамжуулах шугам /Улаанбаатар/	2012-2013	4,000.0	2,250.0
ХҮЙ.1.16	35 кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугамыг 2 хэлхээт болгох, 35/6 кВ-ын Ваар, Баянхошуу дэд станцын өргөтгөл, шинэчлэл /Улаанбаатар/	2012-2013	1,793.2	1,345.2
ХҮЙ.1.17	Цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц, нарны үүсгүүр /Баян-Өлгий, баг, суурин/	2012-2013	1,500.0	1,125.0
ХҮЙ.1.18	Их-Уул сумын Хонгор, Цэцүүх, Зарт багийн төвийн 10 кВ-ын 43.2 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Завхан/	2012-2013	430.0	322.0
ХҮЙ.1.19	Баруунтуруун сумын Хар-цагаан усны үтрэм, Булганхангай багийн цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Увс/	2012-2013	1,053.0	790.0
ХҮЙ.1.20	Зэрэг гол, Улаанбураа, Цагаанбулан, Цагаанбургасан, Дэлгэр, Баянсудал багийн цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Ховд/	2012-2013	565.8	424.8
ХҮЙ.1.21	Малчин-Хартэрмэс /3-р баг/ 10 кВ-ын 51 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Увс/	2012-2013	605.0	454.0
ХҮЙ.1.22	Халх гол, 7 дугаар застав, Хавиргын боомт-Хавирга застав-Хэрлэнгийн застав хүртэлх 10-15 кВ-ын 76 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Дорнод/	2012-2013	1,156.7	867.7
ХҮЙ.1.23	"Төвийн бүсийн цахилгаан дамжуулах сүлжээ" төрийн өмчит хувьцаат компанийн Дархан, Сэлэнгийн салбарын цахилгаан тоолуурын шинэчлэл /Дархан-Уул/	2012-2013	800.0	600.0
ХҮЙ.1.24	Эрдэнэт 220/110/35/6 кВ-ын дэд станцын хүчин чадлыг 2*200 МВА болгож нэмэгдүүлэх /Орхон/	2012-2013	8,000.0	200.0
ХҮЙ.1.25	Дархан хотын 110/6 кВ-ын "Давхар" дэд станцын 110 кВ-ын ил, 6 кВ-ын хаалттай хуваарилах байгууламжийг шинэчлэх /Дархан-Уул/	2012-2013	2,500.0	1,875.0
ХҮЙ.1.26	35/10 кВ-ын Баянзүрх дэд станцын хүчин чадлыг 2*10 МВА болгож нэмэгдүүлэх /Улаанбаатар/	2012-2013	1,951.3	1,211.2
ХҮЙ.1.27	Баруун бүс, Дорнод бүс, Говийн бүс, Алтай-Улиастайн эрчим хүчний системүүдийг төвийн бүсийн эрчим хүчний системийн диспетчерийн хяналт, мэдээллийн нэгдсэн системтэй холбох	2012-2013	598.7	448.7

XYI.1.28	Шинэ хорооллыг цахилгаан, дулаанаар хангах шугам сүлжээний өргөтгөл /Баян-Өлгий/	2012-2013	1,400.0	325.0
XYI.1.29	Багийн цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Сүхбаатар, Уулбаян, Онгон/	2012	45.0	45.0
XYI.1.30	Багуудын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц болон нарны үүсгүүр барьж байгуулах /Баян-Өлгий/	2012	1,000.0	1,000.0
XYI.1.31	Рашаан сувилал руу эрчим хүчний шугам татах /Хөвсгөл, Галт, Рашаант баг /	2012	240.0	240.0
XYI.1.32	Гэр хорооллын эрчим хүчний хангамжийг сайжруулах, өргөтгөл хийх, Жаргалант сумын гэр хорооллын шинээр баригдсан гудамж, айл өрхүүдийг цахилгаанаар хангах /Орхон, Баян-Өндөр, Жаргалант/	2012	300.0	300.0
XYI.1.33	Цахилгааны шугам сүлжээний засвар, шинэчлэл /Дундговь, Сайхан-Овоо/	2012	15.0	15.0
XYI.1.34	Дүгрээ багийн айл өрхийн цахилгааны шугамын шинэчлэл /Булган, Хялганат тосгон/	2012	50.0	50.0
XYI.1.35	Сумын төвийн эрчим хүчний хүчдэлийг сайжруулах трансформатор тавих /Булган, Баян-Агт/	2012	15.0	15.0
XYI.1.36	Дархан-Сэлэнгийн бүс нутагт үүссэн аваарын хор уршгийг арилгах, цахилгаан дамжуулах агаарын шугамыг сэргээн засварлах	2012	1,500.0	1,500.0
XYI.1.37	Халиун-Цээл сумын 15 кВ-ын 75 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Говь-Алтай/	2012	1,600.0	29.8
XYI.1.38	Цахилгааны дэд станцын өргөтгөл /Өвөрхангай, Арвайхээр/	2012	200.0	200.0
XYI.1.39	Бэрх-Түмэнцогт сумын 35 кВ-ын 90 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Сүхбаатар/	2012-2013	2,860.0	200.0
XYI.1.40	Төгрөг сумаас Мазар баг хүртэлх 10 кВ-ын 25.7 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам /Өвөрхангай/	2012	270.0	270.0
XYI.1.41	Уянга сумаас Бадрал, Жаргалант багийн 10 кВ-ын 50 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам /Өвөрхангай/	2012	624.0	624.0
XYI.1.42	Богд, Нарийнтээл, Хайрхандулаан сумаас төв замын үйлчилгээний төв хүртэлх 10 кВ-ын 5 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам /Өвөрхангай/	2012	112.0	112.0
XYI.1.43	Зүйл сумаас Өлзийт сумын Бор хошууны баг хүртэлх 10 кВ-ын 22 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам /Өвөрхангай/	2012	250.0	250.0
XYI.1.44	Бат-Өлзий сумын төвөөс Орхоны хүрхрээгээр дайрч Улаан амны баг хүртэлх 10 кВ-ын 30 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам /Өвөрхангай/	2012	340.0	340.0

ХҮҮ.1.45	Цэцүүх багийн 10 кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам /Хөвсгөл, Жаргалант/	2012	80.0	80.0
ХҮҮ.1.46	Өндөр-Улаан сумын Хануй багийн 10 кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Архангай/	2012	600.0	600.0
ХҮҮ.1.47	Цэнхэр сумын Цэцэрлэг, Цэнхэр, Халуун-ус багийн цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Архангай/	2012	1,000.0	1,000.0
ХҮҮ.1.48	Богд сумын 0.4 кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугамын өргөтгөл /Баянхонгор/	2012	50.0	50.0
ХҮҮ.1.49	Тосгоны иргэдийн жуулчны баазыг цахилгаанаар хангах /Хөвсгөл, Хатгал тосгон/	2012	200.0	200.0
ХҮҮ.1.50	6 кВ-ын кабелийн шинэчлэл, газар доорх кабелийн гэмтэл илрүүлэх багаж авах /Баян-Өлгий/	2012-2013	450.0	200.0
ХҮҮ.1.51	Эрдэнэхайрхан-Дөрвөлжин сумын 15 кВ-ын 90 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Завхан/	2012-2013	1,600.0	500.0
ХҮҮ.1.52	Завханмандал-Ургамал сумын 15 кВ-ын 70 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Завхан/	2012-2013	1,400.0	29.6
ХҮҮ.2	Дулааны цахилгаан станц, дулааны шугам:		109,646.3	29,143.1
ХҮҮ.2.1	"ДЦС-2"-ийг түшиглэн 210 мянган тн хагас кокжсон түлш үйлдвэрлэх хүчин чадалтай цогцолбор байгуулах /Улаанбаатар/	2010-2012	16,893.8	2,700.0
ХҮҮ.2.2	Дулааны шугам сүлжээний шинэчлэл /Сүхбаатар/	2010-2013	13,000.0	3,000.0
ХҮҮ.2.3	Дулааны станц барих /Хөвсгөл/	2010-2012	7,966.3	1,866.3
ХҮҮ.2.4	Дулааны шугам сүлжээний шинэчлэл /Хөвсгөл/	2010-2012	5,956.3	456.3
ХҮҮ.2.5	Эрдэнэтийн дулааны цахилгаан станцын хурц уурын шугам, тэжээлийн усны шугамын шинэчлэл /Орхон/	2011-2013	4,296.0	1,000.0
ХҮҮ.2.6	Насос станцын насосуудыг хувьсах хурдны насосуудаар шинэчлэх, №4 /Улаанбаатар/	2011-2012	1,710.7	110.7
ХҮҮ.2.7	ДЦС-2-оос Тк-844 хүртэлх Ф350мм, Ф400мм голчтой 2130 хос м шугамыг Ф700, Ф600 мм голчтой болгон өргөтгөн шинэчлэл /Улаанбаатар/	2011-2012	1,835.8	335.8
ХҮҮ.2.8	Дулааны станц /Увс/	2011-2012	7,205.0	1,942.6
ХҮҮ.2.9	Дулааны шугам сүлжээний шинэчлэл /Увс/	2011-2012	4,919.2	2,356.8
ХҮҮ.2.10	Дулааны станц, дулааны шугам сүлжээний шинэчлэл, техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах, ажлыг эхлүүлэх /Ховд/	2011-2013	14,000.0	3,374.8
ХҮҮ.2.11	Дулааны станцын тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл /Сэлэнгэ, Сүхбаатар/	2011-2012	2,273.4	757.4

ХҮҮ.2.12	"ДЦС-2"-ын дулаанжуулалтын тоноглолын шинэчлэл, хүч чадлыг нэмэгдүүлэх /Улаанбаатар/	2012-2013	420.0	315.0
ХҮҮ.2.13	Дулааны цахилгаан станцын зуухны шинэчлэл, тэжээлийн усны ерөнхий шугам болон хаалт, арматурыг шинээр солих /Дорнод/	2012-2013	2,095.1	842.7
ХҮҮ.2.14	ДБЭХС-ын турбины ротор солих /Дорнод/	2012-2013	2,399.5	1,799.5
ХҮҮ.2.15	Чойбалсан хотын төв Тк-7 худгаас Тк-706, Тк-710 худаг хүртэлх дулааны шугамын өргөтгөл, шинэчлэл /Дорнод/	2012-2013	499.2	374.2
ХҮҮ.2.16	НС-3-ын насосуудыг хувьсах хурдны насосуудаар шинэчлэх /Улаанбаатар/	2012-2013	3,000.0	2,250.0
ХҮҮ.2.17	Шарын голын Дулаан дамжуулах төвийн тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл /Дархан-Уул, Шарын гол/	2012	125.0	125.0
ХҮҮ.2.18	Дулааны түгээх сүлжээний шугам хоолойг шинэчлэн сайжруулах /Ф200-400 мм голчтой 5.8 км хос шугам /Дархан-Уул, Дархан/	2012-2013	2,729.0	2,047.0
ХҮҮ.2.19	Налайхын дулааны станцын янданг шинээр барих /Улаанбаатар, Налайх дүүрэг/	2012-2013	652.0	489.0
ХҮҮ.2.20	Дулааны цахилгаан станцын цахилгаан хангамж, цахилгаан дамжуулах агаарын шугам /Булган/	2012	170.0	170.0
ХҮҮ.2.21	Дулааны 3Д магистрал шугамын шинэчлэл /Улаанбаатар, Хан-Уул дүүрэг/	2012	1,500.0	1,500.0
ХҮҮ.2.22	Орон сууцны хорооллын дулааны шугам сүлжээ барих /Дорноговь, Сайншанд/	2012	420.0	420.0
ХҮҮ.2.23	Уурын болон дулааны зуух /Хөвсгөл, Цэцэрлэг/	2012	180.0	180.0
ХҮҮ.2.24	Дулааны станц, дулааны шугам сүлжээний шинэчлэлийн техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах /Завхан/	2012-2013	15,000.0	500.0
ХҮҮ.2.25	Гэр хорооллын дулаан хангамжийг сайжруулах	2012	250.0	80.0
ХҮҮ.2.26	Дулааны шугамын засвар /Орхон, Баян-Өндөр, Говил баг/	2012	150.0	150.0
ХҮҮ.3	Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах:		12,184.9	5,388.9
ХҮҮ.3.1	"ДЦС-4"-ын сүлжээний өргөтгөлийн 1 дүгээр насосуудыг "0" түвшинд шилжүүлэх /Улаанбаатар/	2012-2013	1,484.9	1,113.9
ХҮҮ.3.2	"ДЦС-4"-ын уур, усны дулаан солилцуулагч бүхий дулааны дэд станц /Улаанбаатар/	2012-2013	10,700.0	4,275.0
ХҮҮ.4	Гадаад зээлээр хэрэгжих төслийн дотоод эх үүсвэр		5,900.0	1,765.0
ХҮҮ.4.1	ХБНГУ-ын зээлийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх Дарханы дулааны цахилгаан станцын техникийн шинэчлэлийн Монголын талын хөрөнгө	2011-2013	5,000.0	1,000.0

XYI.4.2	Азийн хөгжлийн банкны буцалтгүй тусламжаар хэрэгжүүлэх "Хөдөөгийн бага орлоготой иргэдийн цахилгаан эрчим хүчний хангамжийг нэмэгдүүлэх туршилт" төслийн хүрээнд хийгдэх Буцах газардуулгатай ганц дамжуулагчийн шугамын системийг баг, суурин газрын цахилгаан хангамжид нэвтрүүлэх	2011-2012	900.0	765.0
XYI.5	Өөрийн хөрөнгөөр гүйцэтгэн дараа төлөгдөх нөхцөлтэйгээр баригдаж байгаа барилга байгууламж		160,000.0	50,000.0
XYI.5.1	Дундговь аймгийн Мандалговь-Өмнөговь аймгийн Тавантолгой-Оюутолгойн 2 хэлхээтэй 220 кВ-ын 429 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станц /Өмнөговь/	2010-2013	160,000.0	50,000.0
XYI.6	Металл судлал, гагнуурын туршилт, тохируулгын лабораторийн шинэчлэл /Улаанбаатар/	2012-2013	539.6	404.6
XYI.7	Их засвар: Сургалт үйлдвэрлэлийн цогцолборын барилгын их засвар /Улаанбаатар/	2012	192.0	192.0
ХҮИ	УУЛ УУРХАЙН САЙД		29,762.9	5,032.5
ХҮИ.1	Газрын тосны газар		29,340.4	4,610.0
ХҮИ.1.1	Шингэн түлш шилжүүлэн ачих байгууламжийн өргөтгөл /Дорноговь, Замын-Үүд/	2010-2012	4,500.0	3,500.0
ХҮИ.1.2	Улсын нөөцийн агуулах /Улаанбаатар/	2012-2013	22,760.4	750.0
ХҮИ.1.3	Газрын тосны газрын лабораторийн барилгын өргөтгөл /Улаанбаатар/	2012-2013	2,080.0	360.0
ХҮИ.2	Ашигт малтмал, уул уурхай		422.5	422.5
ХҮИ.2.1	Тоног төхөөрөмж:		422.5	422.5
ХҮИ.2.1.1	Ашигт малтмалын газрын тоног төхөөрөмж /нүүрсний лабораторийн баяжуулах ширээ, флотацийн машин, вакуум шүүлтүүр, нүүрс нунтаглах тээрэм, Ашигт малтмалын газрын компьютер, хувилагч, принтер/, /Улаанбаатар/	2012	72.5	72.5
ХҮИ.2.1.2	Уул, уурхайн аврах тоног төхөөрөмж /Улаанбаатар, Налайх дүүрэг/	2012	350.0	350.0
ХҮИИ	ЗАМ, ТЭЭВРИЙН САЙД		1,060,916.6	391,179.4
ХҮИИ.1	Авто зам, гүүр		688,422.5	188,659.3
ХҮИИ.1.1	Гадаад зээлээр хэрэгжүүлэх төслийн дотоод эх үүсвэр		129,247.5	21,629.2
ХҮИИ.1.1.1	Азийн хөгжлийн банкны зээлээр хэрэгжүүлэх "Бүс нутгийн авто зам хөгжүүлэх төсөл"-ийн Сайншанд-Замын-Үүд чиглэлийн 131.2 км хатуу хучилттай авто зам /Дорноговь/	2006-2012	3,609.0	104.0

ХҮIII.1.1.2	Азийн хөгжлийн банкны зээлээр хэрэгжүүлэх "Бүс нутгийн авто зам хөгжүүлэх төсөл"-ийн Сайншанд-Замын-Үүд чиглэлийн 62 км хатуу хучилттай авто зам /Дорноговь/	2007-2012	1,638.1	270.1
ХҮIII.1.1.3	Кувейтийн сангийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх Эрдэнэт-Булган-Уньт чиглэлийн хатуу хучилттай авто зам /Булган/	2004-2012	8,429.3	675.1
ХҮIII.1.1.4	Азийн хөгжлийн банкны буцалтгүй тусламжаар хэрэгжүүлэх "Баруун бүсийн босоо тэнхлэгийн авто зам төсөл"-ийн 110.8 км хатуу хучилттай авто зам /Ховд/	2008-2013	26,460.0	6,000.0
ХҮIII.1.1.5	Япон Улсын буцалтгүй тусламжаар хэрэгжүүлэх, төмөр зам дээр баригдах Энгельсийн /Нарны/ гүүрэн гарц /Улаанбаатар/	2010-2013	1,300.0	663.0
ХҮIII.1.1.6	Азийн хөгжлийн банкны зээлээр хэрэгжүүлэх "Бүс нутгийн авто зам хөгжүүлэх төсөл"-ийн Сайншанд-Замын-Үүд чиглэлийн хатуу хучилттай замаас Эрдэнэ сум хүртэлх 15.5 км хатуу хучилттай авто зам /Дорноговь/	2010-2012	735.8	100.0
ХҮIII.1.1.7	Германы сэргээн босголт банкны зээлээр хэрэгжүүлэх "Нийслэл хотын хүнсний найдвартай байдлыг хангах орон нутгийн тээврийн дэд бүтцийг хөгжүүлэх төсөл"-ийн 78.8 км хатуу хучилттай авто зам /Төв, Борнуур, Жаргалант, Партизан, Батсүмбэр/	2010-2013	7,729.1	5,363.4
ХҮIII.1.1.8	Кувейтийн сангийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх Уньт-Тариалан чиглэлийн 88 км хатуу хучилттай авто зам /Булган/	2010-2013	20,526.2	2,128.9
ХҮIII.1.1.9	БНХАУ-ын хөнгөлөлттэй зээлээр хэрэгжүүлэх "Баруун бүсийн авто замыг хөгжүүлэх төсөл"-ийн дотоод эх үүсвэр. Манхан-Ховдын 85.3 км, Өлгий-Хашаатын даваа 60 км авто зам /Ховд, Баян-Өлгий/	2010-2013	11,025.0	264.6
ХҮIII.1.1.10	Азийн хөгжлийн банкны хөнгөлөлттэй зээлийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх "Баруун бүсийн босоо тэнхлэгийн авто зам төсөл"-ийн 103.3 км хатуу хучилттай авто зам /Ховд/	2012-2015	31,460.0	2,162.2
ХҮIII.1.1.11	Азийн хөгжлийн банкны санхүүжилтээр хэрэгжих "Бүс нутгийн ложистикийн төвийг хөгжүүлэх төсөл" /Дорноговь/	2011-2015	16,335.0	3,897.9
ХҮIII.1.2	Дотоодын хөрөнгөөр баригдах авто зам		232,383.3	62,392.5
ХҮIII.1.2.1	Аймаг, орон нутгийн авто зам /Орхон/	2011-2012	700.0	250.0
ХҮIII.1.2.2	Хархорин-Хужиртын 16.4 км хатуу хучилттай авто зам /Өвөрхангай/	2010-2012	4,295.1	1,000.0
ХҮIII.1.2.3	Мөрөн-Хатгалын 98.8 км хатуу хучилттай авто зам /Хөвсгөл/	2008-2013	19,371.0	6,589.9
ХҮIII.1.2.4	Эрдэнэт хотын Наран-Шанд багуудын хоорондох авто зам /Орхон/	2010-2012	2,236.0	736.8

ХҮИИ.1.2.5	Хархорин, Хужирт сумын төвд тус бүр 1 км хатуу хучилттай авто зам барих /Өвөрхангай/	2011-2012	720.0	504.0
ХҮИИ.1.2.6	Аймгийн төвийн 1.748 км хатуу хучилттай авто зам /Булган/	2011-2012	724.5	507.1
ХҮИИ.1.2.7	Улиастай-Донийн хөндийн нисэх онгоцны буудал хүртэлх-29.5 км хатуу хучилттай авто зам /Завхан/	2011-2013	10,300.0	3,310.0
ХҮИИ.1.2.8	Сайншанд-Хамрын хийд чиглэлийн 42 км хатуу хучилттай авто замын зураг төслийг боловсруулж, замын ажлыг эхлүүлэх /Дорноговь/	2011-2013	17,640.0	5,512.0
ХҮИИ.1.2.9	Улаангом /Тээлийн гүүр/-Хяргас нуур чиглэлийн 100 км авто замын зураг төслийг бэлэн болгож, замын ажлыг эхлүүлэх /Увс/	2011-2014	45,000.0	6,547.4
ХҮИИ.1.2.10	Энгельсийн гудамжны 0.3 км авто замын шинэчлэл, дунд голын 48 у/м гүүрийн өргөтгөл /Улаанбаатар/	2011-2012	3,500.0	2,000.0
ХҮИИ.1.2.11	Товцог- Чигэстэй багийг холбосон сайжруулсан шороон 4 км авто замыг хатуу хучилттай болгох /Завхан, Улиастай/	2011-2012	1,636.6	1,145.6
ХҮИИ.1.2.12	Аймгийн төвийн авто замын шинэчлэл /Хөвсгөл, Мөрөн/	2011-2012	1,492.0	600.0
ХҮИИ.1.2.13	Орхон-Авзага чиглэлийн хатуу хучилттай авто замд хийгдэх хиймэл байгууламж /Булган/	2012	99.5	99.5
ХҮИИ.1.2.14	Мянгадын гүүрээс Сархайрхан чиглэлийн 20 км хатуу хучилттай авто замын зураг төсөл боловсруулж, замын ажлыг эхлүүлэх /Ховд/	2012-2014	8,400.0	375.0
ХҮИИ.1.2.15	Аймгийн төвийн 2 км авто зам /Баянхонгор/	2012-2013	910.3	682.3
ХҮИИ.1.2.16	Элсэн тасархай-Хархорины Орхоны гүүр чиглэлийн 77 км хатуу хучилттай замын шинэчлэл/Өвөрхангай/	2012-2014	27,102.9	2,250.0
ХҮИИ.1.2.17	Элсэн тасархай-Арвайхээр чиглэлийн 40 км замын хэсэгчилсэн шинэчлэл /Өвөрхангай/	2012-2013	13,971.2	1,250.0
ХҮИИ.1.2.18	Налайх /4 дүгээр зөрлөг/-Зуунмод чиглэлийн 25 км хатуу хучилттай авто зам /Улаанбаатар/	2012-2013	14,475.2	2,250.0
ХҮИИ.1.2.19	Дархан-Сүхбаатар чиглэлийн авто замаас Орхон сумын төв хүртэлх 8,23 км хатуу хучилттай авто зам /Дархан-Уул/	2012-2013	2,650.0	1,987.0
ХҮИИ.1.2.20	Булган аймгийн Булган сумын 1 дүгээр багийн 2 км авто зам /Булган/	2012-2013	853.6	640.6
ХҮИИ.1.2.21	Аймгийн төвийн авто замын шинэчлэл /Завхан/	2012-2013	1,950.0	1,462.0
ХҮИИ.1.2.22	Аймгийн төвийн авто замын шинэчлэл /Дорноговь/	2012-2013	1,200.0	900.0
ХҮИИ.1.2.23	Аймгийн төвийн авто замын шинэчлэл /Увс/	2012-2013	3,000.0	2,250.0
ХҮИИ.1.2.24	Аймгийн төвийн авто замын шинэчлэл /Сүхбаатар/	2012-2013	1,500.0	1,500.0

ХҮИИ.1.2.25	Аймгийн төвийн авто замын шинэчлэл, хот тохижилт /Сэлэнгэ/	2012-2013	2,000.0	1,500.0
ХҮИИ.1.2.26	Аймгийн төвийн авто замын шинэчлэл /Ховд/	2012-2013	3,000.0	2,250.0
ХҮИИ.1.2.27	Өндөрдов-Зуунмод чиглэлийн 3.8 км замын засвар, шинэчлэл /Төв/	2012-2013	1,252.3	939.3
ХҮИИ.1.2.28	Авто замын сан /төлбөр хураах цэг/-ийн хөрөнгө оруулалт	2012-2013	450.0	337.0
ХҮИИ.1.2.29	Налайх-Агуйтийн хөтөл чиглэлийн 24.1 км замын шинэчлэл /Улаанбаатар/	2012-2013	8,389.6	1,500.0
ХҮИИ.1.2.30	Налайх-Тэрэлж чиглэлийн 30.2 км авто замын шинэчлэл /Улаанбаатар/	2012-2013	13,032.8	2,250.0
ХҮИИ.1.2.31	Шарын гол-Жавхлант сум чиглэлийн 7 км хатуу хучилттай авто зам /Сэлэнгэ/	2012-2013	3,000.0	100.0
ХҮИИ.1.2.32	Бэлхийн 5 км авто замын шинэчлэл /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	2012-2013	3,000.0	2,250.0
ХҮИИ.1.2.33	Шарга морьт-Жигжидийн уулзвараас Гүнтийн даваа чиглэлийн 5 км авто зам /Улаанбаатар/	2012-2013	3,495.7	750.0
ХҮИИ.1.2.34	Нисэх буудал чиглэлийн хатуу хучилттай авто зам /Дорнод, Хэрлэн/	2012-2013	2,000.0	32.0
ХҮИИ.1.2.35	Авто замын шинэчлэл /Хэнтий, Өндөрхаан/	2012	100.0	100.0
ХҮИИ.1.2.36	Явган зорчигчийн зам /Дорнод, Баянтүмэн, Аг, Чита, Хан-уул гудамж, Хэрлэн/	2012	70.0	70.0
ХҮИИ.1.2.37	Ардчиллын гудамжны зам засвар, гэрэлтүүлэг /Дорнод, Хэрлэн/	2012	430.0	430.0
ХҮИИ.1.2.38	2 км бетонон авто зам тавих /Өвөрхангай, Уянга/	2012	400.0	400.0
ХҮИИ.1.2.39	1 км бетонон авто зам тавих /Өвөрхангай, Арвайхээр/	2012	200.0	200.0
ХҮИИ.1.2.40	Сумын төвийн замын засвар /Булган, Баян-Агт/	2012	20.0	20.0
ХҮИИ.1.2.41	1 дүгээр багийн зам засвар /Төв, Лүн/	2012	20.0	20.0
ХҮИИ.1.2.42	Сумын төвд 8.0 км сайжруулсан зам тавих /Төв, Угтаалцайдэм/	2012	20.0	20.0
ХҮИИ.1.2.43	Хорооллын доторх барилга, засвар, авто зам, хот тохижилт /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	700.0	300.0
ХҮИИ.1.2.44	Сумдын авто замын өргөтгөл, шинэчлэл /Өвөрхангай, Хархорин, Арвайхээр/	2012	500.0	500.0
ХҮИИ.1.2.45	Аймгийн төвийн авто зам, 3 км /Төв, Зуунмод/	2012	1,290.0	1,290.0
ХҮИИ.1.2.46	Орон нутгийн хот, сумын доторх хатуу хучилттай авто зам болон явган хүний зорчих зам, замын байгууламж /Сүхбаатар/	2012	1,000.0	1,000.0
ХҮИИ.1.2.47	3 дугаар хорооны доторх 500м урт, 7 м өргөн зам /Улаанбаатар, Налайх дүүрэг, 3 дугаар хороо/	2012	250.0	250.0
ХҮИИ.1.2.48	Асгат чиглэлийн авто зам /Баян-Өлгий/	2012	3,700.0	1,200.0
ХҮИИ.1.2.49	Гэр хорооллын доторх зам /Орхон, Баян-Өндөр, Цагаанчулуут баг/	2012	335.0	335.0

ХҮИИ.1.3	Өөрийн хөрөнгөөр гүйцэтгэн дараа төлөгдөх нөхцөлтэйгээр баригдаж байгаа авто замын барилга, байгууламж:		253,246.8	70,528.7
ХҮИИ.1.3.1	Баянхонгор-Алтай чиглэлийн 128 км, хатуу хучилттай авто зам /Баянхонгор/	2010-2013	54,400.0	18,744.1
ХҮИИ.1.3.2	Улаанбаатар-Мандалговь чиглэлийн 100 км, хатуу хучилттай авто зам /Төв/	2010-2012	42,500.0	353.6
ХҮИИ.1.3.3	Өндөрхаан-Чойбалсан чиглэлийн 143 км, хатуу хучилттай авто зам /Хэнтий/	2010-2013	60,775.0	22,166.0
ХҮИИ.1.3.4	Манхан-Дарви чиглэлийн 100 км, хатуу хучилттай авто зам /Ховд/	2010-2013	42,981.8	21,470.0
ХҮИИ.1.3.5	Нийслэлийн 50 км, хатуу хучилттай авто замын шинэчлэлт /Улаанбаатар/	2010-2012	52,590.0	7,795.0
ХҮИИ.1.4	Авто замын сүлжээ, гүүрийн засвар, арчлалт, шинэчлэл		17,320.8	15,495.8
ХҮИИ.1.4.1	Улсын чанартай авто зам, гүүрийн засвар, арчлалт, шинэчлэл	2012	11,200.0	11,200.0
ХҮИИ.1.4.2	Дархан сумын 4.1 км замын засвар, шинэчлэл /Дархан-Уул/	2012-2013	1,547.7	1,160.7
ХҮИИ.1.4.3	Түйн голын 216 у/м төмөр бетонон гүүрийн засвар, шинэчлэл /Баянхонгор/	2012-2013	453.1	340.1
ХҮИИ.1.4.4	Тэгшийн голын гүүрийн засвар /Завхан, Тэлмэн/	2012	90.0	90.0
ХҮИИ.1.4.5	Давст-Хандгайтын эх чиглэлийн 7.1 км замын засвар /Увс, Давст/	2012-2013	400.0	300.0
ХҮИИ.1.4.6	Аймгийн төвийн авто зам засвар /Дорнод, Хэрлэн/	2012-2013	1,500.0	275.0
ХҮИИ.1.4.7	Хилийн боомт чиглэлийн авто замын засвар, шинэчлэл /Баян-Өлгий, Булган/	2012	1,500.0	1,500.0
ХҮИИ.1.4.8	Сэнхэрийн голын зам гүүр засах /Ховд, Мөнххайрхан/	2012	100.0	100.0
ХҮИИ.1.4.9	Орхоны төмөр бетонон гүүрний засвар /Архангай, Өгийнуур/	2012	250.0	250.0
ХҮИИ.1.4.10	Төөнтийн давааны 14 км авто зам, гүүрний их засвар /Завхан, Баянхайрхан/	2012	280.0	280.0
ХҮИИ.1.5	Гүүр		56,224.1	18,613.1
ХҮИИ.1.5.1	Идэрийн голын 163.08 у/м төмөр бетонон гүүр /Завхан, Их -Уул/	2011-2012	2,089.5	1,089.5
ХҮИИ.1.5.2	Нарийнийн голын 325 у/м төмөр бетонон гүүр /Увс, Тэс/	2011-2013	5,380.2	3,766.0
ХҮИИ.1.5.3	Хэрлэн голын 211.2 у/м төмөр бетонон гүүр /Хэнтий, Баян-Овоо/	2011-2013	3,800.0	700.0
ХҮИИ.1.5.4	Үүрийн голын 350 у/м төмөр бетонон гүүр /Хөвсгөл, Цагаан-Үүр/	2011-2013	8,163.8	4,715.0
ХҮИИ.1.5.5	Сагсайн голын 145.1 у/м төмөр бетонон гүүр /Баян-Өлгий, Буянт/	2011-2013	2,333.5	1,073.5
ХҮИИ.1.5.6	Шишигийн голын хөвдөг гүүр /Хөвсгөл, Ренчинлхүмбэ/	2011-2012	1,193.0	603.0
ХҮИИ.1.5.7	Хогордын голын хөвдөг гүүр /Хөвсгөл, Цагааннуур/	2011-2012	1,049.6	459.6
ХҮИИ.1.5.8	Орхон голын 200 у/м төмөр бетонон гүүр /Сэлэнгэ, Хушаат/	2011-2012	3,750.0	700.0

ХҮИИ.1.5.9	Тээлийн голын 75 у/м төмөр бетонон гүүр /Увс/	2011-2012	799.0	694.0
ХҮИИ.1.5.10	Сэлэнгэ мөрнийг гатлах явган зорчигчийн 2 хэсэг 422.5 у/м гүүр /Булган, Сэлэнгэ/	2012-2013	2,843.0	500.0
ХҮИИ.1.5.11	Хэрлэн голын төмөр бетонон гүүр /Дорнод, Хөлөнбуйр/	2012-2014	6,200.0	127.9
ХҮИИ.1.5.12	Богдын голын 134 у/м төмөр бетонон гүүрийн их засвар /Завхан, Улиастай/	2012-2013	1,187.8	1,187.8
ХҮИИ.1.5.13	Сагилын голын төмөр бетонон гүүрийн их засвар /Увс, Сагил/	2012-2013	674.7	674.7
ХҮИИ.1.5.14	Тэсийн голын 200 у/м төмөр бетонон гүүр /Завхан, Тэс/	2012-2013	3,800.0	900.0
ХҮИИ.1.5.15	Төмөр бетонон гүүр /Ховд, Манхан/	2012-2013	100.0	100.0
ХҮИИ.1.5.16	Хүдэрийн голын төмөр бетонон гүүр /Сэлэнгэ, Хүдэр/	2012-2013	3,000.0	95.0
ХҮИИ.1.5.17	Суман голын төмөр бетонон тулгууртай 40 у/м модон гүүр /Архангай, Тариат/	2012	400.0	400.0
ХҮИИ.1.5.18	Урд Тамирын гол, Сангийн толгойн модон гүүрийг засах /Архангай/	2012	500.0	500.0
ХҮИИ.1.5.19	Тамирын голын төмөр бетонон гүүр /Архангай, Батцэнгэл/	2012-2013	3,980.0	127.1
ХҮИИ.1.5.20	Ховдын голын Могойтын төмөр бетонон гүүр /Баян-Өлгий, Цэнгэл/	2012-2013	4,500.0	100.0
ХҮИИ.1.5.21	Цагаанчулуутын модон гүүр /Баян-Өлгий, Алтанцөгц/	2012-2013	480.0	100.0
ХҮИИ.2	Тээвэр		372,494.1	202,520.1
ХҮИИ.2.1	Авто болон усан замын тээвэр:		190,428.0	176,851.1
ХҮИИ.2.1.1	Цахилгаан тээврийн дубус угсарч, парк шинэчлэл хийх /Улаанбаатар/	2011-2012	1,937.6	537.6
ХҮИИ.2.1.2	Зорчигч тээврийн автовокзал /Дорноговь, Замын-Үүд/	2012-2013	10,105.7	2,625.0
ХҮИИ.2.1.3	Автовокзал, оношлогооны төвийн барилга /Өмнөговь, Даланзадгад/	2012-2013	4,599.2	1,000.0
ХҮИИ.2.1.4	Автовокзал, оношлогооны төвийн барилга /Сэлэнгэ/	2012-2013	902.3	676.3
ХҮИИ.2.1.5	Замын-Үүд-Эрээн чиглэлийн улс хоорондын тээврийн 8 ш автобус шинэчлэх /Дорноговь/	2012-2013	1,080.0	810.0
ХҮИИ.2.1.6	Тээврийн хэрэгслийн бүртгэл, оношлогооны төвийн барилга, гадна тохижилт /Дархан-Уул/	2012-2013	843.2	632.2
ХҮИИ.2.1.7	Хилийн боомтын автотээврийн хяналтын улсын байцаагч болон тээвэр зохицуулагчийн ажлын байр барих /18 боомт/	2012-2015	360.0	120.0
ХҮИИ.2.1.8	Нийслэл хотоос орж, гарч байгаа авто замын зам, тээврийн хяналтын цэгүүд дээр авто пүү суурилуулах /Улаанбаатар/	2012-2013	600.0	450.0
ХҮИИ.2.1.9	"Улаанбаатар төмөр зам" ХНН-ийн дүрмийн санг нэмэгдүүлэх	2012	150,000.0	170,000.0
ХҮИИ.2.2	Иргэний нисэх		165,514.6	17,091.5
ХҮИИ.2.2.1	Нисэх буудлын онгоц хөөрч, буух хатуу хучилттай зурвас, үерийн далан /Завхан/	2008-2012	8,651.5	1,500.0

ХҮИИ.2.2.2	Оngoц хөөрч, буух хатуу хучилттай зурвасын шинэчлэл /Хөвсгөл, Мөрөн/	2010-2012	3,864.0	487.0
ХҮИИ.2.2.3	Оngoц хөөрч, буух хатуу хучилттай зурвас, үерийн далан /Говь-Алтай/	2008-2012	7,385.3	900.0
ХҮИИ.2.2.4	Бүсийн нислэг хөдөлгөөний удирдлагын төвийн барилга /Улаанбаатар, Хан-Уул дүүрэг, Буянт-Ухаа/	2011-2013	6,759.5	4,116.5
ХҮИИ.2.2.5	Баруун 4 аймагт onгоц хөөрч, буух хатуу хучилттай зурвасын гэрэлтүүлгийн систем суурилуулах /Увс, Говь-Алтай, Завхан, Баян-Өлгий/	2011-2012	4,000.0	3,400.0
ХҮИИ.2.2.6	Бодит ажиглалтын систем нийлүүлэх, суурилуулах /Баруун, Зүүн бүс/	2011-2013	10,000.0	3,513.0
ХҮИИ.2.2.7	Олон улсын шинэ нисэх буудал барихтай холбогдуулан Монголын талын гүйцэтгэх төсөл, арга хэмжээ /Төв, Хөшигийн хөндий/	2012-2015	123,848.8	2,800.0
ХҮИИ.2.2.8	Бүсийн нислэг, хөдөлгөөний удирдлагын төвийн барилгын дэд өртөө, гадна цахилгаан, гадна холбооны ажил /Улаанбаатар, Хан-Уул дүүрэг, Буянт-Ухаа/	2012-2013	1,005.5	375.0
ХҮИИ.2.3	Их засвар:		1,500.0	1,500.0
ХҮИИ.2.3.1	Иргэний нисэхийн ерөнхий газрын их засвар	2012	1,000.0	1,000.0
ХҮИИ.2.3.2	Оngoц хөөрч, буух зурвасын их засвар /Хот, орон нутагт/	2012	500.0	500.0
ХҮИИ.2.4	Тоног төхөөрөмж:		15,051.5	7,077.5
ХҮИИ.2.4.1	Тээврийн хэрэгслийн бүртгэл, хяналтын нэгдсэн системийн тоног төхөөрөмж	2012-2013	6,000.0	1,500.0
ХҮИИ.2.4.2	2012 онд шинээр ашиглалтад орох авто вокзалуудын тавилга, тоног төхөөрөмж	2012	77.5	77.5
ХҮИИ.2.4.3	Иргэний нисэхийн ерөнхий газрын тоног төхөөрөмж	2012-2013	6,474.0	3,000.0
ХҮИИ.2.4.4	Навигацийн тоног төхөөрөмж, техник, технологийн шинэчлэл	2012	2,500.0	2,500.0
XIX	БАРИЛГА, ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН САЙД		149,289.6	70,070.9
XIX.1	Хөрөнгө оруулалт:		143,553.6	64,334.9
XIX.1.1	Азийн хөгжлийн банкны зээлийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж байгаа "Хот байгуулалтын салбар" төслийн Монголын талын хөрөнгө	2008-2012	2,970.2	1,203.1
XIX.1.2	Азийн хөгжлийн банкны буцалтгүй тусламжийн хөрөнгөөр хэрэгжих "Өмнөговь, Дорноговь аймгуудын хот байгуулалт, хилийн ойролцоо суурин газруудын хөгжил" төслийн Монголын талын хөрөнгө	2010-2014	9,520.0	85.0
XIX.1.3	Япон Улсын буцалтгүй тусламжаар хэрэгжүүлж байгаа Дархан хотын ус хангамжийг сайжруулах төслийн санхүүжилтийн дуусгал /Дархан-Уул/	2012	150.0	150.0
XIX.1.4	Олгойн говийн цэвэр усны шугамын шинэчлэл /Дундговь, Мандалговь/	2010-2012	5,230.1	3,424.8
XIX.1.5	Шинээр барилгын материалын лаборатори байгуулах, 5ш	2011-2013	5,132.0	2,000.0

XIX.1.6	Барилга байгууламжийн хийц, бүтээцийн газар хөдлөл судлалын сорил, шинжилгээний төв лабораторийн барилга /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2011-2013	3,458.6	1,500.0
XIX.1.7	Цэвэр, бохир усны төвлөрсөн шугамын өргөтгөл, бохир усны насосны станцын барилга /Баян-Өлгий, Өлгий/	2011-2012	1,551.3	751.2
XIX.1.8	Бохир усны шугамын шинэчлэл, цэвэрлэх байгууламжийн өргөтгөл, шинэчлэл /Хөвсгөл, Мөрөн/	2011-2012	1,937.8	500.0
XIX.1.9	Цэвэр усны цагираг шугам, цэвэр усны 2 дугаар эх үүсвэр /Увс, Улаангом/	2011-2012	1,300.0	387.6
XIX.1.10	Аймаг, орон нутгийн орон сууцны инженерийн шугам сүлжээ	2011-2014	12,000.0	2,000.0
XIX.1.11	Чингэлтэйн үерийн далан сувгийн шинэчлэл /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2011-2012	1,307.5	1,157.5
XIX.1.12	Хайлаастын үерийн далан сувгийн шинэчлэл /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2011-2012	2,038.0	1,038.0
XIX.1.13	Цэвэрлэх байгууламжийн өргөтгөл, шинэчлэл /Сэлэнгэ, Сүхбаатар/	2011-2012	1,654.2	1,204.2
XIX.1.14	Орон сууцны 7 дугаар хорооллын гадна инженерийн шугам сүлжээ /Орхон/	2011-2012	2,700.0	2,450.0
XIX.1.15	Орон сууцны 11 дүгээр хорооллын гадна инженерийн шугам сүлжээ /Орхон/	2011-2012	1,175.9	275.9
XIX.1.16	Шинээр тавигдах төмөр замын дагуу GPS-ийн сүлжээ байгуулах, 1:25000 масштабтай байр зүйн зураглал хийх	2011-2013	14,140.2	1,966.4
XIX.1.17	Цэвэр усны шугам, өргөлтийн станцын шинэчлэл /Ховд, Жаргалант/	2011-2013	2,340.4	1,500.0
XIX.1.18	Аймгийн төвийн гэр хорооллын усан хангамжийг сайжруулах /Хөвсгөл, Мөрөн/	2011-2012	500.0	350.0
XIX.1.19	Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн хилийн цэсийн эргэлтийн цэгийг солбилуулах, баталгаажуулах	2011-2012	864.1	584.1
XIX.1.20	Монгол Улсын иргэн бүрд үнэгүй өмчлүүлэх боломжтой газрын хэмжээ, байршил, зориулалтыг тогтоож, газар өмчлүүлэх ажлыг зохион байгуулах	2011-2012	1,000.0	600.0
XIX.1.21	Төмөр замын нүхэн гарц /Дархан-Уул, Дархан/	2011-2012	649.0	349.0
XIX.1.22	Халуун усны барилгын дутуу санхүүжилт /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг, 17 дугаар хороо/	2012	9.0	9.0
XIX.1.23	Халуун усны барилгын дутуу санхүүжилт /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг, 13 дугаар хороо/	2012	7.7	7.7
XIX.1.24	Цэвэр усны эх үүсвэрийн гүний худаг, барилга байгууламж /Дархан-Уул, Шарын гол/	2012-2013	910.0	375.0
XIX.1.25	Үерийн далан байгуулах /Сүхбаатар, Баруун-Урт/	2012-2013	598.7	598.7
XIX.1.26	Хотын зүүн дүүргийн цэвэр усны цагираг шугам /Увс, Улаангом/	2012-2013	830.2	622.2

XIX.1.27	GPS-ийн байнгын ажиглалтын станц	2012-2013	240.0	180.0
XIX.1.28	Стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын орд газруудыг түшиглэн хөгжих хот, тосгоны хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг шинээр боловсруулах	2012-2016	1,740.0	225.0
XIX.1.29	Төмөр замын нүхэн гарц /Дорноговь, Сайншанд/	2012-2013	805.0	604.0
XIX.1.30	Халаалтын 2 зуухны өргөтгөлийн ажил, 4 дүгээр зуухны шинэчлэл /Төв, Зуунмод/	2012-2013	638.2	478.2
XIX.1.31	Цэвэр, бохир усны төв шугамын болон төмөр шүүх станцын их засвар, шинэчлэл /Дорнод, Чойбалсан/	2012-2013	3,344.3	683.0
XIX.1.32	Нам даралтын зуух, дулааны 12 км шугамын шинэчлэл /Баянхонгор, Баянхонгор/	2012-2013	2,248.5	900.0
XIX.1.33	Цэвэрлэх байгууламжийн өргөтгөл, шинэчлэл /Сэлэнгэ, Мандал, Зүүнхараа/	2012-2013	710.2	532.2
XIX.1.34	Гадна ус хангамж, цэвэр усны шугамын шинэчлэл /Дархан-Уул, Дархан/	2012-2013	4,756.7	1,500.0
XIX.1.35	Сумын төвийн төвлөрсөн ус хангамжийн 13 км шугам сүлжээний шинэчлэл /Сүхбаатар, Баруун-Урт/	2012-2013	2,377.2	750.0
XIX.1.36	Эрдэнэт хотын нийтийн зориулалттай орон сууцны цахилгаан шат шинэчлэх /Орхон/	2012-2013	1,000.0	700.0
XIX.1.37	Дархан хотын нийтийн зориулалттай орон сууцны цахилгаан шат шинэчлэх /Дархан-Уул/	2012-2013	500.0	375.0
XIX.1.38	Цэвэр, бохир усны итгэмжлэгдсэн болон зөөврийн лаборатори байгуулах /орон нутагт/	2012-2013	1,000.0	375.0
XIX.1.39	Гэр хорооллын цэвэр усны 2.8 км, бохир усны 2.4 км шугам, усан сан /Сэлэнгэ, Хөтөл/	2012-2013	528.0	396.0
XIX.1.40	Арвайхээр сумын инженерийн шугам сүлжээний шинэчлэл 7.9 км /Өвөрхангай, Арвайхээр/	2012-2013	2,545.4	689.6
XIX.1.41	Тосгоны нэгдсэн халаалтын системийн барилгын ажил /Булган, Хангал, Хялганат/	2012-2013	636.0	477.0
XIX.1.42	Аймаг, сум, суурингуудын нутаг дэвсгэрт газар хөдлөлтийн бичил мужлалын зураглал хийх, газар хөдлөлтийн эрсдэлийг тодорхойлоход чиглэсэн инженер-геологи, гидрогеологи, газар хөдлөлт, техникийн судалгааны ажил	2012-2013	3,000.0	750.0
XIX.1.43	Баянцагаан сумын халуун усны барилга, төвийн гал командын урд байрлах бохир усны шугам, Гурванбулаг сумын усан сан /Баянхонгор/	2012-2013	250.0	187.0
XIX.1.44	Гадна дулаан, цэвэр, бохир усны шугамын засвар, шинэчлэл /Дорноговь, Зүүнбаян, Өргөн/	2012-2013	2,577.7	750.0
XIX.1.45	Цэвэр, бохир усны шугам /Дорноговь/	2012-2013	392.0	294.0

XIX.1.46	Талын хашааны цэвэр, бохир усны шугам сүлжээний өргөтгөл, их засвар /Ховд/	2012-2013	1,500.0	375.0
XIX.1.47	Халаалтын зуухны тогоог шинэчлэх /Дорноговь, Замын-Үүд/	2012	30.0	30.0
XIX.1.48	Явган хүний зам, талбай, гэрэлтүүлэг /Булган, Булган/	2012	80.4	80.4
XIX.1.49	Гадна инженерийн шугам сүлжээ /Говьсүмбэр, Шивээговь/	2012-2013	562.1	421.1
XIX.1.50	Ус зөөлрүүлэх төхөөрөмж суурилуулах	2012-2013	1,800.0	375.0
XIX.1.51	Гашуунсухайт, Шивээхүрэн, Бичигт, Булган, Бургастай, Ханги, Зэлтэр, Ханх зэрэг боомтуудын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах	2012-2013	2,000.0	290.0
XIX.1.52	Улаанбаатар хотын бүсчлэлийн төлөвлөлт, инженер-геологийн судалгаа, газар хөдлөлтийн мужлалын болон газар дээрх болон доорх зураглал хийж, мэдээллийн сан үүсгэх	2012-2014	9,100.0	750.0
XIX.1.53	Улсын газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөний тодотгол хийх	2012-2013	650.0	487.0
XIX.1.54	Туул, Сэлбэ голын орчныг сэргээн сайжруулах техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах /Улаанбаатар/	2012	3,375.0	3,375.0
XIX.1.55	Төв талбайн шинэчлэл /Ховд, Жаргалант/	2012-2013	700.0	525.0
XIX.1.56	Орчны тохижилт /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг, 1 дугаар хороолол/	2012-2013	500.0	375.0
XIX.1.57	Барилгын лаборатори, давтан сургалтын төв /Увс, Улаангом/	2012-2013	400.0	300.0
XIX.1.58	Үйлчилгээний төвийн барилга /Сэлэнгэ, Түшиг/	2012-2013	250.0	187.0
XIX.1.59	Үйлчилгээний төвийн барилга /Сэлэнгэ, Ерөө/	2012-2013	250.0	187.0
XIX.1.60	Цэвэрлэх байгууламж, цэвэр усны шугам /Сэлэнгэ, Орхонтуул/	2012	200.0	200.0
XIX.1.61	Худалдаа, үйлдвэрлэлийн гудамжны дэд бүтэц /Архангай, Эрдэнэбулган/	2012	200.0	200.0
XIX.1.62	Цэвэрлэх байгууламж байгуулах /Ховд, Мянгад/	2012	400.0	400.0
XIX.1.63	Халуун усны барилга / Хөвсгөл, Цэцэрлэг/	2012	30.0	30.0
XIX.1.64	Гэр хорооллын усан хангамжийг сайжруулах /Хөвсгөл, Мөрөн/	2012	450.0	450.0
XIX.1.65	Замын гэрэлтүүлгийн дуусгал /Хөвсгөл, Мөрөн/	2012	18.0	18.0
XIX.1.66	Гэрэлтүүлгийн зай хураагуур шинэчлэх / Хөвсгөл, Мөрөн/	2012	20.0	20.0
XIX.1.67	Бүтээн байгуулалтад бодит хөрөнгө оруулалтын ажил хийх /Говь-Алтай/	2012	400.0	400.0
XIX.1.68	Аймгийн бүтээн байгуулалт /Говь-Алтай/	2012	300.0	300.0
XIX.1.69	Залуучуудын орон сууцны хөтөлбөр /Орхон/	2012	1,000.0	1,000.0

XIX.1.70	Усны даралтат цамхагийн шинэчлэл /Сэлэнгэ, Баянгол/	2012	180.0	180.0
XIX.1.71	"Сум дундын төв" төслийн зураг төсөл /Баянхонгор, 19 сум/	2012	1,000.0	1,000.0
XIX.1.72	Цэвэр бохир усны сүлжээ, цэвэрлэх байгууламж /Өвөрхангай, Уянга/	2012	450.0	450.0
XIX.1.73	18 км цэвэр усны шугам хоолой /Өвөрхангай, Богд/	2012	50.0	50.0
XIX.1.74	Нийтийн халуун усны газар /Дархан-Уул/	2012	100.0	100.0
XIX.1.75	Сумын Засаг даргын Тамгын газрын уурын зуухны шинэчлэл /Булган, Рашаант/	2012	25.0	25.0
XIX.1.76	Сумын төвийн гэрэлтүүлэг /Булган, Хутаг-Өндөр/	2012	15.0	15.0
XIX.1.77	Сумын төрийн албан хаагчдын орон сууцны барилга /Төв/	2012	580.0	580.0
XIX.1.78	Сумын төрийн албан хаагчдын байр /Төв, Баяндэлгэр/	2012	50.0	50.0
XIX.1.79	Сумын төрийн албан хаагчдын байр /Төв, Баян/	2012	40.0	40.0
XIX.1.80	Сумын төрийн албан хаагчдын байр /Төв, Баянжаргалан/	2012	40.0	40.0
XIX.1.81	Нийслэлийн бүтээн байгуулалт /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2012	1,000.0	1,000.0
XIX.1.82	Гандан хорооллыг орон сууцжуулах, дэд бүтцийг сайжруулах төслийн судалгаа /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг, 16 дугаар хороо/	2012	40.0	40.0
XIX.1.83	4 дүгээр хорооллын ариутгах татуургын сүлжээний өргөтгөл /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг, 18 дугаар хороо/	2012	80.0	80.0
XIX.1.84	Хан-Уул хөгжил хөтөлбөр /Улаанбаатар, Хан-Уул, Багануур, Багахангай дүүрэг/	2012	1,000.0	1,000.0
XIX.1.85	Гэр хороолол болон хотын гэрэлтүүлэг, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх хяналтын камержуулалт /Орхон/	2011-2012	1,500.0	1,050.0
XIX.1.86	Орон сууцуудыг инженерийн шугам сүлжээнд холбох, дээврийн засвар /Говьсүмбэр, Сүмбэр/	2012	320.0	320.0
XIX.1.87	Орон сууцуудын засвар /Дорноговь, Сайншанд, 4, 5 дугаар баг/	2012	230.0	230.0
XIX.1.88	Орон сууцны барилгын дээврийн засвар /Орхон, Баян-Өндөр/	2012	500.0	500.0
XIX.1.89	Орон сууцны байрны сантехникийн засвар /Орхон, Баян-Өндөр/	2012	450.0	450.0
XIX.1.90	Цэвэр, бохир усны шугам сүлжээний өргөтгөл /Өмнөговь, Манлай/	2012	50.0	50.0
XIX.1.91	Аймгийн төвийн замын гэрэлтүүлэг, тохижилт /Говь-Алтай/	2012	400.0	400.0
XIX.1.92	Эрдэнэт хотын агаарын бохирдлыг бууруулах төсөл /Орхон/	2012	500.0	500.0
XIX.1.93	Гудамжны гэрэлтүүлэг /Хэнтий, Өндөрхаан хот/	2012	100.0	100.0
XIX.1.94	Гэрэлтүүлэг /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	2012	500.0	500.0

XIX.1.95	Орон сууцны цахилгаан шатыг шинэчлэх /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	2012	500.0	500.0
XIX.1.96	Хангайн бүсийн босоо тэнхлэгийн дагуу хатуу хучилттай авто замын ажлын зураг төсөв, 268 км /Булган, Бага Илэнх-Намнан уул, Булган-Дашинчилэн, Рашаант/	2012	670.0	670.0
XIX.1.97	Орхон, Сэлэнгэ голууд дээгүүр гүүр барих зураг төсөв /Булган/	2012	40.0	40.0
XIX.1.98	Төрийн албан хаагчийн 24 айлын орон сууцны байрны зураг төсөв /Булган/	2012	60.0	60.0
XIX.1.99	Ширээгийн голын төмөр бетонон гүүрийн зураг төсөв, 250 у/м, /Завхан, Цагаанхайрхан/	2012-2013	50.0	50.0
XIX.1.100	Хотын төвийн зарим байгууллагыг гадна цэвэр, бохир усны шугамд холбох /Өвөрхангай, Хархорин/	2012	474.0	474.0
XIX.1.101	Халуун усны барилга /Дархан-Уул, Шарын гол/	2012	45.0	45.0
XIX.1.102	Халуун усны барилга /Дархан-Уул, Орхон сүм/	2012	45.0	45.0
XIX.1.103	Тохилог орчин хөтөлбөр /Орхон/	2012	500.0	500.0
XIX.1.104	Орон сууцны шинэ хорооллын дэд бүтэц, тохижилт /Говьсүмбэр, Сүмбэр/	2012	220.0	220.0
XIX.1.105	Сум, суурин газрын тохижилт, элсний нүүдэл зогсоох, ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх, гудамж талбай гаргах, гэрэлтүүлэг хийх, ард иргэдийн аюулгүй амьдрах нөхцөлийг хангах /Сүхбаатар/	2012	500.0	500.0
XIX.1.106	Сонгинохайрхан дүүргийг бүсчлэн хөгжүүлэх хөтөлбөр /Улаанбаатар, Толгойт, Өнөр, Баянхошуу/	2012	1,820.0	1,820.0
XIX.1.107	Ажлын байр бий болгох, дэд бүтцийг дэмжих /Хөвсгөл/	2012	1,600.0	1,600.0
XIX.1.108	Аймгийн төвийн гэрэлтүүлэг, тохижилт /Архангай/	2012	500.0	500.0
XIX.1.109	Баянзүрх хөгжил хөтөлбөр /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2012	1,000.0	1,000.0
XIX.1.110	Цэнхэр, Ивээл хорооллын дулааны болон хэрэглээний халуун, хүйтэн усны шугамын засвар /Дорнод, Хэрлэн/	2012	100.0	100.0
XIX.1.111	Сумын гэрэлтүүлэг /Баянхонгор/	2012	450.0	450.0
XIX.1.112	Цагдаагийн хэлтэст хяналтын камер /wireless/ -ийн системийн өргөтгөл /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	300.0	300.0
XIX.2	Их засвар:		5,186.0	5,186.0
XIX.2.1	Үерийн хамгаалалтын далангийн засвар /Булган, Булган/	2012	300.0	300.0
XIX.2.2	Аймаг, нийслэл, орон нутгийн орон сууцны байрын дээврийн засвар, шинэчлэл	2012	2,100.0	2,100.0
XIX.2.3	Цэвэр, бохир усны шугамын засвар /Ховд/	2012	180.0	180.0
XIX.2.4	Аймаг, дүүргийн газрын албадын барилгын их засвар	2012	1,000.0	1,000.0
XIX.2.5	Орон сууцны дээврийн засвар /Дорнод, Хэрлэн/	2012	90.0	90.0

XIX.2.6	Орон сууцны дээврийн засвар /Хөвсгөл, Мөрөн/	2012	200.0	200.0
XIX.2.7	Дээврийн засвар /Сэлэнгэ, Сайхан, Хөтөл хот, 13 дугаар байр/	2012	228.0	228.0
XIX.2.8	Орон сууцны барилгын халаалт, шугам сулжээний засвар /Говьсүмбэр, Шивээговь/	2012	30.0	30.0
XIX.2.9	Орон сууцны дээврийн засварын ажил /Дархан-Уул/	2012	1,000.0	1,000.0
XIX.2.10	4 дүгээр хорооны 33А байрын гадна ханын засвар /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	37.0	37.0
XIX.2.11	6 дугаар хорооны 43 дугаар байрын дээврийн засвар /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	21.0	21.0
XIX.3	Тоног төхөөрөмж:		550.0	550.0
XIX.3.1	Орон нутгийн нийтийн аж ахуйн үйлчилгээний тусгай зориулалтын машин механизм, тоног төхөөрөмж	2012	250.0	250.0
XIX.3.2	Хог тээвэрлэх автомашин, 3-4 тонны даацтай /Ховд, Жаргалант/	2012	30.0	30.0
XIX.3.3	Бохирын цэвэрлэгээний машин / Хөвсгөл, Ханх/	2012	25.0	25.0
XIX.3.4	Ундны ус цэвэрлэх төхөөрөмж / Хөвсгөл, Цагаан Уул/	2012	25.0	25.0
XIX.3.5	Уурын зуухны машин, тоног төхөөрөмж /Дархан-Уул, Хонгор/	2012	75.0	75.0
XIX.3.6	Хог тээвэрлэх авто машин /Ховд, Жаргалант/	2012	30.0	30.0
XIX.4	Барилга, хот байгуулалтын яамны тоног төхөөрөмж	2012	115.0	115.0
XX	ЭДИЙН ЗАСГИЙН ХӨГЖЛИЙН САЙД		16,444.0	12,586.2
XX.1	Эдийн засгийн хөгжлийн яам		50.5	50.5
XX.1.1	Их засвар	2012	50.5	50.5
XX.2	“Алтанбулаг” худалдааны чөлөөт бүс		15,832.0	11,974.2
XX.2.1	Хөрөнгө оруулалт:		15,795.5	11,937.7
XX.2.1.1	Алтанбулагийн чөлөөт бүсийн Сүхбаатар-Сэлэнгийн 25 км бохир усны шугам хоолойн ажил	2012-2013	8,023.0	6,017.0
XX.2.1.2	Алтанбулагийн чөлөөт бүсийн Сүхбаатар-Сэлэнгийн 25 км бохир усны шугам хоолойн ажлын цахилгаан хангамжийн ажил	2012-2013	1,589.5	1,192.5
XX.2.1.3	Алтанбулагийн чөлөөт бүсийн үерийн хамгаалалтын далан, суваг	2011-2012	4,295.0	3,275.2
XX.2.1.4	Алтанбулагийн чөлөөт бүсийн усан сангийн барилга байгууламжийн ажил, 800м3	2012	150.0	150.0
XX.2.1.5	Алтанбулагийн чөлөөт бүсийн гааль, худалдааны зам талбайн ажил	2012-2013	988.0	741.0
XX.2.1.6	Алтанбулагийн чөлөөт бүсийн дулааны станцын техник, эдийн засгийн үндэслэл боловсруулах	2012-2013	750.0	562.0
XX.2.2	Тоног төхөөрөмж:		36.5	36.5
XX.2.2.1	Машин, тоног төхөөрөмж	2012	13.5	13.5
XX.2.2.2	Компьютер, техник хэрэгсэл	2012	8.5	8.5

XX.2.2.3	Тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгө	2012	14.5	14.5
XX.3	“Чойр” эдийн засгийн чөлөөт бүс		536.5	536.5
XX.3.1	Хөрөнгө оруулалт:		490.0	490.0
XX.3.1.1	Төмөр замын салаа ба терминалын аж ахуйн зураг, төсөв	2012	140.0	140.0
XX.3.1.2	Цэвэр, бохир усны байгууламжийн зураг, төсөв	2012	80.0	80.0
XX.3.1.3	Нэгдсэн албадын конторын барилгын зураг, төсөв	2012	30.0	30.0
XX.3.1.4	Ерөнхий төлөвлөгөө	2012	240.0	240.0
XX.3.2	Тоног төхөөрөмж:		46.5	46.5
XX.3.2.1	Компьютер, техник хэрэгсэл	2012	25.0	25.0
XX.3.2.2	Автомашин	2012	21.5	21.5
XX.4	Гадаадын хөрөнгө оруулалтын газар		25.0	25.0
XX.4.1	Тоног төхөөрөмж:	2012	25.0	25.0
XXI	БОЛОВСРОЛ, ШИНЖЛЭХ УХААНЫ САЙД		259,220.0	133,908.7
XXI.1	Боловсрол		252,459.0	131,112.7
XXI.1.1	Хөрөнгө оруулалт:		214,917.5	93,541.2
XXI.1.1.1	Сургуулийн барилга, 640 суудал /Завхан, Тосонцэнгэл/	2008-2012	3,290.0	400.0
XXI.1.1.2	Сургуулийн барилга, 640 суудал /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2008-2012	1,990.0	312.0
XXI.1.1.3	Сургуулийн барилга, 640 суудал /Өвөрхангай, Уянга/	2009-2012	2,564.0	474.0
XXI.1.1.4	Сургуулийн барилга, 320 суудал /Завхан, Түдэвтэй/	2009-2012	1,400.0	74.5
XXI.1.1.5	Сургуулийн дотуур байрын барилга, 150 ор /Архангай, Хотонт/	2009-2012	838.0	50.0
XXI.1.1.6	Спорт заалын барилга, 12х18, уурын зуух /Хөвсгөл, Рашаант/	2009-2012	625.4	189.0
XXI.1.1.7	Сургуулийн барилга, 640 суудал /Говь-Алтай, Баян-Уул/	2010-2012	2,250.0	650.0
XXI.1.1.8	Сургуулийн барилга /Төв, Баян-Өнжүүл/	2010-2012	1,480.0	200.0
XXI.1.1.9	Сургуулийн барилга, спорт заал /Дундговь, Өндөршил/	2010-2012	1,400.0	400.0
XXI.1.1.10	Сургуулийн барилга, спорт заал /Сэлэнгэ, Сүхбаатар/	2010-2012	2,990.0	590.0
XXI.1.1.11	Сургуулийн барилга, 928 суудал /Ховд, Жаргалант, Прогресс/	2010-2012	2,800.0	1,490.0
XXI.1.1.12	Сургуулийн барилга /Хэнтий, Дэлгэрхаан/	2010-2012	650.0	134.2
XXI.1.1.13	Сургуулийн дотуур байрын барилга, 150 ор /Завхан, Дөрвөлжин/	2010-2012	820.0	70.0
XXI.1.1.14	Сургуулийн барилга, 920 суудал /Баян-Өлгий, Өлгий, 1 дүгээр сургууль/	2011-2012	2,800.0	2,200.0
XXI.1.1.15	Сургуулийн барилгын өргөтгөл /Булган, Хангал, Хялганат/	2011-2012	1,964.0	964.0
XXI.1.1.16	Сургуулийн барилга, 928 суудал /Дорноговь, Замын-Үүд/	2011-2012	2,500.0	2,000.0
XXI.1.1.17	Сургуулийн өргөтгөлийн барилга, 320 суудал /Дорноговь, Айраг/	2011-2012	1,200.0	600.0

XXI.1.1.18	Сургуулийн барилгын өргөтгөл, 200 суудал/ Дорнод, Хэрлэн, 8 дугаар сургууль, "Г" блок/	2011- 2012	400.0	200.0
XXI.1.1.19	Сургуулийн барилга, спорт заал, 320 суудал /Дундговь, Эрдэнэдалай/	2011- 2012	1,200.0	500.0
XXI.1.1.20	Сургуулийн барилга, 640 суудал /Завхан, Тэс/	2011- 2012	1,200.0	1,050.0
XXI.1.1.21	Сургуулийн барилга, 320 суудал /Завхан, Нөмрөг/	2011- 2012	1,200.0	1,050.0
XXI.1.1.22	Сургуулийн барилга, спорт заал, 640 суудал /Орхон, Баян-Өндөр, Их залуу баг/	2011- 2013	1,800.0	1,000.0
XXI.1.1.23	Сургуулийн барилгын өргөтгөл /Өвөрхангай, Хархорин, Эрдэнэ-Зуу, Шашны сургууль/	2011- 2012	850.0	700.0
XXI.1.1.24	Сургуулийн барилга, 560 суудал /Сэлэнгэ, Мандал/	2011- 2012	1,900.0	1,000.0
XXI.1.1.25	Сургуулийн барилга, 640 суудал /Сүхбаатар, Баруун-Урт/	2011- 2012	2,300.0	1,600.0
XXI.1.1.26	Сургуулийн барилгын өргөтгөл, 520 суудал /Увс, Улаангом, Шинэ-Ирээдүй/	2011- 2012	2,100.0	1,600.0
XXI.1.1.27	Сургуулийн барилга, 960 суудал /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг, 92 дугаар сургууль/	2011- 2012	2,800.0	2,000.0
XXI.1.1.28	Сургуулийн барилга, 320 суудал /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг, 70 дугаар тусгай сургууль/	2011- 2012	1,200.0	800.0
XXI.1.1.29	Сургуулийн барилга, 640 суудал /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг, Оюуны Ундраа цогцолбор, 22 дугаар сургууль/	2011- 2012	1,950.0	1,550.0
XXI.1.1.30	Сургуулийн барилгын өргөтгөл, 320 суудал /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр сургууль/	2011- 2012	1,800.0	1,000.0
XXI.1.1.31	Сургуулийн барилга, 640 суудал /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2011- 2013	2,200.0	1,080.0
XXI.1.1.32	Сургуулийн барилга, 640 суудал /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг, 21 дүгээр хороо/	2011- 2012	2,600.0	600.0
XXI.1.1.33	Сургуулийн барилга, 320 суудал /Ховд, Булган /	2011- 2013	1,400.0	800.0
XXI.1.1.34	Сургуулийн барилга, 640 суудал /Хөвсгөл, Мөрөн/	2011- 2013	1,400.0	500.0
XXI.1.1.35	Сургуулийн барилга, 320 суудал /Хөвсгөл, Баянзүрх/	2011- 2012	1,990.0	1,290.0
XXI.1.1.36	Сургуулийн барилга, спорт заал, 320 суудал /Хэнтий, Цэнхэр-Мандал/	2011- 2013	1,300.0	500.0
XXI.1.1.37	Сургуулийн барилга, 928 суудал /Дорнод, Хэрлэн, "Хан-Уул" цогцолбор/	2011- 2012	2,900.0	1,600.0
XXI.1.1.38	Сургуулийн барилгын өргөтгөл, 240 суудал /Булган, Тэшиг/	2011- 2012	750.0	500.0
XXI.1.1.39	Сургуулийн барилгын өргөтгөл, 160 суудал /Сүхбаатар, Мөнххаан/	2011- 2012	554.0	254.4
XXI.1.1.40	Сургуулийн дотуур байрын барилга, 150 ор /Баян-Өлгий, Улаанхус/	2011- 2012	850.0	600.0

XXI.1.1.41	Сургуулийн дотуур байрын барилга, 150 ор /Баян-Өлгий, Толбо/	2011-2012	928.0	628.0
XXI.1.1.42	Сургуулийн дотуур байрын барилга, 80 ор /Дундговь, Баянжаргалан/	2011-2012	500.0	400.0
XXI.1.1.43	Сургуулийн дотуур байрын барилга, 80 ор /Өмнөговь, Цогт-Овоо/	2011-2012	450.0	350.0
XXI.1.1.44	Спорт заалын барилга /Архангай, Ихтамир/	2011-2012	400.0	210.0
XXI.1.1.45	Спорт заалын барилга /Баян-Өлгий, Цэнгэл/	2011-2012	400.0	300.0
XXI.1.1.46	Спорт заалын барилга /Улаанбаатар, Хан-Уул дүүрэг, 7 дугаар сургууль/	2011-2012	482.0	382.0
XXI.1.1.47	Спорт заалын барилга /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг, 14 дүгээр сургууль/	2011-2012	482.0	382.0
XXI.1.1.48	Спорт заалын барилга /Сэлэнгэ, Зүүнбүрэн/	2011-2012	500.0	150.0
XXI.1.1.49	Спорт заалын барилга /Хөвсгөл, Рэнчинлхүмбэ/	2011-2012	400.0	350.0
XXI.1.1.50	Цэцэрлэгийн барилга, 150 ор /Архангай, Эрдэнэбулган, 1 дүгээр цэцэрлэг/	2011-2012	860.0	460.0
XXI.1.1.51	Цэцэрлэгийн барилга, 100 ор /Баян-Өлгий, Дэлүүн/	2011-2012	510.0	410.0
XXI.1.1.52	Цэцэрлэгийн барилга, 175 ор /Баянхонгор, Заг/	2011-2012	490.0	40.0
XXI.1.1.53	Цэцэрлэгийн барилга, 150 ор /Дорнод, Хэрлэн, 3 дугаар цэцэрлэг/	2011-2012	650.0	400.0
XXI.1.1.54	Цэцэрлэгийн барилга, 140 ор /Дорнод, Баяндун/	2011-2012	630.0	280.0
XXI.1.1.55	Цэцэрлэгийн барилга, 150 ор /Дорнод, Хэрлэн, 12 дугаар цэцэрлэг/	2011-2012	690.0	390.0
XXI.1.1.56	Цэцэрлэгийн барилга, 75 ор /Дорнод, Булган/	2011-2012	550.0	250.0
XXI.1.1.57	Цэцэрлэгийн барилга, 100 ор /Дундговь, Дэлгэрхангай/	2011-2012	510.0	210.0
XXI.1.1.58	Цэцэрлэгийн барилга, 100 ор /Дундговь, Гурвансайхан/	2011-2012	550.0	104.5
XXI.1.1.59	Цэцэрлэгийн барилга, 120 ор /Орхон, Баян-Өндөр, Эрдэнэ баг/	2011-2012	620.0	460.0
XXI.1.1.60	Цэцэрлэгийн барилга, 175 ор /Өмнөговь, Даланзадгад/	2011-2012	1,000.0	650.0
XXI.1.1.61	Цэцэрлэгийн барилга, 75 ор /Увс, Ховд, Бөхмөрөн, Завхан/	2011-2012	1,543.0	543.0
XXI.1.1.62	Цэцэрлэгийн барилга, 100 ор /Увс, Улаангом/	2011-2012	450.0	350.0
XXI.1.1.63	Цэцэрлэгийн барилга, 150 ор /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг, 9 дүгээр хороо, 31 дүгээр цэцэрлэг/	2011-2012	850.0	300.0
XXI.1.1.64	Цэцэрлэгийн барилга, 100 ор /Улаанбаатар, Хан-Уул дүүрэг, 6 дугаар хороо/	2011-2012	550.0	450.0
XXI.1.1.65	Цэцэрлэгийн барилга, 75 ор /Сэлэнгэ, Баянгол/	2011-2012	350.0	45.0
XXI.1.1.66	Цэцэрлэгийн барилга, 75 ор /Сэлэнгэ, Түшиг/	2011-2012	550.0	350.0

XXI.1.1.67	Цэцэрлэгийн барилга, 150 ор /Сүхбаатар, Баруун-Урт/	2011-2012	850.0	650.0
XXI.1.1.68	Цэцэрлэгийн барилга, 100 ор /Ховд, Дуут /	2011-2012	723.5	423.5
XXI.1.1.69	Цэцэрлэгийн барилга, 100 ор /Хөвсгөл, Цагаан-Үүр/	2006-2014	650.0	550.0
XXI.1.1.70	Япон Улсын Засгийн газрын тусламжаар хэрэгжиж байгаа "Сургуулийн барилгын өргөтгөл-4" төслийн Монголын талын хөрөнгө	2006-2014	6,300.0	1,000.0
XXI.1.1.71	"Дэлхийн зөн" Олон улсын байгууллагын тусламжийн Монголын талын хөрөнгө	2010-2014	8,000.0	1,000.0
XXI.1.1.72	Япон Улсын "Өвсний-Үндэс" хөтөлбөрийн Монголын талын хөрөнгө	2011-2013	5,500.0	1,000.0
XXI.1.1.73	Дэлхийн банкны "Бүх нийтийн боловсролын үр дүнд түргэн хүрэх санаачилгын түншлэл" төслийн Монголын талын хөрөнгө	2008-2012	4,500.0	2,500.0
XXI.1.1.74	Сургуулийн өргөтгөлийн барилга /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг, Хөгжим бүжгийн коллеж/	2008-2012	4,998.0	870.0
XXI.1.1.75	Их, дээд сургуулийг дэмжих хөрөнгө оруулалт	2010-2012	10,000.0	3,000.0
XXI.1.1.76	"Оюутны байр-1000" хөтөлбөрийн хүрээнд 1000 оюутны байр барих /Улаанбаатар/	2011-2014	5,950.0	2,500.0
XXI.1.1.77	Их сургуулиудын хотхоны дэд бүтэц	2011-2012	20,000.0	2,007.5
XXI.1.1.78	Сургуулийн барилгын өргөтгөл /Дархан-Уул, Эрүүл мэндийн шинжлэх ухааны их сургуулийн харьяа коллеж/	2012-2013	1,030.0	730.0
XXI.1.1.79	Сургуулийн барилга, 640 суудал, /Булган, Булган, 1 дүгээр сургууль/	2012-2013	2,000.0	450.0
XXI.1.1.80	Сургуулийн барилга, 640 суудал, /Дорнод, Баян-Уул/	2012-2013	1,990.0	300.0
XXI.1.1.81	Сургуулийн барилгын өргөтгөл /Ховд, Дөргөн/	2012-2013	750.0	225.0
XXI.1.1.82	Сургуулийн барилгын өргөтгөл /Ховд, Чандмань/	2012-2013	750.0	225.0
XXI.1.1.83	Сургуулийн барилга, 960 суудал /Дундговь, Сайнцагаан/	2012-2013	3,100.0	600.0
XXI.1.1.84	Сургуулийн барилгын өргөтгөл, 320 суудал /Өвөрхангай, Бат-Өлзий/	2012-2013	1,450.0	300.0
XXI.1.1.85	Сургуулийн барилга, 320 суудал /Сүхбаатар, Түмэнцогт/	2012	1,500.0	281.0
XXI.1.1.86	Сургуулийн барилгын өргөтгөл, /Увс, Бөхмөрөн/	2012-2013	200.0	200.0
XXI.1.1.87	Сургуулийн барилга худалдан авах, 1500 суудал /Улаанбаатар, Налайх дүүрэг/	2012-2013	4,800.0	1,800.0
XXI.1.1.88	Сургуулийн барилга, 100 суудал /Хөвсгөл, Галт, Зүрх баг/	2012-2013	317.8	238.8
XXI.1.1.89	"Гурван-Эрдэнэ" сургуулийн барилгыг цэвэр, бохир усны системд холбох /Хөвсгөл, Мөрөн/	2012-2013	350.0	262.0

XXI.1.1.90	Сургуулийн барилга, 640 суудал /Увс, Тариалан/	2012-2014	2,500.0	375.0
XXI.1.1.91	Сургуулийн барилгын өргөтгөл /Улаанбаатар, Эрүүл мэндийн шинжлэх ухааны их сургуулийн 2 дугаар байр/	2012-2013	1,700.0	375.0
XXI.1.1.92	Сургуулийн дотуур байрын барилга, 150 ор /Өвөрхангай, Хархорин/	2012-2013	950.0	337.0
XXI.1.1.93	Сургуулийн дотуур байрын барилга, 100 ор /Дундговь, Сайхан-Овоо/	2012-2013	650.0	187.0
XXI.1.1.94	Сургуулийн дотуур байрын барилга 50 ор, хоолны газрын хамт /Төв, Жаргалант/	2012-2013	550.0	200.0
XXI.1.1.95	Сургуулийн дотуур байрын барилга, 150 ор /Хөвсгөл, Жаргалант/	2012-2013	850.0	225.0
XXI.1.1.96	Сургуулийн дотуур байрын барилга, 100 ор /Сэлэнгэ, Мандал/	2012-2013	700.0	337.0
XXI.1.1.97	Сургуулийн дотуур байрын өргөтгөл, шинэчлэл /Увс, Ховд/	2012	200.0	200.0
XXI.1.1.98	Спорт, урлагийн заалын өргөтгөл /Дундговь, Адаацаг/	2012	140.0	140.0
XXI.1.1.99	Урлагийн заалын барилга /Өвөрхангай, Баянгол/	2012	170.0	170.0
XXI.1.1.100	Спорт заалын барилга /Ховд, Ховд/	2012-2013	470.0	352.0
XXI.1.1.101	Спорт заалын барилга /Хэнтий, Галшар/	2012-2013	450.0	337.0
XXI.1.1.102	Спорт заалын барилга /Сэлэнгэ, Сүхбаатар, Спортын дунд сургууль/	2012-2013	600.0	450.0
XXI.1.1.103	Спорт заалын барилга /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг, 61 дүгээр сургууль/	2012-2013	550.0	200.0
XXI.1.1.104	Цэцэрлэгийн барилга, 150 ор /Баян-Өлгий, Өлгий, 9 дүгээр цэцэрлэг/	2012-2013	850.0	100.0
XXI.1.1.105	Цэцэрлэгийн барилга, 100 ор /Баянхонгор, Гурванбулаг/	2012-2013	700.0	200.0
XXI.1.1.106	Цэцэрлэгийн барилга, 150 ор /Булган, Булган, 1 дүгээр цэцэрлэг/	2012-2013	800.0	200.0
XXI.1.1.107	Цэцэрлэгийн барилга, 150 ор /Дундговь, Эрдэнэдалай/	2012-2013	700.0	225.0
XXI.1.1.108	Цэцэрлэгийн барилга, 75 ор /Увс, Өмнөговь/	2012-2013	500.0	375.0
XXI.1.1.109	Цэцэрлэгийн барилга, 75 ор /Сэлэнгэ, Алтанбулаг/	2012-2013	550.0	150.0
XXI.1.1.110	Цэцэрлэгийн барилга, 75 ор /Завхан, Идэр/	2012-2013	550.0	200.0
XXI.1.1.111	Цэцэрлэгийн барилгын өргөтгөл /Увс, Улаангом, 4 дүгээр цэцэрлэг/	2012-2013	650.0	225.0
XXI.1.1.112	Цэцэрлэгийн барилга, 75 ор /Сэлэнгэ, Шаамар, Дулаанхаан тосгон/	2012	550.0	150.0
XXI.1.1.113	Цэцэрлэгийн шинэчлэл, тохижилт /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012-2013	57.0	57.0
XXI.1.1.114	Цэцэрлэгийн барилга /Ховд, Мөст/	2012-2013	100.0	100.0
XXI.1.1.115	Гэр хорооллын хүүхдийн тоглоомын талбай байгуулах /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012-2013	300.0	225.0

XXI.1.1.116	Цэцэрлэгийн барилга, 100 ор /Сэлэнгэ, Шаамар/	2012-2013	650.0	225.0
XXI.1.1.117	Цэцэрлэгийн барилга, 75 ор /Сэлэнгэ, Жавхлант/	2012-2013	550.0	262.0
XXI.1.1.118	Спорт заалын барилга /Сэлэнгэ, Баруунбүрэн/	2012-2013	750.0	262.0
XXI.1.1.119	Багшийн хөгжлийн төв /Ховд, Зэрэг/	2012	20.0	20.0
XXI.1.1.120	"Гэр цэцэрлэг" төсөл хэрэгжүүлэх /Сүхбаатар, Халзан, Асгат, Эрдэнэцагаан/	2012	60.0	60.0
XXI.1.1.121	Сургуулийн дотуур байрын өргөтгөл, засвар /Сүхбаатар, Баяндэлгэр/	2012	100.0	100.0
XXI.1.1.122	Сургуулиудын биеийн тамирын талбай тохижуулах /Хэнтий/	2012	200.0	200.0
XXI.1.1.123	Спорт, урлагийн цогцолбор /Дорнод, Баянтүмэн/	2012	470.0	470.0
XXI.1.1.124	Ерөнхий боловсролын сургуулиудад "Шатар" төсөл хэрэгжүүлэх /Дорнод/	2012	15.0	15.0
XXI.1.1.125	Мэдээлэл зүйн кабинет /Дорнод, Хэрлэн, 12 дугаар сургууль/	2012	10.0	10.0
XXI.1.1.126	Цэцэрлэгийн барилга /Ховд, Буянт/	2012	118.0	118.0
XXI.1.1.127	Интернет номын сан байгуулах / Хөвсгөл, Тариалан /	2012	10.0	10.0
XXI.1.1.128	Цэцэрлэг шинээр барих, 100 ор /Хөвсгөл, Эрдэнэбулган/	2012	100.0	100.0
XXI.1.1.129	Цэцэрлэг шинээр барих, 100 ор /Хөвсгөл, Галт/	2012	100.0	100.0
XXI.1.1.130	Сургуулийн дотуур байрны шинэчлэлт /Сэлэнгэ, Ерөө, Бугант тосгон/	2012	69.0	69.0
XXI.1.1.131	Сургуулийн "Мэдээлэл зүйн кабинет" төсөл /Сэлэнгэ, Орхонтуул, Рашаант тосгон/	2012	25.0	25.0
XXI.1.1.132	Сумын дэнж дэх хүүхдийн цэцэрлэгийн барилга /Дорноговь, Сайншанд/	2012	620.0	620.0
XXI.1.1.133	Орон нутгийн боловсрол, соёлын салбарыг дэмжих хөтөлбөр /Өмнөговь/	2012	377.0	377.0
XXI.1.1.134	"Хөгжлийн төлөө хамтдаа" 1000 багшийн хөтөлбөр /Дархан-Уул, Дархан/	2012	20.0	20.0
XXI.1.1.135	Багшийн хөгжлийн төв байгуулах /Төв, Зуунмод, Хүмүүн цогцолбор дунд сургууль/	2012	26.0	26.0
XXI.1.1.136	"Цахим сургууль" хөтөлбөр /Улаанбаатар, Баянзүрх, Налайх дүүрэг/	2012	3,300.0	3,300.0
XXI.1.1.137	"Нээлттэй засаглал, иргэний танхим" хөтөлбөрийн хүрээнд судалгаа, шинжилгээ хийх, хороодод "Иргэний булан" нээж, иргэдийн боловсролыг дэмжих хөтөлбөрийн III үе шатыг хэрэгжүүлэх /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	70.0	70.0
XXI.1.1.138	Цэцэрлэгийн бага ангид ариун цэврийн өрөө тохижуулах /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг, 25 дугаар цэцэрлэг/	2012	10.0	10.0
XXI.1.1.139	Сургуулиудын номын санг сайжруулах, багшийн хөгжлийн төвийг байгуулан багш нарын ур чадварыг дээшлүүлэх төсөл /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	2012	700.0	700.0

XXI.1.1.140	"Боловсролын үйлчилгээг сайжруулах" хөтөлбөр /Улаанбаатар, Хан-Уул, Багануур, Багахангай дүүрэг/	2012	400.0	400.0
XXI.1.1.141	Сургуулийн барилга /Баян-Өлгий, Булган, Шүвтэр баг/	2012	715.0	715.0
XXI.1.1.142	Сургуулийн дотуур байрын барилга /Төв, Эрдэнэсант/	2012-2013	1,300.0	600.0
XXI.1.1.143	Бага сургуулийн шинэ барилга /Баянхонгор, Бууцагаан/	2012	500.0	500.0
XXI.1.1.144	Сургуулийн дотуур байрын барилга, 80 ор, /Дорноговь, Сайншанд, Төмөр замын 3 дугаар сургууль/	2012	625.0	625.0
XXI.1.1.145	Спорт заалын барилга /Дундговь, Сайнцагаан, "Эрдмийн далай" цогцолбор сургууль/	2012	400.0	400.0
XXI.1.1.146	Цэцэрлэгийн барилга, 100 ор /Завхан, Ургамал/	2012-2013	600.0	250.0
XXI.1.1.147	Сумын бага сургуулийн барилга худалдан авах /Төв, Зуунмод, Баянхошуугийн 3 дугаар баг/	2012	50.0	50.0
XXI.1.1.148	Сургуулийн барилгын өргөтгөл, 240 суудал /Өвөрхангай, Гучин-Ус/	2012	400.0	400.0
XXI.1.1.149	Сургуулийн спорт заалын барилга /Өмнөговь, Мандал-Овоо/	2012	300.0	300.0
XXI.1.1.150	Сургуулийн барилгын дуусгал, 640 суудал /Төв, Баянчандмань/	2012	400.0	400.0
XXI.1.1.151	Цэцэрлэгийн барилгын өргөтгөл /Төв, Алтанбулаг/	2012	160.0	160.0
XXI.1.1.152	Цэцэрлэгийн барилгын өргөтгөл /Төв, Жаргалант/	2012	150.0	150.0
XXI.1.1.153	Сургуулийн барилга /Хэнтий, Өндөрхаан хот, 1 дүгээр сургууль/	2012	400.0	400.0
XXI.1.1.154	Цэцэрлэгийн барилга /Хэнтий, Бор-Өндөр/	2012	200.0	200.0
XXI.1.1.155	Цэцэрлэг барилга /Хэнтий, Жаргалтхаан/	2012	200.0	200.0
XXI.1.1.156	Дотуур байрын барилга /Хэнтий, Галшир/	2012	200.0	200.0
XXI.1.1.157	Бага сургуулийн барилга /Хэнтий, Бэрх тосгон/	2012	150.0	150.0
XXI.1.1.158	Сумдын сургуульд мэдээллийн технологийн лаборатори байгуулах /Дорноговь, Говьсүмбэр/	2012	30.0	30.0
XXI.1.1.159	"Эрдмийн ундраа" цогцолбор сургуулийн барилгыг 3 давхар болгон өөрчлөх /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг, 54, 77, 78 дугаар сургуулиуд/	2012	2,900.0	2,900.0
XXI.1.1.160	Сургуулийн дотуур байр, 75 ор /Архангай, Ихтамир, Чулуут, Хангай, Жаргалант, Цэцэрлэг/	2012	2,750.0	2,750.0
XXI.1.1.161	Спорт заал шинээр барих /Архангай, Булган/	2012	300.0	300.0
XXI.1.1.162	Сургууль, цэцэрлэг /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2012	1,380.0	1,380.0
XXI.1.1.163	Спорт талбай байгуулах /Дорнод, Хэрлэн, 1,3,4,5,6,7,8,9,10 дугаар баг, Хивсний, Нуурын, Цэнхэр хороолол/	2012	950.0	950.0

XXI.1.1.164	2 дугаар цэцэрлэгийн барилгыг шинээр барих /Дорнод, Хэрлэн/	2012	740.0	740.0
XXI.1.1.165	8 дугаар цэцэрлэгийн барилгын дотор цөвөр, бохир ус, халаалтын засвар, барилгын дээврийн засвар /Дорнод/	2012	200.0	200.0
XXI.1.1.166	Цэцэрлэгийн барилга, 75 ор /Улаанбаатар, Налайх дүүрэг, 6 дугаар хороо, Городок/	2012	450.0	450.0
XXI.1.1.167	Цэцэрлэгийн барилга, 75 ор /Дорноговь, Дэлгэрэх/	2012	380.0	380.0
XXI.1.1.168	Цэцэрлэгийн барилга /Өмнөговь, Сэврэй/	2012	450.0	450.0
XXI.1.1.169	Ерөнхий боловсролын сургуульд гүний өрмийн худаг авах /Өвөрхангай, Баянгол/	2012	15.0	15.0
XXI.1.1.170	Цогцолбор сургуулийн биеийн тамирын талбай байгуулах /Өвөрхангай, Арвайхээр/	2012	10.0	10.0
XXI.1.1.171	Сургуулийн спорт заалны барилга /Баян-Өлгий, Өлгий, 4 дүгээр баг/	2012-2013	400.0	50.0
XXI.1.1.172	Цэцэрлэгийн барилга, 75 ор /Баян-Өлгий, Алтай/	2012-2013	450.0	50.0
XXI.1.1.173	Сургуулийн барилга /Баян-Өлгий, Баяннуур, Цагаанарал баг/	2012-2013	500.0	100.0
XXI.1.1.174	Сургуулийн барилгын өргөтгөлийн дуусгал, 320 суудал /Завхан, Улиастай, Хөгжим бүжгийн сургууль/	2012	235.8	235.8
XXI.1.1.175	Цэцэрлэгийн барилга, 100 ор /Завхан, Улиастай, Товцог баг/	2012	200.0	200.0
XXI.1.1.176	Боловсролын үйлчилгээг дэмжих хөтөлбөр /Ховд/	2012	210.0	210.0
XXI.1.1.177	Спорт заалын барилга /Баянхонгор, Баацагаан/	2012	250.0	250.0
XXI.1.2	Их засвар:		18,116.5	18,146.5
XXI.1.2.1	Боловсролын салбарын их засвар	2012	12,011.0	12,861.0
XXI.1.2.2	Сургуулийн барилгын их засвар /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг, 9 дүгээр сургууль/	2011-2012	461.0	261.0
XXI.1.2.3	Сургуулийн барилгын их засвар /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг, "Ирээдүй" 2 дугаар сургууль/	2011-2012	318.0	168.0
XXI.1.2.4	Сургуулийн барилгын их засвар /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг, "Ирээдүй" 3 дугаар бага сургууль/	2011-2012	317.0	167.0
XXI.1.2.5	Цэцэрлэгийн барилгын их засвар /Орхон, Баян-Өндөр, 1 дүгээр цэцэрлэг/	2011-2012	471.5	311.5
XXI.1.2.6	Цэцэрлэгийн барилгын их засвар /Орхон, Баян-Өндөр, 15 дугаар цэцэрлэг/	2011-2012	463.5	303.5
XXI.1.2.7	Сургуулийн барилгын их засвар /Дорнод, Чойбалсан/	2012	150.0	150.0
XXI.1.2.8	Сургуулийн барилгын их засвар /Дорнод, Хэрлэн, 2 дугаар сургууль/	2012	150.0	150.0
XXI.1.2.9	Сургуулийн барилгын их засвар /Өвөрхангай, Хужирт, 2 дугаар сургууль/	2012	150.0	150.0
XXI.1.2.10	Сургуулийн барилгын их засвар /Дорнод, Цагаан-Овоо/	2012	280.0	280.0
XXI.1.2.11	Сургуулийн барилгын их засвар /Хөвсгөл, Мөрөн, "Дэлгэрмөрөн" цогцолбор/	2012	350.0	350.0

XXI.1.2.12	Сургуулийн барилгын их засвар /Увс, Хяргас/	2012	150.0	150.0
XXI.1.2.13	Цэцэрлэгийн барилгын их засвар /Өмнөговь, Даланзадгад, 24 дүгээр цэцэрлэг/	2012	180.0	180.0
XXI.1.2.14	Цэцэрлэгийн барилгуудын их засвар /Сүхбаатар, Баруун-Урт/	2012	480.0	480.0
XXI.1.2.15	Цэцэрлэгийн барилгын их засвар /Увс, Хяргас/	2012	125.0	125.0
XXI.1.2.16	Цэцэрлэгийн барилгын их засвар /Өвөрхангай, Арвайхээр, 3 дугаар цэцэрлэг/	2012	145.0	145.0
XXI.1.2.17	Цэцэрлэгийн их засвар /Дорнод, Хэрлэн, 6 дугаар цэцэрлэг/	2012	200.0	200.0
XXI.1.2.18	Дорнод дээд сургуулийн их засвар /Дорнод, Хэрлэн/	2012	100.0	100.0
XXI.1.2.19	Спорт заалын барилгын их засвар /Дорнод, Хэрлэн, Дорнод дээд сургууль, 1, 5 дугаар сургууль, Шаталсан сургалттай техник, технологийн сургууль/	2012	80.0	80.0
XXI.1.2.20	Сургуулийн барилгын дээврийн болон халаалтын засвар /Дорнод, Сэргэлэн/	2012	60.0	60.0
XXI.1.2.21	Шаталсан сургалттай техник, технологийн сургуулийн ажилчдын байрын сантехникийн засвар /Дорнод/	2012	30.0	30.0
XXI.1.2.22	Сургуулийн барилгын халаалтын тогооны засвар /Дорнод, Дашбалбар/	2012	100.0	100.0
XXI.1.2.23	Сургуулийн спорт заалын барилгын их засвар /Хөвсгөл, Улаан-Уул/	2012	10.0	10.0
XXI.1.2.24	Цэцэрлэгийн барилгын цэвэр, бохир усны их засвар /Сэлэнгэ, Баруунбүрэн/	2012	35.0	35.0
XXI.1.2.25	Сургуулийн барилгын засвар /Сэлэнгэ, Хүдэр/	2012	146.0	146.0
XXI.1.2.26	Сургуулийн барилгын цэвэр, бохир усны их засвар /Сэлэнгэ, Ерөө, Бугант тосгон/	2012	65.0	65.0
XXI.1.2.27	Сургууль, цэцэрлэгийн барилгыг цэвэр, бохир усны системд холбох /Дундговь, Сайхан-Овоо/	2012	20.0	20.0
XXI.1.2.28	Спорт заалын барилгын их засвар /Дундговь, Дэлгэрхангай/	2012	49.0	49.0
XXI.1.2.29	Сургуулийн барилгын дээврийн их засвар /Өвөрхангай, Есөнзүйл/	2012	30.0	30.0
XXI.1.2.30	Сургуулийн барилгын дээвэр, сантехникийн их засвар /Дархан-Уул/	2012	60.0	60.0
XXI.1.2.31	Аймгийн ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгийн их засвар, тоног төхөөрөмж /Төв/	2012	70.0	70.0
XXI.1.2.32	Сургуулийн барилгын их засвар /Сэлэнгэ, Сүхбаатар, 1 дүгээр сургууль/	2012	200.0	200.0
XXI.1.2.33	Сургуулийн барилгын их засвар /Сэлэнгэ, Сайхан, Номгон тосгон/	2012	200.0	200.0
XXI.1.2.34	Сургуулийн барилгын их засвар /Сэлэнгэ, Түшиг/	2012	100.0	100.0

XXI.1.2.35	Сургуулийн дотуур байрын их засвар /Архангай, Төвшрүүлэх/	2012	80.0	80.0
XXI.1.2.36	Сумын цэцэрлэгийн барилгын дээврийн их засвар /Архангай, Хайрхан/	2012	30.0	30.0
XXI.1.2.37	Сургуулийн барилгын дээврийн засвар /Дорнод, 5 дугаар сургууль/	2012	50.0	50.0
XXI.1.2.38	Сургуулийн барилгын дээврийн засвар /Дорнод, Баяндун/	2012	40.0	40.0
XXI.1.2.39	3 дугаар цэцэрлэгийн засвар /Дорноговь, Сайшанд/	2012	80.0	80.0
XXI.1.2.40	9 жилийн 6 дугаар сургуулийн спорт заалын нэгдсэн засвар /Дархан-Уул, Шарын гол/	2012	29.5	29.5
XXI.1.2.41	Сургуулийн барилгын засвар /Дорнод, Халх гол, Ялалт баг/	2012	50.0	50.0
XXI.1.3	Тоног төхөөрөмж:		19,425.0	19,425.0
XXI.1.3.1	Боловсролын салбарын тоног төхөөрөмж	2012	15,360.0	15,360.0
XXI.1.3.2	Сургуулийн мэдээлэл зүйн кабинет /Дорнод, Хөлөнбуйр/	2012	5.0	5.0
XXI.1.3.3	Сургууль, соёлын төвийн техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж /Сүхбаатар/	2012	100.0	100.0
XXI.1.3.4	Цэцэрлэгийн гал тогооны тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх /Дундговь, Адаацаг/	2012	20.0	20.0
XXI.1.3.5	Цэцэрлэгүүдийг тоглоомжуулах /Булган/	2012	100.0	100.0
XXI.1.3.6	Цэцэрлэгийн хүүхдийн гудас, хөнжил шинэчлэх, материаллаг баазыг нэмэгдүүлэх /Булган, Булган/	2012	30.0	30.0
XXI.1.3.7	Боловсролын салбарын тоног төхөөрөмж, их засвар /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2012	100.0	100.0
XXI.1.3.8	Цэцэрлэгүүдийн гал тогооны тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	90.0	90.0
XXI.1.3.9	Сургуулийн "Компьютер, техник хангамжийг сайжруулах, интернет кабинет байгуулах" /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	40.0	40.0
XXI.1.3.10	Их, дээд сургуулийн "Компьютер, техник хангамжийг сайжруулах, интернет кабинет байгуулах" /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг, 5 сургууль/	2012	40.0	40.0
XXI.1.3.11	Сургууль, цэцэрлэгийн материаллаг баазыг бэхжүүлэх, засвар үйлчилгээ /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2012	200.0	200.0
XXI.1.3.12	Боловсролын салбарын тоног төхөөрөмж, их засвар, үйлчилгээ /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2012	550.0	550.0
XXI.1.3.13	Цэцэрлэгийн тоног төхөөрөмж /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг, 9 дүгээр цэцэрлэг/	2012	5.0	5.0
XXI.1.3.14	Сургуулийн тоног төхөөрөмж, үйлчилгээ /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг, 25 дугаар тусгай сургууль/	2012	20.0	20.0
XXI.1.3.15	Сургуулийн тохижилт, тоног төхөөрөмж /Дорнод, Дашбалбар/	2012	30.0	30.0

XXI.1.3.16	Сумын цэцэрлэгийн гал тогооны тоног төхөөрөмж /Архангай, Ихтамир/	2012	11.0	11.0
XXI.1.3.17	Сумын цэцэрлэгийн гал тогооны тоног төхөөрөмж /Архангай, Өлзийт/	2012	10.0	10.0
XXI.1.3.18	Сумын цэцэрлэгийн гал тогооны тоног төхөөрөмж /Архангай, Тариат/	2012	10.0	10.0
XXI.1.3.19	Багийн цэцэрлэгийн гал тогооны тоног төхөөрөмж /Архангай, Тариат, Мөрөн баг/	2012	6.0	6.0
XXI.1.3.20	Сумын цэцэрлэгийн гал тогооны тоног төхөөрөмж /Архангай, Эрдэнэмандал/	2012	11.0	11.0
XXI.1.3.21	Цэцэрлэг, сургууль, дотуур байрын гал тогооны тоног төхөөрөмж /Архангай, Хашаат/	2012	22.0	22.0
XXI.1.3.22	Сургуулийн халаалтын тогоо, дотуур байр, багшийн хөгжлийн төвийн тохижилт /Дорнод, Гурванзагал/	2012	5.0	5.0
XXI.1.3.23	Сумдын сургуульд мэдээллийн технологийн лаборатори байгуулах /Сүхбаатар, 3 сум/	2012	30.0	30.0
XXI.1.3.24	Сургуулийн хүүхдийн автобус хөтөлбөр /Орхон/	2012	750.0	750.0
XXI.1.3.25	Дүүргийн нийт сургуулийг интернэтэд холбож, сургууль, цэцэрлэгүүдийг электрон тоног төхөөрөмж болон сургалтын цахим материалуудаар хангах /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	2012	1,600.0	1,600.0
XXI.1.3.26	Ерөнхий боловсролын сургуулиудад "Британика" толь бичгийг сургалтын материалын зориулалтаар нийлүүлэх /Баянхонгор/	2012	200.0	200.0
XXI.1.3.27	Цэцэрлэгийн тавилга, тоног төхөөрөмж /Дорноговь, Иххэт/	2012	80.0	80.0
XXI.2	Шинжлэх ухаан		6,761.0	2,796.0
XXI.2.1	Хөрөнгө оруулалт:		5,100.0	1,135.0
XXI.2.1.1	Газар хөдлөлтийг бүртгэх станцын барилга, тохижилт /Булган, Булган/	2011-2012	300.0	110.0
XXI.2.1.2	Газар хөдлөлтийг бүртгэх станцын барилга /Сэлэнгэ/	2012-2013	300.0	225.0
XXI.2.1.3	Биологийн идэвхтэй бэлдмэлийн үйлдвэрлэл, туршилтын цех /Улаанбаатар/	2012-2013	500.0	200.0
XXI.2.1.4	Шинжлэх ухааны судалгааны лаборатори, спортын танхим бүхий цогцолборын барилга	2012-2014	4,000.0	600.0
XXI.2.2	Их засвар	2012	800.0	800.0
XXI.2.3	Тоног төхөөрөмж	2012	861.0	861.0
XXII	СОЁЛ, СПОРТ, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЙД		96,878.5	49,334.9
XXII.1	Соёл		72,242.4	37,723.2
XXII.1.1	Хөрөнгө оруулалт:		61,184.4	26,665.2
XXII.1.1.1	Түүх, дурсгал, соёлын өвийг сэргээн засварлах	2010-2014	4,000.0	741.0
XXII.1.1.2	Соёлын төвийн барилга, 250 суудал /Баянхонгор, Бууцагаан/	2008-2012	664.7	260.3

XXII.1.1.3	Алтай чуулгын байр /Говь-Алтай/	2008-2012	4,700.0	1,718.0
XXII.1.1.4	Театр, концертын заал /Дорнод/	2008-2012	4,010.0	980.0
XXII.1.1.5	Гандантэгчилэн хийдийн өргөтгөлийн барилга, 1080 суудал /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2008-2014	11,700.0	3,000.0
XXII.1.1.6	Соёлын төвийн барилга /Баянхонгор, Баацагаан/	2011-2012	600.0	300.0
XXII.1.1.7	Соёлын төвийн барилга /Булган, Баян-Агт/	2011-2012	700.0	400.0
XXII.1.1.8	Соёлын төвийн барилга /Говь-Алтай, Тайшир/	2011-2012	350.0	250.0
XXII.1.1.9	Төв халхын дуулалт жүжгийн театрын барилга /Дундговь/	2011-2014	6,800.0	3,300.0
XXII.1.1.10	Соёлын төвийн барилга, 500 суудал /Завхан, Тосонцэнгэл/	2011-2013	2,200.0	1,664.2
XXII.1.1.11	Хөгжимт жүжгийн театрын барилга, 800 суудал /Завхан/	2011-2014	3,000.0	1,200.0
XXII.1.1.12	Соёлын төвийн барилга, 500 суудал /Өвөрхангай, Уянга/	2011-2012	1,300.0	300.0
XXII.1.1.13	Соёлын төвийн барилга, 240 суудал /Өвөрхангай, Хайрхандулаан/	2011-2012	610.0	410.0
XXII.1.1.14	Соёлын төвийн барилга, 350 суудал /Увс, Улаангом/	2011-2012	600.0	300.0
XXII.1.1.15	Нийтийн номын сангийн барилга /Архангай, Эрдэнэбулган/	2011-2012	850.0	443.0
XXII.1.1.16	Соёл, урлаг, спортын өргөө /Сүхбаатар, Дарьганга/	2011-2012	1,121.0	621.0
XXII.1.1.17	Соёл, урлаг, спортын өргөө /Сүхбаатар, Эрдэнэцагаан/	2011-2012	1,020.0	520.0
XXII.1.1.18	Соёлын төв, спорт цогцолборын барилга /Ховд, Мянгад/	2011-2012	936.0	336.0
XXII.1.1.19	Соёл, спортын төвийн барилга, 300 суудал /Хөвсгөл, Бүрэнтогтох/	2011-2012	780.0	330.0
XXII.1.1.20	Хан-Хэнтий чуулгын барилга /Хэнтий, Өндөрхаан/	2011-2014	3,500.0	2,350.0
XXII.1.1.21	Соёлын төвийн барилга, 200 суудал /Баян-Өлгий, Буянт/	2012-2013	650.0	200.0
XXII.1.1.22	Төв номын сангийн өргөтгөл /Дорнод, Чойбалсан/	2012-2013	463.7	163.7
XXII.1.1.23	Соёлын төвийн барилга, 250 суудал /Сэлэнгэ, Шаамар/	2012-2013	750.0	200.0
XXII.1.1.24	Соёлын төвийн болон Захирагчийн албаны барилга /Сэлэнгэ, Орхонтуул, Рашаант/	2012-2013	1,000.0	337.0
XXII.1.1.25	Соёлын төвийн барилга, 250 суудал /Өвөрхангай, Есөнзүйл/	2012-2013	750.0	225.0
XXII.1.1.26	Соёлын төвийн барилга, 250 суудал /Хөвсгөл, Алаг-Эрдэнэ/	2012-2013	750.0	187.0
XXII.1.1.27	Соёлын төвийн барилга, 150 суудал /Хэнтий, Дадал/	2012-2013	400.0	300.0
XXII.1.1.28	Соёлын төвийн барилга, 100 суудал /Хэнтий, Баянмөнх/	2012-2013	300.0	225.0

XXII.1.1.29	Соёлын төвийн барилга, 200 суудал /Завхан, Баянхайрхан/	2012-2013	700.0	225.0
XXII.1.1.30	"Ганданбалбарлин" хийдийн тохижилт /Дорнод, Дашбалбар/	2012	20.0	20.0
XXII.1.1.31	Егүээр хутагт Галсандашийн музейн гадна тохижилт /Сүхбаатар, Эрдэнэцагаан/	2012	20.0	20.0
XXII.1.1.32	Сумын "Дуурлиг нарс-Хүннү, Монгол ээж" музейн барилга, номын сан, усан оргилуур /Хэнтий, Баян-Адрага/	2012	224.0	224.0
XXII.1.1.33	Аймгийн музейн хашаа, тохижилт /Дорнод, Хэрлэн/	2012	75.0	75.0
XXII.1.1.34	Соёлын төвийн барилга /Орхон, Баян-Өндөр, Дэнж баг/	2012-2013	900.0	300.0
XXII.1.1.35	Соёл, спортын төвийн барилга /Өмнөговь, Номгон/	2012	600.0	600.0
XXII.1.1.36	Соёлын төвийн барилга /Архангай, Батцэнгэл/	2012-2013	350.0	150.0
XXII.1.1.37	С.Лувсанвандангийн нэрэмжит Хөгжимт драмын театрын гадна тохижилт /Баянхонгор/	2012	150.0	150.0
XXII.1.1.38	Өндөр гэзэн Занабазарын музей байгуулах /Өвөрхангай/	2012	100.0	100.0
XXII.1.1.39	Соёлын төвийн барилгын өргөтгөл /Төв, Сэргэлэн/	2012	5.0	5.0
XXII.1.1.40	Сумдын соёлын төвийн тохижилт /Төв/	2012	25.0	25.0
XXII.1.1.41	Соёлын төвийн барилга /Өмнөговь, Ноён/	2012	600.0	600.0
XXII.1.1.42	"Баянгол хөгжил хөтөлбөр" /Улаанбаатар/	2012	2,000.0	2,000.0
XXII.1.1.43	Аймгийн боловсрол, соёлын газрын засвар /Увс, Улаангом/	2012	100.0	100.0
XXII.1.1.44	Анхдагчуудын ордон, музейн дотоод дизайн, засал /Булган/	2012	60.0	60.0
XXII.1.1.45	Соёлын төвийн барилга /Орхон, Баян-Өндөр, Шанд баг/	2012	250.0	250.0
XXII.1.1.46	Соёлын төвийн барилга /Баянхонгор, Баянговь/	2012	500.0	500.0
XXII.1.2	Их засвар:		4,958.0	4,958.0
XXII.1.2.1	Улсын драмын эрдмийн театрын барилгын засвар, тоног төхөөрөмж	2012	293.0	293.0
XXII.1.2.2	Соёлын салбарын барилгуудын их засвар	2012	3,680.0	3,680.0
XXII.1.2.3	Соёлын төвийн барилгын их засвар /Дорнод, Чулуунхороот/	2012	120.0	120.0
XXII.1.2.4	Соёлын төвийн барилгын их засвар /Сэлэнгэ, Орхон/	2012	100.0	100.0
XXII.1.2.5	Соёлын төвийн барилгын их засвар /Сүхбаатар, Онгон/	2012	50.0	50.0
XXII.1.2.6	Музейн талбайн усан оргилуурын их засвар /Дорнод, Хэрлэн, 3 дугаар баг/	2012	30.0	30.0
XXII.1.2.7	Соёлын төвийн барилгын их засвар /Сүхбаатар, Сүхбаатар/	2012	25.0	25.0
XXII.1.2.8	Соёлын төвийн барилгын их засвар /Ховд, Мөнххайрхан/	2012	100.0	100.0
XXII.1.2.9	Драмын театрын сантехникийн их засвар /Хөвсгөл аймаг /	2012	100.0	100.0

XXII.1.2.10	Соёлын төвийн барилгын их засвар /Дундговь, Эрдэнэдалай/	2012	10.0	10.0
XXII.1.2.11	Соёл, спорт цогцолборын их засвар /Архангай, Чулуут/	2012	170.0	170.0
XXII.1.2.12	Соёл, спорт цогцолборын их засвар /Архангай, Төвшрүүлэх/	2012	100.0	100.0
XXII.1.2.13	Музейн дулааны шугамын их засвар /Дархан-Уул, Дархан/	2012	20.0	20.0
XXII.1.2.14	Соёл, спортын ордны их засвар /Төв, Эрдэнэсант/	2012	160.0	160.0
XXII.1.3	Тоног төхөөрөмж:		6,100.0	6,100.0
XXII.1.3.1	Соёлын салбарын тоног төхөөрөмж	2012	5,650.0	5,650.0
XXII.1.3.2	Сумдын орон нутгийг судлах музейг үзмэрээр хангах /Сүхбаатар, Эрдэнэцагаан, Дарьганга/	2012	20.0	20.0
XXII.1.3.3	Сумдын соёлын төв, номын санг компьютерээр хангах /Сүхбаатар/	2012	15.0	15.0
XXII.1.3.4	Соёлын төвүүдийн техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж /Сүхбаатар/	2012	100.0	100.0
XXII.1.3.5	Соёлын төвийн үлээвэр хөгжим /Дорнод, Баян-Уул, Булган, Гурванзагал, Цагаан-Овоо, Хөлөнбуйр, Матад, Халхгол, Чулуунхороот, Баянтүмэн, Сэргэлэн, Хүүхдийн төлөө төв/	2012	135.0	135.0
XXII.1.3.6	Соёлын төвийн сандал /Дорнод, Хөлөнбуйр, Гурванзагал/	2012	10.0	10.0
XXII.1.3.7	Соёлын төвийн сандал, ширээ /Төв, Архуст/	2012	5.0	5.0
XXII.1.3.8	Сумдын номын сангийн номын фондыг өргөжүүлэх /Ховд/	2012	20.0	20.0
XXII.1.3.9	Аймгийн музей, эмнэлгийн түргэн тусламжийн автомашин /Дорнод, Чулуунхороот, Халхгол, Булган, Матад, Дашбалбар/	2012	125.0	125.0
XXII.1.3.10	Өндөр гэгээн Занабазарын музей байгуулах /Өвөрхангай/	2012	20.0	20.0
XXII.2	СПОРТ		24,636.1	11,611.7
XXII.2.1	Хөрөнгө оруулалт:		24,471.1	11,446.7
XXII.2.1.1	Спорт цогцолбор, 700 суудал /Сүхбаатар, Баруун-Урт/	2010-2012	1,602.6	300.0
XXII.2.1.2	Дүүргийн спорт цогцолбор, 700 суудал /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2010-2012	2,364.5	966.7
XXII.2.1.3	Спорт цогцолбор, 2200 суудал /Дархан-Уул/	2011-2013	11,041.0	4,000.0
XXII.2.1.4	Спорт цогцолбор, усан бассейн /Сэлэнгэ, Сүхбаатар/	2011-2012	1,000.0	880.0
XXII.2.1.5	Спорт цогцолбор, усан бассейн /Увс/	2012-2013	1,200.0	40.0
XXII.2.1.6	Спорт цогцолбор /Ховд, Манхан/	2012-2013	600.0	110.0
XXII.2.1.7	Спорт заалын барилга /Дорнод, Хэрлэн, 2 дугаар баг/	2012-2013	453.0	340.0

XXII.2.1.8	Сумдад спорт чийрэгжүүлэлтийн гадна талбай байгуулах /Сүхбаатар, Эрдэнэцагаан, Дарьганга, Наран, Уулбаян, Түвшинширээ, Баруун-Урт/	2012	160.0	160.0
XXII.2.1.9	Биеийн тамир, спорт, хөлбөмбөгийн талбай байгуулах /Дорнод, Хэрлэн/	2012	350.0	350.0
XXII.2.1.10	Бүх нийтийн эрүүл мэндийг дэмжих төсөл /Увс/	2012	300.0	300.0
XXII.2.1.11	Сумын төвийн усан спорт сургалтын төв /Говьсүмбэр, Сүмбэр/	2012	380.0	380.0
XXII.2.1.12	Спорт талбай байгуулах, орчны тохижилт /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2012	500.0	500.0
XXII.2.1.13	"Нутгийн салхи" үндэсний спортыг хөгжүүлэх хөтөлбөр /Дархан-Уул/	2012	50.0	50.0
XXII.2.1.14	Спортын ордны барилга худалдан авах /Дархан-Уул, Шарын гол/	2012	220.0	220.0
XXII.2.1.15	Спорт заал барих /Булган, Хялганат тосгон/	2012	250.0	250.0
XXII.2.1.16	Нийтийн биеийн тамир, хүүхдийн тоглоомын талбай байгуулах /Төв, Баянхангай/	2012	15.0	15.0
XXII.2.1.17	Сумын төвд биеийн тамирын талбай байгуулах /Төв, Заамар/	2012	10.0	10.0
XXII.2.1.18	Спорт заалны барилга /Баянхонгор, Баянбулаг/	2012	250.0	250.0
XXII.2.1.19	Спорт заалны барилга /Дундговь, Өлзийт/	2012	400.0	400.0
XXII.2.1.20	Спорт цогцолборын барилга /Завхан, Улиастай/	2012-2013	2,800.0	1,400.0
XXII.2.1.21	Хүн эмнэлэгт чийрэгжүүлэх кабинет барих /Өвөрхангай, Хайрхандулаан/	2012	25.0	25.0
XXII.2.1.22	Спорт цогцолборын барилга /Баянхонгор, Жинст/	2012	250.0	250.0
XXII.2.1.23	Спорт цогцолборын барилга /Баянхонгор, Эрдэнэцогт/	2012	250.0	250.0
XXII.2.2	Их засвар:		140.0	140.0
XXII.2.2.1	Спорт заалны засвар /Сүхбаатар, Түмэнцогт/	2012	140.0	140.0
XXII.2.3	Тоног төхөөрөмж:		25.0	25.0
XXII.2.3.1	Бялдаржуулах, чийрэгжүүлэх клубын техник, тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	15.0	15.0
XXII.2.3.2	Спортын цаг /табло/, сагсан бөмбөгийн иж бүрэн шит /Дорнод, спорт хороо/	2012	10.0	10.0
XXIII	ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙД		135,809.0	82,563.1
XXIII.1	Хөрөнгө оруулалт:		103,193.5	48,932.2
XXIII.1.1	Азийн хөгжлийн банкны буцалтгүй тусламжаар хэрэгжүүлэх "Эрүүл мэндийн салбарын хөгжил-3" хөтөлбөрийн Монголын талын хөрөнгө	2009-2013	2,060.4	209.4
XXIII.1.2	Азийн хөгжлийн банкны буцалтгүй тусламжаар хэрэгжүүлэх "Бага насны хүүхдийн хоол тэжээлийн аргаг дутагдлыг бууруулах" төслийн Монголын талын хөрөнгө	2012	41.3	41.3

XXIII.1.3	Эрүүл мэндийн төвийн барилга, 100 ор /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2010-2012	4,632.4	1,832.4
XXIII.1.4	Хавдар судлалын үндэсний төвийн өргөтгөл /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2010-2012	3,026.5	1,026.5
XXIII.1.5	Сэтгэцийн эмгэг судлалын үндэсний төвийн барилга /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2010-2012	3,200.0	1,369.4
XXIII.1.6	Төрөх эмнэлэг, 300 ор /Улаанбаатар, Хан-Уул дүүрэг/	2010-2013	19,000.0	6,000.0
XXIII.1.7	Төрөх эмнэлэг, 150 ор /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2010-2012	9,044.4	7,544.4
XXIII.1.8	Улсын клиникийн 1 дүгээр нэгдсэн эмнэлгийн өргөтгөл /Улаанбаатар/	2011-2013	13,780.0	6,082.3
XXIII.1.9	Геронтологийн төв, 60 ор /Улаанбаатар/	2011-2013	4,724.6	2,224.6
XXIII.1.10	Төрөх эмнэлэг, 10 ор /Говьсүмбэр, Сүмбэр/	2011-2012	700.0	350.0
XXIII.1.11	Эмнэлгийн барилга, 10 ор /Дундговь, Дэлгэрцогт/	2011-2012	376.3	26.3
XXIII.1.12	Эмнэлгийн барилга, 20 ор /Өвөрхангай, Бат-Өлзий/	2011-2012	479.9	209.7
XXIII.1.13	Уламжлалт анагаах ухааны эмнэлэг, 20 ор /Дундговь, Сайнцагаан/	2011-2012	413.6	89.5
XXIII.1.14	Бүсийн оношлогоо, эмчилгээний төвийн барилгын өргөтгөл /Өвөрхангай, Арвайхээр/	2011-2012	1,290.0	832.9
XXIII.1.15	Төрөх эмнэлэг, 50 ор /Булган, Булган/	2011-2013	1,600.0	800.0
XXIII.1.16	Эрүүл мэндийг дэмжих төв /Говь-Алтай/	2011-2012	581.6	307.1
XXIII.1.17	Эмнэлгийн барилга, 10 ор /Архангай, Хангай/	2011-2012	487.6	60.0
XXIII.1.18	Эмнэлгийн барилга, 10 ор /Архангай, Өгийнуур/	2011-2012	399.2	62.8
XXIII.1.19	Эмнэлгийн барилга, 10 ор /Баянхонгор, Шинэжинст/	2011-2012	482.0	100.0
XXIII.1.20	Эмнэлгийн барилга, 20 ор /Сүхбаатар, Онгон/	2011-2012	562.0	293.4
XXIII.1.21	Эмнэлгийн барилга, 10 ор /Увс, Тариалан, Наранбулаг/	2011-2012	1,041.2	261.5
XXIII.1.22	Эрүүл мэндийг дэмжих төв /Дорноговь/	2011-2012	797.0	392.0
XXIII.1.23	Эрүүл мэндийг дэмжих төв /Орхон, Баян-Өндөр/	2011-2012	734.0	329.0
XXIII.1.24	Эрүүл мэндийг дэмжих төв /Хэнтий, Өндөрхаан/	2011-2012	734.0	329.0
XXIII.1.25	Уламжлалт анагаах ухааны эмнэлэг, 20 ор /Дорнод, Хэрлэн/	2011-2012	506.2	231.2
XXIII.1.26	Эмнэлгийн барилга, 10 ор /Говь-Алтай, Цээл/	2011-2012	535.0	100.0
XXIII.1.27	Халдвартын эмнэлэг, 30 ор /Завхан, Улиастай/	2011-2012	1,198.0	778.0
XXIII.1.28	Халдвартын эмнэлэг, 30 ор /Говь-Алтай, Алтай/	2011-2012	1,119.5	889.5

XXIII.1.29	Халдвартын эмнэлэг, 20 ор /Сэлэнгэ, Сүхбаатар/	2011-2012	950.0	660.0
XXIII.1.30	Төрөх эмнэлэг, 50 ор /Завхан, Улиастай/	2011-2013	2,179.2	1,500.0
XXIII.1.31	Төрөх эмнэлэг, 50 ор /Говь-Алтай, Есөнбулаг/	2011-2013	2,218.9	1,500.0
XXIII.1.32	Халдвартын эмнэлэг, 30 ор /Баянхонгор/	2011-2013	715.9	415.9
XXIII.1.33	Төрөх эмнэлэг, 50 ор /Дорноговь, Сайншанд/	2011-2012	1,817.9	1,252.9
XXIII.1.34	Эмнэлгийн барилга, 10 ор /Баянхонгор, Баян-Өндөр/	2011-2012	564.7	60.0
XXIII.1.35	Эмнэлгийн барилга, 10 ор /Хэнтий, Мөрөн/	2012-2013	544.0	408.0
XXIII.1.36	Төрөх эмнэлэг, 50 ор /Баянхонгор, Баянхонгор/	2012	116.7	116.7
XXIII.1.37	Эмнэлгийн барилга, 15 ор /Төв, Борнуур/	2012-2013	580.0	435.0
XXIII.1.38	Эмнэлгийн барилга, 10 ор /Өвөрхангай, Нарийнтээл/	2012-2013	541.8	406.8
XXIII.1.39	Эмнэлгийн барилгын өргөтгөл /Булган, Бугат/	2012	70.0	70.0
XXIII.1.40	Эмнэлгийн барилга, 10 ор /Булган, Рашаант/	2008-2012	339.6	284.6
XXIII.1.41	Төрөх эмнэлгийн барилга, 50 ор /Дорнод/	2012-2013	2,200.0	150.0
XXIII.1.42	Төрөх эмнэлгийн барилга, 50 ор /Сүхбаатар/	2012-2013	2,200.0	375.0
XXIII.1.43	Бүсийн оношлогоо, эмчилгээний төвийн өргөтгөл /Орхон/	2012-2013	2,300.0	375.0
XXIII.1.44	Төрөх эмнэлгийн барилга, 50 ор /Өмнөговь/	2012-2013	2,300.0	375.0
XXIII.1.45	Эрүүл мэндийг дэмжих төв /Архангай/	2012-2013	650.0	225.0
XXIII.1.46	Эрүүл мэндийг дэмжих төв /Дундговь/	2012-2013	650.0	150.0
XXIII.1.47	Эрүүл мэндийг дэмжих төв /Баян-Өлгий/	2012-2013	700.0	200.0
XXIII.1.48	Эрүүл мэндийг дэмжих төв /Сүхбаатар/	2012-2013	650.0	225.0
XXIII.1.49	Эмнэлгийн барилга, 10 ор /Улаанбаатар, Хонхор тосгон/	2012-2013	643.1	523.1
XXIII.1.50	Эмнэлгийн барилга, 10 ор /Говь-Алтай, Дэлгэр/	2012-2013	550.0	412.0
XXIII.1.51	Эмнэлгийн амбулаторийн барилга /Булган, Хутаг-Өндөр/	2012-2013	500.0	375.0
XXIII.1.52	Эрүүл мэндийн үйлчилгээний явуулын лаборатори байгуулах /Сүхбаатар/	2012	35.0	35.0
XXIII.1.53	Ахмадын ордон, эмнэлэг, үйлчилгээний цогцолбор /Сүхбаатар/	2012	50.0	50.0
XXIII.1.54	Сумын хүн эмнэлгийн чийрэгжүүлэлтийн танхим /Хэнтий, Баянхутаг/	2012	10.0	10.0
XXIII.1.55	"Эрүүл монгол хөтөлбөр" /Хөвсгөл аймаг /	2012	380.0	380.0

XXIII.1.56	"Хөвсгөл-цахим эмнэлэг" хөтөлбөр /Хөвсгөл, Мөрөн сумын 6 эмнэлэг, 23 сумын хүн эмнэлэг/	2012	600.0	600.0
XXIII.1.57	"Шинэ Идэр" сум дундын эмнэлгийн өргөтгөл, шинэчлэл /Хөвсгөл/	2012	100.0	100.0
XXIII.1.58	Өрхийн, сум, сум дундын эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл	2012	300.0	300.0
XXIII.1.59	Алслагдсан гэр хорооллын ахмад болон суурь өвчтэй хүүхэд, эмэгтэйчүүдэд зориулсан "Сэргээн засах клиник сувилал"-ын газар худалдан авах /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	2012	40.0	40.0
XXIII.1.60	"Эрүүл мэндийн үйлчилгээг сайжруулах хөтөлбөр" /Улаанбаатар, Хан-Уул, Багануур, Багахангай дүүрэг/	2012	100.0	100.0
XXIII.1.61	Эмнэлгийн материаллаг баазыг бэхжүүлэх, засвар үйлчилгээ /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2012	100.0	100.0
XXIII.1.62	Эмнэлгийн барилга, 20 ор /Баян-Өлгий, Дэлүүн/	2012	590.0	590.0
XXIII.1.63	Эмнэлгийн барилга, 10 ор /Говьсүмбэр, Баянтал/	2012	460.0	460.0
XXIII.1.64	Эмнэлгийн барилга /Дундговь, Дэлгэрхангай/	2012	500.0	500.0
XXIII.1.65	Эрүүл мэндийн хөтөлбөр, эрүүл мэндийн ажилчдын орон сууц худалдан авах, Халдварт өвчин судлалын үндэсний төвийн шинэчлэл /Улаанбаатар/	2012	1,600.0	1,600.0
XXIII.1.66	Эмнэлгийн барилга, 10 ор /Өвөрхангай, Бүрд/	2012	200.0	200.0
XXIII.1.67	Эх нялхсын төвийн өргөтгөлөөр баригдаж байгаа Цусны хорт хавдартай хүүхдийн эмчилгээний төвийн барилга, тоног төхөөрөмж /Улаанбаатар/	2012	500.0	500.0
XXIII.1.68	Эрүүл мэндийг дэмжих хөтөлбөр /Ховд/	2012	100.0	100.0
XXIII.2	Их засвар:		11,277.5	12,292.8
XXIII.2.1	Эрүүл мэндийн салбарын их засвар	2012	9,547.0	10,562.3
XXIII.2.2	Сумын эмнэлгийн их засвар /Сэлэнгэ, Цагааннуур/	2012	60.0	60.0
XXIII.2.3	"Төвшин холбоо" өрхийн эмнэлгийн их засвар /Дархан-Уул, Дархан/	2012	40.0	40.0
XXIII.2.4	Эрүүл мэндийн салбарын их засвар, тоног төхөөрөмж, үйлчилгээ /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2012	150.0	150.0
XXIII.2.5	Нэгдсэн эмнэлгийн их засвар /Дархан-Уул/	2012	800.0	800.0
XXIII.2.6	Сумын нэгдсэн эмнэлгийн дэргэдэх мэргэжлээс шалтгаалах өвчний сувиллын засвар, тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл /Дархан-Уул/	2012	80.5	80.5
XXIII.2.7	Хүүхдийн нэгдсэн эмнэлгийн засварын ажил /Дархан-Уул/	2012	600.0	600.0
XXIII.3	Тоног төхөөрөмж:		21,338.0	21,338.0
XXIII.3.1	Эрүүл мэндийн байгууллагуудын тоног төхөөрөмж	2012	8,100.0	8,243.0

XXIII.3.2	Хавдар судлалын үндэсний төвийн тоног төхөөрөмж /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2012	3,000.0	3,000.0
XXIII.3.3	Бүсийн оношлогоо, эмчилгээний төвийн компьютер, томографын тоног төхөөрөмж /Өвөрхангай/	2012	1,000.0	857.0
XXIII.3.4	Шим тэжээл хоол судлалын үндэсний лабораторийн тоног төхөөрөмж	2012	300.0	300.0
XXIII.3.5	Өрхийн, сум, сум дундын эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл	2012	800.0	800.0
XXIII.3.6	Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн төрөх, хүүхдийн тасгийн тоног төхөөрөмж	2012	200.0	200.0
XXIII.3.7	Багийн эмч нарыг унаажуулах /мотоцикл/	2012	200.0	200.0
XXIII.3.8	Аймаг, дүүргийн эмнэлгийн хүүхдийн шүдний кабинетын тохижилт, тоног төхөөрөмж	2012	450.0	450.0
XXIII.3.9	Нийгмийн эрүүл мэндийн төвүүдийн чийрэгжүүлэлтийн тоног төхөөрөмж	2012	250.0	250.0
XXIII.3.10	Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн тоног төхөөрөмж /Увс/	2012	400.0	400.0
XXIII.3.11	Багийн эмч нарыг унаагаар хангах /Сүхбаатар/	2012	30.0	30.0
XXIII.3.12	Сумын 3 өрхийн эмнэлгийн авто машины парк шинэчлэл /Дундговь, Сайнцагаан/	2012	24.0	24.0
XXIII.3.13	Сумдын эмнэлгийн тоног төхөөрөмж /Дорноговь, Говьсүмбэр/	2012	180.0	180.0
XXIII.3.14	Сумдын эмнэлгийн оношлогооны аппарат /Булган, 17 сум/	2012	185.0	185.0
XXIII.3.15	Багийн эмч нарын мотоцикл /Төв/	2012	130.0	130.0
XXIII.3.16	Зарим сумдын хүн эмнэлэгт амьсгалын болон зүрхний бичлэг, дурангийн аппарат, ор /Төв/	2012	70.0	70.0
XXIII.3.17	Эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, их засвар /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2012	50.0	50.0
XXIII.3.18	Улаанбаатар Төмөр замын төв эмнэлгийн хөдөө, орон нутгийн дуудлагын түргэн тусламжийн УАЗ фургон автомашин /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	20.0	20.0
XXIII.3.19	Нэгдсэн эмнэлгийн хэвлийн дурангийн багаж, тоног төхөөрөмж /Дархан-Уул/	2012	140.0	140.0
XXIII.3.20	Нэгдсэн эмнэлэгт хортой хог хаягдал шатаах зуух, өрхийн эмнэлгүүдэд эхо аппарат худалдан авах /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	2012	144.0	144.0
XXIII.3.21	Улсын клиникийн төв эмнэлгүүдийн тоног төхөөрөмж /1 дүгээр эмнэлэг, 2 дугаар эмнэлэг, 3 дугаар эмнэлэг, Эх нялхсын эрдэм шинжилгээний төв, Гэмтэл согог судлалын үндэсний төв, Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв/	2012	1,715.0	1,715.0
XXIII.3.22	Нэгдсэн эмнэлгийн тоног төхөөрөмж /Дорноговь/	2012	100.0	100.0
XXIII.3.23	Нэгдсэн эмнэлгийн их засвар, тоног төхөөрөмж /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	950.0	950.0

XXIII.3.24	Жижиг оношлогооны аппарат, эхо аппарат, онлайн сургалт /Баянхонгор, 20 сум/	2012	1,990.0	1,990.0
XXIII.3.25	Аймгийн зарим сумдад тоног төхөөрөмж нийлүүлэх /Дорноговь, Говьсүмбэр/	2012	100.0	100.0
XXIII.3.26	Эрүүл мэндийн нэгдлийн иж бүрэн тоноглогдсон дуудлагын түргэн тусламжийн автомашин 3 ширхэг /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	200.0	200.0
XXIII.3.27	Өрхийн эмнэлгүүдийн дуудлагын түргэн тусламжийн автомашин /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	60.0	60.0
XXIII.3.28	Эмнэлгийн техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж /Сүхбаатар/	2012	100.0	100.0
XXIII.3.29	Сумдын эмнэлгийг оношлогооны анализатороор хангах, сургалт хийх /Ховд/	2012	200.0	200.0
XXIII.3.30	Нэгдсэн болон өрхийн эмнэлгийг багаж, тоног төхөөрөмжөөр хангах /Орхон/	2012	250.0	250.0
XXIY	ХҮН АМЫН ХӨГЖИЛ, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН САЙД		58,493.9	50,991.8
XXIY.1	Нийгмийн хамгаалал		44,299.6	41,679.9
XXIY.1.1	Хөрөнгө оруулалт:		43,190.2	39,857.2
XXIY.1.1.1	Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний хэлтсийн барилга /Сүхбаатар, Баруун-Урт/	2012	550.0	550.0
XXIY.1.1.2	Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн яамны харьяа Нөхөн сэргээх сувиллын барилга /Улаанбаатар/	2012-2013	3,500.0	412.0
XXIY.1.1.3	Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний хэлтсийн барилга /Дундговь/	2012	550.0	550.0
XXIY.1.1.4	Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний хэлтсийн барилга /Орхон/	2012	515.0	515.0
XXIY.1.1.5	Иргэдэд үйлчлэх халамжийн төв /Увс, Улаангом/	2012-2013	980.0	735.0
XXIY.1.1.6	Сумдад "Монгол гэр" төсөл хэрэгжүүлэх /Сүхбаатар/	2012	50.0	50.0
XXIY.1.1.7	"Гэр" хөтөлбөр /Архангай/	2012	271.2	271.2
XXIY.1.1.8	"Гэр" хөтөлбөр /Сүхбаатар/	2012	200.0	200.0
XXIY.1.1.9	"Гэр хөтөлбөр" /Дорнод/	2012	20.0	20.0
XXIY.1.1.10	Иргэдийг гэржүүлэх /Увс/	2012	360.0	360.0
XXIY.1.1.11	Ахмадын сувиллын дээвэр засварлах, худаг гаргах /Хөвсгөл, Мөрөн/	2012	40.0	40.0
XXIY.1.1.12	Аймгийн ахмадын өргөөг худалдаж авах, засварлах, тохижуулах /Говь-Алтай/	2012	100.0	100.0
XXIY.1.1.13	Сумын ахмадын байр /Сэлэнгэ, Баруунбүрэн/	2012	20.0	20.0
XXIY.1.1.14	Амьжиргааны баталгаажих түвшингээс доогуур орлоготой иргэдэд гэр олгох /Дундговь/	2012	100.0	100.0
XXIY.1.1.15	Иргэдэд гэр олгох /Өмнөговь/	2012	120.0	120.0
XXIY.1.1.16	Орон гэргүй иргэдийг гэржүүлэх хөтөлбөр /Баянхонгор/	2012	250.0	250.0
XXIY.1.1.17	Аймгийн хэмжээнд "Гэр" төсөл хэрэгжүүлэх /Өвөрхангай/	2012	60.0	60.0
XXIY.1.1.18	Иргэдийн хүсэлтийн дагуу гэр худалдан авах /Булган, бүх сумд/	2012	150.0	150.0

XXIY.1.1.19	Эхийн амрах байрыг барьж тохижуулах /Булган, Могод/	2012	15.0	15.0
XXIY.1.1.20	Өрхийн амьжиргааг дэмжих, нэн ядуу өрхөд гэр олгох /Булган/	2012	60.0	60.0
XXIY.1.1.21	Ахмадын амралт, сувилал /Булган/	2012	85.0	85.0
XXIY.1.1.22	Ахмад настнуудад зориулсан амралт, сувиллын газар байгуулах /Төв/	2012	1,000.0	1,000.0
XXIY.1.1.23	Гэржүүлэх /Төв/	2012	90.0	90.0
XXIY.1.1.24	Гэр төсөл хэрэгжүүлэх /Төв/	2012	90.0	90.0
XXIY.1.1.25	Сумын төвийн баг, ахмадын чийрэгжүүлэх байр, тоног төхөөрөмж /Төв, Эрдэнэ/	2012	15.0	15.0
XXIY.1.1.26	Сумдын ахмадын байрны тохижилт /Төв/	2012	14.0	14.0
XXIY.1.1.27	Ахмадын төвийн тохижилт /Төв, Лүн/	2012	10.0	10.0
XXIY.1.1.28	"Орон гэргүй өрхүүдэд 4 ханатай гэр олгох" төсөл /Төв/	2012	45.0	45.0
XXIY.1.1.29	"Орон гэргүй өрхүүдэд 5 ханатай гэр олгох" төсөл /Төв/	2012	45.0	45.0
XXIY.1.1.30	"Монгол гэр" төсөл /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	200.0	200.0
XXIY.1.1.31	Хороодод "Ахмад настан, хүүхэд, залуучуудын амралтын иж бүрэн талбай" байгуулах /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	500.0	500.0
XXIY.1.1.32	Нэн ядуу 180 айлгй орон гэртэй болгох /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	270.0	270.0
XXIY.1.1.33	Шинэ Үндсэн хуулийг 1992 онд баталсан Ардын Их Хурлын төлөөлөгчдийн нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх	2012	30,100.0	30,100.0
XXIY.1.1.34	Орон гэргүй ядуу өрхүүдэд гэр олгох /Орхон/	2012	250.0	250.0
XXIY.1.1.35	Ахмадын амралт /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	2012	300.0	300.0
XXIY.1.1.36	Бүтээн байгуулалт, тохижилт, нийгмийн халамж /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2012	2,000.0	2,000.0
XXIY.1.1.37	Ахмадын ордон, эмнэлэг үйлчилгээний цогцолбор /Сүхбаатар, Уулбаян/	2012	15.0	15.0
XXIY.1.1.38	Ахмадын ордон, эмнэлэг үйлчилгээний цогцолбор /Сүхбаатар, Сүхбаатар/	2012	25.0	25.0
XXIY.1.1.39	Ахмадын ордон, эмнэлэг үйлчилгээний цогцолбор /Сүхбаатар, Эрдэнэцагаан/	2012	25.0	25.0
XXIY.1.1.40	Гэр хөтөлбөр /Ховд/	2012	100.0	100.0
XXIY.1.1.41	Өрх, гэр бүлийг дэмжих хөтөлбөр хэрэгжүүлэх /Өмнөговь/	2012	100.0	100.0
XXIY.1.2	Их засвар:		712.7	1,212.7
XXIY.1.2.1	Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн яамны их засвар, тавилга	2012	100.0	100.0
XXIY.1.2.2	Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний хэлтсийн барилгын их засвар /Хөвсгөл/	2012	70.0	70.0
XXIY.1.2.3	Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний хэлтсийн барилгын их засвар /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2012	90.0	90.0
XXIY.1.2.4	Хүүхэд хамгааллын төвийн барилгын засвар /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2012	80.0	80.0

XXIY.1.2.5	Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний хэлтсийн дэргэдэх Шивэрт дэх ахмадын сувиллын барилгын их засвар /Архангай/	2012	124.4	124.4
XXIY.1.2.6	Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн салбарын бусад их засвар	2012	248.3	748.3
XXYI.1.3	Тоног төхөөрөмж:		396.7	610.0
XXIY.1.3.1	Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн яамны тоног төхөөрөмж	2012	50.0	263.3
XXIY.1.3.2	Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн яамны суудлын автомашин	2012	25.0	25.0
XXIY.1.3.3	Хөдөлмөр, халамж, үйлчилгээний хэлтсийн албан хэрэгцээний автомашин	2012	57.5	57.5
XXIY.1.3.4	Хүүхэд хамгааллын төвийн тоног төхөөрөмж /Улаанбаатар/	2012	30.0	30.0
XXIY.1.3.5	Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газрын тоног төхөөрөмж /Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сан/	2012	194.2	194.2
XXIY.1.3.6	Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний хэлтэст автомашин, тоног төхөөрөмж /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	40.0	40.0
XXIY.2	Хүүхдийн төлөө газар		14,194.3	9,311.9
XXIY.2.1	Хөрөнгө оруулалт:		13,894.3	9,011.9
XXIY.2.1.1	Аймгийн Хүүхэд, залуучуудын парк /Ховд/	2010-2012	4,489.0	1,300.0
XXIY.2.1.2	Аймгийн Хүүхэд, залуучуудын ордны барилга /Говь-Алтай/	2011-2012	1,817.3	1,417.3
XXIY.2.1.3	Хүүхдийн төлөө газрын дэргэдэх Хүүхдийн хөгжлийн төвийн барилга /Улаанбаатар/	2011-2012	1,100.0	794.6
XXIY.2.1.4	Хүүхдийн ордны байр худалдан авах /Дархан-Уул/	2012-2013	650.0	487.0
XXIY.2.1.5	Олон улсын хүүхдийн "Найрамдал" төвийн дулааны станцын өргөтгөл /Улаанбаатар/	2012-2013	900.0	675.0
XXIY.2.1.6	Хүүхэд, залуучуудын парк /Увс, Улаангом/	2012-2013	1,200.0	600.0
XXIY.2.1.7	"Миний Монгол" цэцэрлэгт хүрээлэнг холбосон гүүрэн гарц /Дархан-Уул, Дархан/	2012	575.0	575.0
XXIY.2.1.8	Цэнгэлдэх хүрээлэн /Ховд, Манхан/	2012	50.0	50.0
XXIY.2.1.9	Цэнгэлдэх хүрээлэн /Ховд, Алтай/	2012	50.0	50.0
XXIY.2.1.10	Цэцэрлэгт хүрээлэн /Увс/	2012	300.0	300.0
XXIY.2.1.11	Усан оргилуур бүхий цэцэрлэгт хүрээлэнгийн хөшөө дурсгалын цогцолбор /Баянхонгор/	2012	70.0	70.0
XXIY.2.1.12	Аймгийн бүх сумдад тоглоомын талбай байгуулах /Баянхонгор/	2012	150.0	150.0
XXIY.2.1.13	Өндөр гэгээний дурсгалын цогцолборын тохижилт /Өвөрхангай/	2012	60.0	60.0
XXIY.2.1.14	"Миний Монгол" цэцэрлэгт хүрээлэнгийн засвар, тохижилт /Дархан-Уул, Дархан/	2012	100.0	100.0
XXIY.2.1.15	"Хүүхэд, залуучуудын боловсролыг дэмжих төсөл" /Дархан-Уул/	2012	25.0	25.0
XXIY.2.1.16	Хүүхдийн тоглоомын бага оврын парк байгуулах /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2012	108.0	108.0

XXIY.2.1.17	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдэд зориулсан нөхөн сэргээлт, сургалтын төв /Улаанбаатар/	2012	130.0	130.0
XXIY.2.1.18	"Жаргалан" зуслангийн тохижилт /Булган, Булган/	2012	25.0	25.0
XXIY.2.1.19	Хүүхэд, залуучуудын парк /Баян-Өлгий, Өлгий/	2012	1,360.0	1,360.0
XXIY.2.1.20	Цэцэрлэгт хүрээлэн /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	2012	200.0	200.0
XXIY.2.1.21	"Бүрдийн уянга" хүүхдийн зуслангийн их засвар, шинэчлэл /Дундговь, Адаацаг/	2012	200.0	200.0
XXIY.2.1.22	Хүүхэд, залуучуудын паркийн тоглоомын дуусгал /Булган, Булган/	2012	200.0	200.0
XXIY.2.1.23	Сумын төвөөр дайран өнгөрч байгаа улсын чанартай авто замын дагууд ногоон төгөл байгуулах /Сүхбаатар, Түмэнцогт/	2012	15.0	15.0
XXIY.2.1.24	Хүүхэд, залуучуудын тоглоомын талбайн тохижилт /Сүхбаатар, Баяндэлгэр/		10.0	10.0
XXIY.2.1.25	Аймгийн төвийн морь барианы газарт "Нийгмийн хонгор", "Орлойн хонгор" зэрэг хурдан хүлгүүдийн хөшөө, цэцэрлэгт хүрээлэнгийн цогцолбор байгуулах /Сүхбаатар, Баруун-Урт/	2012	30.0	30.0
XXIY.2.1.26	Ногоон байгууламж барих /Ховд, Жаргалант/	2012	80.0	80.0
XXIY.2.2	Их засвар	2012	150.0	150.0
XXIY.2.3	Тоног төхөөрөмж:	2012	150.0	150.0
XXY	ХӨДӨЛМӨРИЙН САЙД		36,156.0	19,361.0
XXY.1	Жижиг, дунд үйлдвэрлэл		18,896.0	13,996.0
XXY.1.1	Хөрөнгө оруулалт:		16,627.7	11,727.7
XXY.1.1.1	Ахуйн үйлчилгээ, худалдааны төвийн барилга /Завхан, Улиастай/	2011-2012	1,300.0	800.0
XXY.1.1.2	Бизнес инкубатор /Увс/	2011-2012	400.0	210.0
XXY.1.1.3	"Боршоо" олон улсын худалдааны төвийн барилга /Увс, Хандгайт/	2011-2012	400.0	210.0
XXY.1.1.4	Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих төв /Баянхонгор/	2011-2012	2,970.0	700.0
XXY.1.1.5	Өрхийн аж ахуйг дэмжих сан /Хэнтий, бүх сум/	2012	400.0	400.0
XXY.1.1.6	Аймгийн "Жижиг, дунд бизнесийг дэмжих сан" /Хэнтий/	2012	650.0	650.0
XXY.1.1.7	Биодизель, биогаз үйлдвэрлэх хөтөлбөр /Хэнтий/	2012	148.0	148.0
XXY.1.1.8	Нанобатарей үйлдвэрлэх хөтөлбөр /Хэнтий/	2012	64.0	64.0
XXY.1.1.9	Үйлдвэрлэл, үйлчилгээг дэмжих төсөл хэрэгжүүлэх /Ховд/	2012-2013	980.0	680.0
XXY.1.1.10	Жижиг, дунд үйлдвэрийг дэмжин хөгжүүлэх /Завхан/	2012	500.0	500.0
XXY.1.1.11	Жижиг, дунд үйлдвэрлэл, хоршоодын үйл ажиллагааг дэмжих /Говь-Алтай/	2012	600.0	600.0
XXY.1.1.12	Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих сан /Дундговь/	2012	150.0	150.0

XXY.1.1.13	Бичил бизнесийг дэмжих /Булган, 74 багт /	2012	222.0	222.0
XXY.1.1.14	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Чацаргана" төсөл /Дорнод/	2012	50.0	50.0
XXY.1.1.15	Сумдын бизнес хөгжлийн төвийг дэмжих /Өвөрхангай/	2012	200.0	200.0
XXY.1.1.16	Хүнс, өргөн хэрэглээний барааны худалдааны төв /Хөвсгөл/	2012	2,000.0	2,000.0
XXY.1.1.17	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Зүүнхараа хот/	2012	295.0	295.0
XXY.1.1.18	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Хэрх тосгон/	2012	59.0	59.0
XXY.1.1.19	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Түнхэл тосгон/	2012	40.0	40.0
XXY.1.1.20	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Сүхбаатар/	2012	347.0	347.0
XXY.1.1.21	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Хөтөл/	2012	103.8	103.8
XXY.1.1.22	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Номгон тосгон/	2012	34.1	34.1
XXY.1.1.23	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Ерөө/	2012	50.2	50.2
XXY.1.1.24	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Бугант тосгон/	2012	50.0	50.0
XXY.1.1.25	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Баянгол/	2012	86.5	86.5
XXY.1.1.26	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Алтанбулаг/	2012	79.4	79.4
XXY.1.1.27	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Цагааннуур/	2012	64.0	64.0
XXY.1.1.28	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Шаамар/	2012	31.2	31.2
XXY.1.1.29	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Дулаанхаан тосгон/	2012	31.0	31.0
XXY.1.1.30	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Орхонтуул/	2012	28.8	28.8
XXY.1.1.31	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Рашаант тосгон/	2012	28.0	28.0
XXY.1.1.32	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Баруунбүрэн/	2012	45.0	45.0
XXY.1.1.33	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Зүүнбүрэн/	2012	42.0	42.0
XXY.1.1.34	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Орхон/	2012	36.0	36.0
XXY.1.1.35	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Сант/	2012	35.0	35.0
XXY.1.1.36	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Хүдэр/	2012	33.0	33.0

ХХҮ.1.1.37	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Жавхлант/	2012	30.0	30.0
ХХҮ.1.1.38	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Хушаат/	2012	28.0	28.0
ХХҮ.1.1.39	Өрхийн амьжиргааг дэмжих "Үйлдвэрлэгч өрх-2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Түшиг/	2012	23.0	23.0
ХХҮ.1.1.40	Бизнес хөгжлийн төв /Өвөрхангай, Нарийнтээл, Баянтээг баг/	2012	500.0	500.0
ХХҮ.1.1.41	Ногоон бизнесийн жижиг, дунд үйлдвэрийн 5 төслийг дэмжих /Өвөрхангай/	2012	100.0	100.0
ХХҮ.1.1.42	Сумдын бизнес хөгжлийн төвийг дэмжих /Өвөрхангай/	2012	670.0	670.0
ХХҮ.1.1.43	Худалдааны төвийн байр /Сэлэнгэ, Сүхбаатар/	2012-2013	2,000.0	750.0
ХХҮ.1.1.44	Ахуйн үйлчилгээний төвүүд байгуулах /Ховд/	2011-2012	543.7	343.7
ХХҮ.1.1.45	Ногоон бизнес төслийн хүрээнд 5 жижиг үйлдвэрийн төсөл хэрэгжүүлэх /Архангай/	2012	100.0	100.0
ХХҮ.1.1.46	Өрхийн болон жижиг, дунд үйлдвэрийн сургалт хөтөлбөрийг төрийн бус байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлэх, зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх /Ховд/	2012	80.0	80.0
ХХҮ.1.2	Их засвар		240.0	240.0
ХХҮ.1.2.1	Ахуйн үйлчилгээний төвийн засвар /Увс, Өлгий/	2012	150.0	150.0
ХХҮ.1.2.2	Жижиг, дунд үйлдвэрийн газрын байрын засвар	2012	30.0	30.0
ХХҮ.1.2.3	Сумын "Бизнес хөгжлийн төв"-ийн барилгын засвар /Өвөрхангай, Баян-Өндөр/	2012	60.0	60.0
ХХҮ.1.3	Тоног төхөөрөмж:		2,028.3	2,028.3
ХХҮ.1.3.1	Хөдөлмөрийн төв биржийн тоног төхөөрөмж /Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сан/	2012	1,713.3	1,713.3
ХХҮ.1.3.2	Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж /мах, сүү, өвс хадлан бэлтгэх, агуулах зоорь/ /Булган, Баяннуур/	2012	35.0	35.0
ХХҮ.1.3.3	Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж /мах, сүү, өвс хадлан бэлтгэх, агуулах зоорь/ /Булган, Орхон/	2012	35.0	35.0
ХХҮ.1.3.4	Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж /мах, сүү, өвс хадлан бэлтгэх, агуулах зоорь/ /Булган, Хялганат тосгон/	2012	35.0	35.0
ХХҮ.1.3.5	Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж /мах, сүү, өвс хадлан бэлтгэх, агуулах зоорь/ /Булган, Хангал/	2012	35.0	35.0
ХХҮ.1.3.6	Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж /мах, сүү, өвс хадлан бэлтгэх, агуулах зоорь/ /Булган, Сэлэнгэ/	2012	35.0	35.0
ХХҮ.1.3.7	Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж /мах, сүү, өвс хадлан бэлтгэх, агуулах зоорь/ /Булган, Бүрэгхангай/	2012	35.0	35.0
ХХҮ.1.3.8	Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж /мах, сүү, өвс хадлан бэлтгэх, агуулах зоорь/ /Булган, Дашинчилэн/	2012	35.0	35.0

ХХҮ.1.3.9	Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж /мах, сүү, өвс хадлан бэлтгэх, агуулах зоорь/ /Булган аймаг, Хутаг-Өндөр/	2012	35.0	35.0
ХХҮ.1.3.10	Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж /мах, сүү, өвс хадлан бэлтгэх, агуулах зоорь/ /Булган, Бугат/	2012	35.0	35.0
ХХҮ.2	Мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэл		17,260.0	5,365.0
ХХҮ.2.1	Мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төвийн барилга /Хэнтий, Өндөрхаан/	2009-2014	4,020.0	1,225.0
ХХҮ.2.2	Мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төвүүдийг дэмжих хөрөнгө оруулалт, их засвар	2010-2014	7,000.0	2,500.0
ХХҮ.2.3	Мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төвийн хичээлийн болон дадлагын байр, спорт заал /Дундговь, Сайнцагаан/	2012-2013	4,000.0	600.0
ХХҮ.2.4	Сургуулийн дотуур байрын барилга, 200 ор /Дундговь, Сайнцагаан, Мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төв/	2012-2013	1,200.0	300.0
ХХҮ.2.5	Спорт заалын барилга /Булган, Булган, Мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төв/	2012-2013	500.0	200.0
ХХҮ.2.6	Хөдөө аж ахуйн мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төвийн сургуулийн дадлагын байр худалдан авах /Булган, Булган/	2012	250.0	250.0
ХХҮ.2.7	Мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн хичээлийн барилга /Завхан, Улиастай/	2012	275.0	275.0
ХХҮ.2.8	Сургуулийн тохижилт, тоног төхөөрөмж /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг, Мэргэжлийн сургалттай 55 дугаар сургууль/	2012	15.0	15.0
ХХҮИ	ҮЙЛДВЭР, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН САЙД		128,275.4	49,869.7
ХХҮИ.1	Аж үйлдвэр, хөдөө аж ахуй		128,031.2	49,625.5
ХХҮИ.1.1	Хөрөнгө оруулалт:		115,448.2	42,807.5
ХХҮИ.1.1.1	Газар тариалангийн бүтээгдэхүүний агуулах байгуулах	2011-2012	20,500.0	8,000.0
ХХҮИ.1.1.2	Хөдөөгийн хүн ам, мал аж ахуй, бэлчээрийн усан хангамжийг сайжруулах	2011-2015	26,584.0	4,000.0
ХХҮИ.1.1.3	Услалтын системийг сэргээн засварлах, шинээр барих	2012-2013	6,600.0	2,625.0
ХХҮИ.1.1.4	Өвлийн хүлэмжийн цогцолбор аж ахуй байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх /Улаанбаатар/	2011-2012	3,000.0	1,000.0
ХХҮИ.1.1.5	"Монгол мал" үндэсний хөтөлбөрийн хөрөнгө оруулалт	2012-2013	19,280.0	11,250.0
ХХҮИ.1.1.6	Малын удмын сангийн үндэсний цогцолбор /Дархан-Уул, Хонгор/	2012-2014	12,271.0	750.0
ХХҮИ.1.1.7	Хүнсний лавлагаа лаборатори байгуулах /Улаанбаатар/	2012-2013	4,300.0	1,162.0
ХХҮИ.1.1.8	Аймаг дундын отрын бүс нутгийг хашиж, хамгаалах	2012-2013	2,500.0	406.3
ХХҮИ.1.1.9	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны барилга /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2009-2012	5,870.0	1,870.0

XXYI.1.1.10	Мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн барилга /Улаанбаатар, Хан-Уул дүүрэг/	2012-2013	650.0	225.0
XXYI.1.1.11	Услалтын систем /Увс, Улаангом, Баруунтуруун, Түргэн/	2012-2013	1,500.0	130.0
XXYI.1.1.12	Сумын ноос боловсруулах үйлдвэр /Хэнтий, Баянхутаг/	2012	240.0	240.0
XXYI.1.1.13	"Хүнсний ногоо" төсөл /Дорнод, Хэрлэн, 2, 3 дугаар баг/	2012	20.0	20.0
XXYI.1.1.14	Худаг /Дорнод, Хэрлэн, 7 дугаар баг/	2012	25.0	25.0
XXYI.1.1.15	Хүнсний ногооны үр, жимс жимсгэний суулгац /Увс/	2012	440.0	440.0
XXYI.1.1.16	Аймгийн малын чанар, үүлдрийг сайжруулах талаар батлагдсан хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд шилмэл омгийн хээлтүүлэгч худалдан авч бойжуулах, мал эмнэлэг, үржлийн хоршоодын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх, мал аж ахуйн материаллаг баазыг бэхжүүлэх /Завхан, 24 сум/	2012	400.0	400.0
XXYI.1.1.17	Бүс нутгийн болон хөдөөгийн хөгжилд зориулж аймгийн сумдад жижиг, дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх, сум, багийн хөгжлийг дэмжих, хөдөөгийн иргэдэд үзүүлэх төрийн үйлчилгээ, нийгмийн арга хэмжээг ойртуулах арга хэмжээнд хөрөнгө оруулалт хийх /Завхан/	2012	600.0	600.0
XXYI.1.1.18	Хайлантад худаг гаргах / Хөвсгөл, Галт, Зүрх баг /	2012	15.0	15.0
XXYI.1.1.19	Хүнсний захыг цэвэр, бохир усны шугамд холбох /Хөвсгөл, Мөрөн/	2012	200.0	200.0
XXYI.1.1.20	Худаг гаргах /Хөвсгөл, Тосонцэнгэл, 2 дугаар баг /	2012	15.0	15.0
XXYI.1.1.21	Салхин сэнсэн шахуургатай уст цэг гаргах /Хөвсгөл, Рашаант, Их ац, 5 дугаар баг, Тосонцэнгэл, Олон булаг, 4 дүгээр баг/, инженерийн хийцтэй уст цэг /Хөвсгөл, Төмөрбулаг, Жаргалант 1 дүгээр баг, Хойд цагааны гол, Цагаан-Үүр, Булган, 4 дүгээр баг/	2012	66.0	66.0
XXYI.1.1.22	Сүү, сүүн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг дэмжих, сурталчилгааны тоног төхөөрөмж /Хөвсгөл/	2012	130.0	130.0
XXYI.1.1.23	Хүнсний ногоо тариалах, хадлан тэжээл бэлтгэх зориулалтын трактор, сургалтын хөтөлбөр /Хөвсгөл/	2012	120.0	120.0
XXYI.1.1.24	Зөгийн аж ахуй хөгжүүлэх "Сүхбаатар-Зөгий 2012" хөтөлбөр /Сэлэнгэ, Сүхбаатар/	2012	300.0	300.0
XXYI.1.1.25	Бэлчээрийн гүний худаг гаргах /Сэлэнгэ, Орхон/	2012	13.0	13.0
XXYI.1.1.26	Аймгийн доройтсон бэлчээрийг нөхөн сэргээх, тэжээлийн ургамлын үрийн аж ахуй байгуулах /Дундговь/	2012	100.0	100.0

XXYI.1.1.27	Орон нутгийн хэрэглээний усан хангамжийг сайжруулах, сум бүрд 3-аас доошгүй гүний худаг гаргах /Дундговь/	2012	900.0	900.0
XXYI.1.1.28	Аймгийн сумдад хүлэмж байгуулах /Баянхонгор/	2012	30.0	30.0
XXYI.1.1.29	Малын гаралтай түүхий эдийг боловсруулах үйлдвэр /Өвөрхангай/	2012	600.0	600.0
XXYI.1.1.30	Өндөр ашигтай цэвэр үүлдрийн мал худалдаж авах, малын байр барих /Өвөрхангай/	2012	500.0	500.0
XXYI.1.1.31	Малын тэжээлийн үйлдвэрлэлийг дэмжих /Өвөрхангай/	2012	600.0	600.0
XXYI.1.1.32	Аймгийн хэмжээнд эргэн төлөгдөх нөхцөлөөр "Малжуулах сан" байгуулах /Өвөрхангай/	2012	600.0	600.0
XXYI.1.1.33	Гүний худаг /Дархан-Уул/	2012	30.0	30.0
XXYI.1.1.34	Хөргүүр бүхий иж бүрэн зоорь /Булган, Гурванбулаг/	2011-2012	54.0	50.0
XXYI.1.1.35	Хүлэмж /Төв/	2012	50.0	50.0
XXYI.1.1.36	Услалтын систем /Төв/	2012	80.0	80.0
XXYI.1.1.37	Малжуулах төсөл хэрэгжүүлэх /Төв/	2012	100.0	100.0
XXYI.1.1.38	Худаг шинээр гаргах /Төв/	2012	60.0	60.0
XXYI.1.1.39	Ус хуримтлуулах байгууламж байгуулах /Төв, Аргалант/	2012	12.0	12.0
XXYI.1.1.40	Хүлэмж байгуулах /Төв, Аргалант, 180 м2 хэмжээтэй 2ш/	2012	7.2	7.2
XXYI.1.1.41	Худаг гаргах /Төв, 10ш /	2012	140.0	140.0
XXYI.1.1.42	Малын үүлдэр, угсааг сайжруулах төсөл /Төв/	2012	30.0	30.0
XXYI.1.1.43	Монгол үндэсний үйлдвэрлэл, үйлчилгээний өрсөлдөх чадварыг төрийн бус байгууллагуудтай хамтран дээшлүүлэх, зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	2012	56.0	56.0
XXYI.1.1.44	"Худаг, цэвэр ус" хөтөлбөр /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2012	100.0	100.0
XXYI.1.1.45	Малын үүлдэр угсаа сайжруулах төсөл /Дорнод, бүх сум/	2012	60.0	60.0
XXYI.1.1.46	Малжуулах төсөл /Дорнод/	2012	500.0	500.0
XXYI.1.1.47	Худаг гаргах /Ховд/	2012	400.0	400.0
XXYI.1.1.48	Хадлангийн иж бүрдэл бүхий бага оврын трактор худалдан авах /Ховд/	2012	200.0	200.0
XXYI.1.1.49	Хөдөө аж ахуйн бараа, түүхий эдийн биржийн тогтолцоог хөгжүүлэх, хөдөө аж ахуйн хоршоог хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөр хэрэгжүүлэх	2012	1,000.0	1,000.0
XXYI.1.1.50	"Эрчимжсэн мал аж ахуйн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр"	2012	2,000.0	1,000.0
XXYI.1.1.51	Тариалангийн талбайн услалтын системийн засвар /Өвөрхангай, Арвайхээр, Дайрганы гол/	2012	120.0	120.0
XXYI.1.1.52	Тариалангийн талбайн услалтын системийн засвар /Өвөрхангай, Нарийнтээл, Арцын гол/	2012	120.0	120.0

XXYI.1.1.53	Усалтын систем шинээр барих /Өвөрхангай, Баруунбаян-Улаан/	2012	120.0	120.0
XXYI.1.1.54	Сүүний үйлдвэр байгуулах /Өвөрхангай, Бат-Өлзий, Хужирт, Зүүнбаян-Улаан/	2012	900.0	900.0
XXYI.1.1.55	Малчдын бүлэг хоршоодын үйл ажиллагааг дэмжих, чадавхижуулах хөтөлбөр /Ховд/	2012	340.0	340.0
XXYI.1.2	Их засвар:		983.0	983.0
XXYI.1.2.1	Аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуй, жижиг, дунд үйлдвэрийн газрын мал эмнэлгийн барилгын засвар /Архангай/	2012	22.1	22.1
XXYI.1.2.2	Аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуй, жижиг, дунд үйлдвэрийн газрын дулааны холболт /Баянхонгор/	2012	15.9	15.9
XXYI.1.2.3	Аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуй, жижиг, дунд үйлдвэрийн газрын авто гаражийн засвар /Булган/	2012	13.2	13.2
XXYI.1.2.4	Аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуй, жижиг, дунд үйлдвэрийн газрын авто гаражийн засвар /Говь-Алтай/	2012	18.0	18.0
XXYI.1.2.5	Аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуй, жижиг, дунд үйлдвэрийн газрын мал эмнэлгийн лабораторийн барилгын засвар /Дорноговь/	2012	20.0	20.0
XXYI.1.2.6	Аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуй, жижиг, дунд үйлдвэрийн газрын мал эмнэлгийн барилгын "Б" блоккийн сантехникийн засвар /Сүхбаатар/	2012	36.0	36.0
XXYI.1.2.7	Аймгийн мал эмнэлгийн лабораторийн барилгын засвар /Хөвсгөл/	2012	122.5	122.5
XXYI.1.2.8	Аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуй, жижиг, дунд үйлдвэрийн газрын мал эмнэлгийн барилгын засвар /Хэнтий/	2012	95.3	95.3
XXYI.1.2.9	Хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлд шинжлэх ухааны ололтыг нэвтрүүлэх төвийн байрын засвар	2012	30.0	30.0
XXYI.1.2.10	Улсын мал эмнэлэг, үржлийн газрын байрны засвар	2012	30.0	30.0
XXYI.1.2.11	Мал эмнэлгийн эмийн сорил баталгаажуулалтын улсын лабораторийн туршилтын малын байрын их засвар	2012	300.0	300.0
XXYI.1.2.12	Нарийн, Баян, Дал, Далан булгийн усалтын системийн засвар /Өмнөговь/	2012	280.0	280.0
XXYI.1.3	Тоног төхөөрөмж:		11,600.0	5,835.0
XXYI.1.3.1	Төмс, хүнсний ногоо, тариалангийн техникийн шинэчлэл	2012-2013	7,000.0	3,500.0
XXYI.1.3.2	Бага оврын техник, тоног төхөөрөмж	2012-2013	1,000.0	500.0
XXYI.1.3.3	Хүнсний ногооны хүлэмжийн аж ахуй байгуулах	2012-2013	1,000.0	500.0
XXYI.1.3.4	Хөнгөн үйлдвэрийн салбарт нано биотехнологи нутагшуулах	2012-2013	500.0	250.0
XXYI.1.3.5	Хүнс, хөдөө аж ахуйн байгууллагуудын тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл	2012-2013	2,030.0	1,015.0
XXYI.1.3.6	Бага, дунд оврын трактор /Төв/	2012	70.0	70.0

ХХҮ1.2	Төрийн өмчийн хороо		244.2	244.2
ХХҮ1.2.1	Хөрөнгө оруулалт:		200.0	200.0
ХХҮ1.2.1.1	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэдээллийн нэгдсэн цахим сангийн программ хангамж	2012	200.0	200.0
ХХҮ1.2.2	Тоног төхөөрөмж	2012	44.2	44.2
ХХҮII	БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НОГООН ХӨГЖЛИЙН САЙД		24,177.0	21,348.0
ХХҮII.1	Хөрөнгө оруулалт:		21,522.0	18,693.0
ХХҮII.1.1	Газрын генератор суурилуулах	2012	200.0	200.0
ХХҮII.1.2	Газар доорх усны хяналт, шинжилгээний болон цэвдгийн хяналтын дооног өрөмдөж тоноглох	2012-2013	1,545.0	375.0
ХХҮII.1.3	Ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрэл, хайгуул /Улаанбаатар хотын шинэ суурьшлын бүс/	2012-2013	670.0	502.0
ХХҮII.1.4	Нислэгийн цаг уурын төвийн барилга	2012-2013	290.0	217.0
ХХҮII.1.5	Ус цаг уур, орчны шинжилгээний албаны барилгын өргөтгөл /Сэлэнгэ/	2012	150.0	150.0
ХХҮII.1.6	Сумдын цаг уурын шинжилгээний өртөөний барилга	2012-2013	500.0	187.0
ХХҮII.1.7	Аэрологийн станцын газогенераторын барилга /Өмнөговь/	2012	50.0	50.0
ХХҮII.1.8	Цаг уурын явуулын радарын станцын автомашины гараж	2012	40.0	40.0
ХХҮII.1.9	Зоо цаг уурын өртөөний барилга /Төв, Батсүмбэр/	2012	60.0	60.0
ХХҮII.1.10	Гадаргын усны хяналт, шинжилгээний сүлжээг өргөтгөх, мэдээллийн сан үүсгэх	2012-2013	580.0	225.0
ХХҮII.1.11	Уул уурхайн ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрэл, хайгуулын ажил /Тавантолгойн нүүрсний уурхайн усан хангамж/	2012-2013	800.0	200.0
ХХҮII.1.12	Зүүн бүсийн газрын доорх усны нөөцийн үйлдвэрлэлийн судалгаа /Сайншандын аж үйлдвэрийн паркийн усан хангамж, Дорноговь/	2012-2013	600.0	450.0
ХХҮII.1.13	Алтан-Овоо, Гангануурын байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалт, элсний нүүдлийг зогсоох хөтөлбөр /Сүхбаатар/	2012	80.0	80.0
ХХҮII.1.14	Иргэдийг "Эко сургалт"-д хамруулах хөтөлбөрийн III үе шатыг хэрэгжүүлэх /Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг/	2012	45.0	45.0
ХХҮII.1.15	"Шинэ Чингэлтэй хөтөлбөр" /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	1,000.0	1,000.0
ХХҮII.1.16	Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах 60-80 м2 хүртэл талбай халаах, усан халаалттай сайжруулсан зуухыг худалдан авч нийлүүлэх	2012	14,912.0	14,912.0
ХХҮII.1.17	50 м2 талбай халаах, ердийн сайжруулсан зуухыг худалдан авч нийлүүлэх	2012	11,137.0	11,137.0
ХХҮII.1.18	Бага, дунд чадлын ус халаалтын зуухнуудын техникийн шинэчлэл	2012	2,400.0	2,400.0
ХХҮII.1.19	Бага, дунд чадлын ус халаалтын зуухнуудын техникийн шинэчлэл	2012	1,125.0	1,125.0

XXYII.1.20	Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах, иргэдийн амьжиргааг дээшлүүлэх хөтөлбөр /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	2012	250.0	250.0
XXYII.2	Их засвар: Салбарын байгууллагуудын барилгын их засвар	2012	840.0	840.0
XXYII.3	Тоног төхөөрөмж:		1,815.0	1,815.0
XXYII.3.1	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, салбарын байгууллагуудын материаллаг бааз, техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж	2012	832.5	832.5
XXYII.3.2	Газар доорх усны хяналт, шинжилгээний хэмжилтийн болон лабораторийн багаж төхөөрөмж	2012	324.5	324.5
XXYII.3.3	Цаг уурын шинжилгээний өртөөнүүдэд цаг уурын болон нарны цацраг судлалын автомат станц суурилуулах	2012	175.0	175.0
XXYII.3.4	Ус цаг уур, орчны шинжилгээний байгууллагуудын цахим төхөөрөмж, тавилга, техник хэрэгслэлийн шинэчлэл	2012	150.0	150.0
XXYII.3.5	Хилийн усны горим, чанар, бохирдлын үзүүлэлтүүдийг тодорхойлох лаборатори байгуулах	2012	50.0	50.0
XXYII.3.6	Уур амьсгалын өөрчлөлт, цөлжилтийн мониторинг хийх, бэлчээрийн даац, орчин зүйн ажиглалт, усны шинжилгээ хийх зориулалтаар цаг уурын өртөө, харуулыг мотоциклоор хангах	2012	15.0	15.0
XXYII.3.7	Алтайн мөстөл судлалын өртөө, Увс нуур судлалын өртөөний багаж, хэмжих хэрэгсэл	2012	20.0	20.0
XXYII.3.8	Цөлжилтийн мониторингийн улсын сүлжээний тоног төхөөрөмж	2012	25.0	25.0
XXYII.3.9	Газрын генератор болон МОДИС хиймэл дагуулын газрын станцын тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл	2012	163.0	163.0
XXYII.3.10	Цаг агаарт зориудаар нөлөөлөх экспедицүүдийн автомашин	2012	30.0	30.0
XXYII.3.11	Цаг уурын станцын их засвар, тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл /Өмнөговь, Гурвантэс, Булган/	2012	30.0	30.0
XXYIII	БАТЛАН ХАМГААЛАХЫН САЙД		43,578.5	15,866.3
XXYIII.1	Хөрөнгө оруулалт:		42,534.2	14,822.0
XXYIII.1.1	Цэргийн эмнэлгийн төв цогцолбор /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2011-2013	11,107.8	6,300.0
XXYIII.1.2	Цэргийн албан хаагчдын албан тушаалын орон сууц	2011-2014	21,312.0	3,100.0
XXYIII.1.3	Нэгдсэн үндэстний байгууллагын энхийг сахиулах ажиллагаанд оролцох үүрэг зориулалт бүхий 3 дахь батальон байгуулах	2012-2013	4,213.4	645.0
XXYIII.1.4	Батлан хамгаалах салбарын сувиллын цогцолборын барилга /Хэнтий, Дэлгэрхаан/	2012-2013	851.0	390.0
XXYIII.1.5	Зэвсэгт хүчний 232 дугаар ангийн барилга /Хэнтий, Дэлгэрхаан/	2012-2013	270.0	202.0

ХХYIII.1.6	Барилга, инженерийн батальоны барилга байгууламж /Сүхбаатар, Баруун-Урт/	2012-2013	1,400.0	1,050.0
ХХYIII.1.7	Батлан хамгаалах яамны харьяа "Бага баян" төрийн өмчит үйлдвэрийн газрын амралтын газрын авто замын шинэчлэл /Улаанбаатар/	2012-2013	980.0	735.0
ХХYIII.1.8	"Тэмүүжин өрлөг" ерөнхий боловсролын сургуулийн хичээлийн дотуур байрны цогцолборын хөрөнгө оруулалт, тоног төхөөрөмж /Улаанбаатар/	2012	2,400.0	2,400.0
ХХYIII.2	Их засвар	2012	485.0	485.0
ХХYIII.3	Тоног төхөөрөмж	2012	559.3	559.3
ХХIX	ШҮҮХИЙН ЕРӨНХИЙ ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА		3,518.2	1,790.2
ХХIXI.1	Хөрөнгө оруулалт:		1,137.6	600.0
ХХIX.1.1	Шүүхийн албаны барилга /Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2012-2013	1,137.6	600.0
ХХIX.2	Тоног төхөөрөмж:		2,380.6	1,190.2
ХХIX.2.1	Аймаг, нийслэлийн шүүхүүдийн автомашин	2012	1,397.1	698.5
ХХIX.2.2	Аймаг, нийслэлийн шүүхүүдийн компьютер, тоног төхөөрөмж, тавилга	2012	983.5	491.7
ХХХ	УЛСЫН ДЭЭД ШҮҮХИЙН ЕРӨНХИЙ ШҮҮГЧ		193.0	193.0
ХХХ.1	Их засвар: Улсын дээд шүүхийн байрын их засвар	2012	20.0	20.0
ХХХ.2	Тоног төхөөрөмж: Компьютер, техник хэрэгсэл	2012	173.0	173.0
ХХХI	АВЛИГАТАЙ ТЭМЦЭХ ГАЗРЫН ДАРГА		1,407.6	1,088.1
ХХХI.1	Хөрөнгө оруулалт:		1,325.8	1,006.3
ХХХI.1.1	Конторын барилгын өргөтгөл /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	2011-2012	1,325.8	1,006.3
ХХХI.2	Тоног төхөөрөмж: Компьютер, тоног төхөөрөмж	2012	81.8	81.8
ХХХII	УЛСЫН ЕРӨНХИЙ ПРОКУРОР		5,123.3	5,123.3
ХХХII.1	Хөрөнгө оруулалт:		1,485.0	1,485.0
ХХХII.1.1	Прокурорын газрын конторын барилга /Дархан-Уул/	2012	1,000.0	700.0
ХХХII.1.2	Прокурорын газрын конторын барилга /Дорноговь, Замын-Үүд/	2012	450.0	450.0
ХХХII.1.3	Прокурорын газрын авто гараж, архивын барилга /Улаанбаатар/	2012	35.0	335.0
ХХХII.2	Их засвар	2012	1,559.5	1,179.5
ХХХII.3	Тоног төхөөрөмж	2012	2,078.8	2,458.8
	НИЙТ ДҮН		2,753,903.5	1,208,389.7

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 14-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ХҮНИЙ ХӨГЖИЛ САНГИЙН 2012 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хүний хөгжил сангийн 2012 оны төсвийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлд дор дурдсан агуулгатай 4.4 дэх хэсэг нэмсүгэй:

“4.4.хүүгийн төлбөрт 18,977.3 сая төгрөг.”

2 дугаар зүйл. Хүний хөгжил сангийн 2012 оны төсвийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.2 дахь хэсгийн “364,638.1” гэснийг “339,508.1” гэж, 3.3 дахь хэсгийн “312,495.6” гэснийг “79,990.6” гэж, 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсгийн “10,900.0” гэснийг “12,151.5” гэж, 4.2 дахь хэсгийн “692,600.4” гэснийг “751,284.8” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2012 оны 9 дүгээр сарын 14-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 14-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2012 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Нийгмийн даатгалын сангийн 2012 оны төсвийн тухай хуулийн дараах зүйлийг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/3 дугаар зүйл:

“3 дугаар зүйл. Нийгмийн даатгалын санд 2012 оны төсвийн жилд төвлөрүүлэх орлогын хэмжээг дор дурдсанаар баталсугай:

д/д	Орлогын төрөл	Дүн /сая төгрөгөөр/
1	Аж ахуйн нэгж, байгууллагаас төлөх шимтгэл	245,793.5
2	Ажиллагсадаас төлөх шимтгэл	312,098.9

3	Төсөвт байгууллагаас төлөх шимтгэл	116,490.6
4	Нөхөн олговор авагчийн нийгмийн даатгалын шимтгэл	6.2
5	Хүний хөгжил сангаас төлөх иргэний эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэл	12,151.5
6	Сайн дурын даатгуулагчаас төлөх шимтгэл	13,800.0
7	Эрүүл мэндийн даатгалын бусад даатгуулагчийн төлөх шимтгэл	2,127.0
8	Гадаадад хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллаж байгаа иргэний төлөх шимтгэл	1,500.0
9	Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчний улмаас хөгжлийн бэрхшээлтэй болсон даатгуулагчийн төлөх шимтгэл	756.7
10	Бусад орлого	15,488.9
Нийт орлого		720,213.3

2/4 дүгээр зүйл:

“4 дүгээр зүйл.Нийгмийн даатгалын сангийн 2012 оны төсвийн жилд зарцуулах зарлагын хэмжээг дор дурдсанаар баталсугай:

д/д	Зарлагын төрөл	Дүн /сая төгрөгөөр/
1	Тэтгэврийн даатгалын сан	711,044.6
2	Тэтгэмжийн даатгалын сан	40,445.0
3	Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчний даатгалын сан	27,939.2
4	Ажилгүйдлийн даатгалын сан	10,149.8
5	Эрүүл мэндийн даатгалын сан	131,760.9
6	Шүүхийн шийдвэр биелүүлэх албаны төлбөр	54.1
7	Үйл ажиллагааны зардал	16,985.2
8	Хөрөнгө оруулалт, их засвар, тоног төхөөрөмж	3,814.3
Нийт зарлага		942,193.0

2 дугаар зүйл.Нийгмийн даатгалын сангийн 2012 оны төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн “60.0” гэснийг “210.0” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2012 оны 9 дүгээр сарын 14-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 14-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн "аймаг, нийслэлийн нийгмийн даатгалын газар, хэлтсийн даргыг Улсын нийгмийн даатгалын ерөнхий газрын даргатай зөвшилцөж аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, дүүргийн нийгмийн даатгалын хэлтсийн даргыг нийслэлийн нийгмийн даатгалын газрын даргатай зөвшилцөж дүүргийн Засаг дарга тус тус томилж, чөлөөлнө." гэснийг "аймаг, нийслэл, дүүргийн нийгмийн даатгалын газар, хэлтсийн даргыг нийгмийн даатгалын төв байгууллагын дарга Нийгмийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн аймаг, нийслэл, дүүрэг дэх салбар нэгжтэй зөвшилцөн тус тус томилж, чөлөөлнө." гэж өөрчилсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 14-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Нийгмийн халамжийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.3 дахь хэсгийг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"24.3. Нийгмийн халамжийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын даргыг хуульд заасны дагуу нэр дэвшүүлж нийгмийн халамжийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний саналыг үндэслэн Засгийн газар, аймаг, нийслэл, дүүргийн нийгмийн халамжийн үйлчилгээний байгууллагын даргыг нийгмийн халамжийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга тухайн шатны Засаг даргатай зөвшилцөн тус тус томилж, чөлөөлнө."

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 18-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХЭЛЭЛЦЭЭР СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. “Виз олгох нөхцөлийг хөнгөвчлөх тухай Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Солонгос Улсын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр”-ийг Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 07-ны өдөр

Дугаар 25

Улаанбаатар
хот

Шүүгчийн орон тоо тогтоох тухай

Шүүхийн тухай хуулийн 62 дугаар зүйлийн 62.1.2 дахь заалт, Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн саналыг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Өмнөговь аймаг дахь сум дундын 2 дугаар шүүхийг шинээр байгуулсантай холбогдуулан тус шүүхийн шүүгчийн орон тоог Ерөнхий шүүгч 1, шүүгч 5 байхаар тогтоосугай.

2.Энэ тогтоолыг 2013 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 07-ны өдөр

Дугаар 26

Улаанбаатар
хот

“Прокурорын байгууллагын бүтэц, зохион байгуулалт, цалингийн санг тогтоох тухай” тогтоолын хавсралтад нэмэлт оруулах тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Тавин зургадугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг, Прокурорын байгууллагын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, 8.2 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.“Прокурорын байгууллагын бүтэц, зохион байгуулалт, цалингийн санг тогтоох тухай” Улсын Их Хурлын 1993 оны 7 дугаар сарын 09-ний өдрийн 59 дүгээр тогтоолын 2 дугаар хавсралтын “Сум дундын прокурорын газар” гэсэн Хоёр дахь хэсэгт дор дурдсан агуулгатай 9,10 дахь заалт нэмсүгэй:

“9.Өмнөговь аймаг дахь сум дундын 1 дүгээр прокурорын газар	Ханбогд сум	Ханбогд, Манлай, Баян-Овоо, Цогтцэций сум
10.Өмнөговь аймаг дахь сум дундын 2 дугаар прокурорын газар	Гурвантэс сум	Гурван тэс, Ноён, Сэврэй сум”,

2.Энэ тогтоолыг 2013 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 11-ний өдөр

Дугаар 27

Улаанбаатар
хот

**“Импортын барааны гаалийн албан
татварын хувь, хэмжээ батлах тухай”
тогтоолд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай**

Татварын ерөнхий хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.“Импортын барааны гаалийн албан татварын хувь, хэмжээг батлах тухай” Улсын Их Хурлын 1999 оны 6 дугаар сарын 03-ны өдрийн 27 дугаар тогтоолд дор дурдсан агуулгатай 4 дэх заалт нэмсүгэй:

“4.Энэ тогтоолын 27-д заасан хязгаарт багтаан газрын тос, газрын тосны бүтээгдэхүүний гаалийн албан татварын хувь, хэмжээг салбарын онцлогийг харгалзан тогтоох эрхийг Засгийн газар /Н.Алтанхуяг/-т олгосугай.”

2.Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан “Тогтоолын хавсралтад өөрчлөлт оруулах тухай Улсын Их Хурлын 2008 оны 5 дугаар сарын 22-ны өдрийн 43 дугаар тогтоолын 2 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцугай.

3.Энэ тогтоолыг 2012 оны 9 дүгээр сарын 11-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 11-ний өдөр

Дугаар 28

Улаанбаатар
хот

**Улсын төсвийн алдагдлыг санхүүжүүлэхэд
зориулан Засгийн газрын үнэт цаас
гаргахыг зөвшөөрөх тухай**

Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.2 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Улсын төсвийн алдагдлыг санхүүжүүлэхэд зориулан 270.0 /хоёр зуун дал/ тэрбум төгрөгийн Засгийн газрын үнэт цаасыг 2012 оны төсвийн жилд гаргаж, арилжаалахыг Монгол Улсын Засгийн газар /Н.Алтанхуягт/-т зөвшөөрсүгэй.

2.Энэ тогтоолыг 2012 оны 9 дүгээр сарын 11-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 14-ний өдөр

Дугаар 29

Улаанбаатар
хот

**Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн албан
тушаалаас чөлөөлөх тухай**

Төв банк /Монголбанк/-ны тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 1, 3 дахь хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Өөрийнх нь гаргасан хүсэлтийг үндэслэн Лханаасүрэнгийн Пүрэвдоржийг Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн албан тушаалаас чөлөөлсүгэй.

2.Энэ тогтоолыг 2012 оны 9 дүгээр сарын 14-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 14-ний өдөр

Дугаар 30

Улаанбаатар
хот

**Монголбанкны Ерөнхийлөгчийг
томилох тухай**

Төв банк /Монголбанк/-ны тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 1, 3 дахь хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Монголбанкны Ерөнхийлөгчөөр Найдансүрэнгийн Золжаргалыг томилсугай.

2.Энэ тогтоолыг 2012 оны 9 дүгээр сарын 14-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 14-ний өдөр

Дугаар 31

Улаанбаатар
хот

**“Хүний хөгжил сангаас Монгол Улсын
иргэнд 2012 онд хүртээх хишиг, хувийн хэмжээг
тогтоох тухай” тогтоолд нэмэлт оруулах тухай**

Хүний хөгжил сангийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2 дахь хэсэг, 17 дугаар зүйлийн 17.1.3 дахь заалтыг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.“Хүний хөгжил сангаас Монгол Улсын иргэнд 2012 онд хүртээх хишиг, хувийн хэмжээг тогтоох тухай” Улсын Их Хурлын 2011 оны 11 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 53 дугаар тогтоолын 1 дэх заалтад дор дурдсан агуулгатай 4 дэх дэд заалт нэмсүгэй:

“4/0-18 насны хүүхэд бүрд 2012 оны 10-12 дугаар саруудад 20 000 /хорин мянга/ төгрөг.”

2.Энэ тогтоолыг батлагдсан өдрөөс нь эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 14-ний өдөр

Дугаар 32

Улаанбаатар
хот

**Хууль хэрэгжүүлэх зарим арга
хэмжээний тухай**

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 43 дугаар зүйлийн 43.1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1, 7.8 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль батлагдсантай холбогдуулан дараах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэхийг Монгол Улсын Засгийн газар /Н.Алтанхуяг/-т даалгасугай:

1/Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн биелэлтийг улс даяар зохион байгуулж хангах;

2/2012 оны 9 дүгээр сарын 14-ний өдөр баталсан Иргэний бүртгэлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль болон Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.1 дэх хэсэг, 19.4.4 дэх заалт, 19.6.3 дахь заалтын хэрэгжилтийн бэлтгэл ажлыг хангах, гүйцэтгэх;

3/энэ тогтоолын биелэлтийг 2012 оны 12 дугаар сарын 31-нээс өмнө Монгол Улсын Их Хуралд танилцуулж мэдээлэх.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 18-ны өдөр

Дугаар 33

Улаанбаатар
хот

Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2012 оны ээлжит сонгуульд техник хэрэгсэл хэрэглэх тухай

Сонгуулийн автоматжуулсан системийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.1 дэх заалтыг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2012 оны ээлжит сонгуулийн сонгогчийн бүртгэлийн үйл ажиллагаанд бүртгэлийн техник хэрэгсэл, санал авах, тоолох үйл ажиллагаанд “New Image Cast” автоматжуулах техник хэрэгслийг хэрэглэхийг зөвшөөрсүгэй.

2.Энэ тогтоолыг 2012 оны 9 дүгээр сарын 18-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 18-ны өдөр

Дугаар 34

Улаанбаатар
хот

Сонгуулийн зардлын хэмжээг батлах тухай

Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсэг, Сонгуулийн ерөнхий хорооны саналыг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2012 оны ээлжит сонгуулийн Сонгуулийн ерөнхий хороогоор дамжуулан санхүүжигдэх зардлын хэмжээг 5,206,020,836.0 /таван тэрбум хоёр зуун зургаан сая хорин мянга найман зуун гучин зургаа/ төгрөг байхаар тогтоосугай.

2.Энэ тогтоолын 1 дэх заалтад заасан зардлын 3679,400.000 төгрөгийг Сонгуулийн ерөнхий хорооны төсвөөс, 116,320.836 төгрөгийг Улсын Их Хурлын 2012 оны ээлжит сонгуулийн зардлын үлдэгдлээс санхүүжүүлэх арга хэмжээ авахыг Монгол Улсын Засгийн газар

/Н.Алтанхуяг/-т, саналын хуудас хэвлүүлэхэд зориулан орон нутгийн төсөвт тусгагдсан 1,410,300.000 төгрөгийг Сонгуулийн ерөнхий хорооны төсөвт төвлөрүүлж, Аймаг, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуульд заасны дагуу орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлэх бусад зардлыг батлагдсан төсвөөсөө гаргахыг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт тус тус даалгасугай.

3.Энэ тогтоолыг 2012 оны 9 дүгээр сарын 18-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 18-ны өдөр

Дугаар 35

Улаанбаатар
хот

**Олон нийтийн радио, телевизийн Үндэсний
зөвлөлийн гишүүнээс чөлөөлөх,
гишүүнээр томилох тухай**

Олон нийтийн радио, телевизийн тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.8 дахь хэсэг, 22 дугаар зүйлийн 22.2 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Олон нийтийн радио, телевизийн Үндэсний зөвлөлийн гишүүнээс Лувсангийн Болд, Мархаахүүгийн Буянбадрах, Очирхуягийн Мөнгөнтуул, Нямжавын Содномдорж, Лувсансамбуугийн Төмөрбаатар, Готовын Цэрэнпүрэв, Хайдавын Чилаажав, Ойдовын Эрдэнэ-Өлзий нарыг тус тус чөлөөлсүгэй.

2.Олон нийтийн радио, телевизийн Үндэсний зөвлөлийн гишүүнээр Алений Арман, Дамбийн Гоошоохүү, Аюушийн Мөнхбат, Содномпилийн Мягмар, Лувсангийн Пүрэвдорж, Догмидын Сосорбарам, Бямбажавын Цэнддоо нарыг тус тус томилсугай.

3.Энэ тогтоолыг 2012 оны 9 дүгээр сарын 18-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 18-ны өдөр

Дугаар 36

Улаанбаатар
хот

Улсын Их Хурлын 2012 оны намрын ээлжит чуулганаар хэлэлцэх асуудлын тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Монгол Улсын Их Хурлын 2012 оны намрын ээлжит чуулганаар дараах асуудлыг хэлэлцэхээр төлөвлөсүгэй:

1/Монгол Улсын 2013 оны төсвийн тухай хуулийн төсөл;
2/Хүний хөгжил сангийн 2013 оны төсвийн тухай хуулийн
төсөл;

3/Нийгмийн даатгалын сангийн 2013 оны төсвийн тухай
хуулийн төсөл;

4/“Төрөөс мөнгөний бодлогын талаар 2013 онд баримтлах
үндсэн чиглэл батлах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл;

5/Монгол Улсын 2011 оны төсвийн гүйцэтгэл, Засгийн
газрын 2011 оны санхүүгийн нэгдсэн тайлан;

6/“Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2016 он хүртэл
боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл батлах тухай” Улсын Их Хурлын
тогтоолын төсөл;

7/Хадгаламжийн даатгалын тухай хуулийн төсөл;

8/Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн төсөл;

9/Монгол Улсын Их Хурлын тухай болон Монгол Улсын Их
Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулиудад өөрчлөлт оруулах
тухай хуулийн төслүүд;

10/Хэвлэл мэдээллийн эрх чөлөөний тухай хуулийн төсөл;

11/Хүнсний тухай, Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй
байдлыг хангах тухай хуулийн төслүүд;

12/бусад.

2.Энэ тогтоолын 1 дэх заалтад зааснаас бусад хэлэлцүүлгийн
шатанд байгаа болон Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн хууль, Улсын Их

Хурлын бусад шийдвэрийн төслүүдийг 2012 оны намрын ээлжит чуулганаар хэлэлцүүлэх асуудлыг тухай бүр нь шийдвэрлэж байхаар тогтоосугай.

3.Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төслийг хууль санаачлагчаас өргөн мэдүүлбэл намрын ээлжит чуулганы хэлэлцэх асуудлын дараалалд оруулахыг Улсын Их Хурлын даргад зөвшөөрсүгэй.

4.Улсын Их Хурлын 2012 оны намрын ээлжит чуулганаар хэлэлцэх асуудлын бэлтгэлийг хангахыг Монгол Улсын Засгийн газар, Байнгын хороодын дарга, Улсын Их Хурал дахь намын бүлгийн ахлагч нар болон Тамгын газар /Ц.Шаравдорж/-т тус тус даалгасугай.

5.Энэ тогтоолыг 2012 оны 9 дүгээр сарын 18-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2012 оны 09 дүгээр
сарын 18-ны өдөр

Дугаар 37

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын Засгийн газрын 2012-2016 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр батлах тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 7 дахь заалт, Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 7 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.“Монгол Улсын Засгийн газрын 2012-2016 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийг хавсралтаар баталсугай.

2.Монгол Улсын Засгийн газрын 2012-2016 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр батлагдсантай холбогдуулан дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг Монгол Улсын Засгийн газар /Н.Алтанхуяг/-т даалгасугай:

1/Монгол Улсын Засгийн газрын 2012-2016 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг баталж хөтөлбөрийн биелэлтийг жил бүрийн 1 дүгээр улиралд багтаан Улсын Их Хуралд танилцуулж байх;

2/Монгол Улсын Засгийн газрын 2012-2016 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт дэвшүүлсэн зорилтыг жил бүрийн төсвийн хүрээний мэдэгдэл, эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэл, улсын төсөвт тусган хэрэгжүүлэх.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

Монгол Улсын Их Хурлын 2012 оны
37 дугаар тогтоолын хавсралт

**МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН 2012-2016 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨР**

**АРДЧИЛАЛ, ХҮНИЙ ЭРХ, ЭРХ ЧӨЛӨӨ, МОНГОЛ ЭХ ОРНЫХОО
ХӨГЖИЛ ЦЭЦЭГЛЭЛТИЙН ТӨЛӨӨ НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН
БҮХИЙ Л САЛБАРТ ХИЙХ ШИНЭЧЛЭЛИЙН ҮЗЭЛ САНААНД НЭГДЭН
АРДЧИЛСАН НАМ, ИРГЭНИЙ ЗОРИГ НОГООН НАМ, МАХН-МҮАН-ЫН
“ШУДАРГА ЁС” ЭВСЭЛ ХАМТРАН:**

- Үндэсний эрх ашгийг дээдлэн, хувь хүн, өрх гэрийн хөгжлийг эрхэмлэж, баялгийг бүтээгч, эрх чөлөөт, дундаж орлоготой иргэд зонхилсон хариуцлагатай нийгмийг төлөвшүүлэх эрхэм зорилгоо нотлон,
- Хүний жам ёсны заяагдмал эрх, хувийн өмч, төрийн хязгаарлагдмал оролцоо, төрийн нээлттэй, иргэдэд хянагдах тогтолцоо, иргэний нээлттэй нийгэм, жендерийн тэгш байдал зэрэг тулгуур үнэт зүйлсийг шалгуур болгон,
- Монгол төрийн бодлогын залгамж чанарыг эрхэмлэн,
- Иргэд, олон нийтийн санал, санаачилгад тулгуурлан,
- Эдийн засгийн аюулгүй байдал, ардчилсан засгийн шударга тогтолцоог хангах, баялгийн шударга хуваарилалтад түлхүү анхаарах цаг ирснийг тунхаглан,
- АН-ын “Монгол хүн” хөтөлбөрийг үндэслэн, ИЗНН-ын “Амьдрал” хөтөлбөр, МАХН-МҮАН-ын “Шударга ёс” эвслийн “Монголоо аврах таван хувьсгал” хөтөлбөрийн зарим тодорхой саналыг тусган Монгол Улсын Засгийн газрын 2012-2016 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг тодорхойлж байна.

НЭГ. АЖИЛТАЙ, ОРЛОГОТОЙ МОНГОЛ ХҮН

Хүн амын үндсэн хэрэгцээг тогтвортой хангахуйц, өөрийгөө тэтгэх, олон улсын зах зээлд өрсөлдөх чадвартай эдийн засгийг бүрдүүлэхэд чиглэгдсэн төсөв, санхүү, мөнгөний бодлогыг хэрэгжүүлэх нь макро эдийн засгийн хүрээний гол зорилт мөн.

Хөдөлмөрийн насны иргэдийг ажлын байраар хангах, тэдний цалин хөлс нь амьдрал ахуйд нь хүрэлцдэг болгох, хавтгайрсан нийгмийн халамжийн бодлогоос татгалзаж, халамж шаардагдах хүүхэд, ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг дэмжих нь гол зорилтын нэг байх болно.

Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийг шинэ шатанд гаргаж, бизнест ээлтэй орчныг бүрдүүлэх нь тэргүүлэх зорилтын нэг байна.

Жендерийн зохистой харьцаа алдагдсан салбарыг онцгой анхаарч ажиллана.

Эдгээр зорилтыг биелүүлэхийн тулд дараах шинэчлэлийг хэрэгжүүлнэ:

- бизнесийг дэмжсэн татварын хоёр дахь үе шатны шинэчлэлийг хийх;
- зээлийн хүүг бууруулж нэг оронтой тоонд оруулах;
- орон сууцны зээлийн тогтолцоог шинэчлэх;
- ажлын байр шинээр бий болгох хөтөлбөр хэрэгжүүлэх;
- инфляцид хөтлөгдөх бус зохицуулдаг тогтолцоонд шилжих;
- барилгын материалыг эх орондоо үйлдвэрлэдэг болох;
- экспортын нэг цонхны бодлого хэрэгжүүлэх;
- хилийн боомтын шинэчлэлийг хийх;
- Хөрөнгийн биржийг шинэчлэх;
- банк санхүү, бирж, мэдээллийн технологи, амралт цэнгээний болон агаарын замын зангилаа төв байгуулах ажлыг эхлүүлэх.

Эдгээр зорилтыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд дараах зарчмыг мөрдлөг болгон ажиллана:

- Засгийн газраас өргөн мэдүүлсэн төсвийн төслийн зарлагыг өсгөхгүй, алдагдлыг нэмэгдүүлэхгүй байх зарчмыг хуульчлах;
- инфляцийг нэг оронтой тоонд барьж, төгрөгийн худалдан авах чадварыг тогтвортой байлгах;
- улсын төсвийн зардлыг хязгаарлаж, дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд төсвийн эзлэх хувийг 40-өөс илүүгүй байлгах;
- дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх төсвийн алдагдлыг хоёр хувиас илүүгүй байлгах;
- хөрөнгө оруулалтыг тав хүртэл жилээр төлөвлөх зарчимд шилжих;
- алдагдалтай ажиллаж байгаа төрийн өмчийн компанийн удирдлагад хариуцлага тооцож, ашигтай ажиллахаар өөрчлөн зохион байгуулах;

- тендерийн будлиан, авлига, хээл хахуулийг халах зорилгоор төсвийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах үйл ажиллагааг 100 хувь онлайн хэлбэрт шилжүүлж, иргэд, олон нийтийн хяналт дор ил тод явуулж, захиалагч нь шийдвэрлэдэг өнөөгийн тендерийн тогтолцоог өөрчилж гүйцэтгэгч нь шийдвэрлэдэг болгох;
- гадаадын зах зээлээс хямд эх үүсвэрийг боломжит хэмжээгээр татаж зөвхөн бүтээн байгуулалтын төслүүдийг санхүүжүүлэх.

Дээрх зорилт, шинэчлэлийг хийх зорилгоор дэвшүүлсэн зарчмыг баримтлан дараах үйл ажиллагааг Засгийн газраас хэрэгжүүлнэ:

- цалин, тэтгэврийн хэмжээг инфляцийн түвшин, хөдөлмөрийн бүтээмжтэй уялдуулан нэмэгдүүлэх;
- цалин, тэтгэврийн хэмжээг өргөн хэрэглээний бараа, бүтээгдэхүүний үнийг өсгөхгүйн тулд нийтэд зарлахгүйгээр салбар бүрээр нэмэх;
- мөнгөний бодлогыг бодит эдийн засгийг дэмжихэд чиглүүлэх;
- түлш, шатахуун, цахилгаан эрчим хүч зэрэг бусад бараа, бүтээгдэхүүний үнэд нөлөөлдөг суурь бүтээгдэхүүний үнийг төрөөс зохицуулдаг болгох бодлого явуулах;
- дэд бүтэц, боловсруулах үйлдвэрлэлийг дэмжих зорилгоор Хөгжлийн банкнаас олгох хөнгөлөлттэй зээлийн хэмжээг нэмэгдүүлэх;
- төсөв, санхүү, боловсон хүчний томилгоотой холбоотой орон нутгийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлж, төвлөрлийг сааруулах;
- бусад улстай хийсэн давхар татварын гэрээг Монгол Улсын эрх ашигт нийцүүлэн шинэчлэх, эсхүл хүчингүй болгох;
- уул уурхай, ашигт малтмал, нефтийн бүтээгдэхүүний импорт, газрын тосны экспорт, үүрэн холбооны операторын үйлчилгээ, архи, спирт, тамхи зэргээс бусад салбарт үйл ажиллагаа явуулдаг, жилийн борлуулалтын орлого нь 1.5 тэрбум төгрөгөөс илүүгүй аж ахуйн нэгжид төсөвт төлсөн аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын 90 хувийг буцаан олгох;
- Улаанбаатар-Замын-Үүдийн авто замыг тэргүүн ээлжид ашиглалтад оруулж, Замын-Үүдийн хилийн боомтын нэвтрүүлэх чадварыг нэмэгдүүлснээр инфляцийн зохиомол хөөрөгдлийг бууруулах;
- төсвийн хөрөнгөөр худалдан авч байгаа бараа, ажил, үйлчилгээг нийлүүлэх аж ахуйн нэгжид нийт борлуулалтын гучаас доошгүй хувийг өөрийн үйл ажиллагааны орлогоос олдог байх шаардлага тавих;
- гадаадын төрийн өмчит компаниудын хөрөнгө оруулалтыг хянан зохицуулсан бодлого хэрэгжүүлэх;

- хувийн хэвшилтэй хамтран бизнес форум тогтмол зохион байгуулж, тодорхой асуудлуудыг шийдвэрлэх;
- хөдөлмөрийн багтаамж ихтэй салбаруудыг бодлогоор дэмжиж ажлын байр нэмэгдүүлэх;
- хүнс, хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн салбарыг бие даасан, цөөн орноос хамааралтай байдлыг арилгахад анхаарч өрсөлдөх чадварыг нь бэхжүүлэх;
- хөрөнгийн биржийн үйл ажиллагааг дэмжиж иргэд, хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтыг татах;
- Зээлийн батлан даалтын сангаар дамжуулан жижиг бизнесийг дэмжих;
- Хөдөө, аж ахуйн биржийн тухай хууль, Улсын Их Хурлаас баталсан “Шинэ бүтээн байгуулалт дунд хугацааны зорилтот хөтөлбөр”, “Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого”, Засгийн газраас баталсан Хүнсний аюулгүй байдал, Монгол Улсыг үйлдвэржүүлэх хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх;
- санхүүгийн секторын шинэтгэлийг бодит сектор, тухайлбал, уул уурхайн бус эдийн засгийн бусад салбар, жижиг, дунд бизнесийн өсөлтийг дэмжих, хувийн даатгалын ба хөрөнгө оруулалтын сангууд, хувийн тэтгэврийн сангийн болон зээлийн батлан даалтын тогтолцоог хэрэгжүүлэх чиглэлээр орчин үеийн санхүүгийн зах зээлийн өрсөлдөөнт орчныг бий болгоход чиглүүлэх;
- олон улсын нэр хүндтэй банк орж ирэх нөхцөлийг бүрдүүлэх.

Монгол Улсад уул уурхайн салбарыг хөгжүүлэх чиглэлээр дараах бодлогыг хэрэгжүүлнэ:

- нутаг дэвсгэрийн геологийн зураглал, эрэл, хайгуулын ажилд зарцуулж байгаа улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтыг жил бүр нэмэгдүүлж, геомэдээллийн санг баяжуулах, эрдэс баялгийн нөөцийг өсгөн нэмэгдүүлэх замаар уул уурхайн салбарыг тогтвортой хөгжүүлэх бодлогыг дэмжих;
- нутаг дэвсгэрийн геологийн тогтоц, ашигт малтмалын тархалтын зүй тогтол, хэтийн төлөвийг судлах зорилгоор улсын төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэж байгаа 1:50 000 масштабын геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажилд 2016 онд нийт нутаг дэвсгэрийн 40 хувийг хамруулах;
- геологийн салбарын бүтэц, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох ажлын хүрээнд Монголын Үндэсний геологийн албыг шинээр байгуулах;
- эрдэс баялгийн салбарын эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох замаар дараах зорилтыг хэрэгжүүлнэ:

- ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл олгоход тухайн орон нутгийн иргэдийн оролцоог хангах;

- ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийг Засгийн газрын шийдвэрт үндэслэн олгодог болгох;
 - аж ахуйн нэгж, хуулийн этгээдэд олгох ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн тоонд тодорхой хязгаарлалт тавих;
 - ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг орон нутгийн саналд тулгуурлан зөвхөн төрөөс тогтоосон нутаг дэвсгэрт олгодог болгох;
 - уул уурхайн олборлох үйлдвэрүүд бүтээгдэхүүнээ дотоодын боловсруулах үйлдвэрүүдэд зах зээлийн үнээр тэргүүн ээлжид нийлүүлдэг байх;
 - улсын төсвийн хөрөнгөөр хайгуул хийгдсэн стратегийн ордууд дээр байгуулагдах компанийн 51-ээс доошгүй хувийг Монголын тал эзэмших;
 - техник-эдийн засгийн үндэслэлээр ашиггүй нь тогтоогдсон, байгаль орчинд хор хөнөөл ихтэй уурхайг ажиллуулахгүй байх зарчмыг баримтлах;
 - нөхөн сэргээлтийг стандартын түвшинд хийж чадах санхүүгийн баталгаа гаргасан аж ахуйн нэгжид ордыг ашиглах эрхийг олгодог болох;
 - Ашигт малтмалын тухай хуулийн стратегийн ач холбогдол бүхий ордын тодорхойлолтыг судалгаанд үндэслэн боловсронгуй болгож, эрчим хүчний болон коксжих нүүрс, зэс, төмрийн хүдэр, газрын ховор элемент зэргийг стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын ангилалд оруулсан тусгайлсан бодлогыг хэрэгжүүлэх;
 - геологийн хувьд нэгдмэл тогтоцтой ордуудын ашиглалтыг иж бүрнээр нэгдсэн байдлаар олборлох бодлого баримтлах.
- эрдэс баялгийн экспортыг нэгдсэн “Нэг цонх”-ны бодлогоор хэрэгжүүлэх;
 - уул уурхайн салбарт хэрэгжиж байгаа төслүүдэд үндэсний аж ахуйн нэгжүүд давуу эрхээр бараа, ажил, үйлчилгээ нийлүүлэх, туслан гүйцэтгэгчээр ажиллах эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх;
 - стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын ордын жагсаалтыг шинэчлэн, томоохон орд газруудыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахыг эрчимжүүлэх. Стратегийн ач холбогдол бүхий ордын төрийн эзэмшлийг нэгтгэн, корпорацийн зохион байгуулалтад оруулж, Хүний хөгжил сангийн тухай хуулийн дагуу иргэдэд давуу эрхийн хувьцаа олгоно;
 - алтны олборлолт, хадгалалт, борлуулалтыг ил тод болгох;
 - бичил уурхайгаар ашигт малтмал олборлох журмыг боловсронгуй болгож, хэрэгжилтэд тавих хяналтыг сайжруулах;

- олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын санаачилга болон хариуцлагатай уул уурхайг хөгжүүлэх санаачилга, тэдгээрийн зарчмууд болон стандартыг нэвтрүүлэх;
- Гол, мөрний урсац бүрэлдэх эх, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ойн сан бүхий газарт ашигт малтмал хайх, олборлох, ашиглахыг хориглох тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж, байгальд ээлтэй уул уурхайг хөгжүүлэх;
- байгалийн нөөцийн эдийн засгийн статистикийг шинэчилж, улсын эдийн засаг, санхүүд эрдэс баялгийн салбарын үзүүлж байгаа нөлөөллийн үзүүлэлтийг системтэй тооцоолох аргачлалыг холбогдох эрх бүхий байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлэх тогтолцоог бий болгох;
- эдийн засгийн өсөлтийн тогтвортой байдлыг хангахын тулд ашигт малтмалыг түүхий эд хэлбэрээр гаргахыг үе шаттай багасгах, түүнчлэн экспортолж байгаа бүтээгдэхүүний боловсруулалтын түвшинг олон улсын стандартад нийцүүлэн шат дараатай ахиулж, нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний экспортыг нэмэгдүүлэх бодлого баримтлах;
- Дархан-Сэлэнгийн бүсийн төмрийн хүдрийн ордуудыг түшиглэн орчин үеийн техник, технологи бүхий төмөрлөгийн цогцолбор үйлдвэр барих;
- гадаадын шууд хөрөнгө оруулагчидтай харилцан ашигтай байх зарчмыг баримтлан ажиллах; Уул, уурхай, эрчим хүч, газрын тосны салбарт өмнө нь байгуулсан тогтвортой байдлын, хөрөнгө оруулалтын, бүтээгдэхүүн хуваах гэрээнүүдэд өөрчлөлт оруулах асуудлыг судалж, холбогдох өөрчлөлтүүдийг хөрөнгө оруулагч талтай харилцан тохиролцож хийх.
- Таван толгойн орд газрыг төрийн мэдэлд байлгах. Тус орд газрыг ашиглах зорилгоор олборлох үйл ажиллагаа явуулах аж ахуйн нэгж, компанийг дотоод, гадаадын хөрөнгө оруулагчдыг татах замаар байгуулан ажиллуулна. Улмаар Таван толгойн орд газрыг түшиглэн дотоод, гадаадын хөрөнгийн бирж дээр хувьцааг худалдах ажлыг Улсын Их Хурлын шийдвэрийн дагуу зохион байгуулна.
- тусгай зөвшөөрлийн арилжаанд ил тод байдлыг бүрдүүлэх;
- байгаль орчинд ээлтэй, шилдэг техник, технологийг уул уурхайн үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэхэд дэмжлэг үзүүлж, эвдрэлд орсон талбайн тооллого хийж буруутай этгээдээр нөхөн сэргээлгэж, цаашид нөхөн сэргээлтийн зардлыг улсын төсвийн тусгай санд байршуулдаг болгох;
- уул уурхайн салбарын түүхий эдэд нэмүү өртөг шингээх бодлого хэрэгжүүлэн хагас болон эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэн, экспортолж, нэмүү өртөг шингэсэн эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчдийг татварын бодлогоор хөхиүлэн дэмжих.

Уул уурхайн салбараас эдийн засгийн хамаарах хамаарлыг бууруулах, урт хугацааны тогтвортой хөгжлийг хангах, өрсөлдөх чадвар бүхий олон тулгуурт эдийн засгийг бий болгох нь эдийн засгийн бодлогын тэргүүлэх зорилт байна.

Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор эдийн засгаа солонгоруулах бодлогыг дараах долоон чиглэлээр явуулна:

1. Үйлдвэржүүлэх чиглэлээр хэрэгжүүлэх бодлого

- уул уурхайн бүтээгдэхүүнийг боловсруулах зорилгоор аж үйлдвэрийн анхны паркийг Дорноговь аймгийн Сайншанд хотод байгуулах;
- Дархан хотын төмөрлөгийн үйлдвэрийг шинэчилж, хүдэр баяжуулдаг болох;
- “Замын-Үүд” эдийн засгийн чөлөөт бүс, “Алтанбулаг” болон “Цагааннуур” худалдааны чөлөөт бүсүүдийн дэд бүтцийг цогцоор нь барьж дуусгах;
- “Чойр”, “Баганхангай” ложистик төвийн эхний ээлжийн дэд бүтцийг барьж байгуулах;
- уул уурхайн бус экспортыг дэмжих, хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрийг хувийн хэвшлийн оролцоо, манлайлалтай боловсруулан хэрэгжүүлэх. Уул уурхайн салбарын экспортын орлогын тодорхой хэсгээс уул уурхайн бус экспортын хөгжлийн сан байгуулна.
- Дэлхийн худалдааны байгууллагад элсэхдээ хүлээсэн үүргийн дагуугааль, тарифын механизмыг ашиглан үндэсний үйлдвэрлэлээ хамгаалах асуудлыг шийдвэрлэх
- барилгын материалын үйлдвэрлэлийг хөгжүүлж, цемент, төмөр хийц, шил, дулаалгын материал зэрэг бүтээгдэхүүний хэрэгцээг дотоодын үйлдвэрлэлээр хангах бодлого баримтлах;
- сэргээгдэх эрчим хүчний бодлогыг татварын орчноор хөхиүлэн дэмжиж гадаад, дотоодын хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт орж ирэх таатай нөхцөлийг бүрдүүлэх;
- эдийн засгийн өсөлтийг хангахуйц эрчим хүчний суурь дэд бүтцийг бий болгох зорилгоор ДЦС-5-ыг барьж, ДЦС-4-ийг 100 МВт-р өргөтгөх;
- баруун бүсийн нүүрсний ордуудыг түшиглэн 60-100 МВт-ын дунд чадлын цахилгаан станц барих;
- Улаанбаатар хотын цахилгаан, дулааныг дамжуулах дэд бүтцийг шинэчлэх;
- дотоодын эрчим хүчний хэрэгцээг бүрэн хангаж, эрчим хүч экспортлогч улс болох.

2.Ноос, ноолуур, арьс ширний чиглэлээр хэрэгжүүлэх бодлого

- ноолуурын салбарын зээлийн санг 300 тэрбум, арьс ширний салбарын зээлийн санг 300 тэрбум, ноосны салбарын зээлийн санг 50 тэрбум, махны үйлдвэрлэлийг дэмжих зээлийн санг 100 тэрбум төгрөгт хүргэх;
- малын гаралтай түүхий эд, ноолуур, ноос, арьс ширийг боловсруулж, зах зээлд нийлүүлдэг болох;
- Дархан-Уул аймаг, Улаанбаатар хотын гадна байгаль орчинд ээлтэй, хаягдлаа бүрэн боловсруулах чадвартай арьс шир боловсруулах үйлдвэр байгуулахыг дэмжих.

3.Уламжлалт мал аж ахуй, мах, сүүний чиглэлээр хэрэгжүүлэх бодлого

- малын индексжүүлсэн даатгалыг давхар даатгалд хамруулах замаар олон улсын стандартын дагуу мал сүргийг бүртгэж даатгах;
- хангайн бүсийн аймгуудад өндөр ашиг шимт мах, сүүний чиглэлийн үхрийн эрчимжсэн аж ахуй, говь хээрийн бүсэд өндөр ашиг шимт хонь, ямааны аж ахуйг дэмжиж, тариалангийн бүс нутагт дэвшилтэт технологи бүхий фермерийн аж ахуйг хөгжүүлэх;
- малын гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг бэлтгэх, зах зээлд нийлүүлэх зорилго бүхий хөдөө аж ахуйн биржийг байгуулах;
- Сумын хөгжлийн сангийн эх үүсвэрийг 150 саяаас доошгүй, аймаг, дүүргийн Жижиг, дунд үйлдвэрийг дэмжих санг 3 тэрбумаас доошгүй, Жижиг, дунд үйлдвэрийг дэмжих сангийн эх үүсвэрийг 500 тэрбумаас доошгүй төгрөгийн эх үүсвэртэй байгуулах;
- эрчимжсэн мал аж ахуй, гахай, шувууны аж ахуй эрхэлж байгаа аж ахуйг дэмжих зээлийн санг 50 тэрбумаас доошгүй төгрөгийн эх үүсвэртэй байгуулах;
- газар тариалан, фермерийн бүс нутгийг түшиглэн хуурай сүү боловсруулах үйлдвэр, аймгуудад цөцгийн тос болон сүүн бүтээгдэхүүний үйлдвэр байгуулахыг дэмжих;
- мах, махан бүтээгдэхүүний үнийг тогтвортой байлгах зорилгоор махны нийлүүлэлтийн шинэ тогтолцоог бүрдүүлэх;
- “Төрөөс малчдын талаар баримтлах бодлого”, “Монгол мал” үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлж, мал эмнэлэг, үржлийн төрийн үйлчилгээний албыг бүх сумд бэхжүүлэх.

4. Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх чиглэлээр хэрэгжүүлэх бодлого

- аялал жуулчлалын салбарын бодлогыг тогтвортой хөгжлийн зарчимд нийцсэн жуулчлалын төрлүүд, түүний дотор тусгай сонирхлын, байгалийн, соёлын аялал жуулчлалыг бүс нутгаар төрөлжүүлэн хөгжүүлэх;
- Монгол Улсын байгалийн үнэт баялаг болсон хангайн бүсэд ашигт малтмал олборлохыг хуулиар хязгаарлаж, байгалийн унаган төрхийг хэвээр хадгалан аялал жуулчлалын бүс болгон хөгжүүлэх;
- аялал жуулчлалын дэд бүтэц, барилга, байгууламжийг тухайн нутгийн онцлог, нөөцөд тулгуурлан хөгжүүлэх;
- аялал жуулчлалын салбарын өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэх зорилгоор зах зээлийн эрэлтэд нийцсэн парк, музей, цогцолборыг төр, хувийн хэвшлийн түншлэл, хамтарсан хөрөнгө оруулалтаар барьж байгуулахыг дэмжих;
- аялал жуулчлалын гол чиглэлийн дагуу нийтийн ариун цэврийн газар, иж бүрэн үйлчилгээ бүхий түр буудаллах цэг байгуулахыг дэмжих;
- Монгол Улс руу чиглэсэн олон улсын нислэгийн давтамж, чиглэлийг хоёр дахин нэмэгдүүлэх;
- говийн аялал жуулчлалын бүс, Орхоны хөндийн аялал жуулчлалын бүс, Хөвсгөл нуурын аялал жуулчлалын бүсийг холбосон дэд бүтэц байгуулах;
- аймаг, бүс нутгийн онцлогт тулгуурласан аялал жуулчлалын хөтөлбөр хөгжүүлэх;
- Улаанбаатар хот, говийн аймгуудад үлэг гүрвэлийн цогцолбор музей, палеонтологийн лабораторийг төр, хувийн хэвшлийн оролцоотойгоор байгуулах;
- орон нутагт Аяллын төвүүдийг байгуулж тухайн нутгийн үзмэр, бизнес, брэнд бүтээгдэхүүнийг сурталчлах түшиц болгон ашиглах.

5. Өндөр технологи, био, нано, мэдээллийн технологийн чиглэлээр хэрэгжүүлэх бодлого

- их, дээд сургуулиудыг түшиглэн өндөр технологийг дэмжих сургалтын тогтолцоо бий болгож, өндөр технологийн салбарт суралцагсдын тоог нэмэгдүүлэн, гадаад орнуудтай багш солилцох ажлыг өргөжүүлэх. Энэ чиглэлд сургалт, эрдэм шинжилгээний байгууллагуудын хамтын ажиллагааг хангана.
- шинжлэх ухааны бүтээлийг дэмжих, чанарыг сайжруулах, зах зээлд нэвтрүүлэх зорилгоор Шинжлэх ухаан, технологийн сангаас олгох

хөрөнгийг их, дээд сургууль, шинжлэх ухааны байгууллагуудын дунд нээлттэй сонгон шалгаруулалт явуулах замаар хуваарилдаг болох;

- мэдээлэл холбоо, нано, биотехнологийн чиглэлээр гадаад, дотоодын их, дээд сургуулиудтай хамтран ажиллах үйл ажиллагааг хөгжүүлж, эдгээр мэргэжлээр 300-гаас доошгүй оюутныг дэлхийн шилдэг сургуулиудад оюутан солилцоогоор сургах;
- төлбөр тооцоо, бүртгэлийн бүх үйл ажиллагааг цаг хугацаа, орон зайнаас үл хамааран хийж гүйцэтгэх орчин үеийн дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэх.

6.Импортыг орлох экспортын бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг дэмжих бодлого

- импортоор оруулдаг хүнсний бүтээгдэхүүнийг дотооддоо үйлдвэрлэдэг болж, төмс, хүнсний ногоо, сүү, өндөгний хэрэгцээг дотооддоо хангадаг болох;
- Тариаланг дэмжих сангийн үйл ажиллагааг хувийн хэвшлийн оролцоо бүхий корпораци болгон зохион байгуулах;
- баруун бүсэд газар тариалан эрхлэлтийг хөгжүүлж, бүсийн гурилын хэрэгцээгээ хангадаг болох;
- хүнсний ногооны тариалалт, хураалтыг механикжуулж, агуулахын аж ахуйг хөгжүүлэх ажлыг төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд хэрэгжүүлэх, хүнсний ногооны дотоодын хэрэгцээг бүрэн хангах;
- хүнсний нарийн ногооны тариалалтыг нэмэгдүүлж дотоодын хэрэгцээг хангах; аймгуудад усалгаатай газар тариаланг сэргээж дэмжих;
- боловсруулах үйлдвэр байгуулан Монгол Улсад олборлож байгаа ашигт малтмал, газрын тосны бүтээгдэхүүнийг дотоодын үйлдвэрт эхний ээлжид нийлүүлдэг болох;
- Төрөөс газрын тосны салбарт 2017 он хүртэл баримтлах бодлогын баримт бичигт тусгасны дагуу газрын тос боловсруулах үйлдвэр барьж, боловсруулах үйлдвэрийн төрийн эзэмшлийн хувь хэмжээ болон үйлдвэрийн байршлыг оновчтой тогтоох;
- газрын тосны бүтээгдэхүүний хангамжийн тогтвортой байдлыг бий болгох;
- шатахууны бөөний худалдаанд татварын хөнгөлөлт эдлүүлдэг тогтолцоог өөрчилж, жижиглэнгийн үнийг тогтворжуулах бодлого барих;
- төрөөс нүүрсний салбарт баримтлах бодлогыг тодорхойлох;
- нүүрснээс хий, шингэн түлш гаргах ажлыг эрчимжүүлж, шатдаг занар, нүүрсний химийн үйлдвэрийг хөгжүүлэх судалгааг хийх;

- хийн түлшний аюулгүйн ажиллагааг хангах эрх зүйн орчныг бүрдүүлж, хийн түлшний тээвэрлэлт, хадгалалт, түгээлт, борлуулалт зэрэг үйл ажиллагаанд тавих стандарт, нормыг сайжруулах.

7. Үйлчилгээний бизнесийг дэмжих чиглэлээр хэрэгжүүлэх бодлого

- Үйлчилгээний салбарын мэргэжлийн холбоодын үйл ажиллагааг дэмжиж, тус салбарын хэмжээнд мөрдөх стандарт, ёс зүйн дүрэм, үйлчилгээний зэрэглэл, тарифын зохицуулалтыг батлах эрх олгох.

Эдийн засгийн хөгжлийг хангах, тогтвортой өсөлтийг дэмжих зорилгоор дэд бүтэц, хот байгуулалт, аймаг, сумыг хөгжүүлэх талаар дараах бодлогыг хэрэгжүүлнэ:

- аж үйлдвэрийн болон экологийн тэргүүлэх хөгжлийн бүсүүдийг тогтоож, хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг боловсруулан хэрэгжүүлж эхлэх;
- Улсын Их Хурлаас баталсан “Шинэ бүтээн байгуулалт дунд хугацааны зорилтот” хөтөлбөр, “Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого”-д тусгагдсан төмөр замыг барьж байгуулах;
- аймгийн төвүүдийг Улаанбаатар хоттой хатуу хучилттай авто замаар холбож дуусгах;
- Улаанбаатар хотын хатуу хучилттай авто замыг бүрэн шинэчлэх;
- Улаанбаатар хотын авто замын сүлжээг тойрог замын системд шилжүүлж, гүүрэн гарц, хоёр түвшний уулзварыг шаардлагатай газарт барьж байгуулах;
- транзит тээврийн хэмжээг нэмэгдүүлэх зорилгоор Алтанбулаг-Улаанбаатар-Замын-Үүд чиглэлийн хурдны зам барьж ашиглалтад оруулах;
- Улаанбайшинт-Өлгий-Ховд-Ярант, Ховд-Улаангом чиглэлийн авто замыг ашиглалтад оруулах;
- Улаанбаатар-Замын-Үүдийн авто замыг тэргүүн ээлжид ашиглалтад оруулж, Замын-Үүдийн хилийн боомтын нэвтрүүлэх чадварыг нэмэгдүүлснээр инфляцийн зохиомол хөөрөгдлийг бууруулах;
- далайд гарцгүй орны хувьд агаарын харилцааг эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлд тооцон төрийн бодлогоор дэмжин хөгжүүлэх;
- Хөшигтийн хөндийд шинээр барих олон улсын нисэх онгоцны буудлыг олон улсын зорчигч болон ачаа тээврийн өрсөлдөх чадвар бүхий төв болгох;

- агаарын тээврийн салбарыг өмчийн олон хэлбэртэй, чөлөөт өрсөлдөөнтэй болгох бодлогыг 2016 он хүртэл үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх;
- “МИАТ” ХК-д үндэсний агаарын тээвэрлэгчийн статус олгож, түүний 51-ээс доошгүй хувийг төрийн эзэмшилд байлгах;
- автотээврийн хэрэгслийн бүртгэл, хяналтыг боловсронгуй болгож, орчин үеийн мэдээллийн технологийн ололтыг нэвтрүүлэн автотээврийн хөдөлгөөнийг улсын хэмжээнд хянах төв байгуулах;
- олон улсын жишигт нийцсэн орчин үеийн терминал төвийг Замын-Үүд, Алтанбулаг, Улаанбаатар хотод байгуулах;
- “Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого”-д тусгагдсан “Улаанбаатар төмөр зам” хувь нийлүүлсэн нийгэмлэгийн шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээг авч, гурав дахь үе шатанд барьж эхлэх төмөр замын суурь бүтэц (нийт 3600 орчим км)-ийн судалгааг дуусгах;
- далайн тээврийн салбарт тэргүүлэгч орнуудтай хамтран далайн тээврийн үйл ажиллагааг эхлүүлж, тухайн салбарт үндэсний ажилтан, мэргэжилтнүүдийг ажиллуулах арга хэмжээ авах;
- “Шинэ Улаанбаатар” төслийн хүрээнд хот төлөвлөлтийг шинээр хийж, нэгдсэн бодлогоор инженерийн дэд бүтцийг байгуулан, иж бүрэн 17 хорооллыг байгуулах. Нийслэлийн алслагдсан дүүрэг, дагуул хотын хөгжлийг бодлогоор дэмжиж, иргэдийн суурьших бүсийг тэлнэ;
- бүх аймгийн төв болон 15000-аас дээш хүн амтай суурин газрыг улсын зэрэглэлтэй хот болгон өөрчлөх;
- хот, суурин газрыг иргэддээ нээлттэй, иргэдийн оролцоотойгоор асуудлаа шийдвэрлэхэд чиглэсэн дүрэмтэй болгох;
- иргэдийн оролцоотойгоор хотын дахин төлөвлөлтийг хийж, гэр хорооллын цахилгаан, цэвэр ус, авто замын асуудлыг нэгдсэн байдлаар, бусад дэд бүтцийг бие даасан болон хэсэгчилсэн байдлаар шийдвэрлэх замаар Орон сууцны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх;
- ажилтай хүн бүр орон сууцны зээлд хамрагдах бодлогыг хэрэгжүүлж, гэр хорооллыг орон сууцжуулах, дэд бүтцийг хөгжүүлэх хөтөлбөрийг хот, аймаг, суманд хэрэгжүүлэх;
- аймаг бүрд “1000 айлын орон сууц” төсөл хэрэгжүүлэх;
- барилгын салбарын стандартыг олон улсын жишигт нийцүүлж шинэчлэн канад стандартыг нэвтрүүлж, шинээр барих барилгын зураг төсөлд эрчим хүчний хэмнэлттэй, ашиглалтын зардал багатай шийдлүүдийг тусгах;
- аймгийн төвд төрөөс иргэдэд үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллагуудын орчныг утасгүй интернетийн бүсэд хамруулах;
- иргэдэд газар өмчлүүлэх асуудлыг бүрэн шийдвэрлэж, өмчилсөн газраа санхүүгийн эргэлтэд оруулах бодит боломжийг бүрдүүлэх;

- нийтийн эзэмшлийн газрыг гэрчилгээжүүлэх;
- төв, суурин газарт эдийн засгийн үр ашгийг нь харгалзан дулаан хангамжийн төвлөрсөн болон бие даасан систем бий болгох;
- хотуудын усан хангамж, бохир ус, цэвэрлэх байгууламжид технологийн шинэчлэл хийх. Хот, суурины усан хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хуулийн хэрэгжилтийг зохион байгуулна. Усыг зүй зохистой ашиглах бодлого явуулна;
- аймаг, сумын төвийн ногоон байгууламжтай талбайг хоёр дахин нэмэгдүүлэх;
- аймгуудын нэгдсэн захыг эрүүл ахуйн шаардлага хангасан, бизнесийн жишигт нийцсэн худалдааны төв болгох;
- аймгуудын төвийг дэлхийн жишигт нийцсэн ногоон хөгжлийн чиг баримжаатай хот болгон хөгжүүлэх;
- аймгийн төвийн иргэдийн амьдрах ая тухтай, эрүүл орчныг бүрдүүлэх ажлын хүрээнд төвлөрсөн дулаан хангамжийг сайжруулж, хэрэгцээний халуун усны системийг бүрдүүлэх;
- бүх аймгийн төвд кинотеатр, усан бассейн бүхий үйлчилгээний цогцолбор байгуулах;
- аймгийн эмнэлгүүдийг орчин үеийн оношлогооны төвтэй болгох;
- аймаг, нийслэл, дүүрэгт усан сан бүхий спортын ордон барих ажлыг үргэлжлүүлж, дугуйн болон гүйлтийн зам, мөсөн гулгуурын талбай шинээр барьж хүн бүр биеийн тамир, спортоор хичээллэх, хот, суурин газар, байгууллага, хамт олон, өрх гэр бүлд эрүүл амьдралын орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх;
- “Сумын төвийн шинэчлэл” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж эхлэх;
- дулаан алдагдал багатай барилгын технологийг нэвтрүүлж, дулаалгын материалд монгол хонины ноос ашиглах үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх;
- сумдад дэд бүтэц барьж байгуулах ажлыг дэмжиж, ахуйн үйлчилгээний цогцолбор төвүүдийг байгуулах.

Хөдөлмөр эрхлэлтийн бодлого

- хөдөлмөр эрхлэлт, мэргэжлийн боловсрол, жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн асуудал хариуцсан бүтцийг нэгтгэн зохион байгуулах;
- “Ажилтай, орлоготой Монгол хүн” хөтөлбөр хэрэгжүүлж 150000 хүний ажлын байр шинээр бий болгох;
- залуучууд болон 40-өөс дээш насны ажил олоход хүндрэлтэй байгаа иргэдийг ажлын байраар хангах хүрээнд:
 - ажлын байр бий болгосон аж ахуйн нэгжүүдэд дэмжлэг үзүүлэх;
 - ажил хайж байгаа иргэнийг дахин сургалтад хамруулах;

- нөхөрлөл, хоршоо байгуулахыг бүх талаар дэмжих;
- хот, суурингаас хөдөө орон нутагт шилжин суурьшиж ажил эрхлэх санаачилгыг дэмжих бодлого явуулж, зохион байгуулах.
- ажлын байр бий болгох зорилго бүхий Засгийн газрын тусгай сангуудыг нэгтгэх;
- бүх сум, дүүрэгт ажил хайгч, ажил олгогчийг шууд холбох хөдөлмөр зуучлалын мэдээллийн биет болон онлайн сүлжээг нэвтрүүлэх.

Нийгмийн хамгааллын бодлого

- эх /эцэг/ нь төрүүлсэн хүүхдээ хоёр нас хүртэл, ихэр хүүхдийг гурван нас хүртэл өөрөө асран хүмүүжүүлэх тэтгэмж, дэмжлэгийн эрх зүйн орчныг бий болгож хэрэгжүүлэх;
- олон давхаргат тэтгэврийн тогтолцоог нэвтрүүлэх;
- 1990-1995 оны хооронд өөрөөс үл хамаарах шалтгааны улмаас ажил хөдөлмөр эрхлээгүй буюу эрхлэх боломжгүй байсан иргэдийн ажилласан жил тасарсныг ажилласнаар нөхөн тооцох эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх;
- 1995 оноос өмнө тэтгэвэр тогтоолгосон буюу 1995 оноос өмнөх ажилласан жил, авсан цалингаасаа тооцож тэтгэвэр тогтоолгосон иргэдийн тэтгэврийн зөрүүг арилгах;
- зорилтот бүлгүүдэд чиглэсэн нийгмийн халамжийн бодлого хэрэгжүүлэх;
- хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн хөгжлийн төвийг аймаг, дүүрэгт байгуулж, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд үзүүлэх боловсрол, эрүүл мэндийн үйлчилгээг шинэ шатанд гаргаж халамжийг нэмэгдүүлэх, энэ зорилгод өөрсдийн оролцоог нь дэмжих;
- монголын ахмад мэргэжилтнүүдийн Үндэсний сүлжээг зохион байгуулж, байгууллагуудад зөвлөгөө өгөх, гэрээгээр түр хугацаагаар ажиллуулах зэргээр мэдлэг, туршлагыг нь өвлүүлэх хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх;
- хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тусгай сан байгуулах асуудлыг судлаж шийдвэрлэх;
- өндөр настны асрамжийн төв байгуулах хувийн хэвшлийн санаачилгыг дэмжих;
- хүүхдийн мөнгийг дахин олгож эхлэх;
- хүүхэд, залуучуудыг хөгжүүлэх, хүүхдийн хөгжлийг хангах зориулалтаар барьж байгуулсан барилга, байгууламж, бий болгосон хөрөнгийг зориулалтын дагуу хүүхдийн төв байгууллагын мэдэлд шилжүүлэх, өмчлүүлэх асуудлыг хуулийн хүрээнд шийдвэрлэж, менежментийг нь хүүхэд, залуучуудын хүсэл сонирхол, эрэлт хэрэгцээнд нийцэхүйц түвшинд хүргэх;

- нийгмийн халамжийн сангаас олгох тэтгэврийн хэмжээг инфляцийн түвшин, бодит цалин хөлсний өсөлт, амьжиргааны доод түвшинг харгалзан жил бүр шинэчлэн тогтоох;
- нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг иргэдэд түргэн шуурхай, чирэгдэлгүй хүргэх нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор нийгмийн даатгалын болон эрүүл мэндийн даатгалын үйлчилгээнд санхүүгийн шинэ үйлчилгээ, мэдээллийн дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэх, оролцогч талуудад нээлттэй мэдээллийн сан бий болгох;
- орон сууц, сургууль болон үйлчилгээний газарт хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан дэд бүтцийг байгуулах;
- Монгол Улсын тогтвортой хөгжлийн бодлогыг нийгэм, эдийн засаг, байгаль орчин зэрэг хөгжлийн бүх үйл ажиллагаанд тусган хэрэгжүүлэх.

ХОЁР.ЭРҮҮЛ ЧИЙРЭГ МОНГОЛ ХҮН

Шударга өрсөлдөөн, чөлөөт сонголтод суурилсан, олон улсын стандартад нийцсэн эрүүл мэндийн оношлогоо, эмчилгээ, үйлчилгээ авах боломжийг иргэн бүрд олгох нь эрүүл мэндийн салбарын үндсэн зорилт мөн.

Энэхүү зорилтыг хангах үүднээс дараах бодлого, шинэчлэлийг хэрэгжүүлнэ:

- иргэний эрүүл мэндийн даатгалын шинэчлэлийг хийх;
- эх орондоо чанартай оношлогоо, эмчилгээ хийлгэх боломжийг бүрдүүлэх;
- орлого багатай иргэдийг эрүүл мэндийн даатгалд хамруулахад дэмжлэг үзүүлэх;
- импортын эмийн болон хүнсний аюулгүй байдлыг хангах шинэчлэлийг хийх;
- монгол хүний эрүүл мэндийн эрсдэлийг бууруулах.

Дээрх шинэчлэлийг үр дүнд хүргэх зорилгоор дараах ажлыг зохион байгуулна:

- эрүүл мэндийн салбарын тоног төхөөрөмж, түргэн тусламжийн сүлжээний хөрөнгө оруулалтын хэмжээг 2016 он гэхэд тав дахин нэмэгдүүлж, бүх шатны эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвүүдийг орчин үеийн тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслээр хангах;
- эрүүл мэндийн даатгалын санг бие даалган, даатгалын санхүүжилтийг нэг худалдан авагчийн тогтолцоонд шилжүүлэх;

- оношлогоо, эмчилгээний чанарын хяналтын үнэлгээг үндэслэн улсын болон хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагыг тарифийн ялгаваргүйгээр эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжүүлэх;
- өрхийн эрүүл мэндийн даатгалын тогтолцоог бүрдүүлж, эрүүл мэндийнхээ төлөө хүлээх гэр бүлийн хариуцлагыг дээшлүүлэх;
- эрүүл мэндийн салбарт ажиллагсдыг төрийн албаны бүтцээс гаргаж, нэгдсэн эмнэлэг, үндэсний төвүүдийн санхүүгийн бие даасан үйл ажиллагааг хангаж, эмч, сувилагчдын ажлын ачаалал, ур чадварт суурилсан цалин, урамшууллын тогтолцоог бүрдүүлэх;
- эрүүл мэндийн салбарын ажилтны хариуцлагын даатгалын тогтолцоог бий болгох;
- иргэдийг цахим карт, хувийн эрүүл мэндийн нэгдсэн мэдээллийн сантай болгож, эрүүл мэндийн даатгалтай иргэн харьяалал харгалзахгүйгээр эрүүл мэндийн байгууллагаас тусламж, үйлчилгээ авах боломжийг бүрдүүлэх;
- телемедицины үндэсний сүлжээ байгуулж, зайн оношлогоог өргөтгөх;
- эмнэлгийн яаралтай тусламжийн нэгдсэн сүлжээ бий болгож, алсын дуудлагад бүх төрлийн тээврийн хэрэгсэл ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлж, явуулын болон сэхээн амьдруулах тасгуудын хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх;
- нэг сувилагчид ногдох өвчтөний тоог олон улсын жишигт хүргэж өвчтөнд үйлчлэх асаргаа, сувилгааны чанар, хүртээмжийг дээшлүүлэх;
- анагаахын боловсрол олгох, мэргэшил дээшлүүлэх, нарийн мэргэшлийн эмчийг дотоод, гадаадад бэлтгэх тогтолцоог боловсронгуй болгох;
- эх, хүүхэд, ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд үзүүлэх эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг дээшлүүлэх;
- төрийн болон хувийн хөрөнгө оруулалтаар оношлогооны томоохон төвийг байгуулж, эх орондоо бүрэн оношлуулах нөхцөлийг бүрдүүлэх;
- уламжлалт анагаах ухааныг орчин үеийн анагаах ухааны ололттой хослуулан эмчилгээ, сувилгааны чанар, үр өгөөжийг дээшлүүлж, рашаан сувиллын үйл ажиллагааг мэргэжил, арга зүйн нэгдсэн удирдлагаар хангах;
- орчин үеийн эмийн үндэсний үйлдвэрлэлийг хөгжүүлж, уламжлалт эм, тангийн үйлдвэрлэлийг өргөтгөх;
- эрүүл мэндийн даатгалд хамрагдсан иргэнийг гурван жилд нэг удаа эрүүл мэндийн иж бүрэн оношлогоонд хамруулах;

- “Эрүүл хот, сургууль, цэцэрлэг, хотын эрүүл мэнд” хөтөлбөрийг боловсруулж хэрэгжүүлэх.

ГУРАВ.ЭРДЭМ БОЛОВСРОЛТОЙ МОНГОЛ ХҮН

Монголын онцлог бүхий, олон улсын стандартад нийцсэн, хөрвөх чадвартай боловсролыг эх орондоо олж авах, эзэмшсэн мэдлэг, мэргэжлээрээ ажил, хөдөлмөр эрхлэх боломжтой байх, эх орны хөгжлийн ирээдүй монгол хүнээ сургаж бэлтгэх нь боловсролын салбарын гол зорилт байх болно.

Монгол соёл, өв уламжлал, их спорт, биеийн тамирыг хөгжүүлж Монгол эх орноо дэлхийд данстай байлгана.

Энэ зорилгоор дараах шинэчлэлийн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ:

- их, дээд сургуулийн тоог бус чанарыг чухалчилж, шинэ стандарт мөрдүүлснээр их, дээд сургуулийн чанарыг дээшлүүлэх;
- өндөр хөгжилтэй оронд оюутан сургах тогтолцоог шинэчлэх;
- мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төвийг ажлын байртай шууд холбодог тогтолцоонд шилжих;
- ерөнхий боловсролын сургалтад хүүхэд бүрийг хөгжүүлэх бодлого баримтлан, үндэсний шинэ стандарт нэвтрүүлэх;
- монгол ахуй, уламжлал, ёс заншил, түүх, соёлын онцлог шингэсэн “Зөв монгол хүүхэд” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх;
- Монгол Улсын нэрийг дэлхийд гаргадаг соёл урлаг, спорт, аялал жуулчлалын салбарыг бие даасан бүтцээр хөгжүүлж, монгол брэнд гэсэн нэрийн хуудсыг бий болгох.

Дээрх зорилго, шинэчлэлүүдийг хэрэгжүүлэхийн тулд дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

- сургууль, цэцэрлэгийн тоог нэмэгдүүлэх, өргөтгөх замаар хүүхдийн ая тухтай сурч, хүмүүжих орчныг бүрдүүлэх;
- эх оронч сэтгэлгээтэй, амьдрах ухаанд суралцсан иргэн төлөвшүүлэхэд чиглэсэн “Зөв монгол хүүхэд” хөтөлбөр боловсруулж, хөтөлбөрийн хүрээнд цэцэрлэг, сургуулийн насны хүүхдүүдийг монгол бахархалтай, үндэсний соёл уламжлалыг дээдэлсэн иргэн болгон хүмүүжих нөхцөлийг агуулсан сургалтын стандарттай болох;
- цэцэрлэг, сургуулийн удирдлага болон эцэг, эхчүүдийн хамтын ажиллагааг хөгжүүлж, хамтран ажиллах дүрэм, арга зүйн зөвлөмжтэй болгох;

- орон нутагт гэр цэцэрлэгийг шаардлагатай багт байгуулах ажлыг зохион байгуулж сургуулийн өмнөх боловсролын хамрах сургалтыг нэмэгдүүлэх;
- “Үдийн цай” хөтөлбөрийг чанаржуулах;
- сургуулийн бие засах газар, гар угаалтуурын тоог нэмэгдүүлж нөхцөлийг сайжруулах;
- мэдээллийн технологийг сургалтын орчинд өргөнөөр ашиглаж, сурах бичиг, видео хичээл, танин мэдэхүйн цахим хуудас нээж ажиллуулах;
- боловсролын байгууллагын менежментийн мэдээллийн системийг байгуулж, түүн дээр тулгуурлан багшлах боловсон хүчин мэргэжлээрээ нэгдэж, харилцан мэдээлэл, туршлага солилцдог, өөрсдийгөө хөгжүүлдэг мэдээллийн цахим сүлжээ байгуулах;
- урчадвар, бүтээмж, гүйцэтгэл дээр суурилсан цалин, урамшууллын тогтолцоог нэвтрүүлэх замаар багшийн ажлыг шударгаар үнэлж, мэргэжлийн нэр хүнд, үнэлэмжийг өсгөн, цалингаараа хангалуун амьдрах, орон сууц худалдан авах боломжийг бүрдүүлсэн “Багш” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх;
- багш бэлтгэдэг сургуулиудад тавих шаардлага, стандартыг өндөржүүлж, багшийн сургуульд элсэх босгыг дээшлүүлэх;
- мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын үйл ажиллагааг хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт, нийлүүлэлттэй уялдуулж, элсэгчдийг ажил олгогчийн гэрээ, захиалга дээр тулгуурлан элсүүлж, төгсөгчдийг ажлын байраар хангах нөхцөлийг бүрдүүлэх;
- мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төвд суралцаж байгаа сурагчдын сургалтын тэтгэлгийг бууруулахгүйгээр суралцах сонирхлыг дэмжиж ажиллах;
- чанаргүй их, дээд сургуулиудыг цөөлж сургалт, судалгаа, үйлдвэрлэл хосолсон, зах зээлд эрэлт хэрэгцээтэй боловсон хүчин бэлтгэдэг сургалтын системд шилжүүлж, дэргэдээ эрдэм шинжилгээ, үйлдвэрлэл, туршилтын инкубатор байгуулан, өндөр технологийн компанийг бойжуулж, бүтээлээ зах зээлд нэвтрүүлэхийг төрөөс дэмжих;
- инженер, технологийн чиглэлийн дэлхийн шилдэг их сургуулийн нэгээс доошгүй салбарыг байгуулахыг дэмжих;
- их сургуулиудын хотхон байгуулах ажлыг түргэвчлэх;
- багш, инженер бэлтгэх асуудалд онцгой анхаарал хандуулж, амжилттай суралцаж байгаа оюутныг дэмжих;
- боловсрол, шинжлэх ухааны байгууллагын удирдлага, зохион байгуулалт, менежментийг олон нийтийн оролцоонд суурилсан, ардчилсан, хараат бус, нээлттэй зарчимд шилжүүлэх;
- сургалтын технологийн хөгжил, санал санаачилгыг дэмжин хөгжүүлэх зорилго бүхий боловсролыг дэмжих үндэсний сан бий болгох;

- “Өрсөлдөх чадвартай монгол хүн” хөтөлбөр хэрэгжүүлэх. Судалгааны үндсэн дээр монголын хөгжилд тэргүүлэх мэргэжлийн жагсаалтыг шинэчлэн дэлхийн шилдэг сургуулиудад 300 оюутан сургана;
- хөгжлийн бэрхшээлтэй сурагчдыг зориулалтын сурах бичиг, тоног төхөөрөмжөөр хангаж, коллеж, их, дээд сургуульд элсэн суралцах боломжийг дээшлүүлэх;
- үндэсний соёл, урлагийг дэлхий нийтэд сурталчлан таниулах, монгол соёлын нөлөөллийг дээшлүүлэх, давтагдашгүй чанарыг баталгаажуулах замаар монгол үндэсний соёлыг дэлхийн соёлын ололттой нийцүүлэн хөгжүүлэх;
- улсынхаа нэрийг олимп, дэлхийн хэмжээнд гаргасан тамирчдын амьдралын баталгааг хангах бодлогыг хэрэгжүүлснээр их спортоор хичээллэх хүүхэд, залуучуудын тоог нэмэгдүүлэх;
- соёл урлагийн салбарт өмчийн олон хэлбэр, зах зээлийн шударга, чөлөөт өрсөлдөөнийг бий болгож, төр, иргэний нийгэм, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааг дэмжин хөгжүүлж, соёлын үйл ажиллагаанд гэр бүл, иргэдийн тэгш оролцоог хангах;
- соёлын байгууллагын барилга, байгууламжийг стандарттай болгож шаардлагатай музей, театрын барилгыг шинээр барьж байгуулах;
- түүх, палеонтологи, археологийн олдворыг онцгойлон хадгалж хамгаалах;
- дэлхийн Монгол соёл судлалын төвийг байгуулж, үйл ажиллагааг нь төрөөс тусгайлан дэмжих;
- соёлын өвийг эрэн сурвалжлах, судлах, хадгалж хамгаалах, сэргээн засварлах, сурталчлан түгээх үндэсний чадавхийг нэмэгдүүлэх;
- соёлын өвийн нэгдсэн бүртгэл, мэдээллийн тогтолцоог шинэ шатанд гаргаж, улсын нэгдсэн бүртгэлийн цахим мэдээллийг хил, гааль, цагдаа, мэргэжлийн хяналтын дотоод сүлжээтэй холбох;
- биеийн тамир, спортын тэмцээн, наадмын зохион байгуулалт, санхүүжилтийн тогтолцоог спортын холбоодын үйл ажиллагааг дэмжих замаар боловсронгуй болгож, Оюутны их наадмыг 2013 онд, Монголын бүх ард түмний спортын XIV их наадмыг 2014 онд, Хүүхдийн спортын их наадмыг 2016 онд тус тус бэлтгэн зохион байгуулах;
- спортын судалгаа, шинжилгээний ажлыг эрхлэн гүйцэтгэх бүтэц байгуулж, биеийн тамир, спортыг шинжлэх ухааны үндсэн дээр хөгжүүлэх;
- бүх шатны боловсролын байгууллагын биеийн тамирын хичээлийн хөтөлбөрийн агуулгыг шинэчлэн, цагийг нэмэгдүүлэх, секцийн цагийн хөлсийг олгох, идэвхтэн дасгалжуулагчтай байхыг дэмжих;

- сургуулийн өмнөх боловсролд зориулан хүүхэд асран хүмүүжүүлэх төв, өдөр өнжүүлэх бүлэг байгуулах.

ДӨРӨВ.АЮУЛГҮЙ ОРЧИНТОЙ МОНГОЛ ХҮН

Эдийн засгийн өсөлтийг хангахаас гадна байгаль дэлхийтэйгээ зохицон амьдарч, байгалийн нөөцийг тогтвортой ашиглаж, нөхөн сэргээж, хүрээлэн байгаа орчныг хамгаалах замаар нийгэм, эдийн засаг, хөгжлийн бодлого нь ногоон хөгжлийн бодлоготойгоо уялдаж, экологийн тэнцвэртэй аюулгүй орчинд амьдарч, ажилладаг байх нь энэ хүрээний гол зорилт болно.

Энэ зорилгоор дараах шинэчлэлийг хэрэгжүүлнэ:

- ногоон хөгжлийн бодлогыг улс орны хөгжлийн тулгуур бодлогын нэг болгох;
- байгаль орчны асуудал эрхэлсэн яамыг үндсэн чиг үүргийн яам болгон өөрчлөх;
- Улаанбаатар хотын утаа, хог, түгжрэлтэй тэмцэх цогц шинэчлэлийн бодлогыг хэрэгжүүлэх;
- “Амины орон сууц” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх;
- газрын харилцааны шинэчлэл хийх;
- аймгийн төвийг хот болгон хөгжүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлэх;
- хаягжилтын шинэчлэлийг хийх;
- сэргээгдэх эрчим хүчний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх;
- “Туул гол” хөтөлбөр хэрэгжүүлэх.

Дээрх зорилт, шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх үүднээс дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

- ногоон хөгжлийн үндсийг бүрдүүлэн, “Ногоон соёл иргэншил” үзэл баримтлал, хөтөлбөрийг боловсруулж, загваруудыг бий болгох;
- орон нутаг дахь иргэний байгууллага, иргэдийн нөхөрлөлтэй байгаль хамгааллын чиглэлээр хамтран ажиллах тогтолцоог шинэ шатанд гаргах;
- хүний эрүүл мэнд, байгаль орчин, мал, амьтанд сөрөг нөлөө үзүүлэх цацраг идэвхт болон химийн хорт бодисын хэрэглээг багасгаж, онцгой хорт бодис худалдах, ашиглах, тээвэрлэх, хадгалах, импортлоход тавих хяналтыг хүчтэй болгох;
- томоохон гол, мөрнүүдэд урсацын тохиргоо хийх замаар усан сан байгуулж бүс нутгийн усны хэрэгцээг хангах. Хөв цөөрмүүдийг байгуулна;
- гол, мөрний урсац бүрэлдэх эхийг улсын тусгай хамгаалалтад хамруулж, усны менежментийн цогц бодлогыг хэрэгжүүлэх;

- улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн сүлжээг өргөжүүлэх;
- ойг түймэр, хөнөөлт шавьж, өвчин, хууль бус мод бэлтгэлээс хамгаалах ажлыг эрчимжүүлж, зүй зохистой ашиглах, мод орлох технологийг нэвтрүүлэх;
- устах аюулд орж байгаа амьтан, ургамлыг хамгаалах, уугуул нутагт нь сэргээх, тарималжуулах ажлыг эрчимжүүлэх;
- уул уурхайн нөхөн сэргээлтэд “дүйцүүлэн хамгаалах” механизмыг нэвтрүүлэх;
- байгаль орчинд хохирол учруулсан талаар бодитой мэдээлэл өгсөн иргэнийг урамшуулдаг тогтолцоог бүрдүүлэх;
- уул уурхай болон бусад томоохон төслийг санхүүжүүлэгч банкуудтай ногоон хөгжлийн бодлогыг холбох механизмыг бий болгох;
- үйлдвэрийн болон ахуйн хаягдал усыг цэвэршүүлэн дахин ашиглах технологи нэвтрүүлэх;
- хатуу хог хаягдлыг ангилан дахин боловсруулж ашиглах;
- цөлжилтөөс сэргийлж, бэлчээрийн талхлалтыг бууруулах зорилгоор бэлчээр, усны цогц бодлогыг хэрэгжүүлэх;
- цөлжилтийн явц /эрчим/-ыг хянах нэгдсэн сүлжээ байгуулж, цөлжилтөд өртсөн нутагт цөлжилттэй тэмцэх ногоон ажлын байр бий болгох замаар хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх;
- органик хөдөө аж ахуйг хөгжүүлэх эдийн засаг, санхүү банкны тааламжтай орчныг бүрдүүлж, Органик монгол үндэсний хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлэх;
- байгаль орчинд ээлтэй технологи, цэвэр үйлдвэрлэл, ногоон хэрэглээг урамшуулах замаар бага нүүрстөрөгч бүхий нийгэмд шилжих ногоон хөгжлийн бодлогыг хэрэгжүүлж эхлэх.

Батлан хамгаалах бодлого

Орон нутгийн хамгаалалтад тулгуурласан батлан хамгаалах нэгдмэл тогтолцоог бэхжүүлэх, олон улсын болон бүс нутгийн аюулгүй байдлыг сахин хамгаалах үйлсэд идэвхтэй оролцож цэргийн итгэлцлийг гүнзгийрүүлэх, урт, дунд хугацааны хөтөлбөр, төслүүдийг хэрэгжүүлэх замаар Зэвсэгт хүчний шинэчлэлийг гүнзгийрүүлж, мэргэжлийн чиг баримжаатай, чадварлаг болгон хөгжлийн шинэ шатанд гаргана.

- батлан хамгаалах нь бүх нийтийн үйл хэрэг байх зарчимд тулгуурлан төрийн батлан хамгаалах бодлогыг шинэчлэх;
- батлан хамгаалах төсвийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувийг нэмэгдүүлэх;
- зэвсэгт хүчний нэгдмэл байдлыг хангаж, мэргэжлийн цэрэгт суурилсан орчин үеийн Зэвсэгт хүчинтэй болох;
- хил хамгаалах бодлогыг шинээр тодорхойлж, улсын хилийн хамгаалалтад орчин үеийн зэвсэглэл, техникийг нэвтрүүлэх;

- зэвсэгт хүчний энхийг дэмжих ажиллагааны чадавхийг бэхжүүлж, үндэсний байнгын хүчний тогтолцоо бүрдүүлэх;
- иргэн-цэргийн харилцааг бэхжүүлэх. Зэвсэгт хүчинд эх оронч үзэл, хүмүүжил, хүний хөгжил, төлөвшлийн орчныг бүрдүүлнэ;
- цэргийн алба хаагчдын эрх зүй, нийгмийн баталгааг сайжруулах;
- цэргийн алба хаагчдыг шинэ бүтээн байгуулалтад оролцуулах арга хэмжээ авах.

Гадаад харилцаа

Монгол Улс энхийг эрхэмлэсэн, нээлттэй, бие даасан, олон тулгуурт гадаад бодлого хэрэгжүүлж, гадаад бодлогын нэгдмэл байдал, залгамж чанарыг хадгалж, дэлхийн улсуудтай найрсаг харилцаа, улс төр, эдийн засгийн болон бусад салбарын хамтын ажиллагааг хөгжүүлж, олон улсын хамтын нийгэмлэгт байр сууриа бэхжүүлж, бүс нутгийн хамтын ажиллагаанд оновчтой оролцож, хилийн чанадад Монгол Улсын иргэн, хуулийн этгээдийн эрх ашгийг тууштай хамгаалж, иргэд гадаадад зорчих нөхцөлийг хөнгөвчилж, эх орноо гадаадад сурталчилан таниулах ажлыг эрчимжүүлнэ.

- төрийн гадаад бодлого нэгдмэл байх, Засгийн газрын байгууллагуудын гадаад бодлого, гадаад харилцаа харилцан зохицуулалттай байх зарчмыг хэрэгжүүлэх;
- ОХУ, БНХАУ болон гуравдагч хөрш улс, холбоотой стратегийн болон иж бүрэн түншлэлийн харилцааг бататган бэхжүүлэх;
- Нэгдсэн Үндэстний Байгууллага, түүний системийн байгууллагуудтай хамтын ажиллагаагаа идэвхтэй үргэлжлүүлж, Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын энхийг сахиулах ажиллагаанд оролцоогоо өргөжүүлж, далайд гарцгүй хөгжиж буй орнуудын эрх ашгийг хамгаалахад бодитой ахиц гаргах;
- ардчилсан орнуудын хамтын нийгэмлэгийн даргын үүргийг нэр төртэй гүйцэтгэхийн зэрэгцээ ардчиллын боловсролыг дэлгэрүүлэх ажлыг идэвхтэй үргэлжлүүлэх;
- Монгол Улсын ардчилал, хүний эрх, зах зээлийн эдийн засгийн замнал, туршлагыг хөгжиж байгаа бусад улстай хуваалцах зорилгоор сан байгуулж ажиллуулах;
- Европын Холбооны нийтлэг зарчим, хэм хэмжээ, стандартыг Монгол Улсад нэвтрүүлэх бодлогыг хэрэгжүүлэх;
- Монгол Улсын иргэдийн гадаадад зорчих нөхцөлийг хөнгөвчлөх, гадаадад байгаа Монгол Улсын иргэдийн эрх ашгийг хамгаалах, консулын үйлчилгээг шуурхай, хүртээмжтэй болгох ажлыг зохион байгуулах;
- Монгол Улсын хөгжил, үндэсний хэл, соёл, өв уламжлалыг дэлхий нийтэд сурталчлан таниулах, Монгол судлалыг дэмжих ажлыг эрчимжүүлэх;

- хил орчмын худалдааг дэмжиж, орон нутгийн иргэд түр хугацаагаар хил нэвтрэх боломжийг нэмэгдүүлэх;
- гадаадад байгаа Монгол Улсын иргэдийн байгуулсан сайн дурын холбоо, нийгэмлэгийн үйл ажиллагааг дэмжиж ажиллах;
- гадаадын харьяат болсон Монгол Улсын уугуул иргэний эх нутагтаа зорчих, эх хэл, соёлоо сурах, нутагтаа ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэх;
- гадаад улсад амьдарч байгаа монгол иргэдийн хүүхдүүдэд монгол хэл, соёлыг сургах чиглэлээр явуулж байгаа үйл ажиллагааг төрөөс дэмжих.

Нийгмийн аюулгүй байдал

- аюулгүй байдлыг хангах байгууллагын хүч хэрэгсэл, техник хангамжийг сайжруулж, хүний нөөцийн чадавхийг дээшлүүлэх;
- Монгол Улсын эдийн засаг, байгаль экологийн аюулгүй байдлыг хангахад аюулгүй байдлыг хангах байгууллагын оролцоог нэмэгдүүлж, бодлогын шийдвэр гаргахад мэдээллийн бодит дэмжлэг үзүүлэх, аливаа сөрөг нөлөөлөл, үйл ажиллагаатай тэмцэх ажлыг идэвхжүүлэхэд чиглэсэн цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх;
- цахим аюулгүй байдлын эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх, техник хангамжийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх;
- ган, зудаас урьдчилан сэргийлэх тогтолцоо бий болгож, бэлэн байдлын нөөцийн хэмжээг шинэчлэн тогтоох. Газар хөдлөлт болон бусад гамшгийн мэдээлэл, судалгааны газрын хүчин чадал, техник, технологийг шинэчилнэ;
- Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт цөмийн хаягдал булшлахыг хориглоно;
- цөмийн энергийн чиглэлээр явуулах үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дээр “Шар нунтаг”-аас цааш үргэлжлэхгүй байхыг хуульчлан тогтоох;
- стандартын шаардлага хангасан хүнсний бүтээгдэхүүний хэрэглээг дэмжиж, хүнсний аюулгүй байдлыг хангахуйц тээвэр, агуулахын сүлжээ, ложистик байгуулахыг дэмжих;
- малын хулгайтай тэмцэх асуудлын хүрээнд байнгын ажиллагаатай цахим сүлжээ, лавлах утас ажиллуулан үнэн зөв мэдээлэл өгсөн иргэдийг урамшуулдаг тогтолцоо бүрдүүлэх;
- хар тамхи, хүний болон зэвсгийн наймааны гэмт хэрэгтэй тэмцэх асуудлаар тусгай боловсон хүчин бэлтгэх, гадаад улсын туршлага судлах, хууль хяналтын байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах;

- “Архигүй монгол хүн” хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжүүлнэ:
 - спиртийн үйлдвэрлэлд тавих төрийн хяналтыг нэмэгдүүлэх;
 - архидалт зохион байгуулдаг явдлыг таслан зогсоож, архидалтын эсрэг үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллагуудыг дэмжих;
 - төсвийн мөнгөөр архи, согтууруулах ундаа худалдаж авахыг хуулиар хориглох;
 - архи, согтууруулах ундаа хэрэглэдэггүй Эрүүл идэвхтэй амьдралын клубыг аймаг, дүүрэг, сумдад байгуулахыг дэмжих;
 - согтууруулах ундааны хатуулаг болон савлагааны хэмжээг бууруулах бодлого баримтлах;
 - өндөр хатуулагтай согтууруулах ундааны татварыг үе шаттай нэмэгдүүлэх.

ТАВ.ЭРХ ЧӨЛӨӨТЭЙ МОНГОЛ ХҮН

Төр засгийг түмэн олондоо тунгалаг, нээлттэй болгож, хариуцлага, хяналтыг төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим болгон мөрдүүлж, хүнд сурталгүй, авлигаас ангид төрийн үйлчилгээг бий болгож, улмаар төрийн албыг нийтийн алба, төрийн үйлчилгээг нийтийн үйлчилгээ болгон үндсээр нь өөрчилж, хууль дээдлэн, хүн бүр эрх тэгш, эх орондоо, аймаг, хотдоо сайхан амьдрах нийгмийг цогцлооход энэ чиглэлийн эрхэм зорилго оршино.

Энэ зорилгоор дараах шинэчлэлийг хэрэгжүүлнэ:

- төр засгийг иргэдэд нээлттэй, тунгалаг болгох цогц арга хэмжээ авах;
- төрийн албыг нийтийн алба болгон өөрчлөх;
- улс төрийн намыг нийтийн хөгжлийн зүй тогтолтой уялдуулан төлөвшүүлэн хөгжүүлэх чиглэлээр шинэчлэл хийх;
- Үндсэн хуулийн зарчим, байгуулал, Монгол Улсын үндэсний эрх ашгийн эсрэг үйл ажиллагаа явуулсан улс төрийн нам, улс төрчдөд хариуцлага тооцох механизмыг бий болгох;
- Зөвшөөрөл, лицензийн тоог эрс цөөлж, зөвшөөрөл, лиценз авдаг олон шат, дамжлагыг энгийн хэлбэрт оруулах;
- Нэг цонхны үйлчилгээг нэвтрүүлснээр иргэн зөвхөн нэг цонхоор, нийтийн нэг албан хаагчтай харьцах зарчмыг тогтоож, бусад шат дамжлагад төрийн байгууллагууд хоорондоо харьцах замаар иргэдэд үйлчлэх;
- төрийн үйлчилгээ хүргэж байгаа төрийн байгууллага хуулиар тогтоосон хугацаанд хариу өгөөгүй тохиолдолд зөвшөөрсөнд тооцох зарчмыг шинээр нэвтрүүлэх;

- Европын Холбоо, АНУ, ISO-ийн стандартыг хангасан бүтээгдэхүүнд шууд зөвшөөрөл олгодог болох;
- мэдээллийн технологийг ашиглан цаасаар үйлддэг шат дамжлагыг 50 хувиар бууруулах;
- бизнес болон хөрөнгийн бүртгэлийг долоо хоногийн дотор бүртгэдэг тогтолцоог нэвтрүүлэх;
- “Цахим засаглал” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх;
- авлига, хүнд сурталтай хийх тэмцэлд эрс шинэчлэл гаргах;
- шүүх, хууль хяналтын байгууллагын тогтолцооны шинэчлэлт хийх.

Дээрх зорилт, шинэчлэлийг хэрэгжүүлэхийн тулд дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

- дотоод хэргийн чиг үүрэг давамгайлсан байдлыг халах замаар Хууль зүйн яамны чиг үүрэг, зохион байгуулалтыг өөрчлөн боловсронгуй болгож, хууль зүйн бодлогыг шинжлэх ухааны үндэстэй, хүний эрх, эрх зүйт ёсны зарчимд нийцүүлэх механизмыг бий болгох;
- төрийн албан тушаалтны эрх мэдлийг тодорхойлсон хууль зүйн бодлогыг өөрчилж, төрийн албыг нийтийн эрх ашгийг хамгаалж, иргэнд үйлчлэх нийтийн алба, иргэний алба болгон шинэчлэх;
- төрийн үйл ажиллагаанд иргэд бүхий л хэлбэрээр оролцдог байх бололцоог эрх зүйн шинэчлэлийн хүрээнд хийх;
- Хуулийн тухай хуулийг батлуулж, хуулийн хэрэгцээ шаардлага, хэрэгжилтийг үнэлдэг болох;
- төрийн бүх шатны албан хаагчдын үүргийг тодорхой болгож, үүргийн биелэлтийг үндэслэн хариуцлага тооцдог болох;
- гэрч, хохирогчийг хамгаалах тогтолцоог бүрдүүлэх;
- хүний эрхийн төлөөх үйл ажиллагааг хуульчдын ажил, мэргэжлийн ур чадварыг үнэлэх шалгуурын гол үзүүлэлт болгох;
- ардчилсан нийгмийн үнэт зүйл, зарчим, улс орны хөгжлийн шаардлагад нийцсэн, авлига, албан тушаалын болон шинэ төрлийн гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх, хариуцлага тооцох чадавхтай эрүүгийн хууль тогтоомжийн тогтолцоог бүрдүүлж, ялын бодлогыг оновчтой, үр нөлөөтэй, олон сонголттой болгох;
- иргэний үндсэн эрхийн хяналтыг Үндсэн хуулийн цэцэд олгож иргэний үндсэн эрхийн баталгааг сайжруулах;
- хууль зүйн мэргэжлийн болон иргэний боловсролын тогтолцоог боловсронгуй болгож, мэргэжлийн хуульч бэлтгэх тогтолцоог шинэ шатанд гаргах. Иргэдийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх зорилгоор “Иргэний боловсрол” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ;
- хуульчдын мэргэжлийн өөрөө удирдах байгууллагыг байгуулж чадавхжуулах;

- иргэдэд өдөр тутам үйлчилдэг нийтийн албан хаагчдыг иргэд өөрсдөө үнэлдэг тогтолцоонд оруулж, цалин хангамжийг ажлын бүтээмжтэй уялдуулан тооцож, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах;
- авлига, ашиг сонирхлын зөрчилтэй тэмцэх ажлыг эрчимжүүлж, нийтийн албаны үйл ажиллагааг иргэдэд хүнд сурталгүй, ил тод, алагчлалгүй, шударга, хүртэмжтэй болгох;
- Удирдлагын академийг нийтийн албан хаагчдын үргэлжилсэн сургалтын байгууллага болгон өөрчлөх;
- залуучуудын хөгжлийн асуудлаар үндэсний хэмжээнд бодлого боловсруулах, түүнийг хэрэгжүүлэх, хэрэгжилтэд хяналт тавих чиг үүрэг бүхий Засгийн газрын Үндэсний хороог байгуулах;
- нийтэд тустай үйл ажиллагааны тухай хууль батлуулж, иргэний нийгмийн байгууллагын санхүүжилтийн шинэ хувилбаруудыг бий болгох;
- төрийн зарим чиг үүргийг төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоодод шилжүүлэх ажлыг бодитойгоор хэрэгжүүлэх;
- нийтийн эрх ашгийг төлөөлөн нэхэмжлэх эрх зүйн орчныг бүрдүүлж, байгаль хамгаалал, хүүхдийн эрх, нийтийн эрүүл мэнд, нийтийн өмч, дэд бүтэцтэй холбоотой асуудлыг шүүхэд нэхэмжлэн хамгаалах стратегийн өмгөөлөл, бодлогын нөлөөллийг бүх талаар дэмжих;
- судалгаа, шинжилгээний ажлыг их, дээд сургууль болон бодлогын институт дээр төвлөрүүлж, Шинжлэх ухаан, технологийг дэмжих сангийн санхүүжилтийг энэ зорилготой уялдуулах;
- салбарын мэргэшсэн хяналтын байгууллага бий болгох;
- шүүхийн үйл ажиллагааны ил тод байдлыг хангаж, шүүхийн шийдвэр, шийдвэр гүйцэтгэлтэй холбоотой мэдээллийг нээлттэй болгох;
- шүүхийг тойргийн тогтолцоогоор шинэчлэн зохион байгуулахтай уялдуулан прокурор, өмгөөлөл, мөрдөх албаны зохион байгуулалт, үйл ажиллагааг шинэчлэх;
- шүүхэд мөрдөн байцаалтын шатны шүүгчийн бүтцийг бий болгож, хүний эрхийн баталгааг дээшлүүлэх;
- шүүн таслах ажиллагааг захиргааны үйл ажиллагаанаас тусгаарлаж, шүүхийн захиргааг мэргэшүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;
- шүүх, шүүгчийн хамгаалалт, шүүгдэгчийг албадан авчрах, гэрч, хохирогчийг хамгаалах, шүүх, хорихоос оргон зайлсан этгээдийг эрэн сурвалжлах, хуяглан хүргэх зэрэг чиг үүрэг бүхий тусгай албыг бий болгож, эрүүгийн хэргийн болон иргэний хэргийн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлийг ялгавартай зохион байгуулах;
- прокурорын байгууллагын хүний эрхийн болон гүйцэтгэх ажлын хяналт, процессын маргаан шийдвэрлэх чиг үүргийг шүүхэд шилжүүлэх;

- захиргааны болон эрүүгийн зөрчлийг бүртгэх нэгдсэн сан бий болгож, эргүүлийн цагдаа, хилийн алба, татвар, бусад мэргэжлийн хяналтын үйл ажиллагаанд эрсдэлийн удирдлагын менежментийг нэвтрүүлэх;
- мөрдөн байцаах, эрүүгийн цагдаагийн байгууллагын чиг үүрэг, бүтэц, зохион байгуулалтыг мөрдөх алба болгон нэгтгэн зохион байгуулж, мөрдөх албаны дэргэд шүүх, ийн шинжилгээний бүтцийг бий болгох;
- цагдаагийн байгууллагад гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх мэргэшсэн нэгж байгуулах;
- цагдаагийн хэв журам сахиулах, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиг үүргийг орон нутгийн эрх мэдлийн түвшинд зохион байгуулах;
- хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийн хувь эзэмшил, орлогыг ил тод болгож, хэвлэлийн байгууллагуудын бие даасан байдлыг дээшлүүлж, иргэний хэвлэн нийтлэх эрх чөлөөг баталгаажуулах;
- захиргааны үйл ажиллагааг нарийвчлан зохицуулсан хуулийг батлуулж, нийтийн захиргааг мэргэшүүлэх, хариуцлагажуулах механизмыг бий болгох;
- шүүхийн шинэтгэлийн багц хуулиудын хэрэгжилтийг хангах техник, зохион байгуулалтын арга хэмжээг цогцоор нь төлөвлөж шийдвэрлэх;
- шүүхээс гадуур хүний эрхийг хязгаарлаж, эрүүгийн хэргийг байцаан шалгадаг тогтолцоог халж, шүүхийн хяналтын дор эрүүгийн хэргийг хянан шийдвэрлэх тогтолцооны эрх зүйн үндсийг тогтоох;
- хээл хахууль, шан харамжийг ялгамжтай зохицуулж, хахууль өгсөн талыг эрүүгийн хариуцлагаас чөлөөлж, хөнгөлөх асуудлыг хуульчлах.

Засгийн газар нь 2012-2016 оны үйл ажиллагааны энэхүү хөтөлбөрт дурдсан зарчмуудыг мөрдлөг болгон шинэчлэлийн замаар үйл ажиллагаагаа зохион байгуулж, хөтөлбөрт дэвшүүлсэн зорилт, зорилгуудыг хэрэгжүүлснээр ажилтай, орлоготой, эрдэм боловсролтой, эрүүл чийрэг, эрх чөлөөтэй, аюулгүй орчинд амьдрах монгол хүнээ дэмжин ажиллана.

МОНГОЛ ЭХ ОРОН МИНЬ МАНДАН БАДРАГ!

Хаяг:

“Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн редакци.

Улаанбаатар-12, Төрийн ордон 124 тоот

И-мэйл: turiin_medeel@parliament.mn

Утас: 262420, 329612

Хэвлэлийн хуудас: 12

Индекс: 14003